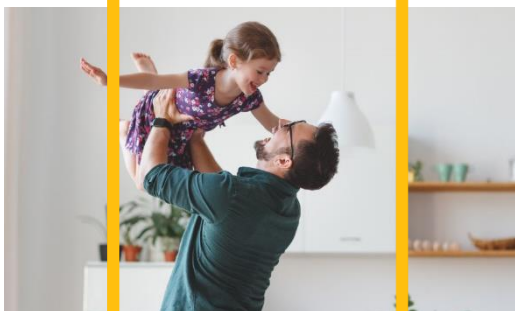

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE

zgodne z Międzynarodowymi
Standardami Sprawozdawczości
Finansowej zatwierdzonymi przez
Unię Europejską za rok zakończony
dnia 31 grudnia 2018 r.

SPIS TREŚCI

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	4
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	5
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ – ciąg dalszy	6
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM	7
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	8
INFORMACJE O GRUPIE KAPITAŁOWEJ ORAZ PODSTAWA SPORZĄDZENIA SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	9
1. Informacje ogólne dotyczące Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A. oraz jej jednostki dominującej	9
2. Skład Grupy TAURON oraz wspólne przedsięwzięcia	10
3. Oświadczenie o zgodności	11
4. Kontynuacja działalności	11
5. Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji	11
6. Zasady (polityka) rachunkowości oraz istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach	11
7. Opublikowane standardy, zmiany do standardów i interpretacje, które nie weszły jeszcze w życie	12
8. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości	15
8.1. Zastosowanie nowych standardów, zmian do standardów oraz interpretacji	15
8.2. Pozostałe zmiany zasad rachunkowości i zasad prezentacji stosowanych przez Grupę	22
SEGMENTY DZIAŁALNOŚCI	24
9. Informacje dotyczące segmentów działalności	24
9.1. Segmenty operacyjne	26
9.2. Geograficzne obszary działalności	27
UTRATA WARTOŚCI AKTYWÓW NIEFINANSOWYCH	28
10. Utrata wartości aktywów niefinansowych	28
NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	34
11. Przychody ze sprzedaży	34
12. Koszt sprzedanych towarów, produktów, materiałów i usług	37
12.1. Koszty według rodzajów	38
12.2. Koszty świadczeń pracowniczych	39
12.3. Koszty amortyzacji oraz odpisy aktualizujące	39
13. Pozostałe przychody i koszty operacyjne	40
14. Przychody i koszty finansowe	40
15. Podatek dochodowy	41
15.1. Obciążenia podatkowe w sprawozdaniu z całkowitych dochodów	42
15.2. Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej	42
15.3. Odroczony podatek dochodowy	42
16. Zysk przypadający na jedną akcję	43
NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ	44
17. Rzeczowe aktywa trwałe	44
18. Wartość firmy	47
19. Świadczenia energii i prawa do emisji gazów	47
19.1. Długoterminowe świadectwa energii i prawa do emisji gazów	48
19.2. Krótkoterminowe świadectwa energii i prawa do emisji gazów	48
19.3. Bilans praw do emisji dwutlenku węgla w Rejestrze Unii	48
20. Pozostałe aktywa niematerialne	49
21. Udziały i akcje we wspólnych przedsięwzięciach	50
22. Pożyczki udzielone na rzecz wspólnych przedsięwzięć	52
23. Pozostałe aktywa finansowe	54
24. Pozostałe aktywa niefinansowe	55
24.1. Długoterminowe pozostałe aktywa niefinansowe	55
24.2. Krótkoterminowe pozostałe aktywa niefinansowe	55
25. Zapasy	56
26. Należności od odbiorców	57
27. Należności z tytułu podatku dochodowego	58
28. Należności z tytułu pozostałych podatków i opłat	59
29. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	59
30. Kapitał własny	60
30.1. Kapitał podstawowy	60
30.2. Prawa akcjonariuszy	61
30.3. Kapitał zapasowy	61
30.4. Niepodzielony wynik finansowy oraz ograniczenia w wypłacie dywidendy	61

30.5.	Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających	61
30.6.	Udziały niekontrolujące	62
31.	Dywidendy wypłacone	62
32.	Zobowiązania z tytułu zadłużenia	62
32.1.	Kredyty i pożyczki	63
32.2.	Wyemitowane obligacje	65
32.3.	Kowenanty w umowach dotyczących zadłużenia	68
32.4.	Leasing finansowy	68
33.	Rezerwy na świadczenia pracownicze	69
33.1.	Rezerwy na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia oraz na nagrody jubileuszowe	70
33.2.	Rezerwy na świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy oraz pozostałe rezerwy na świadczenia pracownicze	71
34.	Rezerwy na koszty demontażu środków trwałych i rekultywację terenu oraz pozostałe	72
34.1.	Rezerwa na koszty likwidacji zakładów górniczych	73
34.2.	Rezerwa na koszty rekultywacji i demontażu oraz likwidację środków trwałych	73
35.	Rezerwy na zobowiązania z tytułu świadectw pochodzenia energii i emisji gazów	74
35.1.	Rezerwa na zobowiązania z tytułu emisji gazów	74
35.2.	Rezerwa z tytułu obowiązku przedstawienia świadectw pochodzenia energii	75
36.	Pozostałe rezerwy	75
36.1.	Rezerwa na bezumowne korzystanie z nieruchomości	76
36.2.	Rezerwa na umowy rodzące obciążenia	77
36.3.	Rezerwy na spory sądowe, roszczenia od kontrahentów i pozostałe rezerwy	78
37.	Rozliczenia międzyokresowe i dotacje rządowe	79
37.1.	Rozliczenia międzyokresowe przychodów i dotacje rządowe	79
37.2.	Rozliczenia międzyokresowe kosztów	79
38.	Zobowiązania wobec dostawców	80
39.	Zobowiązania inwestycyjne	80
40.	Zobowiązania z tytułu pozostałych podatków i opłat	81
41.	Pozostałe zobowiązania finansowe	81
42.	Pozostałe zobowiązania niefinansowe krótkoterminowe	82
NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH		83
43.	Istotne pozycje skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych	83
43.1.	Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej	83
43.2.	Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej	84
43.3.	Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej	84
INSTRUMENTY FINANSOWE I ZARZĄDZANIE RYZYKIEM FINANSOWYM		86
44.	Instrumenty finansowe	86
44.1.	Wartość bilansowa i wartość godziwa kategorii i klas instrumentów finansowych	87
44.2.	Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w podziale na kategorie instrumentów finansowych	89
44.3.	Instrumenty pochodne i rachunkowość zabezpieczeń	90
45.	Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym	92
45.1.	Ryzyko kredytowe	93
45.1.1.	Ryzyko kredytowe związane z należnościami od odbiorców	93
45.1.2.	Ryzyko kredytowe związane z innymi należnościami finansowymi	93
45.1.3.	Ryzyko kredytowe związane ze środkami pieniężnymi i ich ekwiwalentami oraz z instrumentami pochodnymi	94
45.1.4.	Ryzyko kredytowe związane z udzielonymi pożyczkami	94
45.2.	Ryzyko związane z płynnością	95
45.3.	Ryzyko rynkowe	97
45.3.1.	Ryzyko stopy procentowej	97
45.3.2.	Ryzyko walutowe	99
45.3.3.	Ryzyko zmian cen surowców i towarów w odniesieniu do towarowych instrumentów pochodnych oraz zmian cen jednostek uczestnictwa	101
46.	Ryzyko operacyjne	102
INNE INFORMACJE		103
47.	Zobowiązania warunkowe	103
48.	Zabezpieczenie spłaty zobowiązań	106
49.	Informacja o podmiotach powiązanych	109
49.1.	Transakcje ze wspólnymi przedsięwzięciami	109
49.2.	Transakcje z udziałem spółek Skarbu Państwa	110
49.3.	Wynagrodzenie kadry kierowniczej	110
50.	Leasing operacyjny	111
51.	Zarządzanie kapitałem i finansami	111
52.	Wynagrodzenie biegłego rewidenta lub podmiotu uprawnionego	113
53.	Pozostałe istotne informacje	113
54.	Zdarzenia następujące po dniu bilansowym	115

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017 (dane przekształcone)
Przychody ze sprzedaży	11	18 121 748	17 424 551
Koszt sprzedanych towarów, produktów, materiałów i usług, w tym:	12	(16 437 147)	(14 512 207)
<i>Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych</i>	12.3	(815 796)	(40 857)
Zysk brutto ze sprzedaży		1 684 601	2 912 344
Koszty sprzedaży	12	(477 794)	(491 629)
Koszty ogólnego zarządu	12	(631 487)	(610 365)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne	13	160 519	(4 079)
Udział w zyskach (stratach) wspólnych przedsięwzięć	21	54 890	73 050
Zysk operacyjny		790 729	1 879 321
Koszty odsetkowe od zadłużenia	14	(147 372)	(209 322)
Pozostałe przychody i koszty finansowe	14	(138 710)	87 653
Zysk przed opodatkowaniem		504 647	1 757 652
Podatek dochodowy	15.1	(297 602)	(374 706)
Zysk netto		207 045	1 382 946
Wycena instrumentów zabezpieczających	30.5	(24 297)	(8 159)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej		7 240	(2 425)
Podatek dochodowy	15.1	4 617	1 550
Pozostałe całkowite dochody podlegające przeklasyfikowaniu w wynik finansowy		(12 440)	(9 034)
Zyski/(straty) aktuarialne	33.1	(14 830)	19 653
Podatek dochodowy	15.1	2 819	(3 734)
Udział w pozostałych całkowitych dochodach wspólnych przedsięwzięć	21	(71)	(519)
Pozostałe całkowite dochody nie podlegające przeklasyfikowaniu w wynik finansowy		(12 082)	15 400
Pozostałe całkowite dochody netto		(24 522)	6 366
Łączne całkowite dochody		182 523	1 389 312
Zysk netto przypadający:			
Akcjonariuszom jednostki dominującej		204 880	1 380 663
Udziałom niekontrolującym		2 165	2 283
Całkowity dochód przypadający:			
Akcjonariuszom jednostki dominującej		180 398	1 386 996
Udziałom niekontrolującym		2 125	2 316
Zysk na jedną akcję podstawowy i rozwodniony (w złotych)	16	0,12	0,79

Zasady (polityka) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część.

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

	Nota	Stan na 31 grudnia 2018	Stan na 31 grudnia 2017 (dane przekształcone)
AKTYWA			
Aktywa trwałe			
Rzeczowe aktywa trwałe	17	29 238 051	28 079 886
Wartość firmy	18	26 183	40 156
Świadczenia energii i prawa do emisji gazów do umorzenia	19.1	661 603	303 130
Pozostałe aktywa niematerialne	20	1 287 703	1 254 077
Udziały i akcje we wspólnych przedsięwzięciach	21	543 913	499 204
Pożyczki udzielone na rzecz wspólnych przedsięwzięć	22	217 402	240 767
Pozostałe aktywa finansowe	23	254 677	238 354
Pozostałe aktywa niefinansowe	24.1	282 228	346 846
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	15.3	30 105	46 122
		32 541 865	31 048 542
Aktywa obrotowe			
Świadczenia energii i prawa do emisji gazów do umorzenia	19.2	201 663	652 260
Zapasy	25	509 801	295 463
Należności od odbiorców	26	2 229 363	2 032 813
Należności z tytułu podatku dochodowego	27	14 497	2 128
Należności z tytułu pozostałych podatków i opłat	28	209 746	241 998
Pożyczki udzielone na rzecz wspólnych przedsięwzięć	22	5	329 665
Pozostałe aktywa finansowe	23	443 033	219 933
Pozostałe aktywa niefinansowe	24.2	110 068	87 055
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	29	823 724	909 249
Aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży		13 712	15 910
		4 555 612	4 786 474
SUMA AKTYWÓW		37 097 477	35 835 016

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ – ciąg dalszy

	Nota	Stan na 31 grudnia 2018	Stan na 31 grudnia 2017 (dane przekształcone)
PASYWA			
Kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej			
Kapitał podstawowy	30.1	8 762 747	8 762 747
Kapitał zapasowy	30.3	8 511 437	7 657 086
Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających	30.5	3 371	23 051
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej		14 016	6 776
Zyski zatrzymane/(Niepokryte straty)	30.4	1 004 253	1 586 786
		18 295 824	18 036 446
Udziały niekontrolujące			
	30.6	132 657	31 367
Kapitał własny ogółem			
		18 428 481	18 067 813
Zobowiązania długoterminowe			
Zobowiązania z tytułu zadłużenia	32	8 488 210	9 501 414
Rezerwy na świadczenia pracownicze	33	1 114 191	1 380 650
Rezerwy na koszty demontażu środków trwałych i rekultywację terenu oraz pozostałe	34	396 513	351 138
Rozliczenia międzyokresowe i dotacje rządowe	37	440 309	541 318
Zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego	15.3	823 754	871 865
Pozostałe zobowiązania finansowe	41	107 770	91 879
Pozostałe zobowiązania niefinansowe		11 507	1 588
		11 382 254	12 739 852
Zobowiązania krótkoterminowe			
Zobowiązania z tytułu zadłużenia	32	2 475 167	351 382
Zobowiązania wobec dostawców	38	1 127 738	1 042 427
Zobowiązania inwestycyjne	39	794 917	797 304
Rezerwy na świadczenia pracownicze	33	117 287	134 273
Rezerwy na zobowiązania z tytułu świadectw pochodzenia energii i emisji gazów	35	495 472	948 946
Pozostałe rezerwy	36	559 365	353 271
Rozliczenia międzyokresowe i dotacje rządowe	37	200 097	296 576
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego		426	38 446
Zobowiązania z tytułu pozostałych podatków i opłat	40	405 654	411 714
Pozostałe zobowiązania finansowe	41	773 571	342 162
Pozostałe zobowiązania niefinansowe	42	337 048	310 850
		7 286 742	5 027 351
Zobowiązania razem			
		18 668 996	17 767 203
SUMA PASYWÓW			
		37 097 477	35 835 016

Zasady (polityka) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część.

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

	Nota	Kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej					Razem	Udziały niekontrolujące	Razem kapitał własny
		Kapitał podstawowy	Kapitał zapasowy	Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających	Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	Zyski zatrzymane/ (Niepokryte straty)			
Stan na 1 stycznia 2017 roku		8 762 747	7 823 339	29 660	9 200	24 320	16 649 266	30 052	16 679 318
Dywidenda	30.6	–	–	–	–	–	–	(564)	(564)
Pozostałe transakcje z udziałowcami niekontrolującymi	30.6	–	–	–	–	184	184	(437)	(253)
Pokrycie straty z lat ubiegłych		–	(166 253)	–	–	166 253	–	–	–
Transakcje z właścicielami		–	(166 253)	–	–	166 437	184	(1 001)	(817)
Zysk netto		–	–	–	–	1 380 663	1 380 663	2 283	1 382 946
Pozostałe całkowite dochody		–	–	(6 609)	(2 424)	15 366	6 333	33	6 366
Łączne całkowite dochody		–	–	(6 609)	(2 424)	1 396 029	1 386 996	2 316	1 389 312
Stan na 31 grudnia 2017 roku		8 762 747	7 657 086	23 051	6 776	1 586 786	18 036 446	31 367	18 067 813
Wpływ zastosowania MSSF 9	8.1	–	–	–	–	(100 422)	(100 422)	(14)	(100 436)
Wpływ zastosowania MSSF 15	8.1	–	–	–	–	179 426	179 426	411	179 837
Stan na 1 stycznia 2018 roku		8 762 747	7 657 086	23 051	6 776	1 665 790	18 115 450	31 764	18 147 214
Dywidenda	30.6	–	–	–	–	–	–	(879)	(879)
Pozostałe transakcje z udziałowcami niekontrolującymi	30.6	–	–	–	–	(24)	(24)	99 647	99 623
Podział zysków lat ubiegłych	30.3	–	854 351	–	–	(854 351)	–	–	–
Transakcje z właścicielami		–	854 351	–	–	(854 375)	(24)	98 768	98 744
Zysk netto		–	–	–	–	204 880	204 880	2 165	207 045
Pozostałe całkowite dochody		–	–	(19 680)	7 240	(12 042)	(24 482)	(40)	(24 522)
Łączne całkowite dochody		–	–	(19 680)	7 240	192 838	180 398	2 125	182 523
Stan na 31 grudnia 2018 roku		8 762 747	8 511 437	3 371	14 016	1 004 253	18 295 824	132 657	18 428 481

Zasady (polityka) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część.

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk przed opodatkowaniem		504 647	1 757 652
Udział w (zyskach)/stratach wspólnych przedsięwzięć		(54 890)	(73 050)
Amortyzacja		1 721 783	1 693 468
Odpisy aktualizujące wartość niefinansowych aktywów trwałych		862 209	45 604
Różnice kursowe		78 542	(130 543)
Odsetki i prowizje		145 136	203 653
Pozostałe korekty zysku przed opodatkowaniem		24 065	(7 351)
Zmiana stanu kapitału obrotowego	43.1	(832 542)	212 451
Podatek dochodowy zapłacony	43.1	(392 184)	(143 217)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		2 056 766	3 558 667
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych	43.2	(3 575 711)	(3 561 758)
Udzielenie pożyczek	43.2	(52 110)	(307 132)
Nabycie jednostek uczestnictwa		–	(75 000)
Nabycie aktywów finansowych		(29 965)	(15 055)
Razem płatności		(3 657 786)	(3 958 945)
Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych		29 000	36 668
Spłata udzielonych pożyczek	43.2	301 225	–
Dywidendy otrzymane	43.2	23 608	24 636
Wykup jednostek uczestnictwa		77 742	–
Pozostałe wpływy		4 664	25 965
Razem wpływy		436 239	87 269
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(3 221 547)	(3 871 676)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Wykup dłużnych papierów wartościowych		–	(1 650 000)
Spłata pożyczek/kredytów	43.3	(168 874)	(154 918)
Odsetki zapłacone	43.3	(160 170)	(184 550)
Zwrócone dotacje		(10 000)	–
Pozostałe płatności		(42 208)	(31 865)
Razem płatności		(381 252)	(2 021 333)
Emisja dłużnych papierów wartościowych	43.3	1 350 000	2 707 462
Wpływy od udziałowców niekontrolujących	43.3	100 000	–
Wpływy z tytułu zaciągnięcia kredytów/pożyczek		293	–
Otrzymane dotacje i rekompensaty	43.3	102 359	73 500
Razem wpływy		1 552 652	2 780 962
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		1 171 400	759 629
Zwiększenie/ (zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		6 619	446 620
Różnice kursowe netto		(422)	1 820
Środki pieniężne na początek okresu	29	801 353	354 733
Środki pieniężne na koniec okresu, w tym:	29	807 972	801 353
o ograniczonej możliwości dysponowania	29	231 987	68 828

Zasady (polityka) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część.

INFORMACJE O GRUPIE KAPITAŁOWEJ ORAZ PODSTAWA SPORZĄDZENIA SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

1. Informacje ogólne dotyczące Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A. oraz jej jednostki dominującej

Grupa Kapitałowa TAURON Polska Energia S.A. („Grupa”, „Grupa Kapitałowa”, „Grupa TAURON”) składa się z TAURON Polska Energia S.A. („jednostka dominująca”, „Spółka”, „Spółka dominująca”) i jej spółek zależnych. TAURON Polska Energia S.A., mająca siedzibę w Katowicach przy ul. ks. Piotra Ściegiennego 3, prowadzi działalność w formie spółki akcyjnej, zawiązanej aktem notarialnym w dniu 6 grudnia 2006 roku. Do dnia 16 listopada 2007 roku Spółka działała pod firmą Energetyka Południe S.A.

Jednostka dominująca jest wpisana do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy Katowice-Wschód Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 0000271562.

Czas trwania jednostki dominującej oraz jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej jest nieoznaczony. Działalność prowadzona jest na podstawie odpowiednich koncesji przyznanych poszczególnym jednostkom wchodzącym w skład Grupy.

Podstawowy przedmiot działalności Grupy TAURON jest odzwierciedlony w podziale na segmenty: Wytobycie, Wytwarzanie – segment obejmujący wytwarzanie energii elektrycznej ze źródeł konwencjonalnych i odnawialnych oraz wytwarzanie energii cieplnej, Dystrybucja, Sprzedaż oraz działalność pozostała – w tym obsługa klienta, o czym szerzej w nocie 9 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy obejmuje rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku oraz zawiera dane porównawcze za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd w dniu 29 marca 2019 roku.

Skład Zarządu

W skład Zarządu na dzień 31 grudnia 2018 roku wchodził:

- Filip Grzegorzczak – Prezes Zarządu,
- Jarosław Broda – Wiceprezes Zarządu,
- Kamil Kamiński – Wiceprezes Zarządu,
- Marek Wadowski – Wiceprezes Zarządu.

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku nie wystąpiły zmiany w składzie Zarządu. Na dzień zatwierdzenia do publikacji niniejszego sprawozdania finansowego skład Zarządu nie uległ zmianie.

2. Skład Grupy TAURON oraz wspólne przedsięwzięcia

Na dzień 31 grudnia 2018 roku TAURON Polska Energia S.A. posiadała bezpośrednio i pośrednio udziały i akcje w następujących istotnych spółkach zależnych:

Lp.	Nazwa spółki	Siedziba	Segment operacyjny	Udział TAURON Polska Energia S.A. w kapitale spółki	Udział TAURON Polska Energia S.A. w organie stanowiącym spółki
1	TAURON Wydobycie S.A.	Jaworzno	Wydobycie	100,00%	100,00%
2	TAURON Wytwarzanie S.A.	Jaworzno	Wytwarzanie	100,00%	100,00%
3	Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o. ¹	Jaworzno	Wytwarzanie	97,89%	97,89%
4	TAURON Ekoenergia Sp. z o.o.	Jelenia Góra	Wytwarzanie	100,00%	100,00%
5	Marselwind Sp. z o.o.	Katowice	Wytwarzanie	100,00%	100,00%
6	TAURON Ciepło Sp. z o.o.	Katowice	Wytwarzanie	100,00%	100,00%
7	TAURON Serwis Sp. z o.o.	Katowice	Wytwarzanie	95,61%	95,61%
8	TAURON Dystrybucja S.A.	Kraków	Dystrybucja	99,74%	99,75%
9	TAURON Dystrybucja Serwis S.A.	Wrocław	Dystrybucja	100,00%	100,00%
10	TAURON Dystrybucja Pomiary Sp. z o.o. ²	Tarnów	Dystrybucja	99,74%	99,75%
11	TAURON Sprzedaż Sp. z o.o.	Kraków	Sprzedaż	100,00%	100,00%
12	TAURON Sprzedaż GZE Sp. z o.o.	Gliwice	Sprzedaż	100,00%	100,00%
13	TAURON Czech Energy s.r.o.	Ostrawa, Republika Czeska	Sprzedaż	100,00%	100,00%
14	TAURON Obsługa Klienta Sp. z o.o.	Wrocław	Pozostałe	100,00%	100,00%
15	Kopalnia Wapienia Czatkowice Sp. z o.o.	Krzeszowice	Pozostałe	100,00%	100,00%
16	Polska Energia Pierwsza Kompania Handlowa Sp. z o.o.	Warszawa	Pozostałe	100,00%	100,00%
17	TAURON Sweden Energy AB (publ)	Sztokholm, Szwecja	Pozostałe	100,00%	100,00%
18	Bioeko Grupa TAURON Sp. z o.o. ³	Stalowa Wola	Pozostałe	100,00%	100,00%
19	Wsparcie Grupa TAURON Sp. z o.o. ²	Tarnów	Pozostałe	99,74%	99,75%

¹ W dniu 20 grudnia 2018 roku Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników spółki Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o. podjęło uchwałę o podwyższeniu kapitału zakładowego spółki. Nowoutworzone udziały w podwyższonym kapitale zakładowym spółki objął Fundusz Inwestycji Infrastrukturalnych – Kapitałowy Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych. Po dniu bilansowym, w dniu 15 stycznia 2019 roku podwyższenie kapitału spółki zostało zarejestrowane. W wyniku tej transakcji zmienił się udział TAURON Polska Energia S.A. w kapitale i organie stanowiącym spółki zależnej – spadek ze 100% do 97,89%.

² Udział w TAURON Dystrybucja Pomiary Sp. z o.o. oraz Wsparcie Grupa TAURON Sp. z o.o. posiadany jest przez TAURON Polska Energia S.A. w sposób pośredni poprzez spółkę zależną TAURON Dystrybucja S.A. TAURON Polska Energia S.A. jest użytkownikiem udziałów spółki TAURON Dystrybucja Pomiary Sp. z o.o.

³ W dniu 8 października 2018 roku nastąpiła zmiana nazwy spółki z dotychczasowej Biomasa Grupa TAURON Sp. z o.o. na Bioeko Grupa TAURON Sp. z o.o.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku TAURON Polska Energia S.A. posiadała udział pośredni i bezpośredni w następujących istotnych spółkach współzależnych:

Lp.	Nazwa spółki	Siedziba	Segment operacyjny	Udział TAURON Polska Energia S.A. w kapitale i organie stanowiącym spółki
1	Elektrociepłownia Stalowa Wola S.A. ¹	Stalowa Wola	Wytwarzanie	50,00%
2	TAMEH HOLDING Sp. z o.o. ²	Dąbrowa Górnicza	Wytwarzanie	50,00%
3	TAMEH POLSKA Sp. z o.o. ²	Dąbrowa Górnicza	Wytwarzanie	50,00%
4	TAMEH Czech s.r.o. ²	Ostrawa, Republika Czeska	Wytwarzanie	50,00%

¹ Udział w Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A. posiadany jest przez TAURON Polska Energia S.A. w sposób pośredni poprzez spółkę zależną TAURON Wytwarzanie S.A.

² TAURON Polska Energia S.A. posiada bezpośredni udział w kapitale i organie stanowiącym spółki TAMEH HOLDING Sp. z o.o., która posiada 100% udział w kapitale i organie stanowiącym TAMEH POLSKA Sp. z o.o. oraz TAMEH Czech s.r.o.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku udział TAURON Polska Energia S.A. w kapitale i organie stanowiącym powyższych istotnych spółek zależnych i współzależnych nie uległ zmianie od dnia 31 grudnia 2017 roku, za wyjątkiem udziału w spółce zależnej Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o., o czym szerzej w nocie 53 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

3. Oświadczenie o zgodności

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) zatwierdzonymi przez Unię Europejską („UE”).

MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”) oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej.

Spółki Grupy oraz jednostka dominująca prowadzą swoje księgi rachunkowe i sporządzają sprawozdania finansowe zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez UE, z wyjątkiem TAURON Czech Energy s.r.o. i TAURON Sweden Energy AB (publ), które prowadzą swoje księgi rachunkowe oraz sporządzają sprawozdania finansowe zgodnie z zasadami rachunkowości obowiązującymi odpowiednio w Republice Czeskiej i w Szwecji.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zawiera korekty nie zawarte w księgach rachunkowych jednostek Grupy wprowadzone w celu doprowadzenia niniejszego sprawozdania skonsolidowanego do zgodności z MSSF zatwierdzonymi przez UE.

4. Kontynuacja działalności

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez spółki Grupy w dającej się przewidzieć przyszłości. Na dzień zatwierdzenia do publikacji niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez spółki Grupy.

Grupa identyfikuje i aktywnie zarządza ryzykiem płynności rozumianym jako możliwość utraty lub ograniczenie zdolności do regulowania bieżących wydatków i pomimo wystąpienia na dzień bilansowy ujemnego kapitału pracującego, posiada pełną zdolność do regulowania swoich zobowiązań w terminie ich płatności. Na dzień bilansowy Grupa posiada dostępne finansowanie w ramach kredytu w rachunku bieżącym oraz w ramach programów emisji obligacji.

5. Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji

Walutą funkcjonalną jednostki dominującej i spółek zależnych, z wyjątkiem TAURON Czech Energy s.r.o. oraz TAURON Sweden Energy AB (publ) objętych niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym oraz walutą prezentacji niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest złoty polski. Walutą funkcjonalną TAURON Czech Energy s.r.o. jest korona czeska („CZK”), a walutą funkcjonalną TAURON Sweden Energy AB (publ) jest euro („EUR”). Pozycje sprawozdań finansowych TAURON Czech Energy s.r.o. oraz TAURON Sweden Energy AB (publ) są przeliczane przy użyciu odpowiednich kursów wymiany na walutę prezentacji Grupy TAURON.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest przedstawione w złotych („PLN”), a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w tysiącach PLN.

6. Zasady (polityka) rachunkowości oraz istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

Zasady (polityka) rachunkowości

Istotne zasady rachunkowości przedstawiono w poszczególnych notach niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego za wyjątkiem zasad konsolidacji oraz rozliczania nabycia przedsięwzięć (w tym pod wspólną kontrolą), które zostały przedstawione poniżej.

Zasady konsolidacji oraz rozliczanie nabycia przedsięwzięć (w tym pod wspólną kontrolą):

Konsolidacja

Za jednostki zależne uznaje się te jednostki, w odniesieniu do których jednostka dominująca, bezpośrednio lub pośrednio poprzez swoje jednostki zależne sprawuje kontrolę.

Jednostki zależne podlegają konsolidacji metodą pełną od dnia objęcia kontroli do dnia utraty kontroli. Sprawozdania finansowe jednostek zależnych sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy, co sprawozdanie jednostki dominującej, w oparciu o jednolite zasady rachunkowości. Salda i transakcje pomiędzy jednostkami Grupy, w tym niezrealizowane zyski i straty (jeżeli nie wskazują na utratę wartości) wynikające z transakcji w ramach Grupy są eliminowane.

Nabycia przedsięwzięć

Objęcie kontroli nad przedsięwzięciem rozlicza się metodą przejęcia. Na dzień przejęcia jednostka przejmująca ujmuje możliwe do zidentyfikowania nabyte aktywa oraz przejęte zobowiązania i wycenia w ich wartościach godziwych.

Nadwyżka sumy przekazanej zapłaty za przejęcie, kwoty wszelkich niekontrolujących udziałów w jednostce przejmowanej oraz wartości godziwej na dzień przejęcia uprzednio posiadanego udziału w jednostce przejmowanej, nad kwotą netto ustalonej na dzień przejęcia wartości godziwych możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań stanowi wartość firmy.

Nabycia przedsięwzięć pod wspólną kontrolą Skarbu Państwa

Transakcje połączenia jednostek gospodarczych znajdujących się pod wspólną kontrolą Skarbu Państwa (tj. podmioty łączące się były zarówno przed, jak i po transakcji kontrolowane przez Skarb Państwa) rozliczane są metodą łączenia udziałów na zasadach opisanych poniżej.

Sprawozdanie finansowe po połączeniu odzwierciedla fakt ciągłości wspólnej kontroli oraz nie odzwierciedla zmian wartości aktywów netto do wartości godziwych (lub też rozpoznania nowych aktywów) lub wyceny wartości firmy, ponieważ żaden z łączących się podmiotów nie jest w istocie nabywany. Sprawozdanie finansowe przygotowywane jest tak, jakby łączące się podmioty były połączone ze sobą od dnia objęcia ich wspólną kontrolą.

Rozliczając połączenie jednostek znajdujących się pod wspólną kontrolą Skarbu Państwa, w celu ustalenia wartości aktywów i zobowiązań w przejmowanej jednostce, Spółka korzysta z jednostkowego sprawozdania finansowego tej przejmowanej jednostki dostosowanego do MSSF. Rozliczając połączenie jednostek pod wspólną kontrolą Skarbu Państwa w ramach Grupy TAURON, Spółka korzysta ze skonsolidowanego sprawozdania finansowego jako źródła wartości aktywów i zobowiązań w przejmowanej spółce zależnej.

Różnica pomiędzy wartością księgową aktywów netto rozpoznanych w wyniku połączenia a wartością udziałów rozpoznawanych dotychczas w księgach spółki przejmującej lub przekazaną zapłatą zostaje rozpoznana w kapitale własnym spółki przejmującej.

Podmioty wniesione do Spółki w maju 2007 roku znajdowały się pod kontrolą Skarbu Państwa, co oznacza, że zarówno Spółka, jak i wnoszone podmioty były w momencie wniesienia pod wspólną kontrolą Skarbu Państwa. Transakcja wniesienia spółek spełnia więc w ocenie Spółki definicję transakcji pod wspólną kontrolą, w związku z czym jest ona wyłączona z zakresu MSSF 3 *Połączenia jednostek gospodarczych*.

Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

W procesie stosowania polityki rachunkowości największe znaczenie, oprócz szacunków księgowych, miał profesjonalny osąd kierownictwa, który wpływa na wielkości wykazywane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. Założenia tych szacunków opierają się na najlepszej wiedzy Zarządu odnośnie bieżących i przyszłych działań i zdarzeń w poszczególnych obszarach. W okresie objętym niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym nie miały miejsca istotne zmiany wielkości szacunkowych oraz metodologii dokonywania szacunków, które miałyby wpływ na okres bieżący lub na okresy przyszłe, inne niż opisane w dalszej części niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Pozycje skonsolidowanego sprawozdania finansowego, z którymi związane jest istotne ryzyko znaczącej korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań opisano w poszczególnych notach niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Istotne szacunki odnoszą się do odpisów na rzeczowe aktywa trwałe ujmowane w wyniku przeprowadzanych testów na utratę wartości, o czym szerzej w nocie 10 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Poza powyższym, Grupa dokonuje istotnych szacunków w zakresie ujmowanych zobowiązań warunkowych, w szczególności w zakresie spraw sądowych, w których spółki Grupy są stroną. Zobowiązania warunkowe zostały szerzej opisane w nocie 47 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

7. Opublikowane standardy, zmiany do standardów i interpretacje, które nie weszły jeszcze w życie

Grupa nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie żadnego standardu, zmiany do standardu lub interpretacji, która została opublikowana, lecz nie weszła dotychczas w życie.

- **Standardy wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”), zmiany do standardów oraz interpretacja zatwierdzone przez Unię Europejską („UE”), które nie weszły jeszcze w życie**

W ocenie Zarządu standard MSSF 16 *Leasing* będzie miał istotny wpływ na stosowaną dotychczas politykę rachunkowości:

MSSF 16 Leasing

Data wejścia w życie w UE – okresy roczne rozpoczynające się 1 stycznia 2019 lub po tej dacie.

Zgodnie z MSSF 16 *Leasing* leasingobiorca ujmuje prawo do użytkowania składnika aktywów oraz zobowiązanie z tytułu leasingu. Prawo do użytkowania składnika aktywów jest traktowane podobnie jak inne aktywa niefinansowe i odpowiednio amortyzowane. Zobowiązania z tytułu leasingu wycenia się początkowo w wartości bieżącej opłat leasingowych płatnych w okresie leasingu, zdyskontowanej o stopę zawartą w leasingu, jeżeli jej ustalenie jest możliwe. Jeżeli nie można określić tej stopy, leasingobiorca stosuje krańcową stopę procentową. Określenie okresu leasingu zgodnie z MSSF 16 *Leasing* wymaga oceny, która nie była wcześniej wymagana dla leasingu operacyjnego, gdyż nie powodowała zmiany sposobu ujęcia wydatków w sprawozdaniu finansowym. Zmienne płatności leasingowe powinny zostać uwzględnione przy ustalaniu opłat leasingowych w przypadku gdy ich zmienność zależy od indeksu lub stopy procentowej lub gdy w swojej istocie są płatnościami stałymi.

W odniesieniu do klasyfikacji leasingu u leasingodawców, przeprowadza się ją tak samo jak zgodnie z MSR 17 *Leasing* – tj. jako leasing operacyjny lub finansowy. U leasingodawcy leasing jest klasyfikowany jako leasing finansowy, jeżeli następuje przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i pożytków z tytułu posiadania odnośnych aktywów. W przeciwnym przypadku leasing jest klasyfikowany jako leasing operacyjny. W leasingu finansowym leasingodawca rozpoznaje przychody finansowe przez okres leasingu, w oparciu o stałą okresową stopę zwrotu na inwestycji netto. Leasingodawca ujmuje płatności leasingu operacyjnego w przychody liniowo lub w inny systematyczny sposób, jeśli lepiej odzwierciedla wzór otrzymywania korzyści z wykorzystania odnośnych aktywów.

Wpływ na skonsolidowane sprawozdanie finansowe

Grupa zdecydowała się na zastosowanie zmodyfikowanego podejścia retrospektywnego wraz z zastosowaniem praktycznych rozwiązań dopuszczonych do zastosowania przez MSSF 16 *Leasing*, tj. z łącznym efektem pierwszego zastosowania standardu ujętym na dzień 1 stycznia 2019 roku.

Na dzień 1 stycznia 2019 roku Grupa ujmie składniki aktywów z tytułu praw do użytkowania w kwocie równej zobowiązaniu z tytułu leasingu w wartości bieżącej pozostałych opłat leasingowych, zdyskontowanych poprzez zastosowanie krańcowej stopy procentowej skorygowanej o kwoty wszelkich przedpłat lub naliczonych opłat leasingowych odnoszących się do tego leasingu, ujętych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej bezpośrednio sprzed dnia pierwszego zastosowania.

Grupa będzie stosować podejście portfelowe do leasingów o podobnych cechach, dotyczących jednolitych aktywów, wykorzystywanych w podobny sposób. Rozliczając umowy leasingu metodą portfelową Grupa będzie stosować szacunki i założenia odpowiadające rozmiarowi i składowi posiadanego portfela, w tym w postaci szacunku średniego ważonego okresu trwania leasingu. Grupa będzie stosować podejście portfelowe w szczególności dla umów najmu, dzierżawy i innych umów spełniających kryteria uznania za leasing dotyczących pomieszczeń i gruntów dla celów montażu infrastruktury ciepłej i elektroenergetycznej.

Przeprowadzona analiza wpływu MSSF 16 *Leasing* na stosowane zasady rachunkowości wykazała, iż dla Grupy istotna jest zmiana polegająca na konieczności ujęcia w sprawozdaniu finansowym składników aktywów z tytułu praw do użytkowania i zobowiązań z tytułu leasingu w przypadku umów leasingu obecnie klasyfikowanych jako leasing operacyjny. Analiza obejmowała w szczególności sporządzenie metodyki wyznaczania krańcowej stopy procentowej, identyfikację składnika aktywów, weryfikację sprawowania kontroli nad jego użytkowaniem oraz ustalenie okresu leasingu.

Grupa zakończyła inwentaryzację wszystkich zawartych umów pod kątem identyfikacji tych, których dotyczy MSSF 16 *Leasing* oraz zidentyfikowała kluczowe obszary, w stosunku do których wpływ MSSF 16 *Leasing* jest najistotniejszy, tj.: prawa wieczystego użytkowania gruntów oraz umowy najmu i dzierżawy pod zabudowę węzłów ciepłowniczych i pod stacje transformatorowe.

Grupa zdecydowała, że aktywa z tytułu prawa do użytkowania prezentowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oddzielnie od innych aktywów. Grupa zdecydowała o przeklasyfikowaniu praw wieczystego użytkowania gruntów, które znajdują się w zakresie MSSF 16 *Leasing* z pozostałych aktywów niematerialnych do praw do użytkowania, których szacowana łączna wartość na dzień 1 stycznia 2019 roku wynosi 745 648 tysięcy złotych.

Szacowany wpływ zastosowania MSSF 16 Leasing na dzień 1 stycznia 2019 roku

	Stan na 31 grudnia 2018	Przeklasyfikowanie z pozostałych aktywów niematerialnych do praw do użytkowania aktywów	Ujęcie praw do użytkowania aktywów oraz zobowiązań z tytułu leasingu	Stan na 1 stycznia 2019
AKTYWA				
Aktywa trwałe	32 541 865	–	616 737	33 158 602
Pozostałe aktywa niematerialne	1 287 703	(745 648)	–	542 055
Prawa do użytkowania aktywów	–	745 648	616 737	1 362 385
Aktywa obrotowe	4 555 612	–	12 282	4 567 894
Aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	13 712	–	12 282	25 994
SUMA AKTYWÓW	37 097 477	–	629 019	37 726 496
PASYWA				
Kapitał własny ogółem	18 428 481	–	–	18 428 481
Zobowiązania długoterminowe	11 382 254	–	596 785	11 979 039
Zobowiązania z tytułu zadłużenia	8 488 210	–	596 785	9 084 995
Zobowiązania krótkoterminowe	7 286 742	–	32 234	7 318 976
Zobowiązania z tytułu zadłużenia	2 475 167	–	32 234	2 507 401
SUMA PASYWÓW	37 097 477	–	629 019	37 726 496

Szacowany podział aktywów z tytułu prawa do użytkowania na dzień 1 stycznia 2019 roku

Aktywa z tytułu prawa do użytkowania	Stan na 1 stycznia 2019
Prawa wieczystego użytkowania gruntu	1 080 494
Prawa do użytkowania z tytułu umów najmu, dzierżawy, użytkowania	269 450
Inne	12 441
Razem	1 362 385

Uzgodnienie kwot przyszłych minimalnych opłat z tytułu leasingu operacyjnego zgodnie z MSR 17 Leasing na dzień 31 grudnia 2018 roku z szacowanymi zobowiązaniami z tytułu leasingu zgodnie z MSSF 16 Leasing na dzień 1 stycznia 2019 roku:

Uzgodnienie MSR 17 Leasing do MSSF 16 Leasing	
Przyszłe minimalne opłaty z tytułu umów leasingu operacyjnego zgodnie z MSR 17 Leasing na dzień 31 grudnia 2018 roku	1 436 911
Dyskonto przy zastosowaniu krańcowej stopy procentowej	(807 892)
Zobowiązania z tytułu leasingu zgodnie z MSSF 16 Leasing na dzień 1 stycznia 2019 roku	629 019

Szacowany podział zobowiązań z tytułu leasingu na dzień 1 stycznia 2019 roku według okresów spłaty:

		Terminy spłaty przypadające w okresie (od dnia 1 stycznia 2019 roku):			
		poniżej 5 lat	od 5 do 10 lat	od 10 do 20 lat	powyżej 20 lat
Wartość na dzień 1 stycznia 2019	629 019	39 812	60 606	56 809	471 792

Spółka zastosowała następujące praktyczne rozwiązania z dniem pierwszego zastosowania MSSF 16 Leasing, tj. na dzień 1 stycznia 2019 roku:

- standard MSSF 16 Leasing zastosowano tylko do umów, które nie są zakończone na dzień jego pierwszego zastosowania,
- przyjęto pojedynczą stopę dyskontową do portfela leasingów o podobnych cechach,
- nie zastosowano wymogów MSSF 16 Leasing do umów leasingowych, których okres leasingu kończy się w ciągu 12 miesięcy od dnia pierwszego zastosowania,
- nie uwzględniono początkowych kosztów bezpośrednich w wycenie składników aktywów z tytułu prawa do użytkowania,
- wykorzystano wiedzę w zakresie obowiązujących umów leasingu, dotyczącą w szczególności wykorzystania określonej w umowie opcji przedłużenia leasingu lub opcji wypowiedzenia leasingu,
- w przypadku, gdy nie jest możliwe wyodrębnienie składnika nieleasingowego dla klasy bazowego składnika aktywów, jako pojedynczy element leasingowy ujęto zarówno elementy leasingowe, jak i elementy nieleasingowe,

- zdecydowano o stosowaniu wymogów MSSF 16 *Leasing* do leasingu aktywów niematerialnych, innych niż wynikające z umów licencyjnych objętych zakresem MSR 38 *Aktywa niematerialne*,
- zdecydowano o nie stosowaniu MSSF 16 *Leasing* w odniesieniu do leasingów, których bazowy składnik aktywów ma wartość nieprzekraczającą 20 tysięcy złotych i nie dotyczy prawa wieczystego użytkowania gruntów.

Zaprezentowane powyżej dane, które Grupa ocenia jako zgodne we wszystkich istotnych aspektach z wymogami MSSF 16 *Leasing* zostały oszacowane. W związku z powyższym istnieje możliwość, że ostateczne kwoty zawarte w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok 2019 będą się różnić od danych zaprezentowanych w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

W ocenie Zarządu następujące zmiany do standardów oraz interpretacja nie spowodują istotnego wpływu na stosowaną dotychczas politykę rachunkowości:

Standard/Interpretacja	Data wejścia w życie w UE (okresy roczne rozpoczynające się dnia lub po tej dacie)
Zmiany do MSSF 9 <i>Instrumenty finansowe</i>	1 stycznia 2019
Zmiany do MSR 28 <i>Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach</i>	1 stycznia 2019
Interpretacja KIMSF 23 <i>Nieprawidłowość co do traktowania podatku dochodowego</i>	1 stycznia 2019
Zmiany do MSR 19 <i>Świadczenia pracownicze</i>	1 stycznia 2019
Zmiany do różnych standardów <i>Poprawki do MSSF (cykl 2015–2017)</i> :	
MSR 12 <i>Podatek dochodowy</i>	1 stycznia 2019
MSR 23 <i>Koszty finansowania zewnętrznego</i>	1 stycznia 2019
MSSF 3 <i>Połączenia jednostek</i>	1 stycznia 2019
MSSF 11 <i>Wspólne ustalenia umowne</i>	1 stycznia 2019

- **Standardy wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości oraz zmiany do standardów, które nie zostały jeszcze zatwierdzone przez Unię Europejską i nie weszły jeszcze w życie**

W ocenie Zarządu następujące standardy oraz zmiany do standardów nie spowodują istotnego wpływu na stosowaną dotychczas politykę rachunkowości:

Standard	Data wejścia w życie według standardu, niezatwierdzone przez UE (okresy roczne rozpoczynające się dnia lub po tej dacie)
MSSF 14 <i>Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe</i>	1 stycznia 2016*
MSSF 17 <i>Umowy ubezpieczeniowe</i>	1 stycznia 2021
Zmiany do MSSF 10 <i>Skonsolidowane sprawozdania finansowe</i> oraz MSR 28 <i>Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach: Sprzedaż lub wniesienie aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem</i> oraz późniejsze zmiany	data wejścia w życie zmian została odroczone
Zmiany do MSR 1 <i>Prezentacja sprawozdań finansowych</i> oraz MSR 8 <i>Zasady (polityka) rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów: Definicja istotnych pominąć lub zniekształceń pozycji</i>	1 stycznia 2020
Zmiany do MSSF 3 <i>Połączenia jednostek</i>	1 stycznia 2020
Zmiany do Odniesień do Założeń Koncepcyjnych zawartych w MSSF	1 stycznia 2020

* Komisja Europejska postanowiła nie rozpoczynać procesu zatwierdzania tego tymczasowego standardu do stosowania na terenie UE do czasu wydania ostatecznej wersji MSSF 14 *Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe*.

8. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości

Zasady (polityka) rachunkowości zastosowane do sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego są spójne z tymi, które zastosowano przy sporządzaniu rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku, z wyjątkiem zastosowania nowych standardów, zmian do standardów i interpretacji wymienionych poniżej oraz zmian zasad rachunkowości stosowanych przez Grupę, co zostało opisane poniżej.

8.1. Zastosowanie nowych standardów, zmian do standardów oraz interpretacji

W ocenie Zarządu następujące nowe standardy oraz zmiany do standardów mają istotny wpływ na stosowaną dotychczas politykę rachunkowości:

MSSF 9 Instrumenty finansowe

Data wejścia w życie w UE – okresy roczne rozpoczynające się 1 stycznia 2018 lub po tej dacie.

Główne zmiany wprowadzane przez MSSF 9 *Instrumenty finansowe*:

- Zmiana zasad klasyfikacji i wyceny aktywów finansowych**

W miejsce dotychczasowych czterech kategorii aktywów finansowych wskazywanych przez MSR 39 *Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena*, MSSF 9 *Instrumenty finansowe* definiuje trzy kategorie aktywów finansowych:

- aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu,
- aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody,
- aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy.

Aktywa finansowe zgodnie z MSSF 9 *Instrumenty finansowe* klasyfikowane są na moment początkowego ujęcia w oparciu o:

- charakterystykę przepływów pieniężnych (test SPPI; ang. Solely Payments of Principal and Interest),
- model biznesowy, w oparciu o który dane aktywo finansowe jest zarządzane.

- Wprowadzenie nowego modelu utraty wartości opartego o oczekiwane straty kredytowe**

W miejsce dotychczasowych zasad rozpoznawania strat kredytowych w oparciu o stratę poniesioną, MSSF 9 *Instrumenty finansowe* wprowadza koncepcję straty oczekiwanej skutkującej rozpoznaniem odpisu z tytułu utraty wartości aktywów już od momentu ich początkowego ujęcia. Wymogi w zakresie utraty wartości aktywów finansowych odnoszą się do aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie oraz wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Wpływ na skonsolidowane sprawozdanie finansowe na dzień 1 stycznia 2018 roku

Grupa zdecydowała się na zastosowanie MSSF 9 *Instrumenty finansowe* ze skutkiem od 1 stycznia 2018 roku. Zgodnie z dopuszczoną przez standard możliwością, Grupa zrezygnowała z przekształcenia danych porównywalnych. Dane na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku zostały sporządzone w oparciu o MSR 39 *Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena*.

Wpływ na zyski zatrzymane zastosowania MSSF 9 *Instrumenty finansowe* na dzień 1 stycznia 2018 roku:

Kategorie i klasy instrumentów finansowych zgodnie z MSR 39	MSR 39		MSSF 9		Wpływ zmiany
	Wycena wg zamortyzowanego kosztu/ kosztu historycznego	Wycena w wartości godziwej	Wycena wg zamortyzowanego kosztu	Wartość godziwa rozliczana przez: Wynik finansowy Pozostałe całkowite dochody	
1 Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy					
– przeznaczone do obrotu	–	154 574	–	154 574	–
Instrumenty pochodne	–	53 216	–	53 216	–
Jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych	–	101 358	–	101 358	–
2 Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	141 698	2 719	–	118 386	– (26 031)
Udziały i akcje (długoterminowe)	141 656	–	–	115 625	– (26 031)
Udziały i akcje (krótkoterminowe)	42	–	–	42	–
Jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych	–	2 719	–	2 719	–
3 Pożyczki i należności	2 734 059	–	2 427 299	177 275	– (129 485)
Należności od odbiorców	2 032 813	–	2 001 342	–	– (31 471)
Wartość brutto	2 226 180	–	2 226 180	–	–
Odpis aktualizujący	(193 367)	–	(224 838)	–	– (31 471)
Lokaty i depozyty	39 756	–	39 756	–	–
Pożyczki udzielone	580 979	–	332 005	150 960	– (98 014)
Wartość brutto	580 979	–	340 212	150 960	– (89 807)
Odpis aktualizujący	–	–	(8 207)	–	– (8 207)
Inne należności finansowe	80 511	–	54 196	26 315	–
4 Instrumenty pochodne zabezpieczające	–	28 482	–	28 482*	–
5 Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	–	909 249	–	909 249	–
Razem wpływ zastosowania MSSF 9 na aktywa finansowe					(155 516)
1 Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	470 239	–	437 184	–	– 33 055
Kredyt udzielony przez Europejski Bank Inwestycyjny	470 239	–	437 184	–	– 33 055
Razem wpływ zastosowania MSSF 9 na zobowiązania finansowe					33 055
Wpływ na zyski zatrzymane					(122 461)
Podatek odroczone					22 025
Wpływ na zyski zatrzymane po uwzględnieniu podatku odroczonego					(100 436)

* Grupa nadal stosuje zasady rachunkowości zabezpieczeń zgodnie z MSR 39 *Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena*.

- **Zmiana zasad klasyfikacji i wyceny aktywów finansowych**

Uznając, że nie jest możliwe bezpośrednie przełożenie kategorii aktywów finansowych określonych w MSR 39 *Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena* na kategorie zdefiniowane w MSSF 9 *Instrumenty finansowe* Grupa sporządziła metodykę klasyfikacji aktywów finansowych, w ramach której stworzone zostały zasady przeprowadzania testu SPPI oraz zasady przeprowadzania testu modelu biznesowego. Na ich podstawie Grupa przeprowadziła testy modelu biznesowego oraz testy SPPI dla wszystkich istotnych na dzień 1 stycznia 2018 roku pozycji aktywów finansowych.

Przeprowadzona analiza wykazała, że znaczna część aktywów finansowych przedstawionych w tabeli powyżej charakteryzuje się przepływami pieniężnymi odpowiadającymi wyłącznie spłacie kapitału i odsetek oraz utrzymywane są w ramach modelu biznesowego opartego wyłącznie o pozyskiwanie przepływów pieniężnych, co przekłada się na ich klasyfikację jako aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie.

Pożyczka podporządkowana, jak i pożyczki na spłatę zadłużenia udzielone na rzecz wspólnego przedsięwzięcia Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A. wyceniane w zamortyzowanym koszcie zgodnie z MSR 39 *Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena*, których wartość bilansowa na dzień 1 stycznia 2018 roku wynosiła 240 767 tysięcy złotych, zaklasyfikowane zostały do aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy w kwocie 150 960 tysięcy złotych, ze względu na to, że ich przepływy pieniężne nie odpowiadają wyłącznie spłacie kapitału i odsetek. Zastosowanie MSSF 9 *Instrumenty finansowe* w tym zakresie, zmniejszyło zyski zatrzymane Grupy na dzień 1 stycznia 2018 roku o kwotę 89 807 tysięcy złotych.

MSSF 9 *Instrumenty finansowe* wskazuje na konieczność wyceny do wartości godziwej udziałów kapitałowych w innych jednostkach, także w odniesieniu do tych udziałów i akcji, które ze względu na ograniczoną dostępność danych, dotychczas wyceniane były w cenie nabycia pomniejszonej o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. W związku z tym, Grupa dokonała szacunku wartości godziwej ww. instrumentów metodą skorygowanych aktywów netto, biorąc pod uwagę posiadany udział w aktywach netto, korygując wartość o istotne czynniki wpływające na wycenę, takie jak dyskonto z tytułu braku kontroli oraz dyskonto z tytułu ograniczonej płynności powyższych instrumentów. Zastosowanie MSSF 9 *Instrumenty finansowe* w zakresie wyceny udziałów kapitałowych zmniejszyło zyski zatrzymane Grupy na dzień 1 stycznia 2018 roku o kwotę 26 031 tysięcy złotych. Powyższe instrumenty kapitałowe są zgodnie z MSSF 9 *Instrumenty finansowe* wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy.

Na podstawie przeprowadzonej analizy zabezpieczenia przekazane, których wartość na dzień 1 stycznia 2018 roku wyniosła 26 315 tysięcy złotych, zostały zaklasyfikowane do innych należności finansowych wycenianych w wartościach godziwych przez wynik finansowy ze względu na to, że taka klasyfikacja najbardziej odzwierciedla charakter tych aktywów finansowych. Pozostała część innych należności finansowych została zaklasyfikowana jako wyceniane w zamortyzowanym koszcie.

- **Wprowadzenie nowego modelu utraty wartości opartego o oczekiwane straty kredytowe**

Grupa zidentyfikowała poniższe kategorie aktywów finansowych, w ramach których dokonała weryfikacji wpływu kalkulacji oczekiwanych strat kredytowych zgodnie z MSSF 9 *Instrumenty finansowe* na skonsolidowane sprawozdanie finansowe:

- należności od odbiorców oraz
- pożyczki udzielone.

W odniesieniu do należności od odbiorców Grupa wydzieliła portfel kontrahentów strategicznych, co do których oczekuje się, że historyczne dane w zakresie spłacalności (brak istotnych przeterminowań) nie stanowią pełnej informacji w zakresie oczekiwanych strat kredytowych, na jakie narażona może zostać Grupa. Ryzyko niewypłacalności kontrahentów strategicznych zostało ocenione w oparciu o ratingi nadane kontrahentom z wykorzystaniem wewnętrznego modelu scoringowego, odpowiednio przekształcone na prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania. Oczekiwana strata kredytowa, zgodnie z MSSF 9 *Instrumenty finansowe*, kalkulowana jest przy uwzględnieniu szacunków w zakresie potencjalnych odzysków z tytułu wniesionych zabezpieczeń. W przypadku należności od pozostałych kontrahentów oczekuje się, że dane w zakresie historycznej spłacalności mogą odzwierciedlać ryzyko kredytowe, jakie ponoszone będzie w okresach przyszłych. Oczekiwane straty kredytowe dla tej grupy kontrahentów oszacowane zostały z wykorzystaniem macierzy wiekowania należności oraz przypisanych do poszczególnych przedziałów i grup (między innymi należności dochodzone na drodze sądowej, należności od kontrahentów w upadłości) wskaźników procentowych pozwalających na oszacowanie wartości należności od odbiorców, co do których oczekuje się, że nie zostaną spłacone.

Łączna wartość odpisów na oczekiwane straty kredytowe z tytułu należności od odbiorców, w związku z zastosowaniem MSSF 9 *Instrumenty finansowe* wzrosła w stosunku do wartości odpisu oszacowanego na dotychczasowych

zasadach, co w konsekwencji wpłynęło na zmniejszenie zysków zatrzymanych na dzień 1 stycznia 2018 roku o kwotę 31 471 tysięcy złotych.

W odniesieniu do udzielonych pożyczek, Grupa szacuje ryzyko niewypłacalności pożyczkobiorców w oparciu o ratingi nadane kontrahentom z wykorzystaniem wewnętrznego modelu scoringowego, odpowiednio przekształcone na prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania. Oczekiwana strata kredytowa, zgodnie z MSSF 9 *Instrumenty finansowe*, kalkulowana jest przy uwzględnieniu wartości pieniądza w czasie.

Zastosowanie MSSF 9 *Instrumenty finansowe* w zakresie ujęcia oczekiwanych strat kredytowych z tytułu udzielonych pożyczek wycenianych w zamortyzowanym koszcie zmniejszyło zyski zatrzymane Grupy na dzień 1 stycznia 2018 roku o kwotę 8 207 tysięcy złotych.

- **Zmiana zasad wyceny zobowiązań w przypadku modyfikacji przepływów wynikających z umowy**

MSSF 9 *Instrumenty finansowe* wprowadza również zmianę w zakresie zasad wyceny zobowiązań, w przypadku których następuje modyfikacja przepływów pieniężnych wynikających z umowy. Grupa TAURON posiada zobowiązania z tytułu kredytów udzielonych przez Europejski Bank Inwestycyjny, w przypadku których następuje taka modyfikacja w formie zmiany stopy oprocentowania w ustalonym terminie. Wdrożenie MSSF 9 *Instrumenty finansowe* w tym zakresie zwiększyło zyski zatrzymane Grupy na dzień 1 stycznia 2018 roku o kwotę 33 055 tysięcy złotych.

- **Rachunkowość zabezpieczeń**

Na dzień 1 stycznia 2018 roku Grupa posiadała instrumenty zabezpieczające zmienność przepływów pieniężnych związanych z wyemitowanymi obligacjami z tytułu ryzyka stopy procentowej. Wspomniane instrumenty IRS objęte są rachunkowością zabezpieczeń.

Analiza ryzyk i korzyści związanych z przyjęciem rozwiązań dotyczących rachunkowości zabezpieczeń wprowadzanych przez MSSF 9 *Instrumenty finansowe* w kontekście charakterystyki portfela instrumentów finansowych w Grupie wskazała na zasadność dalszego stosowania zasad określonych w MSR 39 *Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena*. Nie oczekuje się, aby zastosowanie MSSF 9 *Instrumenty finansowe* w części dotyczącej rachunkowości zabezpieczeń wpłynęło istotnie na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy w odniesieniu do zawartych transakcji. Spółka na bieżąco monitoruje trwające prace prowadzone przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w zakresie przepisów MSSF 9 *Instrumenty finansowe* odnoszących się do obszaru rachunkowości zabezpieczeń, w tym w odniesieniu do daty obligatoryjnego ich zastosowania.

- **Wycena zobowiązań z tytułu udzielonych gwarancji finansowych**

Grupa przeprowadziła analizę wpływu MSSF 9 *Instrumenty finansowe* na wycenę zobowiązań z tytułu udzielonych gwarancji finansowych. W wyniku przeprowadzonej analizy nie zidentyfikowano istotnego wpływu MSSF 9 *Instrumenty finansowe* na wycenę zobowiązań w kwocie odpisu na oczekiwane straty kredytowe.

MSSF 15 Przychody z umów z klientami

Wyjaśnienia do MSSF 15 Przychody z umów z klientami

Data wejścia w życie w UE – okresy roczne rozpoczynające się 1 stycznia 2018 lub po tej dacie.

Standard ten określa, w jaki sposób i kiedy ujmuje się przychody, jak i wymaga dostarczenia bardziej szczegółowych ujawnień. Standard zastępuje MSR 18 *Przychody*, MSR 11 *Umowy o usługę budowlaną*, KIMSF 18 *Przekazanie aktywów przez klientów* oraz wiele interpretacji związanych z ujmowaniem przychodów.

Najistotniejsze zasady jakie wprowadza MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* obejmują:

- wprowadzanie pięciostopniowego modelu ujmowania przychodów obejmującego kolejno: identyfikację umowy z klientem, identyfikację poszczególnych zobowiązań do wykonania świadczenia, określenie ceny transakcyjnej, alokację ceny transakcyjnej do poszczególnych zobowiązań do wykonania świadczeń oraz ujęcie przychodu w momencie realizacji zobowiązania wynikającego z umowy;
- rozpoznawanie przychodów w momencie spełnienia (lub w trakcie spełniania) ciążącego na jednostce zobowiązania do przekazania składnika aktywów. Składnik aktywów jest przekazany, gdy nastąpił transfer kontroli nad nim;
- określenie ceny transakcji na poziomie kwoty wynagrodzenia, do którego jednostka zgodnie ze swoimi oczekiwaniami będzie uprawniona w zamian za przekazane składniki aktywów lub usług, z wyłączeniem kwot pobranych w imieniu osób trzecich.

MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* wymaga ujawniania w sprawozdaniach finansowych znacznie większej ilości informacji o sprzedaży i przychodach, co ma na celu pomóc użytkownikom sprawozdań w zrozumieniu natury, okresu rozpoznania, kwoty oraz ryzyk i niepewności związanych z przychodami i przepływami wynikającymi z umów z klientami. Jednostka zobowiązana jest w szczególności do ujawnienia ilościowej i jakościowej informacji dotyczącej:

umów z klientami, kluczowych przyjętych przez jednostkę założeń i szacunków oraz skapitalizowanych kosztów pozyskania i spełnienia umów.

Wpływ na skonsolidowane sprawozdanie finansowe na dzień 1 stycznia 2018 roku

Grupa zdecydowała się na zastosowanie zmodyfikowanego podejścia retrospektywnego MSSF 15 *Przychody z umów z klientami*, tj. z łącznym efektem pierwszego zastosowania standardu ujętym w dniu jego pierwszego zastosowania. Zgodnie z dopuszczoną przez standard możliwością, Grupa zrezygnowała z przekształcenia danych porównywalnych. Dane na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku zostały sporządzone w oparciu o MSR 18 *Przychody*, MSR 11 *Umowy o usługę budowlaną*, KIMSF 18 *Przekazanie aktywów przez klientów* oraz interpretacje związane z ujmowaniem przychodów przed wejściem w życie MSSF 15 *Przychody z umów z klientami*.

Przeprowadzona została analiza umów z klientami w pięciu krokach, które są niezbędne z punktu widzenia prawidłowego ustalenia przychodów zgodnie z MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* – od identyfikacji umowy (lub ich grup), przez wskazanie pojedynczych zobowiązań i ustalenie cen, przyporządkowanie ich do poszczególnych zobowiązań i rozpoznanie przychodu.

Wpływ na zyski zatrzymane zastosowania MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* na dzień 1 stycznia 2018 roku:

Wpływ na zyski zatrzymane	
Segment Dystrybucja	
Odpisanie rozliczeń międzyokresowych przychodów z tytułu przyłączy	195 666
	195 666
Segment Sprzedaż	
Ujęcie aktywów z tytułu kosztów pozyskania umowy	18 929
Ujęcie aktywów z tytułu wynagrodzenia zmiennego i rabatów	7 426
	26 355
Razem wpływ zastosowania MSSF 15	222 021
Podatek odroczony	(42 184)
Wpływ na zyski zatrzymane po uwzględnieniu podatku odroczonego	179 837

W segmencie Dystrybucja Grupa dokonała analizy w świetle zapisów MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* umów będących podstawą ujęcia przychodów z przyłączenia nowych odbiorców oraz umów o dostarczanie usług dystrybucyjnych i kompleksowych, w kontekście wymaganej przez standard identyfikacji odrębności powyższych usług. Na podstawie przeprowadzonych prac Grupa uznała, iż zgodnie z MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* umowy o dostarczenie usług dystrybucyjnych i kompleksowych oraz umowy o przyłączenie odbiorców nie stanowią jednego zobowiązania i nie powinny być ujmowane łącznie. Skutkiem powyższego, Grupa ujmuje przychody z umów o przyłączenie odbiorców jednorazowo w momencie przekazania przyrzeczonej usługi tj. przyłączenia odbiorcy do sieci. Powyższe ujęcie jest zgodne z dotychczasową polityką rachunkowości Grupy i nie wpłynie na zmianę jej wyników.

Jednocześnie w zakresie ujęcia przychodów z tytułu opłat przyłączeniowych dla zadań zakończonych przed 1 lipca 2009 roku, Grupa oceniła, iż zastosowanie podejścia retrospektywnego skutkuje przeniesieniem na dzień 1 stycznia 2018 roku salda rozliczeń międzyokresowych przychodów w kwocie 195 666 tysięcy złotych do pozycji kapitałów własnych Grupy oraz konsekwentnie brakiem rozpoznania przychodów z tytułu ujęcia powyższych rozliczeń międzyokresowych w wyniku Grupy w kolejnych latach obrotowych.

W ramach przeprowadzonych prac związanych z wdrożeniem MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* Grupa dokonała także analizy następujących, najistotniejszych zdaniem Grupy, zagadnień mających wpływ na wyniki oraz poziom przychodów i kosztów Grupy w segmencie Sprzedaż:

- Koszty pozyskania klienta – koszty związane z doprowadzaniem do zawarcia nowych umów z klientami ponoszone przez spółki segmentu Sprzedaż wobec kontrahentów zewnętrznych i innych spółek Grupy.

Grupa przeanalizowała możliwość ujęcia powyższych kosztów jako kosztów pozyskania umowy zgodnie z MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* i ich kapitalizacji przez okres trwania kontraktu. W przypadku kosztów prowizji, których zapłata uzależniona jest od każdego zawartego kontraktu, a które do dnia 31 grudnia 2017 roku odnoszone były w wynik okresu jednorazowo, spełnione są warunki uznania ich jako kosztów pozyskania umowy, a tym samym możliwa jest ich kapitalizacja począwszy od dnia 1 stycznia 2018 roku. Zastosowanie MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* w zakresie kosztów pozyskania klienta zwiększyło zyski zatrzymane Grupy na dzień 1 stycznia 2018 roku o kwotę 18 929 tysięcy złotych.

- Wynagrodzenie zmienne, rabaty – za podpisanie umowy lub skorzystanie z dodatkowej oferty klientowi przysługuje rabat w postaci otrzymywanych środków pieniężnych.

Grupa uznała, iż rabaty udzielane odbiorcom w ramach prowadzonych programów klienckich, stanowią element, który należy uwzględnić przy określaniu ceny transakcyjnej i który powinien stanowić pomniejszenie przychodu ze sprzedaży produktu lub usługi. Zdaniem Grupy udzielane przez spółki segmentu Sprzedaż rabaty nie stanowią odrębnego zobowiązania do wykonania świadczenia. W efekcie udzielony klientowi rabat podlega rozliczeniu w czasie, tj. ujęciu jako pomniejszenie przychodu nie jednorazowo, tylko przez ustalony przez Grupę średni pozostały okres trwania umowy, której przyznany rabat dotyczy. Zastosowanie MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* w zakresie wynagrodzeń zmiennych zwiększyło zyski zatrzymane Grupy na dzień 1 stycznia 2018 roku o kwotę 7 426 tysięcy złotych.

Pozostałe zagadnienia przeanalizowane przez Grupę pod kątem MSSF 15 *Przychody z umów z klientami*, które nie wpływają na kapitały własne Grupy na dzień 1 stycznia 2018 roku:

- Umowy wieloelementowe – umowy, w ramach których oferowana jest klientowi łączna sprzedaż produktów Grupy na warunkach korzystniejszych niż w przypadku zawarcia umów sprzedaży tych produktów oddzielnie – dotyczy to głównie łącznej sprzedaży paliwa gazowego i energii elektrycznej. Grupa uznała, że ceny zawarte w umowie z klientami mogą być stosowane bezpośrednio do ujmowania przychodów odrębnie dla dostaw energii elektrycznej i dostaw gazu i nie jest wymagana żadna dalsza realokacja przyznanego rabatu.
- Umowy sprzedaży produktów i usług Grupy połączone z usługami serwisowymi – Grupa posiada z odbiorcą umowę na sprzedaż produktów/usług wraz z dodatkową usługą (np. świadczenie usług elektryka), natomiast z partnerem biznesowym (ubezpieczycielem) posiada umowę ubezpieczenia majątkowego, na podstawie której ubezpieczyciel świadczy wyżej wspomnianą usługę dodatkową bezpośrednio odbiorcy. Odbiorca ma skalkulowaną opłatę za usługę dodatkową w opłacie handlowej. Grupa stoi na stanowisku, iż w ramach powyższych umów pełni rolę pośrednika. W konsekwencji Grupa pod regulacjami MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* ujmuje przychody z tytułu powyższych usług w kwocie wynagrodzenia netto, które zachowa po zapłaceniu stronie trzeciej wynagrodzenia w zamian za usługi dostarczane przez tę stronę.
- Umowy sprzedaży energii cieplnej w segmencie Wytwarzanie – zdaniem Grupy klient, z którym podpisana została umowa, nie może odnosić korzyści z poszczególnych, wymienionych w umowie elementów podlegających opłatom. Oznacza to, iż poszczególne elementy umowy nie spełniają kryterium odrębności dla traktowania ich, jako odrębnych zobowiązań do wykonania świadczenia. Z tego względu każda umowa zawarta z klientem obejmuje jedno zobowiązanie do wykonania świadczenia w postaci świadczenia kompleksowej usługi dostawy ciepła.
- Opłaty przejściowe – pobierane przez Grupę od odbiorcy końcowego energii elektrycznej, a następnie przekazywane do Operatora Systemu Przesyłowego zgodnie z MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* nie powinny być traktowane jako przychody. Grupa po wejściu w życie MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* ujmuje powyższe opłaty w kwocie wynagrodzenia netto.

Mając na uwadze fakt, że Grupa zdecydowała się na zastosowanie zmodyfikowanego podejścia retrospektywnego z łącznym efektem pierwszego zastosowania MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* ujętym w dniu 1 stycznia 2018 roku poniżej zostało zaprezentowane porównanie skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2018 roku ze sprawozdaniem z sytuacji finansowej na ten sam dzień bilansowy sporządzonym zgodnie z zasadami obowiązującymi przed wejściem w życie MSSF 15 *Przychody z umów z klientami*, tj. zgodnie z MSR 18 *Przychody*, MSR 11 *Umowy o usługę budowlaną*, KIMSF 18 *Przekazanie aktywów przez klientów* oraz innymi interpretacjami związanymi z ujmowaniem przychodów.

	Stan na 31 grudnia 2018	Przekształcenie do zasad obowiązujących przed wejściem w życie MSSF 15	Stan na 31 grudnia 2018 (dane przekształcone)
AKTYWA			
Aktywa trwałe	32 541 865	(16 544)	32 525 321
Pozostałe aktywa niefinansowe	282 228	(19 985)	262 243
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	30 105	3 441	33 546
Aktywa obrotowe	4 555 612	(14 047)	4 541 565
Należności z tytułu podatku dochodowego	14 497	3 734	18 231
Pozostałe aktywa niefinansowe	110 068	(17 781)	92 287
SUMA AKTYWÓW	37 097 477	(30 591)	37 066 886
PASYWA			
Kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	18 295 824	(163 942)	18 131 882
Zyski zatrzymane/(Niepokryte straty)	1 004 253	(163 942)	840 311
Udziały niekontrolujące	132 657	(365)	132 292
Kapitał własny ogółem	18 428 481	(164 307)	18 264 174
Zobowiązania długoterminowe	11 382 254	116 037	11 498 291
Rozliczenia międzyokresowe i dotacje rządowe	440 309	148 955	589 264
Zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego	823 754	(32 918)	790 836
Zobowiązania krótkoterminowe	7 286 742	17 679	7 304 421
Rozliczenia międzyokresowe i dotacje rządowe	200 097	17 679	217 776
Zobowiązania razem	18 668 996	133 716	18 802 712
SUMA PASYWÓW	37 097 477	(30 591)	37 066 886

Poniższa tabela prezentuje porównanie skonsolidowanego sprawozdania z całkowitych dochodów za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku ze sprawozdaniem z całkowitych dochodów za ten sam okres sporządzonym zgodnie z zasadami obowiązującymi przed wejściem w życie MSSF 15 *Przychody z umów z klientami*.

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Przekształcenie do zasad obowiązujących przed wejściem w życie MSSF 15	Rok zakończony 31 grudnia 2018 (dane przekształcone)
Przychody ze sprzedaży	18 121 748	798 681	18 920 429
Koszt sprzedanych towarów, produktów, materiałów i usług	(16 437 147)	(757 243)	(17 194 390)
Zysk brutto ze sprzedaży	1 684 601	41 438	1 726 039
Koszty sprzedaży	(477 794)	(23 817)	(501 611)
Zysk operacyjny	790 729	17 621	808 350
Zysk przed opodatkowaniem	504 647	17 621	522 268
Podatek dochodowy	(297 602)	(2 090)	(299 692)
Zysk netto	207 045	15 531	222 576
Pozostałe całkowite dochody netto	(24 522)	-	(24 522)
Łączne całkowite dochody	182 523	15 531	198 054
Zysk netto przypadający:			
Akcjonariuszom jednostki dominującej	204 880	15 484	220 364
Udziałom niekontrolującym	2 165	47	2 212
Całkowity dochód przypadający:			
Akcjonariuszom jednostki dominującej	180 398	15 484	195 882
Udziałom niekontrolującym	2 125	47	2 172
Zysk na jedną akcję podstawowy i rozwodniony (w złotych)	0,12	-	0,12

W ocenie Zarządu wprowadzenie następujących zmian do standardów oraz interpretacji nie miało istotnego wpływu na stosowaną dotychczas politykę rachunkowości:

Standard/Interpretacja	Data wejścia w życie w UE (okresy roczne rozpoczynające się dnia lub po tej dacie)
Zmiany do MSSF 4 <i>Umowy ubezpieczeniowe</i>	1 stycznia 2018
Zmiany do MSSF 2 <i>Płatności na bazie akcji: Klasyfikacja oraz wycena płatności na bazie akcji</i>	1 stycznia 2018
Zmiany do MSR 40 <i>Nieruchomości inwestycyjne – Przeniesienia nieruchomości inwestycyjnych</i>	1 stycznia 2018
Interpretacja KIMSF 22 <i>Transakcje w walucie obcej oraz wynagrodzenie wypłacane lub otrzymywane z góry</i>	1 stycznia 2018
Zmiany do różnych standardów <i>Poprawki do MSSF (cykl 2014–2016):</i>	
MSSF 1 <i>Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy</i>	1 stycznia 2018
MSR 28 <i>Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach</i>	1 stycznia 2018

8.2. Pozostałe zmiany zasad rachunkowości i zasad prezentacji stosowanych przez Grupę

• Zmiana metody wyceny rozchodu świadectw pochodzenia energii i uprawnień do emisji zanieczyszczeń

Grupa przeprowadziła analizę dopuszczalnych prawnie i stosowanych w otoczeniu konkurencyjnym metod rozchodu świadectw pochodzenia energii i uprawnień do emisji zanieczyszczeń. W ocenie Grupy wycena rozchodu świadectw pochodzenia energii i uprawnień do emisji zanieczyszczeń metodą „pierwsze przyszło pierwsze wyszło” (FIFO) pozwala na wycenę stanu zapasów i aktywów niematerialnych Grupy według najbardziej aktualnych cen, co może być istotne w sytuacji zmienności cen rynkowych ww. pozycji aktywów. Ponadto analiza wykazała, iż metoda FIFO jest metodą najczęściej stosowaną w branży energetycznej do wyceny rozchodu świadectw pochodzenia energii i uprawnień do emisji zanieczyszczeń. Biorąc pod uwagę powyższe kwestie Grupa zdecydowała o zmianie metody rozchodu świadectw pochodzenia energii i uprawnień do emisji zanieczyszczeń ze skutkiem od dnia 1 stycznia 2018 roku. Po dokonanej zmianie wycena rozchodu świadectw pochodzenia energii i uprawnień do emisji zanieczyszczeń dokonywana jest metodą FIFO. Poprzednio wycena rozchodu dokonywana była metodą średniej ważonej.

Zmiana nie wpłynęła na wynik finansowy Grupy.

• Zmiana prezentacji udziału w wynikach wspólnych przedsięwzięć wycenianych metodą praw własności w skonsolidowanych sprawozdaniach z całkowitych dochodów

Inwestycje we wspólne przedsięwzięcia dotyczą spółek Elektrociepłownia Stalowa Wola S.A. oraz TAMEH HOLDING Sp. z o.o. Powyższe spółki działają w branży energetycznej, a ich działalność i wyniki są powiązane z działalnością operacyjną segmentu Wytwarzanie. W ocenie Grupy ujęcie udziału w wynikach wspólnych przedsięwzięć na poziomie wyniku operacyjnego Grupy w sposób bardziej właściwy odzwierciedla charakter działalności wspólnych przedsięwzięć oraz działania Grupy w zakresie współzarządzania działalnością i bieżącego monitorowania wyników wspólnych przedsięwzięć. Biorąc pod uwagę powyższe Grupa zdecydowała o zmianie sposobu prezentacji udziału w wynikach wspólnych przedsięwzięć ze skutkiem od dnia 1 stycznia 2018 roku. Po dokonanej zmianie udział w zyskach (stratach) wspólnych przedsięwzięć prezentowany jest w wyniku z działalności operacyjnej Grupy. Poprzednio udział w zyskach (stratach) wspólnych przedsięwzięć nie był ujmowany na poziomie wyniku operacyjnego Grupy, lecz na poziomie wyniku brutto Grupy.

Zmiana nie wpłynęła na wynik finansowy Grupy.

• Zmiana prezentacji w zakresie pochodnych instrumentów finansowych

Od dnia 1 stycznia 2018 roku Grupa prezentuje skutki wyceny, tj. aktywo lub zobowiązanie z tytułu dodatniej lub ujemnej wyceny na transakcjach terminowych – pochodnych instrumentach finansowych w szyku rozwartym, wykazując wynik na pojedynczym kontrakcie. Poprzednio Grupa stosowała podejście uproszczone, polegające na ujmowaniu skutków wyceny na kontraktach przy uwzględnieniu strony kontraktu.

Zmiana nie wpłynęła na wynik finansowy Grupy.

Wpływ opisanych powyżej zmian na skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku oraz sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2017 roku prezentują poniższe tabele.

	Rok zakończony 31 grudnia 2017 (dane zatwierdzone)	Zmiana metody wyceny rozchodu świadectw pochodzenia i uprawnień do emisji	Zmiana prezentacji udziału w zyskach (stratach) wspólnych przedsięwzięć	Rok zakończony 31 grudnia 2017 (dane przekształcone)
Przychody ze sprzedaży	17 416 029	8 522	–	17 424 551
Koszt sprzedanych towarów, produktów, materiałów i usług	(14 503 685)	(8 522)	–	(14 512 207)
Zysk brutto ze sprzedaży	2 912 344	–	–	2 912 344
Udział w zyskach (stratach) wspólnych przedsięwzięć	–	–	73 050	73 050
Zysk operacyjny	1 806 271	–	73 050	1 879 321
Udział w zyskach (stratach) wspólnych przedsięwzięć	73 050	–	(73 050)	–
Zysk przed opodatkowaniem	1 757 652	–	–	1 757 652
Zysk netto	1 382 946	–	–	1 382 946

	Stan na 31 grudnia 2017 (dane zatwierdzone)	Zmiana metody wyceny rozchodu świadczeń pochodzenia i uprawnień do emisji	Zmiana prezentacyjna w zakresie instrumentów pochodnych	Stan na 31 grudnia 2017 (dane przekształcone)
AKTYWA				
Aktywa trwałe	31 049 127	(844)	259	31 048 542
Pozostałe aktywa finansowe	238 095	–	259	238 354
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	46 966	(844)	–	46 122
Aktywa obrotowe	4 742 894	(4 443)	48 023	4 786 474
Świadczenia energii i prawa do emisji gazów do umorzenia	656 703	(4 443)	–	652 260
Pozostałe aktywa finansowe	171 910	–	48 023	219 933
SUMA AKTYWÓW	35 792 021	(5 287)	48 282	35 835 016
PASYWA				
Kapitał własny ogółem	18 067 813	–	–	18 067 813
Zobowiązania długoterminowe	12 739 593	–	259	12 739 852
Pozostałe zobowiązania finansowe	91 620	–	259	91 879
Zobowiązania krótkoterminowe	4 984 615	(5 287)	48 023	5 027 351
Rezerwy na zobowiązania z tytułu świadczeń pochodzenia energii i emisji gazów	953 389	(4 443)	–	948 946
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	39 290	(844)	–	38 446
Pozostałe zobowiązania finansowe	294 139	–	48 023	342 162
Zobowiązania razem	17 724 208	(5 287)	48 282	17 767 203
SUMA PASYWÓW	35 792 021	(5 287)	48 282	35 835 016

SEGMENTY DZIAŁALNOŚCI

9. Informacje dotyczące segmentów działalności

Grupa prezentuje informacje dotyczące segmentów działalności zgodnie z MSSF 8 *Segmenty operacyjne* za bieżący okres sprawozdawczy oraz okres porównywalny.

Organizacja i zarządzanie Grupą odbywają się w podziale na segmenty, uwzględniające rodzaj oferowanych wyrobów i usług. Każdy z segmentów stanowi strategiczną jednostkę gospodarczą, oferującą inne wyroby i obsługującą inne rynki.

Grupa stosuje takie same zasady rachunkowości dla wszystkich segmentów operacyjnych. Grupa rozlicza transakcje między segmentami w taki sposób, jakby dotyczyły one podmiotów niepowiązanych, czyli przy zastosowaniu bieżących cen rynkowych.

Przychody z tytułu transakcji pomiędzy segmentami są eliminowane w procesie konsolidacji.

Koszty ogólnego zarządu jednostki dominującej po wyeliminowaniu kosztów wynikających z transakcji wewnątrzgrupowych są prezentowane w kosztach nieprzypisanych. Koszty ogólnego zarządu jednostki dominującej ponoszone są na rzecz całej Grupy i nie można ich bezpośrednio przyporządkować do jednego segmentu operacyjnego.

Aktywa segmentu nie zawierają podatku odroczonego, należności z tytułu podatku dochodowego oraz aktywów finansowych, z wyjątkiem należności od odbiorców i innych należności finansowych, aktywów z tytułu dodatniej wyceny towarowych pochodnych instrumentów finansowych oraz środków pieniężnych i ich ekwiwalentów, które stanowią aktywa segmentu.

Zobowiązania segmentu nie zawierają podatku odroczonego, zobowiązania z tytułu podatku dochodowego oraz zobowiązań finansowych, z wyjątkiem zobowiązań wobec dostawców, zobowiązań inwestycyjnych, zobowiązań z tytułu wynagrodzeń oraz zobowiązań z tytułu ujemnej wyceny towarowych pochodnych instrumentów finansowych, które stanowią zobowiązania segmentu.

Finansowanie Grupy (łącznie z kosztami i przychodami finansowymi) oraz podatek dochodowy są monitorowane na poziomie Grupy i nie ma miejsca ich alokacja do segmentów.

Żaden z segmentów operacyjnych Grupy nie został połączony z innym segmentem w celu stworzenia sprawozdawczych segmentów operacyjnych.

Zarząd monitoruje oddzielnie wyniki operacyjne segmentów w celu podejmowania decyzji dotyczących alokacji zasobów, oceny skutków tej alokacji oraz wyników działalności. Podstawą oceny wyników działalności jest EBITDA oraz zysk lub strata na działalności operacyjnej. Przez EBITDA Grupa rozumie EBIT powiększony o amortyzację oraz odpisy na aktywa niefinansowe. Przez EBIT Grupa rozumie zysk/(stratę) z działalności kontynuowanej przed opodatkowaniem, przychodami i kosztami finansowymi, tj. zysk/(stratę) operacyjną.

Podział sprawozdawczości Grupy w okresie od 1 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2018 roku oraz w okresie porównywalnym oparty był na następujących segmentach operacyjnych:

Segmenty operacyjne	Przedmiot działalności	Spółki zależne/ Spółki ujmowane metodą praw własności
Wydobycie 	Wydobycie węgla kamiennego	TAURON Wydobycie S.A.
Wytwarzanie 	Wytwarzanie energii elektrycznej w źródłach konwencjonalnych, w tym w kogeneracji, jak również wytwarzanie energii elektrycznej przy współpaleniu biomasy i innej termicznie pozyskiwanej energii. Podstawowe paliwa to węgiel kamienny, biomasa, gaz koksowniczy i wielkopiecowy. Wytwarzanie energii elektrycznej w źródłach odnawialnych Produkcja, dystrybucja i sprzedaż ciepła	TAURON Wytwarzanie S.A. TAURON Ekoenergia Sp. z o.o. TAURON Ciepło Sp. z o.o. TAURON Serwis Sp. z o.o. Marselwind Sp. z o.o. Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o. TAMEH HOLDING Sp. z o.o.* TAMEH POLSKA Sp. z o.o.* TAMEH Czech s.r.o.* Elektrociepłownia Stalowa Wola S.A.*
Dystrybucja 	Dystrybucja energii elektrycznej	TAURON Dystrybucja S.A. TAURON Dystrybucja Serwis S.A. TAURON Dystrybucja Pomiary Sp. z o.o.
Sprzedaż 	Handel hurtowy energią elektryczną, jak również obrót uprawnieniami do emisji i świadectwami pochodzenia oraz sprzedaż energii elektrycznej do krajowych odbiorców końcowych lub podmiotów dokonujących dalszej odsprzedaży energii elektrycznej	TAURON Polska Energia S.A. TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. TAURON Sprzedaż GZE Sp. z o.o. TAURON Czech Energy s.r.o.

* Spółki ujmowane metodą praw własności.

Oprócz powyższych głównych segmentów działalności, Grupa TAURON prowadzi również działalność w obszarze wydobywania kamienia, w tym kamienia wapiennego, na potrzeby energetyki, hutnictwa, budownictwa i drogownictwa oraz w obszarze produkcji sorbentów przeznaczonych do instalacji odsiarczania spalin metodą mokrą oraz do wykorzystania w kotłach fluidalnych (Kopalnia Wapienia Czatkowice Sp. z o.o.). Jako pozostała działalność Grupy traktowana jest również działalność spółek TAURON Obsługa Klienta Sp. z o.o., TAURON Sweden Energy AB (publ), Bioeko Grupa TAURON Sp. z o.o. (dawniej Biomasa Grupa TAURON Sp. z o.o.), Wsparcie Grupa TAURON Sp. z o.o. oraz Polska Energia Pierwsza Kompania Handlowa Sp. z o.o.

9.1. Segmenty operacyjne

Rok zakończony 31 grudnia 2018 roku

	Wydobycie	Wytwarzanie	Dystrybucja	Sprzedaż	Pozostałe	Pozycje nieprzypisane/ Eliminacje	Razem
Przychody							
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	548 247	2 812 080	3 178 113	11 485 966	97 342	–	18 121 748
Sprzedaż między segmentami	717 777	1 826 414	2 980 102	2 588 149	760 120	(8 872 562)	–
Przychody segmentu ogółem	1 266 024	4 638 494	6 158 215	14 074 115	857 462	(8 872 562)	18 121 748
Zysk/(strata) segmentu	(1 053 469)	141 768	1 417 102	306 481	46 023	(34 489)	823 416
Udział w zysku/(stracie) wspólnych przedsięwzięć	–	54 890	–	–	–	–	54 890
Koszty nieprzypisane	–	–	–	–	–	(87 577)	(87 577)
EBIT	(1 053 469)	196 658	1 417 102	306 481	46 023	(122 066)	790 729
Przychody/(koszty) finansowe netto	–	–	–	–	–	(286 082)	(286 082)
Zysk/(strata) przed opodatkowaniem	(1 053 469)	196 658	1 417 102	306 481	46 023	(408 148)	504 647
Podatek dochodowy	–	–	–	–	–	(297 602)	(297 602)
Zysk/(strata) netto za rok obrotowy	(1 053 469)	196 658	1 417 102	306 481	46 023	(705 750)	207 045
Aktywa i zobowiązania							
Aktywa segmentu	1 589 823	12 168 948	18 345 603	3 379 688	581 497	–	36 065 559
Udziały i akcje we wspólnych przedsięwzięciach	–	543 913	–	–	–	–	543 913
Aktywa nieprzypisane	–	–	–	–	–	488 005	488 005
Aktywa ogółem	1 589 823	12 712 861	18 345 603	3 379 688	581 497	488 005	37 097 477
Zobowiązania segmentu	851 497	1 299 850	2 152 473	1 753 298	410 567	–	6 467 685
Zobowiązania nieprzypisane	–	–	–	–	–	12 201 311	12 201 311
Zobowiązania ogółem	851 497	1 299 850	2 152 473	1 753 298	410 567	12 201 311	18 668 996
EBIT	(1 053 469)	196 658	1 417 102	306 481	46 023	(122 066)	790 729
Amortyzacja	(113 478)	(415 810)	(1 097 259)	(7 215)	(88 021)	–	(1 721 783)
Odpisy aktualizujące	(732 810)	(118 904)	(3 104)	(6 847)	(749)	–	(862 414)
EBITDA	(207 181)	731 372	2 517 465	320 543	134 793	(122 066)	3 374 926
Pozostałe informacje dotyczące segmentu							
Nakłady inwestycyjne*	247 493	1 299 817	2 044 029	7 425	73 241	–	3 672 005

* Nakłady inwestycyjne obejmują nakłady na rzeczowe aktywa trwałe oraz aktywa niematerialne, z wyłączeniem nabycia praw do emisji gazów cieplarnianych oraz praw majątkowych pochodzenia energii.

Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku (dane przekształcone)

	Wydobycie	Wytwarzanie	Dystrybucja	Sprzedaż	Pozostałe	Pozycje nieprzypisane/ Eliminacje	Razem
Przychody							
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	719 373	1 834 166	3 271 933	11 506 781	92 298	–	17 424 551
Sprzedaż między segmentami	822 052	2 702 836	3 448 010	2 061 106	712 262	(9 746 266)	–
Przychody segmentu ogółem	1 541 425	4 537 002	6 719 943	13 567 887	804 560	(9 746 266)	17 424 551
Zysk/(strata) segmentu	(211 070)	16 595	1 210 925	832 216	35 902	801	1 885 369
Udział w zysku/(stracie) wspólnych przedsięwzięć	–	73 050	–	–	–	–	73 050
Koszty nieprzypisane	–	–	–	–	–	(79 098)	(79 098)
EBIT	(211 070)	89 645	1 210 925	832 216	35 902	(78 297)	1 879 321
Przychody/(koszty) finansowe netto	–	–	–	–	–	(121 669)	(121 669)
Zysk/(strata) przed opodatkowaniem	(211 070)	89 645	1 210 925	832 216	35 902	(199 966)	1 757 652
Podatek dochodowy	–	–	–	–	–	(374 706)	(374 706)
Zysk/(strata) netto za rok obrotowy	(211 070)	89 645	1 210 925	832 216	35 902	(574 672)	1 382 946
Aktywa i zobowiązania							
Aktywa segmentu	2 085 538	11 298 814	17 409 160	3 090 248	508 825	–	34 392 585
Udziały i akcje we wspólnych przedsięwzięciach	–	499 204	–	–	–	–	499 204
Aktywa nieprzypisane	–	–	–	–	–	943 227	943 227
Aktywa ogółem	2 085 538	11 798 018	17 409 160	3 090 248	508 825	943 227	35 835 016
Zobowiązania segmentu	849 728	1 858 246	2 339 080	1 406 589	386 693	–	6 840 336
Zobowiązania nieprzypisane	–	–	–	–	–	10 926 867	10 926 867
Zobowiązania ogółem	849 728	1 858 246	2 339 080	1 406 589	386 693	10 926 867	17 767 203
EBIT	(211 070)	89 645	1 210 925	832 216	35 902	(78 297)	1 879 321
Amortyzacja	(128 036)	(401 246)	(1 073 621)	(8 494)	(82 071)	–	(1 693 468)
Odpisy aktualizujące	2	(46 133)	1 861	(512)	(70)	–	(44 852)
EBITDA	(83 036)	537 024	2 282 685	841 222	118 043	(78 297)	3 617 641
Pozostałe informacje dotyczące segmentu							
Nakłady inwestycyjne*	165 978	1 516 492	1 693 016	751	97 911	–	3 474 148

* Nakłady inwestycyjne obejmują nakłady na rzeczowe aktywa trwałe oraz aktywa niematerialne, z wyłączeniem nabycia praw do emisji gazów cieplarnianych oraz praw majątkowych pochodzenia energii.

W latach obrotowych zakończonych 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku, Grupa nie zidentyfikowała pojedynczych klientów, z którymi zrealizowała przychody ze sprzedaży przekraczające poziom 10% łącznych przychodów ze sprzedaży Grupy TAURON.

9.2. Geograficzne obszary działalności

Działalność Grupy w przeważającym zakresie prowadzona jest na terenie Polski. Sprzedaż na rzecz klientów zagranicznych w podziale na kraje przedstawia tabela poniżej.

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Czechy	220 397	206 434
Słowacja	16 650	27 210
Wielka Brytania	–	14 279
Luksemburg	2 058	6 412
Austria	2 042	890
Węgry	896	1 602
Pozostałe	48	49
Razem	242 091	256 876

Sprzedaż na rzecz klientów zagranicznych dotyczy w głównej mierze sprzedaży energii elektrycznej, która stanowiła w latach obrotowych zakończonych dnia 31 grudnia 2018 roku oraz dnia 31 grudnia 2017 roku odpowiednio 92% oraz 97% przychodów na rzecz klientów zagranicznych.

UTRATA WARTOŚCI AKTYWÓW NIEFINANSOWYCH

10. Utrata wartości aktywów niefinansowych

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Wartość firmy podlega corocznemu testowi sprawdzającemu, czy nastąpiła utrata wartości oraz każdorazowo, gdy występują przesłanki. Pozostałe niefinansowe aktywa trwale podlegają testowi na utratę wartości, gdy istnieją przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości.

W ramach testu na utratę wartości Grupa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne („CGU”), do którego dany składnik aktywów należy. W celu przeprowadzenia testu na utratę wartości, wartość firmy przejęta w wyniku połączenia lub nabycia jednostek zostaje w chwili przejęcia przypisana do poszczególnych ośrodków lub zespołów ośrodków wypracowujących środki pieniężne. Informacje dotyczące określenia CGU, do którego alokowana zostaje wartość firmy zawiera nota 18.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów lub CGU odpowiada wyższej z dwóch: wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży lub wartości użytkowej. Jeśli wartość bilansowa składnika aktywów/CGU jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma miejsce utrata wartości i dokonuje się wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej.

Odpis z tytułu utraty wartości w pierwszej kolejności przypisuje się do wartości firmy, pozostałą kwotę odpisu alokuje się do poszczególnych aktywów wchodzących w skład CGU do udziału wartości bilansowej poszczególnych aktywów w wartości bilansowej CGU, przy czym w wyniku alokacji odpisu wartość bilansowa składnika aktywów nie może być niższa od najwyższej z trzech kwot: wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia, wartości użytkowej i zera.

W przypadku kiedy przesłanki, z uwagi na które w okresach poprzednich został ujęty odpis z tytułu utraty wartości, już nie występują, odpis ten zostaje odwrócony bądź zmniejszony. Odpis z tytułu utraty wartości dotyczący wartości firmy nie podlega odwróceniu.

PROFESJONALNY OSĄD I SZACUNKI

Grupa ocenia na każdy dzień bilansowy, czy nastąpiły obiektywne przesłanki mogące wskazywać na utratę wartości danego składnika niefinansowych aktywów trwałych. W ramach analizy wystąpienia przesłanek analizowane są zarówno czynniki zewnętrzne, jak i wewnętrzne.

W trakcie przeprowadzania testu na utratę wartości Grupa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej.

Oszacowanie wartości użytkowej jednostek generujących przepływy pieniężne odbywa się w oparciu o ich przyszłe przepływy pieniężne, które następnie przy zastosowaniu stopy dyskontowej koryguje się do wartości bieżącej. W ramach kalkulacji wartości użytkowej przyjmuje się szereg założeń, o czym szerzej poniżej.

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku Grupa ujęła odpisy aktualizujące oraz rozwiązała wcześniej utworzone odpisy dotyczące aktywów niefinansowych będące wynikiem testów na utratę wartości aktywów przeprowadzonych na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz 30 czerwca 2018 roku.

Odpis aktualizujący i jego odwrócenie dotyczący rzeczowych aktywów trwałych, aktywów górniczych oraz aktywów niematerialnych ujęty w wyniku testów przeprowadzonych w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku dotyczy następujących jednostek generujących przepływy pieniężne:

CGU	Spółka	Poziom stopy dyskontowej (przed opodatkowaniem) przyjęty w testach na dzień:			Wartość odzyskiwalna	Kwota ujętego odpisu	Kwota ujętego odwrócenia odpisu
		31 grudnia 2018	30 czerwca 2018 (niebadane)	31 grudnia 2017			
Wydobycie	TAURON Wydobycie S.A.	11,58%	10,95%	10,20%	751 141	718 957	–
Wytwarzanie – Węgiel	TAURON Wytwarzanie S.A. / Nowe Jaworzno Grupa TAURON	8,59%	8,47%	8,35% – 8,39%	6 570 373	818 281	–
Wytwarzanie – Biomasa	Sp. z o.o.	8,59%	8,36%	8,35% – 8,39%	4 796	4 532	–
ZW BB EC1					398 077	55 122	–
ZW BB EC2					(162 641)	58 271	–
ZW Katowice	TAURON Ciepło Sp. z o.o.	7,51%	7,62%	7,58%	1 037 856	–	–
ZW Tychy					611 575	–	147 774
Wytwórcy Lokalni					145 142	–	–
Przesył		6,91%	7,55%	7,55%	876 297	–	–
Elektrownie wodne	TAURON Ekoenergia	9,31%	8,92%	8,64%	873 509	–	60 292
Farmy wiatrowe	Sp. z o.o.	10,00%	10,57%	9,54%	1 015 792	–	606 441
Razem odpisy						1 655 163	814 507

Wartość odzyskiwalna tej grupy aktywów odpowiada ich wartości użytkowej. Odpisy aktualizujące obciążały koszty operacyjne Grupy.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku przeprowadzono testy na utratę wartości rzeczowych aktywów trwałych, uwzględniając następujące przesłanki:

- długotrwałe utrzymywanie się wartości rynkowej aktywów netto Spółki na poziomie poniżej wartości bilansowej;
- zmiany w zakresie światowych cen surowców, energii oraz uprawnień do emisji gazów cieplarnianych;
- znaczna zmienność cen energii na rynku terminowym i utrzymujące się problemy z brakiem płynności;
- podwyższenie limitów cen energii na hurtowym rynku bieżącym oraz rynku bilansującym;
- działania regulacyjne mające na celu ograniczyć wzrost cen energii dla klientów końcowych;
- utrzymująca się zmienność warunków górniczo-geologicznych;
- niekorzystny układ frontu wydobywczego (krótkie wybiegi ścian) generującego dodatkowe koszty przebrojeń;
- ograniczona konkurencja na rynku materiałów i usług górniczych skutkująca znacznym wzrostem ich cen;
- wyniki przeprowadzonych aukcji rynku mocy na lata dostawy 2021, 2022 i 2023;
- procedowanie zapisów pakietu zimowego, w tym standardu emisyjnego, niekorzystnie wpływającego na możliwość uczestnictwa w rynku mocy jednostek węglowych po 1 lipca 2025 roku;
- utrzymujące się niekorzystne warunki rynkowe z punktu widzenia rentowności energetyki konwencjonalnej;
- wejście w życie ustawy z dnia 14 grudnia 2018 roku o promowaniu energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji;
- wzrost stopy wolnej od ryzyka.

Przeprowadzone na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 30 czerwca 2018 roku testy wymagały oszacowania wartości użytkowej jednostek generujących przepływy pieniężne, w oparciu o ich przyszłe przepływy pieniężne, które następnie przy zastosowaniu stopy dyskontowej zostały skorygowane do wartości bieżącej.

Testy na utratę wartości rzeczowych i niematerialnych składników aktywów trwałych zostały przeprowadzone na poziomie poszczególnych spółek, z wyjątkiem:

- TAURON Wytwarzanie S.A. oraz Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o. gdzie zidentyfikowano dwa ośrodki generujące korzyści ekonomiczne („CGU”): CGU Wytwarzanie Węgiel i CGU Wytwarzanie Biomasa. Głównymi przesłankami było: pojawienie się nowego mechanizmu Rynku Mocy wprowadzającego nowy produkt – moc dyspozycyjną netto; strategia przystąpienia do Rynku Mocy polegająca na podejściu portfelowym, w którym istotna jest maksymalizacja łącznych przychodów z Rynku Mocy, podział mocy na dostawców, określenie poziomu mocy stanowiącej źródła rezerwowo dla pozostałej mocy zakontraktowanej na rynku mocy oraz wysoka zależność wpływów pieniężnych pomiędzy jednostkami wytwórczymi;
- TAURON Ekoenergia Sp. z o.o. gdzie test został przeprowadzony dla jednego CGU Elektrownie wodne, obejmującego działalność związaną z wytwarzaniem energii elektrycznej w elektrowniach wodnych oraz dla jednego CGU Farmy wiatrowe, dla działalności związanej z wytwarzaniem energii elektrycznej z farm wiatrowych;
- TAURON Ciepło Sp. z o.o. gdzie wyodrębniono działalność związaną z wytwarzaniem ciepła i energii elektrycznej oraz związaną z przesyłem i dystrybucją ciepła. Dodatkowo na działalności „wytwarzanie” przeprowadzono również testy dla poszczególnych zakładów wytwarzania: CGU ZW Katowice, CGU ZW Tychy, CGU ZW Bielsko Biała, CGU Wytwórcy Lokalni. W testach na dzień 31 grudnia 2018 roku w ramach działalności „wytwarzanie” dokonano podziału CGU ZW Bielsko Biała na dwa osobne ośrodki, tj. ZW BB EC1 w Bielsku Białej oraz ZW BB EC2 w Czechowicach Dziedzicach. W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 roku o rynku mocy i ustawy z dnia 14 grudnia 2018 roku o promowaniu energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji, charakter pracy tych źródeł zmienił się w stosunku do stanu na dzień 30 czerwca 2018 roku: ZW BB EC1 będzie pracować jako źródło kogeneracyjne z głównymi przychodami z ciepła, a ZW BB EC2 jako źródło kondensacyjne z głównymi przychodami z energii elektrycznej. Powyższy charakter pracy tych źródeł daje możliwość skorzystania z odrębnych systemów wsparcia produkcji energii elektrycznej, tj.:
 - ZW BB EC1 jako zakład wyposażony w blok z turbiną przeciwną, będący podstawową jednostką wytwórczą w sezonie grzewczym skorzysta w okresie 2019–2030 ze wsparcia w postaci premii kogeneracyjnej,
 - ZW BB EC2 jako zakład wyposażony w blok ciepłowniczo-kondensacyjny przewidziany do pracy całorocznej wygrał aukcje główne rynku mocy na lata 2021 i 2022, a w okresie 2023–2030 zaplanowano wsparcie z wtórnego rynku mocy oraz aukcji dodatkowych. Ponadto, blok BC50 w ZW BB EC2 nie kwalifikuje się do wsparcia z kogeneracji, zatem taki charakter pracy jest optymalny w obecnych warunkach.

Kluczowe założenia przyjęte w testach na dzień 31 grudnia 2018 roku:

- Założenia w zakresie cen węgla w najbliższych latach przyjęto na stabilnym poziomie z uwagi na utrzymujące się wysokie ceny surowca na świecie oraz wysokie koszty transportu. Po roku 2023 według instytucji międzynarodowych, w ujęciu długoterminowym węgiel na świecie będzie nieznacznie tanieć wskutek realizacji polityki klimatycznej i odchodzenia kolejnych krajów od spalania tego surowca oraz wzrostu produkcji energii w źródłach OZE. Również prognozy instytucji międzynarodowych wykazują niezmiennie tendencję spadkową cen węgla do 2030 roku. W latach 2021–2040 przyjęto realny spadek cen węgla energetycznego o 12%;
- Przyjęto ścieżkę hurtowych cen energii elektrycznej na lata 2019–2027 z perspektywą do roku 2040, uwzględniającą między innymi wpływ bilansu podaży i popytu na energię elektryczną na rynku, kosztów paliw oraz kosztów zakupu uprawnień do emisji gazów cieplarnianych. W stosunku do średniej ceny SPOT w drugiej połowie 2018 roku założono wzrost ceny na rok 2019 o 17%. Do roku 2021 założono spadek cen energii o 4,5% w porównaniu do roku 2019, co wynika między innymi z poprawy bilansu mocy na skutek uruchomień nowych jednostek w Jaworznie i Opolu oraz uruchomienia rynku mocy. Po 2021 roku w okresie do 2027 roku przyjęto wzrost cen o 3,7% w relacji do roku 2021, w latach 2028–2040 przyjęto spadek cen o 7,2% (w cenach stałych) w stosunku do roku 2027;
- Założono utrzymanie mechanizmu operacyjnej rezerwy mocy do końca roku 2020, a więc do momentu wdrożenia Rynku Mocy;
- Uwzględniono wdrożenie mechanizmu Rynku Mocy, zgodnie z przyjętą i notyfikowaną Ustawą o rynku mocy i Regulaminem Rynku Mocy. Założono uruchomienie płatności za moc od roku 2021 i utrzymanie ich do roku 2025 dla istniejących jednostek węglowych nie spełniających kryterium EPS 550. Dla jednostek, które otrzymały lub otrzymają kontrakty wieloletnie do dnia 31 grudnia 2019 roku, a nie spełniają kryterium EPS 550 założono utrzymanie płatności do końca obowiązywania kontraktu;
- Przyjęto limity emisji gazów cieplarnianych dla produkcji ciepła zgodne z rozporządzeniem Rady Ministrów, które skorygowano o poziom działalności, tj. produkcji ciepła;
- Przyjęto wzrostową ścieżkę ceny uprawnień do emisji gazów cieplarnianych w latach 2019–2027 z perspektywą do roku 2040. Do 2027 roku założono wzrost ceny rynkowej o około 23% w porównaniu do roku 2019 i o około 212% w stosunku do średniej ceny w 2018 roku, w latach 2028–2040 założono nieznaczne ale sukcesywne spadki cen uprawnień do emisji gazów cieplarnianych w stosunku do 2027 roku (w cenach stałych), łącznie o 10%. Wynika to założonej większej dekarbonizacji gospodarki i spadku popytu na uprawnienia w latach 2030–2040;
- Przyjęto ścieżkę cenową dla świadectw pochodzenia oraz obowiązki umorzenia w kolejnych latach na bazie znowelizowanej ustawy OZE;
- Dla energii zielonej uwzględniono ograniczone okresy wsparcia, zgodnie z założeniami zapisów ustawy o odnawialnych źródłach energii określającej nowe mechanizmy przyznawania wsparcia dla energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnych źródłach. Okres wsparcia został ograniczony do 15 lat liczonych od momentu wprowadzenia do sieci dystrybucyjnej po raz pierwszy energii elektrycznej, za którą przysługiwało świadectwo pochodzenia;
- Zgodnie z nowelizacją ustawy Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw obowiązujący system wsparcia kogeneracji będzie rozliczony za rok 2018 do dnia 30 czerwca 2019 roku. Po roku 2019 nie ujęto wsparcia dla produkcji energii elektrycznej i ciepła w skojarzeniu w istniejących jednostkach węglowych;
- Założono przychód regulowany przedsiębiorstw dystrybucyjnych zapewniający pokrycie uzasadnionych kosztów oraz osiągnięcie zwrotu z zaangażowanego kapitału na uzasadnionym poziomie. Poziom zwrotu uzależniony jest od Wartości Regulacyjnej Aktywów. W roku 2019 ujęto wpływ utraty wyniku w związku z brakiem wprowadzenia taryfy;
- Przyjęto ścieżkę cen detalicznych energii elektrycznej na podstawie hurtowej ceny energii czarnej przy uwzględnieniu kosztu akcyzy, kosztu obowiązku umorzenia świadectw pochodzenia oraz odpowiedniego poziomu marży. W roku 2019 ujęto wpływ zapisów wynikających ze zmiany ustawy o podatku akcyzowym oraz niektórych innych ustaw z dnia 28 grudnia 2018 roku, która wprowadza regulacje dotyczące cen i stawek opłat zawartych w taryfie i cennikach opłat za energię elektryczną, uwzględniając zmniejszenie stawki podatku akcyzowego;
- Przyjęto wolumeny sprzedaży do klientów końcowych uwzględniające wzrost PKB oraz rosnącą konkurencję na rynku;
- Założono przychód taryfowy przedsiębiorstw ciepłowniczych zapewniający pokrycie uzasadnionych kosztów oraz osiągnięcie zwrotu z zaangażowanego kapitału na uzasadnionym poziomie;
- Uwzględniono utrzymanie zdolności produkcyjnych istniejących aktywów trwałych w wyniku prowadzenia inwestycji o charakterze odtworzeniowym;

- Przyjęto poziom średniego ważonego kosztu kapitału (WACC) kształtujący się w okresie projekcji między 6,46% – 11,58% w ujęciu nominalnym przed opodatkowaniem przy uwzględnieniu stopy wolnej od ryzyka odpowiadającej rentowności 10-letnich obligacji Skarbu Państwa (na poziomie 4,04%) oraz premii za ryzyko działalności właściwej dla branży energetycznej (6%). Stopa wzrostu zastosowana do ekstrapolacji prognoz przepływów pieniężnych wykraczających poza szczegółowy okres objęty planowaniem została przyjęta na poziomie 2,5% i odpowiada zakładanej długoterminowej stopie inflacji. Poziom WACC na dzień 31 grudnia 2018 roku nie zmienił się w porównaniu do poziomu na dzień 31 grudnia 2017 roku.

Założenia wykorzystano również do oszacowania wartości użytkowej pozostałych aktywów niematerialnych.

Uzasadnienie dokonania/odwrócenia odpisów aktualizujących w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku:

Konieczność dokonania odpisu aktywów CGU Wydobywanie w roku 2018 wynikała głównie z następujących okoliczności:

- wysoka zmienność warunków górniczo-geologicznych w kopalniach należących do Grupy TAURON;
- niekorzystny układ frontu wydobywczego (krótkie wybiegi ścian), co generuje dodatkowe koszty przebrojeń;
- ograniczona konkurencja na rynku materiałów i usług górniczych skutkująca znaczącym wzrostem ich cen.

Konieczność dokonania odpisu aktywów CGU Wytwarzanie Węgla w roku 2018 wynikała głównie z następujących okoliczności:

- rozstrzygnięcie trzech pierwszych aukcji Rynku Mocy na lata dostaw od 2021 do 2023;
- uwzględnienie zapisów projektowanego rozporządzenia w sprawie wewnętrznego rynku energii (Energy Regulation), które na poziomie UE wyłącza po 1 lipca 2025 roku z korzystania z mechanizmów mocowych jednostki emitujące więcej niż 550kgCO₂/MWh lub średniorocznie więcej niż 350kgCO₂/kW mocy zainstalowanej;
- wzrost kosztów uprawnień do emisji gazów cieplarnianych.

Konieczność dokonania odpisu aktywów CGU ZW BB EC1 oraz CGU ZW BB EC2 na dzień 31 grudnia 2018 roku wynikała głównie z następujących okoliczności:

- rozstrzygnięcie trzech pierwszych aukcji Rynku Mocy na lata dostaw od 2021 do 2023;
- wzrost kosztów uprawnień do emisji gazów cieplarnianych.

Możliwość odwrócenia odpisu aktywów CGU ZW Tychy na dzień 31 grudnia 2018 roku wynikała głównie z następujących okoliczności:

- w drugiej połowie 2018 roku nastąpił istotny wzrost cen energii elektrycznej na rynku hurtowym wynikający przede wszystkim ze wzrostu kosztów uprawnień do emisji gazów cieplarnianych związanego z wprowadzeniem z Legislacji IV fazy EU ETS, uruchomieniem mechanizmu rezerwy stabilizacyjnej oraz wprowadzeniem regulacji MIFID II. Zgodnie z Art. 38 ust. 2 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 601/2012 z 21 czerwca 2012 roku w sprawie monitorowania i raportowania w zakresie emisji gazów cieplarnianych zgodnie z dyrektywą 2003/78/WE Parlamentu Europejskiego i Rady blok biomasowy BC35 jest jednostką o zerowym współczynniku emisji gazów cieplarnianych, co wiąże się z brakiem konieczności zakupu praw do emisji gazów cieplarnianych. Powoduje to znaczący wzrost rentowności w wyniku jednakowo wysokiej ceny energii elektrycznej zarówno dla bloku biomasowego, jak i bloków opalanych węglem, które obciążone są kosztem uprawnień do emisji gazów cieplarnianych;
- dla jednostki CGU ZW Tychy produkcja energii elektrycznej z biomasy, która nie jest obciążona kosztem praw do emisji gazów cieplarnianych została zwiększona. W stosunku do okresu, w którym został utworzony odpis zmienił się znacząco sposób użytkowania bloku biomasowego, dla którego zwiększono produkcję ze względu na brak obciążenia kosztem praw do emisji gazów cieplarnianych (poprzednio użytkowanie oparte było na produkcji energii elektrycznej w kondensacji, obecnie oraz w przyszłości użytkowanie opiera się na wykorzystaniu pełnej produkcji w kogeneracji).

Możliwość odwrócenia odpisu aktywów CGU Farmy Wiatrowe oraz CGU Woda w roku 2018 wynikała głównie z następujących okoliczności:

- zmiany regulacji w zakresie OZE (dotyczące sposobu wyznaczania opłaty zastępczej oraz opodatkowania farm wiatrowych) mające pozytywny wpływ na wyniki finansowe generowane przez aktywa oparte na odnawialnych źródłach energii;
- fundamentalna zmiana czynników rynkowych związanych z wytwarzaniem energii z OZE, a tym samym wzrost konkurencyjności w stosunku do generacji konwencjonalnej.

Wyniki analizy wrażliwości dla poszczególnych jednostek generujących środki pieniężne wykazały, że najistotniejszy wpływ na wartość użytkową testowanych aktywów mają przede wszystkim: prognozowane ceny energii elektrycznej, ceny uprawnień do emisji gazów cieplarnianych, przyjęte stopy dyskontowe oraz ceny węgla kamiennego. Poniżej zaprezentowano szacowane zmiany odpisu aktualizującego wartość aktywów segmentów Wydobycie i Wytwarzanie po ujęciu także wpływu jego odwrócenia na dzień 31 grudnia 2018 roku w efekcie zmian najistotniejszych założeń.

Parametr	Zmiana	Wpływ na odpis aktualizujący (w mln zł)	
		Zwiększenie odpisu netto	Zmniejszenie odpisu netto
Zmiana cen energii elektrycznej w okresie prognozy	+1%	–	531
	-1%	531	–
Zmiana cen węgla kamiennego w okresie prognozy	+1%	71	–
	-1%	–	71
Zmiana cen uprawnień do emisji gazów cieplarnianych w okresie prognozy	+1%	212	–
	-1%	–	212
Zmiana WACC (netto)	+0,1 p.p.	165	–
	-0,1 p.p.	–	168

Utrata wartości bilansowej wartości firmy

Test przeprowadzono w odniesieniu do aktywów netto powiększonych o wartość firmy na poszczególnych segmentach operacyjnych. Podstawę wyceny wartości odzyskiwalnej poszczególnych spółek stanowiła ich wartość użytkowa.

Test został przeprowadzony w oparciu o bieżącą wartość szacowanych przepływów pieniężnych z działalności. Wyliczeń dokonano na podstawie szczegółowych prognoz na okres od 2019 do 2028 roku oraz oszacowanej wartości rezydualnej. Dla segmentu Wydobycie wykorzystano szczegółowe projekcje do końca wyczerpania się posiadanych złóż węgla. Wykorzystanie prognoz dłuższych niż 5-letnie wynika w szczególności z długotrwałych procesów inwestycyjnych w branży energetycznej. Założenia makroekonomiczne i sektorowe przyjmowane do prognoz aktualizowane są tak często, jak występują obserwowane na rynku przesłanki do ich zmiany. Prognozy uwzględniają także znane na dzień przeprowadzenia testu zmiany w otoczeniu prawnym.

Kluczowe założenia wpływające na oszacowanie wartości użytkowej oraz stopy dyskontowe przyjęte w testach:

Segment operacyjny	Kluczowe założenia	Poziom stopy dyskontowej (przed opodatkowaniem) przyjęty w testach na dzień:		
		31 grudnia 2018	30 czerwca 2018 (niebadane)	31 grudnia 2017
Dystrybucja	- Przychód regulowany przedsiębiorstw dystrybucyjnych zapewniający pokrycie uzasadnionych kosztów oraz osiągnięcie zwrotu z zaangażowanego kapitału na uzasadnionym poziomie. Poziom zwrotu uzależniony jest od tzw. Wartości Regulacyjnej Aktywów. - Utrzymanie zdolności produkcyjnych istniejących aktywów trwałych w wyniku prowadzenia inwestycji o charakterze odtworzeniowym.	7,61%	7,74%	7,61%
Wydobycie	- Przyjęta ścieżka ceny węgla energetycznego, pozostałych sortymentów węgla oraz paliw gazowych. Przewiduje się że w latach 2019–2021 będzie występowała mniejsza podaż węgla energetycznego, która rekompensowana będzie zwiększonym importem surowca przy jednocześnie utrzymujących się wysokich cenach na świecie. W latach 2021–2040 przyjęto realny spadek cen węgla energetycznego o 15%; - Przyjęta ścieżka cen detalicznych energii elektrycznej na podstawie hurtowej ceny energii czarnej przy uwzględnieniu kosztu akcyzy, kosztu obowiązku umorzenia świadectw pochodzenia oraz odpowiedniego poziomu marży; - Utrzymanie zdolności produkcyjnych istniejących aktywów trwałych w wyniku prowadzenia inwestycji o charakterze odtworzeniowym.	–	10,95%	10,20%

Poziom średniego ważonego kosztu kapitału (WACC) przyjęty dla wyliczeń na dzień 31 grudnia 2018 roku kształtuje się w okresie projekcji między 7,61% – 7,69% (dotyczy Dystrybucji i Pozostałych segmentów) w ujęciu nominalnym przed opodatkowaniem przy uwzględnieniu stopy wolnej od ryzyka odpowiadającej rentowności 10-letnich obligacji Skarbu Państwa (na poziomie 4,04%) oraz premii za ryzyko działalności właściwej dla branży energetycznej (6%). Stopa wzrostu zastosowana do ekstrapolacji prognoz przepływów pieniężnych wykraczających poza szczegółowy okres objęty planowaniem została przyjęta na poziomie 2,5% i odpowiada zakładanej długoterminowej stopie inflacji. Poziom WACC na dzień 31 grudnia 2018 roku zmalał w porównaniu do poziomu na dzień 31 grudnia 2017 roku.

Przeprowadzony na dzień 31 grudnia 2018 roku test na utratę wartości nie wskazał na utratę bilansowej wartości firmy w pozostałych segmentach.

Przeprowadzony na dzień 30 czerwca 2018 roku test na utratę wartości wskazał na utratę bilansowej wartości firmy w segmencie Wydobycie w wysokości 13 973 tysiące złotych.

Zmianę stanu wartości firmy w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku z przypisaniem na poszczególne segmenty prezentuje tabela poniżej.

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Bilans otwarcia	40 156	40 156
Utrata wartości	(13 973)	–
Bilans zamknięcia, w tym segmenty operacyjne:	26 183	40 156
Wydobycie	–	13 973
Dystrybucja	25 602	25 602
Pozostałe segmenty	581	581

NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

11. Przychody ze sprzedaży

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2018

Grupa wprowadziła pięciostopniowy model ujmowania przychodów obejmujący kolejno: identyfikację umowy z klientem, identyfikację poszczególnych zobowiązań do wykonania świadczenia, określenie ceny transakcyjnej, alokację ceny transakcyjnej do poszczególnych zobowiązań do wykonania świadczeń oraz ujęcie przychodu w momencie realizacji zobowiązania wynikającego z umowy.

Przychody są ujmowane w momencie spełnienia (lub w trakcie spełniania) zobowiązania do wykonania świadczenia poprzez przekazanie przyrzeczonego towaru, produktu, materiału (tj. składnika aktywów) lub wykonania usługi klientowi. Przekazanie składnika aktywów następuje w momencie, gdy klient uzyskuje kontrolę nad tym składnikiem aktywów, zaś w przypadku sprzedaży energii elektrycznej, paliwa gazowego oraz ciepła za moment sprzedaży przyjmuje się dostarczenie energii do odbiorcy.

Przychody należy wycenić w wartości, jaką Grupa spodziewa się otrzymać, po pomniejszeniu o podatek od towarów i usług (VAT) i podatek akcyzowy i inne podatki od sprzedaży lub opłaty oraz rabaty i upusty.

Przychód obejmuje tylko wpływy korzyści ekonomicznych otrzymane lub należne na rachunek własny jednostki. Kwoty uzyskane w imieniu stron trzecich, gdzie Grupa działa jako agent, takie jak podatki od sprzedaży, podatki od towarów i usług nie stanowią korzyści ekonomicznych, jakie płyną do Spółki i nie prowadzą do zwiększenia kapitału własnego. Kwot tych nie ujmuje się zatem w przychodzie. Podobnie opłata przejściowa i opłata OZE pobierane przez Grupę od odbiorcy końcowego energii elektrycznej, a następnie przekazywane do Operatora Systemu Przesyłowego ujmowane są w kwocie wynagrodzenia netto.

W przypadku towarów i materiałów przychód rozpoznaje się, gdy Grupa przestaje być trwale zaangażowana w zarządzanie sprzedanymi towarami w stopniu w jakim zazwyczaj funkcję taką realizuje się wobec towarów, do których ma się prawo własności, ani też nie sprawuje nad nimi efektywnej kontroli.

Do przychodów danego roku obrotowego zalicza się również zarachowane przychody, które z uwagi na stosowany system rozliczeń odbiorców nie zostały zmierzone i zafakturowane.

Przychody ze sprzedaży usług dystrybucji energii elektrycznej w segmencie Dystrybucja

W przychodach ze sprzedaży usług Grupa prezentuje przede wszystkim przychody związane z działalnością dystrybucyjną, opłaty przyłączeniowe oraz usługi konserwacji oświetlenia drogowego.

Za moment sprzedaży usług dystrybucji energii elektrycznej przyjmuje się moment dostarczenia tej usługi do odbiorcy, rejestrowany przez licznik energii elektrycznej, z uwzględnieniem prognozowanego zużycia energii oraz doszacowania przychodów, które z uwagi na stosowany system rozliczeń odbiorców nie zostały zmierzone i zafakturowane.

W przychodach ze sprzedaży usług Grupa prezentuje również:

- przychody z tytułu nieodpłatnie otrzymanych środków trwałych wycenionych według wartości godziwej w związku ze świadczeniem przez spółki usług tolerancji usunięcia kolizji linii energetycznych lub ciepłowniczych. Rozpoznanie przychodu następuje w momencie, w którym aktywa te zostały otrzymane od klientów;
- przychody z tytułu nieodpłatnie otrzymanych od klientów środków trwałych wycenionych według wartości godziwej służących przyłączeniu tych klientów do infrastruktury i zapewnieniu im stałego dostępu do dostaw usług lub przychody z tytułu otrzymanych od klientów środków pieniężnych na nabycie lub wytworzenie takich środków trwałych (opłaty za przyłączenie). Rozpoznanie przychodu ze sprzedaży usług następuje w okresie, w którym wykonane zostało przyłączenie tych klientów do sieci. Grupa identyfikuje umowy o dostarczenie usług dystrybucyjnych i kompleksowych oraz umowy o przyłączenie odbiorców jako nie stanowiące jednego zobowiązania i są ujmowane oddzielnie. W związku z wejściem w życie MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* z dniem 1 stycznia 2018 roku, Grupa TAURON przeniosła saldo rozliczeń międzyokresowych przychodów w wysokości 195 666 tysięcy złotych, objętych zakresem interpretacji KIMSF 18 *Przekazanie aktywów przez klientów* do pozycji kapitałów własnych Grupy TAURON.

Przychody ze sprzedaży energii elektrycznej, gazu i usług dystrybucyjnych w segmencie Sprzedaż

Spółki Grupy należące do segmentu Sprzedaż uzyskują przychody ze sprzedaży energii elektrycznej i usług dystrybucyjnych od odbiorców detalicznych oraz od odbiorców hurtowych (sprzedaż na rynku bilansującym). Przychody ze sprzedaży wynikają z zafakturowanego wolumenu i ceny, a także z doszacowań.

W tym segmencie dokonywane są cztery rodzaje szacunków kwot przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej i usług dystrybucyjnych:

Rodzaj doszacowania	Opis
Doszacowanie dla odbiorców niezafakturowanych na dany dzień bilansowy	Odczyty układów pomiarowo-rozliczeniowych dotyczące wielkości sprzedanej energii elektrycznej w handlu detalicznym oraz jej fakturowanie są dokonywane w dużej mierze w okresach odmiennych od okresów sprawozdawczych. W związku z powyższym, spółki Grupy należące do segmentu Sprzedaż dokonują odpowiednich szacunków sprzedaży energii elektrycznej i usług dystrybucji na dzień bilansowy. Dla klientów posiadających umowy kompleksowe i umowy sprzedaży doszacowanie wyliczane jest w systemach bilingowych w oparciu o średniodobowe zużycie energii elektrycznej w okresie od dnia ostatniego odczytu rzeczywistego do dnia bilansowego.
Doszacowanie dla odbiorców rozliczanych z zastosowaniem płatności prognozowych	Na każdy dzień bilansowy, dokonywane jest doszacowanie, któremu podlegają odbiorcy posiadający 6-miesięczne lub 12-miesięczne okresy rozliczeniowe z zastosowaniem płatności prognozowych w okresach pomiędzy odczytami wskazań układów pomiarowo-rozliczeniowych. Doszacowanie sprzedaży energii elektrycznej i usług dystrybucji wyznaczane jest na podstawie danych dotyczących sprzedaży, pozyskanych z systemu bilingowego i współczynnika doszacowania. Współczynnik doszacowania bazuje na ilości dni od daty odczytu dla faktur rozliczeniowych lub daty płatności dla faktur prognozowych do ostatniego dnia miesiąca kalendarzowego w stosunku do rzeczywistej liczby dni w danym miesiącu kalendarzowym. Doszacowanie bazuje na różnicy dni pomiędzy datą odczytu a rzeczywistą liczbą w danym miesiącu kalendarzowym.

Rodzaj doszacowania	Opis
Doszacowanie przychodów dla odbiorców, dla których sprzedaż realizowana jest według cen z rynku bilansującego	Doszacowaniem objęci są odbiorcy, dla których sprzedaż energii elektrycznej, zgodnie z zawartymi umowami, realizowana jest według cen z rynku bilansującego. Na każdy dzień bilansowy, dla odbiorców, dla których zostało naliczone doszacowanie niezafakturowanej sprzedaży energii elektrycznej w systemie bilingowym, wyznaczane jest doszacowanie stanowiące różnicę pomiędzy cenami przyjętymi do naliczenia doszacowania a cenami, które zostaną przyjęte do zafakturowania sprzedaży.
Doszacowanie wynikające z uzgodnienia bilansu energii	Na każdy dzień bilansowy spółki Grupy należące do segmentu Sprzedaż dokonują uzgodnienia bilansu energii elektrycznej, określając szacowany wolumen niezbilansowania po stronie zakupu lub sprzedaży. W ramach tego doszacowania ujmowana jest kwota zwiększająca lub zmniejszająca przychody ze sprzedaży energii elektrycznej, wyznaczona jako iloczyn oszacowanego wolumenu niezbilansowania i średnioważonej ceny zakupu energii elektrycznej na rynku bilansującym.

W segmencie Sprzedaż uzyskiwane są także przychody ze sprzedaży paliwa gazowego i usług dystrybucyjnych od odbiorców detalicznych oraz od odbiorców hurtowych (sprzedaż na rynku bilansującym). Przychody ze sprzedaży wynikają z zafakturowanej ilości i ceny, a także z doszacowań. Dokonywane są dwa rodzaje szacunków kwot przychodów ze sprzedaży paliwa gazowego i usług dystrybucyjnych: doszacowanie dla odbiorców niezafakturowanych na dany dzień bilansowy oraz doszacowanie wynikające z uzgodnienia bilansu paliwa gazowego. Kalkulacja kwot doszacowania następuje co do zasady w sposób zbliżony do doszacowania przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej i usług dystrybucyjnych.

Przychody z hurtowej sprzedaży energii elektrycznej w segmencie Wytwarzanie

Hurtowa sprzedaż energii elektrycznej z jednostek wytwórczych centralnie dysponowanych oraz w ramach działalności obrotowej odbywa się poprzez zgłoszenie przez odbiorcę i dostawcę do Operatora Systemu Przesyłowego (OSP) deklarowanej w każdej godzinie ilości energii elektrycznej, którą spółka z segmentu Wytwarzanie jako dostawca zobowiązana jest dostarczyć lub spowodować jej dostarczenie, a odbiorca odebrać. Tak cena, jak i ilości w poszczególnych godzinach wynikają z wcześniej podpisanych, bądź (w przypadku TGE) elektronicznie zarejestrowanych transakcji. OSP jako swego rodzaju gwarant rozliczeń ilościowych zabezpiecza wiarygodność danych w zakresie dostarczanych ilości energii. Fakturowanie odbywa się w oparciu o raporty generowane przez OSP.

Faktury za sprzedaż energii elektrycznej dostarczanej na Rynek Bilansujący wystawiane są w oparciu o raporty ze scentralizowanego systemu bilansującego sprzedaż w Krajowym Systemie Elektroenergetycznym. Rozliczenia te dokonywane są w cyklu dekadowym.

Hurtowa sprzedaż energii elektrycznej z jednostek wytwórczych nie dysponowanych centralnie (jednostki wytwórcze poniżej 100 MW rozliczane na rynku lokalnym) odbywa się na podobnych zasadach, jednakże podmiotem odpowiedzialnym za rozliczenie jest operator rynku lokalnego (OSD).

Przychody ze sprzedaży ciepła w segmencie Wytwarzanie

Przychody wyceniane są w oparciu o aktualne taryfy dla ciepła, zafakturowanej wielkości zamówionej mocy cieplnej, ciepła, nośnika ciepła, należność z tytułu ponoszonych przez sprzedawcę kosztów udostępniania pomieszczeń, wielkość przekroczenia, innych faktycznych zużyć produktów według stawek opłat i cen zawartych w obowiązujących taryfach.

Sprzedaż ciepła prowadzona jest w oparciu o odczyty układów pomiarowo-rozliczeniowych dokonywanych we wskazanych dniach roboczych każdego miesiąca kalendarzowego, w związku z tym na potrzeby księgowe wykonywane jest doszacowanie sprzedaży od daty odczytu do końca miesiąca. Sprzedaż doszacowana dla każdego punktu odczytowego liczona jest indywidualnie.

Przychody ze sprzedaży węgla w segmencie Wydobycie

Dla segmentu Wydobycie wewnątrzgrupowym rynkiem sprzedaży jest sprzedaż miałów energetycznych i mułów węglowych dostarczanych do elektrowni i elektrociepłowni Grupy TAURON. Sprzedaż węgla poza Grupę następuje do firm należących do sieci handlowej spółki, a także w ramach umów z finalnymi nabywcami węgla, głównie przemysłowymi, wewnątrzwspólnotowej dostawy towarów i eksportu oraz w ramach sprzedaży detalicznej.

Sprzedaż dokonywana jest w systemie ciągłym w ramach sprzedaży wagonowej i samochodowej. Za moment sprzedaży uważa się datę wydania węgla przewoźnikowi. Przychody ze sprzedaży węgla wyceniane są w oparciu o wartości sprzedaży wynikające z zafakturowanej ilości i ceny. Korekty wielkości przychodów ze sprzedaży węgla wynikają w szczególności z przyznanych skont, rabatów oraz uznanych reklamacji ilościowych i jakościowych.

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2017

Przychody są ujmowane w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że Grupa uzyska korzyści ekonomiczne związane z daną transakcją oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób. Przychody są rozpoznawane w wartości godziwej zapłaty otrzymanej bądź należnej, po pomniejszeniu o podatek od towarów i usług (VAT) i podatek akcyzowy i inne podatki od sprzedaży lub opłaty oraz rabaty i upusty.

Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów są ujmowane, jeżeli znaczące ryzyko i korzyści wynikające z prawa własności do towarów i materiałów zostały przekazane nabywcy oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób, a koszty poniesione można wiarygodnie oszacować.

W ramach przychodów specyficznych dla poszczególnych segmentów spółki Grupy TAURON w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku ujmowały przychody zgodnie z zasadami opisanymi powyżej, za wyjątkiem:

- rozliczenia opłaty przyłączeniowej

Poza ujęciem opłaty przyłączeniowej jednorazowo w momencie przyłączenia odbiorcy do sieci, co nie uległo zmianie na skutek zastosowania MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* Grupa ujmowała również rozliczenie międzyokresowe opłaty przejściowej dla zadań zakończonych przed 1 lipca 2009 roku, tj. przed wejściem w życie KIMS 18 *Przekazanie aktywów przez klientów*.

- opłaty przejściowej

Grupa ujmowała przychód z tytułu sprzedaży opłaty przejściowej w ramach sprzedaży usługi dystrybucyjnej. Koszt nabycia opłaty przejściowej od Operatora Systemu Przesyłowego był ujmowany w kosztach operacyjnych Grupy.

PROFESJONALNY OSĄD I SZACUNKI

Grupa TAURON dokonuje szacunków przychodów, jak zostało opisane powyżej, z czego najistotniejszy szacunek dotyczy doszacowania przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej i usług dystrybucyjnych w segmencie Sprzedaż.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku doszacowanie przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej i usług dystrybucyjnych w segmencie Sprzedaż wyniosło 609 292 tysięcy złotych, przy czym uwzględniając odwrócenie szacunków z roku poprzedniego wpływ na wynik finansowy 2018 roku wyniósł 152 320 tysięcy złotych.

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017 (dane przekształcone)
Przychody ze sprzedaży towarów, produktów i materiałów bez wyłączenia akcyzy	12 191 450	10 959 325
Podatek akcyzowy	(409 243)	(415 318)
Przychody ze sprzedaży towarów, produktów i materiałów	11 782 207	10 544 007
Energia elektryczna	10 138 940	8 795 256
Energia ciepła	628 178	661 038
Świadectwa pochodzenia energii	85 654	63 222
Węgiel	485 366	662 305
Gaz	262 366	182 636
Pozostałe towary, produkty i materiały	181 703	179 550
Przychody ze sprzedaży usług	6 277 623	6 819 034
Usługi dystrybucyjne i handlowe	5 941 258	6 467 258
Opłaty za przyłączanie odbiorców	82 070	110 948
Usługi konserwacji oświetlenia drogowego	121 650	115 265
Pozostałe usługi	132 645	125 563
Pozostałe przychody	61 918	61 510
Razem	18 121 748	17 424 551

Spadek przychodów ze sprzedaży usług dystrybucyjnych i handlowych w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku w porównaniu do okresu porównywalnego związany jest głównie z ujęciem opłat przejściowych pobieranych przez Grupę od odbiorcy końcowego a następnie przekazywanych do Operatora Systemu Przesyłowego, które od 1 stycznia 2018 roku zgodnie z MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* rozpoznawane są w kwocie wynagrodzenia netto. Koszt zakupu opłaty przejściowej w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku, który zgodnie z MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* pomniejszył przychody ze sprzedaży usług dystrybucyjnych i handlowych, wyniósł 743 853 tysiące złotych. W okresie porównywalnym zakup opłaty przejściowej ujmowany był w ramach kosztu własnego sprzedaży.

Wzrost przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej w stosunku do okresu porównywalnego ma głównie związek ze wzrostem w bieżącym okresie sprawozdawczym cen energii elektrycznej, jak również z nieznacznie wyższym wolumenem sprzedanej energii elektrycznej przez Grupę TAURON.

Przychody ze sprzedaży w podziale na segmenty operacyjne przedstawiono w poniższych tabelach.

Rok zakończony 31 grudnia 2018 roku

	Wydobycie	Wytwarzanie	Dystrybucja	Sprzedaż	Pozostałe	Razem
Przychody ze sprzedaży towarów, produktów i materiałów	516 980	2 580 352	4 600	8 601 609	78 666	11 782 207
Energia elektryczna	242	1 861 379	–	8 277 319	–	10 138 940
Energia ciepła	–	628 178	–	–	–	628 178
Świadectwa pochodzenia energii	–	84 442	396	816	–	85 654
Węgiel	485 366	–	–	–	–	485 366
Gaz	–	–	–	262 366	–	262 366
Pozostałe towary, produkty i materiały	31 372	6 353	4 204	61 108	78 666	181 703
Przychody ze sprzedaży usług	29 606	217 182	3 139 576	2 884 188	7 071	6 277 623
Usługi dystrybucyjne i handlowe	63	204 595	2 854 068	2 882 532	–	5 941 258
Opłaty za przyłączanie odbiorców	–	953	81 117	–	–	82 070
Usługi konserwacji oświetlenia drogowego	–	–	121 650	–	–	121 650
Pozostałe usługi	29 543	11 634	82 741	1 656	7 071	132 645
Pozostałe przychody	1 661	14 546	33 937	169	11 605	61 918
Razem	548 247	2 812 080	3 178 113	11 485 966	97 342	18 121 748

Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku (dane przekształcone)

	Wydobycie	Wytwarzanie	Dystrybucja	Sprzedaż	Pozostałe	Razem
Przychody ze sprzedaży towarów, produktów i materiałów	686 151	1 599 675	21 153	8 164 831	72 197	10 544 007
Energia elektryczna	277	866 349	–	7 928 630	–	8 795 256
Energia ciepła	–	661 038	–	–	–	661 038
Świadectwa pochodzenia energii	–	60 598	847	1 777	–	63 222
Węgiel	662 273	–	–	32	–	662 305
Gaz	–	–	–	182 636	–	182 636
Pozostałe towary, produkty i materiały	23 601	11 690	20 306	51 756	72 197	179 550
Przychody ze sprzedaży usług	31 859	218 875	3 218 892	3 341 847	7 561	6 819 034
Usługi dystrybucyjne i handlowe	97	212 131	2 914 434	3 340 596	–	6 467 258
Oplaty za przyłączanie odbiorców	–	127	110 821	–	–	110 948
Usługi konserwacji oświetlenia drogowego	–	–	115 265	–	–	115 265
Pozostałe usługi	31 762	6 617	78 372	1 251	7 561	125 563
Pozostałe przychody	1 363	15 616	31 888	103	12 540	61 510
Razem	719 373	1 834 166	3 271 933	11 506 781	92 298	17 424 551

Przychody ze sprzedaży energii elektrycznej w podziale na rynki zbytu przedstawiono w poniższych tabelach.

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Przychody ze sprzedaży energii elektrycznej	10 138 940	8 795 256
Sprzedaż detaliczna	6 907 841	6 554 881
Klienci strategiczni	1 367 676	1 304 108
Klienci biznesowi	3 035 259	2 758 902
Klienci masowi, w tym:	2 871 328	2 878 570
Grupa G	2 329 686	2 345 167
Pozostali	42 821	28 619
Podatek akcyzowy	(409 243)	(415 318)
Sprzedaż hurtowa	1 007 904	1 084 035
Rynek giełdowy	889 399	407 737
Rynek bilansujący	636 281	188 189
Operacyjna rezerwa mocy	212 473	88 368
Pozostałe	485 042	472 046

12. Koszt sprzedanych towarów, produktów, materiałów i usług

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Grupa prezentuje koszty w układzie funkcjonalnym (kalkulacyjnym).

Do kosztu działalności operacyjnej zalicza się:

- koszt sprzedanych towarów, produktów, materiałów i usług poniesiony w danym okresie sprawozdawczym, w tym utworzenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych, aktywów niematerialnych, należności oraz zapasów skorygowany o koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby,
- całość poniesionych w okresie sprawozdawczym kosztów sprzedaży i ogólnego zarządu (wykazywane odrębnie w sprawozdaniu z całkowitych dochodów).

Koszty wytworzenia, które można bezpośrednio przyporządkować przychodom osiągniętym przez Grupę, wpływają na wynik finansowy Grupy za ten okres sprawozdawczy, w którym przychody te wystąpiły.

Koszty wytworzenia, które można jedynie w sposób pośredni przyporządkować przychodom lub innym korzyściom osiąganym przez Grupę, wpływają na wynik finansowy Grupy w części, w której dotyczą danego okresu sprawozdawczego, zapewniając ich współmierność do przychodów lub innych korzyści ekonomicznych.

12.1. Koszty według rodzajów

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017 (dane przekształcone)
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych	(1 721 783)	(1 693 468)
Odpisy aktualizujące rzeczowe aktywa trwałe i aktywa niematerialne	(862 209)	(45 604)
Zużycie materiałów i energii	(1 672 652)	(1 392 788)
Usługi konserwacji i remontowe	(278 696)	(241 147)
Usługi dystrybucyjne	(1 432 389)	(2 084 153)
Pozostałe usługi obce	(819 945)	(910 786)
Koszt obowiązku umorzenia uprawnień do emisji zanieczyszczeń	(611 586)	(326 255)
Pozostałe podatki i opłaty	(718 516)	(731 278)
Koszty świadczeń pracowniczych	(2 723 940)	(2 805 162)
Odpis aktualizujący należności od odbiorców	(20 079)	(25 170)
Pozostałe koszty rodzajowe	(121 164)	(98 708)
Razem koszty według rodzaju	(10 982 959)	(10 354 519)
Zmiana stanu zapasów i rozliczeń międzyokresowych	89 857	(102 890)
Koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby	578 486	488 649
Koszty sprzedaży	477 794	491 629
Koszty ogólnego zarządu	631 487	610 365
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	(7 231 812)	(5 645 441)
Koszt sprzedanych towarów, produktów, materiałów i usług	(16 437 147)	(14 512 207)

Wzrost wartości odpisów aktualizujących niefinansowe aktywa trwałe w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku, w stosunku do okresu porównywalnego, związany jest w głównej mierze z ujęciem skutków przeprowadzonych na dzień 30 czerwca 2018 roku oraz 31 grudnia 2018 roku testów na utratę wartości aktywów, w wyniku których Grupa ujęła odpis netto w wysokości 854 629 tysięcy złotych, który objął następujące pozycje:

- Rzeczowe aktywa trwałe – odpis netto w wysokości 763 085 tysięcy złotych,
- Pozostałe aktywa niefinansowe – odpis w wysokości 76 266 tysięcy złotych,
- Wartość firmy – odpis 13 973 tysiące złotych,
- Aktywa niematerialne – odpis w wysokości 1 305 tysięcy złotych.

Testy na utratę wartości zostały opisane szerzej w nocie 10 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Spadek wartości usług dystrybucyjnych w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku w porównaniu do okresu porównywalnego związany jest z ujęciem opłat przejściowych pobieranych przez Grupę od odbiorcy końcowego a następnie przekazywanych do Operatora Systemu Przesyłowego, które zgodnie z MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* rozpoznawane są w kwocie wynagrodzenia netto. Koszt zakupu opłaty przejściowej w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku, który zgodnie z zasadami obowiązującymi przed wejściem w życie MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* ujęty byłby w ramach usług dystrybucyjnych, wyniósł 743 853 tysiące złotych.

Wzrost wartości sprzedanych towarów i materiałów w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku, w stosunku do okresu porównywalnego, wynika głównie z:

- wzrostu w bieżącym okresie sprawozdawczym cen energii elektrycznej,
- większej ilości zakupionej energii od kontrahentów spoza Grupy Kapitałowej, co jest wypadkową sprzedaży większego wolumenu na giełdzie przez spółki z segmentu Wytwarzanie, w związku ze zmianami przepisów prawa zwiększającymi obowiązek handlu energią elektryczną na Towarowej Giełdzie Energii do 30%, oraz mniejszej produkcji energii elektrycznej przez jednostki wytwórcze,
- ujęcia w bieżącym okresie sprawozdawczym przez spółki segmentu Sprzedaż rezerw na umowy rodzące obciążenia w kwocie 213 756 tysięcy złotych związanych z wejściem w życie Ustawy o zmianie ustawy o podatku akcyzowym oraz niektórych innych ustaw, co zostało opisane szerzej w nocie 36.2 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego,
- ujęcia w okresie porównywalnym skutków rozwiązania przez Spółkę rezerw na umowy rodzące obciążenia ze wspólnym przedsięwzięciem w kwocie netto 201 174 tysiące złotych, co zostało opisane szerzej w nocie 36.2 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

12.2. Koszty świadczeń pracowniczych

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Wynagrodzenia	(2 113 679)	(2 092 398)
Koszty ubezpieczeń społecznych	(410 981)	(407 702)
Nagrody jubileuszowe	80 449	(28 932)
Odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	(53 087)	(51 160)
Koszty świadczeń po okresie zatrudnienia, w tym:	(30 926)	(93 543)
Rezerwa na świadczenia emerytalne, rentowe i podobne	(16 490)	(29 622)
Deputaty węglowe i taryfa energetyczna	40 063	(10 202)
Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	2 246	(6 562)
Koszty pracowniczych programów emerytalnych	(56 745)	(47 157)
Program dobrowolnych odejść	(4 350)	(22 798)
Pozostałe koszty świadczeń pracowniczych	(191 366)	(108 629)
Razem	(2 723 940)	(2 805 162)
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży	(1 769 108)	(1 880 817)
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży	(198 685)	(210 428)
Zmiana stanu produktów	(121 904)	(113 366)
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu	(366 765)	(399 783)
Pozycje ujęte w koszcie wytworzenia świadczeń na potrzeby własne	(267 478)	(200 768)

Spadek kosztów świadczeń pracowniczych w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku, w stosunku do okresu porównywalnego, ma głównie związek z ujęciem w bieżącym okresie skutków rozwiązania przez spółkę z segmentu Wytwarzanie rezerw aktuarialnych na taryfę pracowniczą i Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych w części na obecnych pracowników jako przyszłych emerytów w kwotach odpowiednio 49 270 tysięcy złotych i 5 469 tysięcy złotych oraz rozwiązania rezerw na nagrody jubileuszowe w kwocie 121 172 tysiące złotych. Dodatkowo, w związku z rozwiązaniem rezerw na nagrody jubileuszowe spółka wypłaciła pracownikom odszkodowania w wysokości 79 316 tysięcy złotych, co obciążyło koszty świadczeń pracowniczych Grupy (w tabeli powyżej ujęte jako pozostałe koszty świadczeń pracowniczych). Powyższe zdarzenia zostały szerzej opisane w nocie 33.1 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

12.3. Koszty amortyzacji oraz odpisy aktualizujące

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży	(2 443 585)	(1 650 147)
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	(1 574 413)	(1 558 790)
Odpis aktualizujący rzeczowe aktywa trwałe	(739 193)	(30 546)
Amortyzacja aktywów niematerialnych	(53 762)	(49 144)
Odpis aktualizujący aktywa niematerialne	(337)	(10 311)
Odpis aktualizujący aktywa górnicze	(76 266)	–
Pozostałe	386	(1 356)
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży	(49 316)	(35 712)
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	(16 366)	(16 694)
Odpis aktualizujący rzeczowe aktywa trwałe	(2 910)	–
Amortyzacja aktywów niematerialnych	(23 193)	(18 506)
Pozostałe	(6 847)	(512)
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu	(71 969)	(39 440)
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	(20 573)	(21 713)
Odpis aktualizujący rzeczowe aktywa trwałe	(22 085)	802
Amortyzacja aktywów niematerialnych	(14 354)	(13 819)
Odpis aktualizujący aktywa niematerialne	(984)	(8)
Odpis aktualizujący wartość firmy	(13 973)	–
Pozostałe	–	(4 702)
Pozycje ujęte w koszcie wytworzenia świadczeń na własne potrzeby	(19 122)	(13 773)
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	(17 095)	(13 246)
Odpis aktualizujący rzeczowe aktywa trwałe	–	1 155
Amortyzacja aktywów niematerialnych	(2 027)	(1 556)
Odpis aktualizujący aktywa niematerialne	–	(126)
Razem	(2 583 992)	(1 739 072)
Amortyzacja	(1 721 783)	(1 693 468)
Odpisy aktualizujące	(862 209)	(45 604)

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku Grupa ujęła odpisy aktualizujące w segmentach Wytwarzanie i Wydobywanie oraz rozwiązała w części utworzone wcześniej odpisy w segmencie Wytwarzanie, co jest wynikiem przeprowadzonych na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz 30 czerwca 2018 roku testów na utratę wartości. Łączny wpływ na wynik finansowy brutto Grupy roku 2018 wyniósł 854 629 tysięcy złotych (nadwyżka utworzenia nad rozwiązaniem), z czego kwota 815 796 tysięcy złotych została odniesiona w koszt sprzedanych towarów, produktów, materiałów i usług. Testy i ich wyniki zostały szerzej opisane w nocie 10 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Dodatkowo, w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 spółki Grupy tworzyły i rozwiązywały odpisy na aktywa indywidualne oraz aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży, co obciążało łącznie koszty operacyjne Grupy w kwocie 7 580 tysięcy złotych.

13. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Nadwyżka (utworzenia)/ rozwiązania rezerw aktuarialnych dla obecnych emerytów i rencistów	139 402	(1 025)
Otrzymane lub należne kary, grzywny, odszkodowania	35 851	27 161
Dotacje oraz przychody stanowiące równowartość odpisów amortyzacyjnych od dotacji do lub nieodpłatnie otrzymanych środków trwałych	33 011	29 411
Nadwyżka (utworzenia)/ rozwiązania pozostałych rezerw	(19 594)	(35 167)
Koszty postępowania sądowego oraz kary i odszkodowania	(8 749)	(10 808)
Wynik ze zbycia i likwidacji środków trwałych / aktywów niematerialnych oraz koszty szkód w majątku trwałym	(7 704)	(10 226)
Odpisanie zaniechanych inwestycji i produkcji oraz likwidowanych materiałów	(342)	(3 645)
Pozostałe przychody operacyjne	19 401	18 477
Pozostałe koszty operacyjne	(30 757)	(18 257)
Razem	160 519	(4 079)

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku spółka z segmentu Wytwarzanie rozwiązała rezerwy na taryfę pracowniczą oraz Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych w części dla emerytów. Wpływ rozwiązania powyższych rezerw na zwiększenie pozostałych przychodów operacyjnych Grupy wyniósł odpowiednio 127 051 tysięcy złotych oraz 12 419 tysięcy złotych.

14. Przychody i koszty finansowe

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Przychody i koszty finansowe obejmują głównie przychody i koszty dotyczące:

- odsetek,
- przychodów z tytułu udziału w zyskach innych jednostek,
- aktualizacji wartości instrumentów finansowych, z wyłączeniem aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej, których skutki ujmowane są w pozostałych całkowitych dochodach i odnoszone na kapitał z aktualizacji wyceny oraz pochodnych towarowych instrumentów finansowych objętych zakresem MSSF 9 *Instrumenty finansowe*, z których zyski/straty z tytułu zmiany wyceny i realizacji prezentowane są w działalności operacyjnej, w której ujmowane są wyniki na powiązanym z nimi obrocie towarami,
- różnic kursowych będących wynikiem operacji wykonywanych w ciągu okresu sprawozdawczego oraz wycen bilansowych aktywów i zobowiązań na koniec okresu sprawozdawczego, za wyjątkiem różnic kursowych ujętych w wartości początkowej środka trwałego, w stopniu w jakim są uznawane za korektę kosztów odsetek,
- zbycia/likwidacji aktywów finansowych,
- zmian w wysokości rezerwy wynikających z faktu przybliżania się terminu poniesienia kosztu (efekt odwijania dyskonta),
- koszty odsetek dla wyceny świadczeń pracowniczych zgodnie z MSR 19 *Świadczenia pracownicze*,
- pozostałych pozycji związanych z działalnością finansową.

Transakcje w walucie obcej

Transakcje wyrażone w walutach obcych (tj. walutach innych niż waluta funkcjonalna) są przeliczane na moment początkowego ujęcia na walutę funkcjonalną przy zastosowaniu kursu obowiązującego w dniu zawarcia transakcji.

Na dzień bilansowy pozycje pieniężne są przeliczane przy zastosowaniu kursu zamknięcia (dla jednostek, których walutą funkcjonalną jest PLN za kurs zamknięcia przyjmuje się kurs średni ustalony dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski na ten dzień).

Następujące kursy zostały przyjęte dla potrzeb wyceny bilansowej:

Waluta	31 grudnia 2018 roku	31 grudnia 2017 roku
USD	3,7597	3,4813
EUR	4,3000	4,1709
CZK	0,1673	0,1632

Powstałe z rozliczenia oraz z przeliczenia na dzień bilansowy różnice kursowe ujmowane są odpowiednio w wyniku finansowym w pozycji przychodów (kosztów) finansowych, z wyjątkiem przypadku gdy są kapitalizowane w wartości aktywów.

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Przychody i koszty z tytułu instrumentów finansowych	(238 323)	(61 756)
Przychody z tytułu dywidendy	7 348	9 136
Przychody odsetkowe	28 086	47 266
Koszty odsetkowe	(147 372)	(209 322)
Prowizje związane z kredytami i papierami dłużnymi	(22 945)	(19 020)
Wynik na instrumentach pochodnych	(4 052)	(18 042)
Różnice kursowe	(83 455)	127 390
Aktualizacja wartości udzielonych pożyczek	(4 309)	–
Pozostałe	(11 624)	836
Pozostałe przychody i koszty finansowe	(47 759)	(59 913)
Odsetki od świadczeń pracowniczych	(33 394)	(40 764)
Odsetki z tytułu dyskonta pozostałych rezerw	(12 683)	(14 328)
Pozostałe	(1 682)	(4 821)
Razem, w tym w sprawozdaniu z całkowitych dochodów:	(286 082)	(121 669)
Koszty odsetkowe od zadłużenia	(147 372)	(209 322)
Pozostałe przychody i koszty finansowe	(138 710)	87 653

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku wystąpiła nadwyżka ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi w wysokości 83 455 tysięcy złotych. Ujemne różnice kursowe dotyczą w głównej mierze różnic kursowych związanych z zobowiązaniami Spółki z tytułu zadłużenia w EUR, tj. otrzymanej od spółki zależnej pożyczki, obligacji podporządkowanych oraz euroobligacji. Nadwyżka ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi z tego tytułu wyniosła 113 013 tysięcy złotych. W okresie porównywalnym wystąpiła nadwyżka dodatnich różnic kursowych nad ujemnymi. W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku Grupa aktywowała różnice kursowe w kwocie 35 577 tysięcy złotych na zadania inwestycyjne.

15. Podatek dochodowy

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Podatek bieżący

Podatek dochodowy wykazany w wyniku finansowym okresu obejmuje rzeczywiste obciążenie podatkowe za dany okres sprawozdawczy poszczególnych spółek stanowiących Podatkową Grupę Kapitałową („PGK”) oraz pozostałych spółek Grupy nienależących do PGK, ustalone zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz ewentualne korekty rozliczeń podatkowych za lata ubiegłe.

Podatek odroczony

Grupa ujmuje zobowiązania i ustala aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego w związku z przejściowymi różnicami między wykazywaną w księgach rachunkowych wartością aktywów i zobowiązań a ich wartością podatkową oraz stratą podatkową możliwą do odliczenia w przyszłości.

Aktywa z tytułu podatku dochodowego wykazywane są tylko wtedy, gdy ich realizacja jest prawdopodobna, tj. gdy przewiduje się, iż w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na wykorzystanie aktywów.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujętych w pozostałych całkowitych dochodach lub bezpośrednio w kapitale własnym, jest ujmowany odpowiednio w pozostałych całkowitych dochodach lub w kapitale własnym.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego oraz zobowiązanie z tytułu podatku odroczonego spółek tworzących Podatkową Grupę Kapitałową są kompensowane ze względu na fakt, iż spółki te składają wspólną deklarację podatkową.

PROFESJONALNY OSĄD I SZACUNKI

Grupa ocenia na każdy dzień bilansowy realizowalność oraz weryfikuje nieujęte aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

W oparciu o sporządzone prognozy dla PGK, przewidujące uzyskiwanie dochodów podatkowych w latach następnych uznano, iż nie występuje ryzyko niezrealizowania aktywów z tytułu podatku odroczonego rozpoznanego w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

15.1. Obciążenia podatkowe w sprawozdaniu z całkowitych dochodów

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017 (dane przekształcone)
Bieżący podatek dochodowy	(341 630)	(260 334)
Bieżące obciążenie z tytułu podatku dochodowego	(331 740)	(255 869)
Korekty dotyczące bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych	(9 890)	(4 465)
Odroczony podatek dochodowy	44 028	(114 372)
Podatek dochodowy wykazywany w wyniku finansowym	(297 602)	(374 706)
Podatek dochodowy dotyczący pozostałych całkowitych dochodów	7 436	(2 184)

15.2. Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Zysk przed opodatkowaniem	504 647	1 757 652
Podatek według ustawowej stawki podatkowej obowiązującej w Polsce, wynoszącej 19%	(95 883)	(333 954)
Korekty dotyczące podatku dochodowego z lat ubiegłych	(9 890)	(4 465)
Efekty podatkowe następujących pozycji:	(173 382)	(14 139)
Nadwyżka (utworzenia)/rozwiązania niepodatkowych rezerw i odpisów aktualizujących PFRON	(1 460)	9 277
Trwałe różnice w kosztach związanych z rzeczowymi aktywami trwałymi	(5 141)	(4 927)
Trwała utrata wartości firmy	(4 459)	2 733
Pozostałe koszty nie stanowiące kosztów uzyskania przychodu	(2 655)	–
Udział w wyniku wspólnych przedsięwzięć	(7 806)	(24 624)
Zmiany szacunku w podatku odroczonym z tytułu przychodów mających odmienny moment podatkowy	10 429	13 880
Pozostałe przychody nie podlegające opodatkowaniu	(181 469)	(29 407)
Pozostałe	19 179	18 929
	(18 447)	(22 148)
Podatek według efektywnej stawki podatkowej wynoszącej 59,0% (2017 – 21,3%)	(297 602)	(374 706)
Podatek dochodowy (obciążenie) wykazany w wyniku finansowym	(297 602)	(374 706)

Wzrost efektywnej stawki podatkowej w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku w stosunku do okresu porównywalnego związany jest w głównej mierze z ujęciem zmiany szacunku podatku odroczonego z tytułu odmiennego momentu podatkowego i bilansowego rozpoznania szacowanych przychodów wynikających z dostaw energii elektrycznej i gazu dokumentowanych prognozami.

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku wdrożone zostały rozwiązania informatyczne, wspierające określenie wartości przychodu, który dotyczy okresów rozliczeniowych mających zakończyć się w przyszłym okresie księgowym. Wpływ zmiany szacunku został odniesiony w wynik finansowy roku zakończonego dnia 31 grudnia 2018 roku.

15.3. Odroczony podatek dochodowy

	Stan na 31 grudnia 2018	Stan na 31 grudnia 2017 (dane przekształcone)
od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością środków trwałych oraz aktywów niematerialnych	1 503 445	1 546 630
od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością aktywów finansowych z tytułu odmiennego momentu podatkowego uznania przychodu ze sprzedaży produktów i usług	65 366	46 806
od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością praw majątkowych pochodzenia energii	360 507	107 511
pozostałe	10 227	7 964
	52 929	47 841
Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego	1 992 474	1 756 752
od rezerw bilansowych	490 191	579 336
od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością środków trwałych oraz aktywów niematerialnych	194 224	167 531
nieodpłatnie otrzymana infrastruktura energetyczna i otrzymane opłaty przyłączeniowe	12 039	46 669
od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością aktywów i zobowiązań finansowych z tytułu odmiennego momentu podatkowego uznania kosztu sprzedaży produktów i usług	145 497	63 336
straty podatkowe	312 824	41 842
pozostałe	15 358	13 386
	28 692	18 909
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	1 198 825	931 009
Po skompensowaniu sald na poziomie spółek z Grupy Kapitałowej podatek odroczony Grupy prezentowany jest jako:		
Aktywo z tytułu podatku odroczonego	30 105	46 122
Zobowiązanie z tytułu podatku odroczonego	(823 754)	(871 865)

Aktywa z tytułu podatku odroczonego oraz zobowiązania z tytułu podatku odroczonego spółek tworzących Podatkową Grupę Kapitałową („PGK”) na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku zostały skompensowane ze względu na fakt, iż na podstawie podpisanych umów PGK spółki te składają wspólną deklarację podatkową.

Wzrost aktywów i zobowiązań z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikających z odmiennego momentu podatkowego uznania przychodów ze sprzedaży oraz kosztu sprzedaży produktów i usług związany jest z faktem, iż Grupa wdrożyła w bieżącym roku rozwiązania informatyczne, wspierające określenie wartości przychodu i kosztów bezpośrednio związanych z przychodem, który dotyczy okresów rozliczeniowych mających zakończyć się w przyszłym okresie księgowym. W konsekwencji, ze względu na wzrost wartości przychodów i kosztów mających odmienny moment podatkowy Grupa rozpoznała wyższe zobowiązanie i aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z tego tytułu.

Zmiana stanu zobowiązania z tytułu podatku odroczonego

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017 (dane przekształcone)
Bilans otwarcia	1 756 752	1 666 304
Wpływ zastosowania MSSF 9 i MSSF 15	9 634	–
Bilans otwarcia po przekształceniu	1 766 386	1 666 304
<i>Zmiana stanu:</i>		
w korespondencji z wynikiem finansowym	230 635	91 981
w korespondencji z pozostałymi całkowitymi dochodami	(4 617)	(1 550)
pozostałe zmiany	70	17
Bilans zamknięcia	1 992 474	1 756 752

Zmiana stanu aktywów z tytułu podatku odroczonego

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017 (dane przekształcone)
Bilans otwarcia	931 009	957 118
Wpływ zastosowania MSSF 9 i MSSF 15	(10 525)	–
Bilans otwarcia po przekształceniu	920 484	957 118
<i>Zmiana stanu:</i>		
w korespondencji z wynikiem finansowym	274 663	(22 391)
w korespondencji z pozostałymi całkowitymi dochodami	2 819	(3 734)
pozostałe zmiany	859	16
Bilans zamknięcia	1 198 825	931 009

16. Zysk przypadający na jedną akcję

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Zysk (strata) netto na akcję dla każdego okresu obliczany jest poprzez podzielenie zysku (straty) netto przypadającego akcjonariuszom jednostki dominującej za dany okres przez średnią ważoną liczbę akcji w danym okresie sprawozdawczym.

Zysk na jedną akcję (w złotych)	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Podstawowy i rozwodniony z zysku za rok obrotowy przypadającego akcjonariuszom jednostki dominującej	0,12	0,79

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące zysku oraz akcji, które posłużyły do wyliczenia podstawowego i rozwodnionego zysku na jedną akcję zaprezentowanego w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Zysk netto za rok obrotowy przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	204 880	1 380 663
Liczba akcji zwykłych	1 752 549 394	1 752 549 394

NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ

17. Rzeczowe aktywa trwałe

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Kluczowe dla Grupy środki trwałe w poszczególnych segmentach to:

- w obszarze Wytwarzanie:
 - kotły wraz z urządzeniami pomocniczymi, turbiny z generatorami, transformatory i stacje ciepłownicze, a także urządzenia do rozładunku, magazynowania i transportu paliwa, pompownie i instalacje odsiarczania, wytwornice pary, rozdzielnie, składowiska odpadów, magazyny i budynki;
 - stacje ciepłownicze, urządzenia do rozładunku paliwa i transportu, a także pompownie i stacje uzdatniania wody;
 - elektrownie wiatrowe, turbozespoły wodne, budynki elektrowni wodnych oraz jazy, zapory i urządzenia hydrotechniczne.
- w obszarze Dystrybucja:
 - linie elektroenergetyczne położone na obszarze 57 tysięcy km kwadratowych, o łącznej długości ok. 271 tysięcy km;
 - stacje elektroenergetyczne (ok. 60 tysięcy sztuk);
- w obszarze Wydobywanie: obudowy zmechanizowane, szyby i upadowe wydobywcze oraz środki trwałe zlokalizowane w ścianach kopalni i w zakładzie przeróbki węgla.

Rzeczowe aktywa trwałe wycenia się według kosztu pomniejszonego o skumulowane odpisy amortyzacyjne oraz odpisy z tytułu utraty wartości. Koszt obejmuje:

- cenę nabycia lub koszt wytworzenia,
- koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania,
- przewidywany koszt demontażu, usunięcia rzeczowych aktywów trwałych oraz przywrócenia do stanu pierwotnego miejsca, w którym dany składnik aktywów się znajduje (politykę rachunkowości w zakresie tworzenia rezerw na te koszty przedstawiono w nocie 34),
- koszty finansowania zewnętrznego.

Na dzień nabycia składnika rzeczowych aktywów trwałych są identyfikowane i wyodrębniane wszystkie istotne elementy wchodzące w skład danego składnika aktywów, mające różny okres ekonomicznej użyteczności (komponenty). Komponentem składników rzeczowych aktywów trwałych są również koszty remontów kapitalnych, przeglądów okresowych oraz koszty wymiany głównych części składowych.

Grupa ujmuje jako odrębne pozycje rzeczowych aktywów trwałych specjalistyczne części zamienne oraz sprzęt serwisujący, jeżeli ich okres użytkowania wynosi więcej niż 1 rok.

Podstawę naliczania odpisów amortyzacyjnych stanowi cena nabycia lub koszt wytworzenia środka trwałego pomniejszone o jego wartość rezydualną. Amortyzacja następuje na podstawie planu amortyzacji określającego przewidywany okres użytkowania środka trwałego. Rzeczowe aktywa trwałe (w tym komponenty) są amortyzowane liniowo przez ich przewidywany okres użytkowania, z wyjątkiem gruntów i środków trwałych w budowie, które nie podlegają amortyzacji. Specjalistyczne części zamienne oraz sprzęt serwisujący są amortyzowane przez okres użytkowania środka trwałego, którego dotyczą.

Zasady amortyzacji aktywów będących przedmiotem leasingu finansowego są spójne z zasadami stosowanymi przy amortyzacji aktywów będących własnością jednostki. Przy braku wystarczającej pewności, że leasingobiorca uzyska tytuł własności przed końcem okresu leasingu, dany składnik aktywów umarza się przez krótszy z dwóch okresów: okres leasingu lub okres użytkowania.

Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego są kapitalizowane jako część kosztu wytworzenia lub ceny nabycia dostosowywanych składników aktywów trwałych.

Na koszty finansowania zewnętrznego składają się przede wszystkim odsetki od finansowania specyficznego i ogólnego wyliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej oraz różnice kursowe powstałe w związku z finansowaniem w walucie obcej w stopniu, w jaki uznawane są za korektę kosztów odsetek. Kapitalizacji podlega także efektywna część zabezpieczenia dla kontraktów spełniających warunki rachunkowości zabezpieczeń i zawieranych w związku z finansowaniem budowy aktywów trwałych.

Po zakończeniu dostosowywania składnika aktywów finansowanego przez finansowanie specyficzne, finansowanie to, jak i związane z nim koszty nie są brane pod uwagę przy określaniu kosztów finansowania podlegających kapitalizacji.

Kwotę kosztów ogólnego finansowania zewnętrznego podlegającą aktywowaniu określa się poprzez zastosowanie stopy kapitalizacji do nakładów poniesionych na dostosowywane składniki aktywów. Stopa kapitalizacji stanowi średnią ważoną stopę wszystkich kosztów finansowania zewnętrznego dotyczących finansowania zewnętrznego stanowiących zobowiązania w danym okresie, ale innych niż finansowanie specyficzne.

Nieodpłatnie otrzymane środki trwałe i opłaty przyłączeniowe oraz dotacje do aktywów

Nieodpłatnie otrzymane środki trwałe oraz opłaty przyłączeniowe ujmowane są początkowo w cenie nabycia odpowiadającej szacowanej wartości godziwej lub wartości otrzymanych środków pieniężnych stanowiących dotacje do aktywów.

Przychody z tytułu nieodpłatnie otrzymanych środków trwałych sfinansowanych z dotacji są wykazywane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako rozliczenia międzyokresowe przychodów i rozpoznawane jako pozostałe przychody operacyjne w sposób współmierny do odpowiadających im kosztów amortyzacji otrzymanych lub nabytych składników rzeczowych aktywów trwałych.

PROFESJONALNY OSĄD I SZACUNKI**Utrata wartości**

Grupa ocenia na każdy dzień bilansowy czy zaistniały obiektywne przesłanki mogące wskazywać na utratę wartości danego składnika rzeczowych aktywów trwałych. Testy na utratę wartości rzeczowych aktywów trwałych są przeprowadzane zgodnie z polityką rachunkowości określoną w nocie 10.

Okresy użytkowania

Średnie pozostałe okresy użytkowania poszczególnych grup środków trwałych są następujące:

Grupa rodzajowa	Średni pozostały okres amortyzacji w latach
Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	18 lat
Urządzenia techniczne i maszyny	11 lat
Inne środki trwałe	4 lata

Metoda amortyzacji, stawka amortyzacyjna oraz wartość rezydualna rzeczowych aktywów trwałych podlegają weryfikacji, co najmniej na koniec każdego roku obrotowego, a ewentualne korekty odpisów amortyzacyjnych dokonywane są z efektem od początku okresu sprawozdawczego, w którym zakończono weryfikację.

Przeprowadzona w 2018 roku weryfikacja okresów ekonomicznej użyteczności środków trwałych i aktywów niematerialnych najistotniej wpłynęła na koszty amortyzacji w segmencie Dystrybucja – spadek kosztów amortyzacji o 8 000 tysięcy złotych. Wpływ na koszty amortyzacji w pozostałych segmentach nie był istotny.

Rok zakończony 31 grudnia 2018 roku

	Grunt	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia techniczne i maszyny	Inne środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Rzeczowe aktywa trwałe razem
WARTOŚĆ BRUTTO						
Bilans otwarcia	122 780	22 580 965	18 647 127	895 144	4 856 088	47 102 104
Zakup bezpośredni	–	–	–	–	3 280 447	3 280 447
Koszty finansowania zewnętrznego	–	–	–	–	163 766	163 766
Rozliczenie środków trwałych w budowie	4 012	1 235 535	691 115	92 894	(2 023 556)	–
Sprzedaż	(43)	(1 511)	(65 888)	(29 575)	–	(97 017)
Likwidacja	(48)	(63 612)	(135 253)	(10 662)	(36)	(209 611)
Nieodpłatne otrzymanie	437	22 482	77	–	–	22 996
Przekazanie do/z aktywów przeznaczonych do zbycia	(987)	(2 204)	(7 650)	(2 087)	–	(12 928)
Koszty remontów	–	–	–	–	65 920	65 920
Wytworzenie we własnym zakresie	–	–	–	–	38 825	38 825
Koszty demontażu farm wiatrowych oraz likwidacji zakładów górniczych	–	5 093	106	–	–	5 199
Pozostałe zmiany	(282)	(1 686)	3 837	(2 388)	(4 963)	(5 482)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	–	–	9	14	–	23
Bilans zamknięcia	125 869	23 775 062	19 133 480	943 340	6 376 491	50 354 242
SKUMULOWANA AMORTYZACJA (UMORZENIE)						
Bilans otwarcia	(407)	(8 553 035)	(9 866 322)	(565 315)	(37 139)	(19 022 218)
Amortyzacja za okres	–	(804 815)	(742 385)	(81 249)	–	(1 628 449)
Zwiększenie odpisów aktualizujących	(16)	(705 630)	(1 150 860)	(8 628)	(102 383)	(1 967 517)
Zmniejszenie odpisów aktualizujących	19	406 718	795 176	1 397	20	1 203 330
Sprzedaż	–	1 038	62 855	28 699	–	92 592
Likwidacja	–	54 121	130 336	10 607	–	195 064
Przekazanie do/z aktywów przeznaczonych do zbycia	–	1 479	7 215	1 699	–	10 393
Pozostałe zmiany	–	228	(1 140)	1 538	–	626
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	–	–	(6)	(6)	–	(12)
Bilans zamknięcia	(404)	(9 599 896)	(10 765 131)	(611 258)	(139 502)	(21 116 191)
WARTOŚĆ NETTO NA POCZĄTEK OKRESU	122 373	14 027 930	8 780 805	329 829	4 818 949	28 079 886
WARTOŚĆ NETTO NA KONIEC OKRESU	125 465	14 175 166	8 368 349	332 082	6 236 989	29 238 051
w tym segmenty operacyjne:						
Wydobycie	3 118	501 042	408 867	11 654	336 587	1 261 268
Wytwarzanie	42 721	2 213 878	3 436 115	30 644	4 787 752	10 511 110
Dystrybucja	62 766	11 374 311	4 413 999	272 722	1 099 073	17 222 871
Inne segmenty oraz pozostała działalność	16 860	85 935	109 368	17 062	13 577	242 802

Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku

	Grunty	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia techniczne i maszyny	Inne środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Rzeczowe aktywa trwałe razem
WARTOŚĆ BRUTTO						
Bilans otwarcia	121 980	21 603 044	18 164 046	850 102	3 261 173	44 000 345
Zakup bezpośredni	–	23	–	–	3 137 677	3 137 700
Koszty finansowania zewnętrznego	–	–	–	–	105 346	105 346
Rozliczenie środków trwałych w budowie	1 086	1 005 444	662 139	82 815	(1 751 484)	–
Sprzedaż	(154)	(10 012)	(61 733)	(27 922)	–	(99 821)
Likwidacja	(3)	(41 759)	(117 786)	(7 726)	–	(167 274)
Nieodpłatne otrzymanie	–	7 724	161	–	–	7 885
Przekazanie do/z aktywów przeznaczonych do zbycia	(30)	(14 916)	(2 394)	(15)	(11)	(17 366)
Koszty remontów	–	–	–	–	66 910	66 910
Wytworzenie we własnym zakresie	–	–	–	–	39 122	39 122
Koszty demontażu farm wiatrowych oraz likwidacji zakładów górniczych	–	32 152	1 059	–	–	33 211
Pozostałe zmiany	(99)	(735)	1 636	(2 109)	(2 645)	(3 952)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	–	–	(1)	(1)	–	(2)
Bilans zamknięcia	122 780	22 580 965	18 647 127	895 144	4 856 088	47 102 104
SKUMULOWANA AMORTYZACJA (UMORZENIE)						
Bilans otwarcia	(433)	(7 825 966)	(9 268 038)	(517 062)	(33 657)	(17 645 156)
Amortyzacja za okres	–	(796 822)	(729 235)	(84 387)	–	(1 610 444)
Zwiększenie odpisów aktualizujących	(4)	(134 345)	(355 224)	(693)	(3 495)	(493 761)
Zmniejszenie odpisów aktualizujących	30	155 913	309 848	810	22	466 623
Sprzedaż	–	5 660	58 996	27 292	–	91 948
Likwidacja	–	32 724	114 214	7 568	–	154 506
Przekazanie do/z aktywów przeznaczonych do zbycia	–	9 536	2 101	15	–	11 652
Pozostałe zmiany	–	265	1 016	1 142	(9)	2 414
Bilans zamknięcia	(407)	(8 553 035)	(9 866 322)	(565 315)	(37 139)	(19 022 218)
WARTOŚĆ NETTO NA POCZĄTEK OKRESU	121 547	13 777 078	8 896 008	333 040	3 227 516	26 355 189
WARTOŚĆ NETTO NA KONIEC OKRESU	122 373	14 027 930	8 780 805	329 829	4 818 949	28 079 886
w tym segmenty operacyjne:						
Wydobycie	2 774	785 380	667 412	16 301	292 435	1 764 302
Wytwarzanie	41 256	2 322 835	3 753 162	35 962	3 595 630	9 748 845
Dystrybucja	61 483	10 829 553	4 244 598	261 693	918 501	16 315 828
Inne segmenty oraz pozostała działalność	16 860	90 162	115 633	15 873	12 383	250 911

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku Grupa dokonała zakupu rzeczowych aktywów trwałych (wliczając skapitalizowane koszty finansowania zewnętrznego) w kwocie 3 444 213 tysięcy złotych. Największe zakupy dokonane zostały w związku z inwestycjami w następujących segmentach operacyjnych:

Segment operacyjny	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Dystrybucja	1 964 960	1 637 114
Wytwarzanie	1 202 401	1 421 493
Wydobycie	237 515	153 795

Średnia stopa kapitalizacji kosztów finansowania zewnętrznego w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku wyniosła 3,57%, a w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 wyniosła 3,17%.

Główne zadania inwestycyjne realizowane przez Grupę w roku obrotowym 2018 opisane zostały w punkcie 1.5.1. Sprawozdania Zarządu z działalności TAURON Polska Energia S.A. oraz Grupy Kapitałowej TAURON za rok obrotowy 2018.

Utworzenie oraz rozwiązanie odpisów aktualizujących rzeczowe aktywa trwałe miało wpływ na wynik następujących segmentów operacyjnych:

Rok zakończony 31 grudnia 2018 roku

	Wytwarzanie	Wydobycie	Dystrybucja	Pozostała działalność	Razem
Zwiększenie odpisów aktualizujących	(1 321 783)	(641 552)	(3 842)	(340)	(1 967 517)
Zmniejszenie odpisów aktualizujących	1 203 095	–	235	–	1 203 330
Łączny wpływ na wynik okresu	(118 688)	(641 552)	(3 607)	(340)	(764 187)

Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku

	Wytwarzanie	Dystrybucja	Pozostała działalność	Razem
Zwiększenie odpisów aktualizujących	(493 181)	(569)	(11)	(493 761)
Zmniejszenie odpisów aktualizujących	462 787	3 803	33	466 623
Łączny wpływ na wynik okresu	(30 394)	3 234	22	(27 138)

18. Wartość firmy

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Wartość firmy wycenia się według wartości początkowej (ustalonej zgodnie z polityką rachunkowości przedstawioną w nocie 6) pomniejszonej o skumulowane odpisy z tytułu utraty wartości. Wartość firmy nie podlega amortyzacji, lecz testowana jest na utratę wartości raz na rok lub częściej, jeśli wystąpią ku temu przesłanki.

Na dzień przejęcia nabyta wartość firmy jest alokowana do każdego z ośrodków wypracowujących środki pieniężne („CGU”), które mogą skorzystać z synergii połączenia. Za najniższy poziom w Grupie, do którego może zostać przypisana wartość firmy i na którym wartość firmy jest monitorowana na wewnętrzne potrzeby zarządcze, Grupa uznała segment operacyjny, z wyjątkiem segmentu Wytwarzanie.

PROFESJONALNY OSĄD I SZACUNKI

Wartość firmy podlega testowi na utratę wartości corocznie oraz na każdy dzień bilansowy, na który występują stosowne przesłanki. Test na utratę wartości w odniesieniu do wartości firmy przeprowadza się zgodnie z zasadami rachunkowości przedstawionymi w nocie 10.

Segment operacyjny	Stan na 31 grudnia 2018	Stan na 31 grudnia 2017
Wydobycie	–	13 973
Dystrybucja	25 602	25 602
Pozostałe segmenty	581	581
Razem	26 183	40 156

19. Świadczenia energii i prawa do emisji gazów

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Świadczenia pochodzenia energii i prawa do emisji gazów klasyfikowane jako aktywa niematerialne obejmują:

- świadczenia pochodzenia energii wytworzonej ze źródeł odnawialnych (OZE), z kogeneracji, a także świadczenia efektywności energetycznej, otrzymane lub nabyte z zamiarem umorzenia w związku ze sprzedażą energii elektrycznej odbiorcom finalnym;
- prawa do emisji gazów cieplarnianych otrzymane lub nabywane z zamiarem spełnienia obowiązku wynikającego z emisji gazów cieplarnianych.

Grupa klasyfikuje świadczenia pochodzenia energii oraz prawa do emisji gazów cieplarnianych na podstawie intencji co do sposobu ich przeznaczenia określonej w dniu nabycia (z możliwością późniejszej reklasyfikacji) jako:

- aktywa niematerialne krótkoterminowe – świadczenia pochodzenia energii oraz prawa do emisji gazów desygnowane na własne potrzeby, w przypadku gdy Grupa ma zamiar umorzyć je w celu spełnienia obowiązku za rok bieżący;
- aktywa niematerialne długoterminowe – świadczenia pochodzenia energii oraz prawa do emisji gazów desygnowane na własne potrzeby, dla których celem jest wypełnienie obowiązku przedstawienia do umorzenia za lata kolejne.

Zasady wyceny tych aktywów na moment początkowego ujęcia są następujące:

	Nabyte	Przyznane/ Otrzymane nieodpłatnie	Rozchód
Świadczenia pochodzenia	Cena nabycia	Wartość godziwa na dzień przyznania	FIFO „pierwsze weszło, pierwsze wyszło”
Prawa do emisji gazów	Cena nabycia	Wartość nominalna (tj. zero)	W pierwszej kolejności otrzymane nieodpłatnie a następnie nabyte (wg FIFO „pierwsze weszło, pierwsze wyszło”)

Rozchód posiadanych świadectw pochodzenia energii oraz praw do emisji gazów (w korespondencji z rozliczeniem kwoty rezerwy) następuje na dzień umorzenia tych praw. Zasady tworzenia rezerw z tytułu obowiązku przedstawienia świadectw pochodzenia energii oraz rezerw na zobowiązania z tytułu emisji gazów przedstawiono w nocie 35.

19.1. Długoterminowe świadectwa energii i prawa do emisji gazów

Rok zakończony 31 grudnia 2018 roku

	Świadectwa pochodzenia energii	Prawa do emisji gazów cieplarnianych	Razem
Bilans otwarcia	95 795	207 335	303 130
Zakup bezpośredni	194 948	381 116	576 064
Reklasyfikacja	(82 158)	(135 433)	(217 591)
Bilans zamknięcia	208 585	453 018	661 603

Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku

	Świadectwa pochodzenia energii	Prawa do emisji gazów cieplarnianych	Razem
Bilans otwarcia	110 430	15 830	126 260
Zakup bezpośredni	87 880	198 635	286 515
Reklasyfikacja	(102 515)	(7 130)	(109 645)
Bilans zamknięcia	95 795	207 335	303 130

19.2. Krótkoterminowe świadectwa energii i prawa do emisji gazów

Rok zakończony 31 grudnia 2018 roku

	Świadectwa pochodzenia energii	Prawa do emisji gazów cieplarnianych	Razem
Bilans otwarcia	327 324	324 936	652 260
Zakup bezpośredni	327 991	476 145	804 136
Wytworzenie we własnym zakresie	86 531	–	86 531
Umorzenie	(733 256)	(825 118)	(1 558 374)
Reklasyfikacja	81 677	135 433	217 110
Bilans zamknięcia	90 267	111 396	201 663

Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku (dane przekształcone)

	Świadectwa pochodzenia energii	Prawa do emisji gazów cieplarnianych	Razem
Bilans otwarcia	543 536	423 847	967 383
Zakup bezpośredni	273 404	103 611	377 015
Wytworzenie we własnym zakresie	47 907	–	47 907
Umorzenie	(640 596)	(209 652)	(850 248)
Reklasyfikacja	103 073	7 130	110 203
Bilans zamknięcia	327 324	324 936	652 260

19.3. Bilans praw do emisji dwutlenku węgla w Rejestrze Unii

Bilans uprawnień	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Uprawnienia na rejestrze na początek roku	24 649 436	19 482 951
Uprawnienia umorzone:		
w instalacjach TAURON Wytwarzanie S.A. (emisja poprzedniego roku)	(14 656 752)	(5 864 561)
w instalacjach TAURON Ciepło Sp. z o.o. (emisja poprzedniego roku)	(1 878 114)	(1 529 737)
w instalacjach TAURON Wytwarzanie S.A. (emisja bieżącego roku)	(11 494 000)	–
Przydział nieodpłatnych uprawnień	379 609	2 150 783
Uprawnienia nabyte na rynku wtórnym	17 547 000	16 968 000
Uprawnienia sprzedane na rynek wtórny	(3 077 500)	(6 558 000)
Uprawnienia na rejestrze na koniec roku, w tym:	11 469 679	24 649 436
Uprawnienia przeznaczone do umorzenia za rok bieżący:		
w instalacjach TAURON Wytwarzanie S.A.	(3 048 547)	(16 454 964)
w instalacjach TAURON Ciepło Sp. z o.o.	(1 132 025)	(14 574 412)
	(1 916 522)	(1 880 552)

W 2018 roku spółki Grupy TAURON otrzymały przydziały darmowych uprawnień do emisji na mocy art. 10a Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/29/WE z dnia 23 kwietnia 2009 roku, w ilości 379 609 praw do emisji z tytułu produkcji ciepła. Pozostałe uprawnienia, potrzebne do zbilansowania potrzeb emisji w 2018 roku, zostały nabyte na rynku wtórnym.

20. Pozostałe aktywa niematerialne

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Główne pozycje ujęte w ramach pozostałych aktywów niematerialnych to nabyte prawo wieczystego użytkowania gruntów oraz oprogramowanie, koncesje, patenty, licencje i podobne wartości.

Składniki pozostałych aktywów niematerialnych wycenia się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o skumulowane odpisy amortyzacyjne i odpisy z tytułu utraty wartości.

Pozostałe aktywa niematerialne, z wyjątkiem nieoddanych do użytkowania, są amortyzowane przez szacowany okres użytkowania. Podstawą naliczania amortyzacji jest wartość początkowa pomniejszona o wartość rezydualną. Wartość rezydualną uwzględnia się w przy ustalaniu podstawy ustalania odpisów amortyzacyjnych, jeżeli w odniesieniu do danego aktywa istnieje aktywny rynek lub strona trzecia zobowiązała się do zakupu składnika aktywów w momencie zakończenia okresu jego użytkowania. W odniesieniu do prawa wieczystego użytkowania gruntów ustalono wartość rezydualną na bazie cen rynkowych. Ze względu na fakt, iż wartość rezydualna jest zbliżona do wartości bilansowej prawo to nie podlegało amortyzacji.

PROFESJONALNY OSĄD I SZACUNKI

Utrata wartości

Grupa ocenia na każdy dzień bilansowy czy zaistniały obiektywne przesłanki mogące wskazywać na utratę wartości danego składnika aktywów niematerialnych. Testy na utratę wartości aktywów niematerialnych są przeprowadzane zgodnie z polityką rachunkowości określoną w nocie 10.

Okresy użytkowania

Dla poszczególnych grup pozostałych aktywów niematerialnych przyjęto następujące średnie pozostałe okresy użytkowania:

Grupa rodzajowa	Średni pozostały okres amortyzacji w latach
Koszty zakończonych prac rozwojowych	3 lata
Oprogramowanie, koncesje, patenty, licencje i podobne wartości	4 lata
Inne	10 lat

Okres i metoda amortyzacji oraz wartość rezydualna podlegają weryfikacji nie rzadziej niż na koniec każdego roku obrotowego. Wszelkie zmiany wynikające z przeprowadzonej weryfikacji ujmuje się jako zmianę szacunków, a ewentualna korekta odpisów amortyzacyjnych dokonywana jest z efektem od początku okresu sprawozdawczego, w którym zakończono weryfikację.

Rok zakończony 31 grudnia 2018 roku

	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Prawo użytkowania wieczystego gruntu	Oprogramowanie, koncesje, patenty, licencje i podobne wartości	Inne aktywa niematerialne	Aktywa niematerialne nie oddane do użytkowania	Aktywa niematerialne razem
WARTOŚĆ BRUTTO						
Bilans otwarcia	6 403	773 287	644 480	236 548	148 502	1 809 220
Zakup bezpośredni	–	3 926	–	–	119 121	123 047
Rozliczenie aktywów nie oddanych do użytkowania	–	1 341	154 045	32 545	(187 931)	–
Sprzedaż/ Likwidacja	–	(863)	(22 363)	(1 102)	(4)	(24 332)
Przekazanie do/z aktywów przeznaczonych do zbycia	–	(3 640)	–	–	–	(3 640)
Pozostałe zmiany	–	631	242	3 345	5 798	10 016
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	–	–	30	–	–	30
Bilans zamknięcia	6 403	774 682	776 434	271 336	85 486	1 914 341
SKUMULOWANA AMORTYZACJA (UMORZENIE)						
Bilans otwarcia	(5 265)	(25 371)	(439 639)	(84 861)	(7)	(555 143)
Amortyzacja za okres	(257)	–	(75 408)	(17 669)	–	(93 334)
Zwiększenie odpisów aktualizujących	(375)	(43)	(1 313)	(121)	(58)	(1 910)
Zmniejszenie odpisów aktualizujących	153	27	331	21	58	590
Sprzedaż/ Likwidacja	–	–	22 361	795	–	23 156
Pozostałe zmiany	–	–	32	–	–	32
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	–	–	(29)	–	–	(29)
Bilans zamknięcia	(5 744)	(25 387)	(493 665)	(101 835)	(7)	(626 638)
WARTOŚĆ NETTO NA POCZĄTEK OKRESU	1 138	747 916	204 841	151 687	148 495	1 254 077
WARTOŚĆ NETTO NA KONIEC OKRESU	659	749 295	282 769	169 501	85 479	1 287 703

Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku

	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Prawo użytkowania wieczystego gruntu	Oprogramowanie, koncesje, patenty, licencje i podobne wartości	Inne aktywa niematerialne	Aktywa niematerialne nie oddane do użytkowania	Aktywa niematerialne razem
WARTOŚĆ BRUTTO						
Bilans otwarcia	5 434	786 283	610 578	211 873	93 060	1 707 228
Zakup bezpośredni	–	–	–	–	125 070	125 070
Rozliczenie aktywów nie oddanych do użytkowania	–	1 803	52 171	16 195	(70 169)	–
Sprzedaż/ Likwidacja	(15)	(1 909)	(12 181)	–	–	(14 105)
Przekazanie do/z aktywów przeznaczonych do zbycia	–	(12 949)	–	–	–	(12 949)
Pozostałe zmiany	984	59	(6 084)	8 480	541	3 980
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	–	–	(4)	–	–	(4)
Bilans zamknięcia	6 403	773 287	644 480	236 548	148 502	1 809 220
SKUMULOWANA AMORTYZACJA (UMORZENIE)						
Bilans otwarcia	(5 120)	(25 617)	(387 075)	(64 982)	(7)	(482 801)
Amortyzacja za okres	(85)	–	(65 844)	(17 095)	–	(83 024)
Zwiększenie odpisów aktualizujących	(177)	(9 920)	(690)	(24)	–	(10 811)
Zmniejszenie odpisów aktualizujących	117	307	10	54	–	488
Sprzedaż/Likwidacja	15	–	11 805	–	–	11 820
Przekazanie do/z aktywów przeznaczonych do zbycia	–	9 859	–	–	–	9 859
Pozostałe zmiany	(15)	–	2 154	(2 814)	–	(675)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	–	–	1	–	–	1
Bilans zamknięcia	(5 265)	(25 371)	(439 639)	(84 861)	(7)	(555 143)
WARTOŚĆ NETTO NA POCZĄTEK OKRESU	314	760 666	223 503	146 891	93 053	1 224 427
WARTOŚĆ NETTO NA KONIEC OKRESU	1 138	747 916	204 841	151 687	148 495	1 254 077

21. Udziały i akcje we wspólnych przedsięwzięciach

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Wspólne ustalenia umowne Grupy zaklasyfikowane jako wspólne przedsięwzięcia są ujmowane metodą praw własności.

Przy zastosowaniu metody praw własności, wartość początkową inwestycji w cenie nabycia zwiększa się lub zmniejsza o udział w zyskach/stratach oraz udział w pozostałych całkowitych dochodach wspólnego przedsięwzięcia od dnia przejęcia (ujmowany odpowiednio w wyniku finansowym lub w pozostałych całkowitych dochodach Grupy).

PROFESJONALNY OSĄD I SZACUNKI

Grupa określa rodzaj wspólnego ustalenia umownego, którego jest stroną, w zależności od praw i obowiązków stron tego ustalenia. Na podstawie analizy praw i obowiązków Grupa ocenia, że posiada współkontrolę nad wspólnymi ustaleniami umownymi, mając prawo do aktywów netto. W konsekwencji udziały w Grupie Kapitałowej TAMEH Holding Sp. z o.o. oraz w Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A. klasyfikowane są jako wspólne przedsięwzięcia.

Utrata wartości

Udział we wspólnych przedsięwzięciach testowany jest na utratę wartości w przypadku wystąpienia przesłanek wskazujących na możliwość wystąpienia utraty lub odwrócenia uprzednio ujętego odpisu.

Inwestycje we wspólne przedsięwzięcia według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku wyceniane metodą praw własności prezentuje poniższa tabela:

	Elektrociepłownia Stalowa Wola S.A.	TAMEH HOLDING Sp. z o.o.*	Stan na 31 grudnia 2018
Aktywa trwałe (długoterminowe)	1 398 743	2 027 410	3 426 153
Aktywa obrotowe (krótkoterminowe), w tym:	35 509	775 825	811 334
środki pieniężne i ich ekwiwalenty	3 376	336 462	339 838
Zobowiązania długoterminowe (-), w tym:	(1 422 139)	(849 842)	(2 271 981)
zobowiązania z tytułu zadłużenia	(1 368 531)	(768 011)	(2 136 542)
Zobowiązania krótkoterminowe (-), w tym:	(81 497)	(783 951)	(865 448)
zobowiązania z tytułu zadłużenia	(6 481)	(122 628)	(129 109)
Razem aktywa netto	(69 384)	1 169 442	1 100 058
Udział w aktywach netto	(34 692)	584 721	550 029
Udziały i akcje we wspólnych przedsięwzięciach	–	543 913	543 913
Udział w przychodach wspólnych przedsięwzięć	86	861 206	861 292
Udział w zysku (stracie) wspólnych przedsięwzięć	–	54 890	54 890
Udział w pozostałych całkowitych dochodach wspólnych przedsięwzięć	–	(71)	(71)

* Zaprezentowane informacje dotyczą grupy kapitałowej TAMEH HOLDING Sp. z o.o. Wartość posiadanego udziału w TAMEH HOLDING Sp. z o.o. jest różna od wartości aktywów netto przypadających Grupie, ze względu na fakt, iż cena nabycia udziałów TAMEH HOLDING Sp. z o.o. została skalkulowana przy uwzględnieniu wartości godziwej udziału wnoszonego do wspólnego przedsięwzięcia przez spółki Grupy ArcelorMittal.

Inwestycje we wspólne przedsięwzięcia według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku wyceniane metodą praw własności prezentuje poniższa tabela:

	Elektrociepłownia Stalowa Wola S.A.	TAMEH HOLDING Sp. z o.o.*	Stan na 31 grudnia 2017
Aktywa trwałe (długoterminowe)	1 219 954	1 658 016	2 877 970
Aktywa obrotowe (krótkoterminowe), w tym:	3 830	552 456	556 286
środki pieniężne i ich ekwiwalenty	2 673	197 401	200 074
Zobowiązania długoterminowe (-), w tym:	(538 278)	(670 240)	(1 208 518)
zobowiązania z tytułu zadłużenia	(488 440)	(588 368)	(1 076 808)
Zobowiązania krótkoterminowe (-), w tym:	(726 070)	(460 096)	(1 186 166)
zobowiązania z tytułu zadłużenia	(659 374)	(49 415)	(708 789)
Razem aktywa netto	(40 564)	1 080 136	1 039 572
Udział w aktywach netto	(20 282)	540 068	519 786
Udziały i akcje we wspólnych przedsięwzięciach	–	499 204	499 204
Udział w przychodach wspólnych przedsięwzięć	20	628 145	628 165
Udział w zysku (stracie) wspólnych przedsięwzięć	–	72 950	72 950
Udział w pozostałych całkowitych dochodach wspólnych przedsięwzięć	–	(519)	(519)

* Zaprezentowane informacje dotyczą grupy kapitałowej TAMEH HOLDING Sp. z o.o.

Elektrociepłownia Stalowa Wola S.A.

Elektrociepłownia Stalowa Wola S.A. jest spółką celową utworzoną w 2010 roku z inicjatywy TAURON Polska Energia S.A. oraz PGNiG S.A., poprzez którą partnerzy zamierzają zrealizować inwestycję polegającą na budowie bloku gazowo-parowego w Stalowej Woli opalanego gazem ziemnym o mocy elektrycznej brutto 450 MWe i mocy cieplnej netto 240 MWt.

W dniu 31 marca 2017 roku weszły w życie porozumienie w sprawie ustalenia podstawowych warunków brzegowych restrukturyzacji projektu oraz aneks do umowy sprzedaży energii elektrycznej podpisane pomiędzy Spółką, PGNiG S.A. oraz Elektrociepłownią Stalowa Wola S.A. oraz aneks do umowy na dostawy paliwa gazowego pomiędzy PGNiG S.A. i Elektrociepłownią Stalowa Wola S.A., które były podstawą rozwiązania rezerw na umowy rodzące obciążenia, co zostało szerzej opisane w nocie 36.2 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

TAURON Polska Energia S.A. posiada pośredni udział na poziomie 50% w kapitale spółki i w organie stanowiącym wykonywany poprzez TAURON Wytwarzanie S.A. W związku z faktem, iż w trakcie 2015 roku, dotychczasowy udział w stratach wspólnego przedsięwzięcia oraz korekta wyników z transakcji „odgórnych” pomiędzy spółkami Grupy a wspólnym przedsięwzięciem przewyższyły wartość posiadanych udziałów we wspólnym przedsięwzięciu, Spółka zaprzestała ujmowania udziału w dalszych stratach wspólnego przedsięwzięcia.

Dodatkowo, Spółka posiada należności z tytułu udzielonych pożyczek na rzecz Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A. w wartości bilansowej 217 407 tysięcy złotych, o czym szerzej w nocy 22 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

TAMEH HOLDING Sp. z o.o. i spółki zależne

W 2014 roku została zawarta umowa wspólników pomiędzy Grupą TAURON i Grupą ArcelorMittal w spółce TAMEH HOLDING Sp. z o.o., która odpowiada za zadania inwestycyjne i operacyjne w obszarze energetyki przemysłowej. Umowa została zawarta na okres 15 lat z możliwością jej przedłużenia. Obie grupy kapitałowe posiadają w spółce TAMEH HOLDING Sp. z o.o. po 50% udziałów.

TAMEH HOLDING Sp. z o.o. jest właścicielem 100% udziałów w TAMEH POLSKA Sp. z o.o., którą utworzyły wniesione aportem przez Grupę TAURON: Zakład Wytwarzania Nowa oraz Elektrownia Blachownia, a także wniesiona przez Grupę ArcelorMittal - Elektrociepłownia w Krakowie. Ponadto, TAMEH HOLDING Sp. z o.o. posiada 100% udziałów w TAMEH Czech s.r.o., którą tworzy Elektrociepłownia w Ostrawie.

W dniu 28 czerwca 2018 roku Zgromadzenie Wspólników TAMEH HOLDING Sp. z o.o. zdecydowało o przeznaczeniu kwoty 32 520 tysięcy złotych na wypłatę dywidendy dla udziałowców. Udział Grupy we wspólnym przedsięwzięciu TAMEH HOLDING Sp. z o.o. został pomniejszony o wartość dywidendy przypadającej dla Grupy w kwocie 16 260 tysięcy złotych.

22. Pożyczki udzielone na rzecz wspólnych przedsięwzięć

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Pożyczki udzielone na rzecz wspólnego przedsięwzięcia nie spełniają kryteriów uznania za inwestycje netto we wspólne przedsięwzięcie.

PROFESJONALNY OSĄD I SZACUNKI

• ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2018

Zgodnie z wymogami MSSF 9 *Instrumenty finansowe* Grupa dokonuje odpowiedniej klasyfikacji i wyceny udzielonych pożyczek oraz szacuje wielkość odpisów na oczekiwane straty kredytowe w przypadku pożyczek klasyfikowanych jako aktywa wyceniane według zamortyzowanego kosztu.

Na dzień bilansowy pożyczka udzielona w ramach porozumienia konsolidującego dług, wynikająca z umowy z dnia 28 lutego 2018 roku ze względu na to, że przepływy pieniężne nie odpowiadają wyłącznie spłacie kapitału i odsetek, została zaklasyfikowana do aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Grupa dokonała odpowiednio szacunku wartości godziwej. Metodologia kalkulacji wartości godziwej została przedstawiona w nocy 44 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Pozostałe pożyczki wyceniane są według zamortyzowanego kosztu, a na każdy dzień bilansowy Grupa dokonuje szacunku oczekiwanych strat kredytowych. Metodologia oraz kwoty oczekiwanych strat kredytowych zostały przedstawione w nocy 45.1.4 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

• ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2017

Zgodnie z wymogami MSSF 39 *Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena* Grupa dokonywała odpowiedniej klasyfikacji i wyceny udzielonych pożyczek oraz szacowała wielkość odpisów aktualizujących. Wszystkie pożyczki klasyfikowane były jako „pożyczki i należności” i wyceniane w zamortyzowanym koszcie, przy uwzględnieniu szacunku odpisów z tytułu utraty wartości.

Pożyczki udzielone na rzecz wspólnego przedsięwzięcia Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A. roku na dzień 31 grudnia 2018 roku zaprezentowano w poniższej tabeli.

	Data zawarcia umowy	Kwota pożyczki	Stan na 31 grudnia 2018 roku				Termin spłaty	Stopa oprocentowania
			Kapitał/Wycena	Odsetki	Odpis aktualizujący	Razem		
Pożyczki wyceniane w wartości godziwej								
Porozumienie konsolidujące dług pożyczkobiorcy	28.02.2018	609 951	199 256			199 256	30.06.2033*	stała
Pożyczki wyceniane według zamortyzowanego kosztu								
Pożyczka na finansowanie bieżącej działalności operacyjnej	30.03.2018	7 290	7 000	400	(182)	7 218	30.06.2033	stała
Pożyczka VAT	11.04.2018	6 500	2 650	5	(68)	2 587	30.09.2020	zmienna/ WIBOR 1M+marża
Pożyczka na finansowanie porozumień z podwykonawcami	19.12.2018	9 500	8 535	21	(210)	8 346	30.06.2033	stała
Razem			217 441	426	(460)	217 407		
Długoterminowe			217 441	421	(460)	217 402		
Krótkoterminowe			–	5	–	5		

* Na dzień 30 czerwca 2033 roku przypada termin spłaty kapitału w kwocie 310 851 tysięcy złotych wraz z odsetkami. Kapitał w kwocie 299 100 tysięcy złotych został spłacony w dniu 30 kwietnia 2018 roku.

Pożyczki udzielone na rzecz wspólnego przedsięwzięcia Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A. roku na dzień 31 grudnia 2017 roku zaprezentowano w poniższej tabeli.

	Data zawarcia umowy	Kwota pożyczki	Stan na 31 grudnia 2017			Termin spłaty	Stopa oprocentowania	Cel
			Kapitał	Odsetki	Razem			
Pożyczka podporządkowana	20.06.2012	177 000	177 000	35 052	212 052	31.12.2032	zmienna/ WIBOR 3M+marża	Realizacja projektu poprzez pozyskanie przez pożyczkobiorcę finansowania zewnętrznego
Pożyczki na spłatę zadłużenia	14.12.2015	15 850	15 850	1 370	17 220	31.12.2027	zmienna/ WIBOR 3M+marża	Spłata rat kapitałowych wraz z odsetkami kredytów udzielonych pożyczkobiorcy przez Europejski Bank Inwestycyjny, Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju oraz Bank Polska Kasa Opieki S.A.
	15.12.2016	15 300	11 000	495	11 495		zmienna/ WIBOR 6M+marża	
Porozumienia konsolidujące dług pożyczkobiorcy	30.06.2017	150 000	150 000	3 259	153 259	28.02.2018	zmienna/ WIBOR 6M+marża	Całkowita spłata wierzytelności wynikających z umów kredytowych udzielonych pożyczkobiorcy przez Europejski Bank Inwestycyjny, Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju oraz Bank Polska Kasa Opieki S.A. oraz finansowanie bieżącej działalności operacyjnej
	31.10.2017	175 157	175 157	1 249	176 406			
Razem			529 007	41 425	570 432			
Długoterminowe			203 850	36 917	240 767			
Krótkoterminowe			325 157	4 508	329 665			

W dniu 28 lutego 2018 roku Spółka zawarła z Elektrociepłownią Stalowa Wola S.A. porozumienie konsolidujące dług pożyczkobiorcy w łącznej kwocie 609 951 tysięcy złotych, dokonując odnowienia wszystkich dotychczasowych zobowiązań pożyczkobiorcy wynikających z udzielonych i niespłaconych do dnia 28 lutego 2018 roku pożyczek. Na mocy zawartego porozumienia konsolidacją objęto kwoty należności głównych udzielonych pożyczek, których wartość bilansowa na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosiła 529 007 tysięcy złotych, kwotę należności głównej umowy pożyczki z dnia 12 stycznia 2018 roku w wysokości 27 000 tysięcy złotych oraz kwotę odsetek od powyższego zadłużenia naliczonych na dzień 28 lutego 2018 roku w łącznej wysokości 53 944 tysiące złotych.

Zgodnie z zawartym porozumieniem konsolidującym, w dniu 30 kwietnia 2018 roku nastąpiła częściowa spłata kapitału pożyczki w kwocie 299 100 tysięcy złotych, zaś pozostała do spłaty kwota długu w wysokości 310 851 tysięcy złotych wraz z odsetkami naliczonymi od dnia 1 marca 2018 roku zostanie spłacona przez pożyczkobiorcę w terminie do dnia 30 czerwca 2033 roku. Pożyczka oprocentowana jest w oparciu o stałą stopę procentową, a zabezpieczeniem spłaty pożyczki jest weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową.

Ze względu na zawarte w porozumieniu konsolidującym istotne zmiany warunków umownych, Spółka zaprzestała ujmowania dotychczasowych aktywów z tytułu udzielonych pożyczek objętych porozumieniem, wyksięgując ich dotychczasową wartość bilansową w kwocie 511 952 tysiące złotych i ujęła nowe aktywo wyceniając je do wartości godziwej na dzień ujęcia w księgach w kwocie 481 582 tysiące złotych, co w konsekwencji obciążyło koszty finansowe w kwocie 30 370 tysięcy złotych.

W dniu 8 marca 2018 roku Elektrociepłownia Stalowa Wola S.A. podpisała umowę pożyczki z Bankiem Gospodarstwa Krajowego oraz Polskim Górnictwem Naftowym i Gazownictwem S.A. Na mocy wyżej wymienionej umowy, Bank Gospodarstwa Krajowego oraz PGNiG S.A. udzieliły Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A. pożyczki w kwocie do 450 000 tysięcy złotych każdy. Data ostatecznej spłaty pożyczki przypada na 14 czerwca 2030 roku. Zabezpieczeniem wierzytelności Banku Gospodarstwa Krajowego wynikających z umowy pożyczki jest gwarancja bankowa wystawiona na zlecenie Spółki w dniu 11 kwietnia 2018 roku, o czym szerzej w nocy 48 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Zważywszy na powyższą umowę, w dniu 8 marca 2018 roku pomiędzy Elektrociepłownią Stalowa Wola S.A. jako pożyczkobiorcą, spółką Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A., PGNiG Termika S.A., TAURON Polska Energia S.A., TAURON Wytwarzanie S.A. jako wierzycielami podporządkowanymi, a Bankiem Gospodarstwa Krajowego jako Agentem, zawarta została umowa podporządkowania zadłużenia pożyczkobiorcy. Na mocy zawartej umowy, podporządkowaniu podlega zadłużenie Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A. wobec Spółki z tytułu zawartego w dniu 28 lutego 2018 roku porozumienia konsolidującego dług pożyczkobiorcy na łączną kwotę 609 951 tysięcy złotych („zadłużenie podporządkowane”). Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego do publikacji kwota nominalna pożyczki stanowiąca zadłużenie podporządkowane wobec Spółki wynosi 310 851 tysięcy złotych. Na dzień bilansowy pożyczka została wyceniona w wartości godziwej w wysokości 199 256 tysięcy złotych.

Poza pożyczką konsolidującą dług opisaną powyżej w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku Spółka udzieliła Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A. następujących pożyczek:

- W dniu 30 marca 2018 roku Spółka zawarła z Elektrociepłownią Stalowa Wola S.A. umowę pożyczki do wysokości 7 290 tysięcy złotych, z przeznaczeniem na potrzeby działalności pożyczkobiorcy.
- W dniu 11 kwietnia 2018 roku pomiędzy spółką Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. oraz TAURON Polska Energia S.A. a pożyczkobiorcą Elektrociepłownią Stalowa Wola S.A. zawarta została umowa pożyczki VAT do łącznej wysokości 13 000 tysięcy złotych, w celu sfinansowania przez pożyczkobiorcę rozliczeń w zakresie podatku VAT w ramach kosztów projektu związanego z dokończeniem budowy bloku gazowo-parowego w Stalowej Woli. Na mocy zawartej umowy Spółka udzieli Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A. pożyczki o maksymalnej kwocie limitu 6 500 tysięcy złotych.
- W dniu 19 grudnia 2018 roku Spółka zawarła z Elektrociepłownią Stalowa Wola S.A. umowę pożyczki do wysokości 9 500 tysięcy złotych, z przeznaczeniem na sfinansowanie płatności wynikających z zawartych umów dwustronnych w celu dalszej realizacji inwestycji budowy bloku gazowo-parowego w Stalowej Woli.

Wszystkie powyższe pożyczki zabezpieczone są poprzez weksel własny in blanco pożyczkobiorcy wraz z deklaracją wekslową.

23. Pozostałe aktywa finansowe

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2018 ROKU

Do pozostałych aktywów finansowych Grupa zalicza m.in. udziały i akcje, jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych, lokaty, depozyty, wadia, kaucje oraz zabezpieczenia przekazane, instrumenty pochodne, pożyczki udzielone jednostkom niepowiązanym.

Na moment początkowego ujęcia aktywa finansowe są klasyfikowane do odpowiedniej kategorii aktywów finansowych i odpowiednio wyceniane. Zasady klasyfikacji i wyceny aktywów finansowych zgodnie z MSSF 9 *Instrumenty finansowe* zostały opisane w nocy 44 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

PROFESJONALNY OSĄD I SZACUNKI

Wycena aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej wymaga oszacowania przez Grupę na każdy dzień bilansowy wartości godziwej. Metodologia kalkulacji wartości godziwej została przedstawiona w nocy 44 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Wycena aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie wymaga oszacowania przez Grupę na każdy dzień bilansowy oczekiwanych strat kredytowych. Metodologia oraz kwoty oczekiwanych strat kredytowych dla pożyczek udzielonych zostały przedstawione w nocy 45.1.4 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2017 ROKU

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku Grupa klasyfikowała i wyceniała aktywa finansowa zgodnie z MSR 39 *Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena*. Zasady klasyfikacji i wyceny aktywów finansowych zgodnie z MSR 39 *Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena* zostały opisane w nocy 44 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

	Stan na 31 grudnia 2018	Stan na 31 grudnia 2017 (dane przekształcone)
Udziały i akcje	138 492	141 698
Instrumenty pochodne	220 343	81 698
Depozyty początkowe	163 495	11 140
Wadia, kaucje, zabezpieczenia przekazane	89 498	61 817
Lokaty i depozyty Funduszu Likwidacji Zakładów Górniczych	47 126	39 756
Jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych	26 063	104 077
Pożyczki udzielone	10 145	10 547
Pozostałe	2 548	7 554
Razem	697 710	458 287
Długoterminowe	254 677	238 354
Krótkoterminowe	443 033	219 933

Na dzień 31 grudnia 2018 roku posiadane udziały i akcje obejmują w głównej mierze udziały w następujących spółkach:

- SCE Jaworzno III Sp. z o.o. o wartości 30 989 tysięcy złotych;
- Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. o wartości 23 754 tysiące złotych;
- PGE EJ 1 Sp. z o.o. o wartości 18 651 tysięcy złotych;
- ElectroMobility Poland S.A. o wartości 17 500 tysięcy złotych;
- Energetyka Cieszyńska Sp. z o.o. o wartości 14 697 tysięcy złotych;
- Magenta Grupa TAURON Sp. z o.o. o wartości 9 500 tysięcy złotych.

Wzrost wartości aktywów z tytułu dodatniej wyceny instrumentów pochodnych w kwocie 138 645 tysięcy złotych dotyczy głównie transakcji zawartych na uprawnienia do emisji gazów cieplarnianych i wynika ze wzrostu cen uprawnień do emisji oraz wzrostu ilości zawartych kontraktów. Wzrost wartości aktywów z tytułu dodatniej wyceny transakcji zawartych na uprawnienia do emisji wynosi 130 116 tysięcy złotych.

Wartość depozytów początkowych związana jest w głównej mierze z terminowymi transakcjami na dostawę praw do emisji gazów cieplarnianych zawieranymi na zagranicznych rynkach giełdowych.

24. Pozostałe aktywa niefinansowe

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Grupa ujmuje jako pozostałe aktywa niefinansowe rozliczenia międzyokresowe oraz zaliczki na środki trwałe w budowie, aktywa niematerialne oraz zapasy. Zaliczki, jako aktywa niepieniężne, nie podlegają dyskontowaniu.

Do rozliczeń międzyokresowych Grupa zalicza w szczególności koszty przygotowania produkcji w kopalniach węgla kamiennego, obejmujące m.in. koszty zbrojenia ścian wydobywczych oraz koszty drażenia eksploatacyjnych wyrobisk chodnikowych nie zaliczanych do rzeczowych aktywów trwałych. Koszty te ujmowane są w wysokości poniesionych wydatków i odpisywane są do rachunku wyników stosownie do procentowego miesięcznego wykonania planowanej produkcji węgla handlowego z poszczególnych ścian wydobywczych.

Zgodnie z MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* od 1 stycznia 2018 roku Grupa aktywuje koszty pozyskania umów i koszty rabatów. Koszty pozyskania umów są kapitalizowane, jeśli Grupa oczekuje, że zostaną odzyskane. Dozwolone jest natychmiastowe ujęcie kosztów pozyskania umów w kosztach, jeśli okres amortyzacji aktywa wynosi do jednego roku. Aktywo amortyzowane jest przez okres przekazywania dóbr lub świadczenia usług. W przypadku, gdy koszty dotyczą więcej niż jednej umowy, amortyzacja powinna uwzględniać bieżące i przewidywane umowy.

24.1. Długoterminowe pozostałe aktywa niefinansowe

	Stan na 31 grudnia 2018	Stan na 31 grudnia 2017
Zaliczki na środki trwałe w budowie oraz aktywa niematerialne, w tym:	101 755	163 906
związane z realizacją zadania Budowa Bloku 910 MW w Elektrowni Jaworzno III	98 114	162 589
Koszty przygotowania produkcji w kopalniach węgla kamiennego	114 177	144 061
Rozliczenia międzyokresowe prowizji z tytułu zadłużenia	14 307	12 252
Koszty pozyskania umów i koszty rabatów	13 496	–
Pozostałe rozliczenia międzyokresowe	38 493	26 627
Razem	282 228	346 846

Koszty przygotowania produkcji w kopalniach węgla kamiennego uwzględniają odpis aktualizujący długoterminowych aktywów górniczych w kwocie 61 570 tysięcy złotych rozpoznany w wyniku przeprowadzonych testów na utratę wartości.

24.2. Krótkoterminowe pozostałe aktywa niefinansowe

	Stan na 31 grudnia 2018	Stan na 31 grudnia 2017
Koszty rozliczane w czasie	104 860	79 935
Koszty przygotowania produkcji w kopalniach węgla kamiennego	54 439	52 123
Usługi informatyczne, telekomunikacyjne i pocztowe	21 062	15 074
Koszty pozyskania umów i koszty rabatów	10 624	–
Ubezpieczenia majątkowe i deliktowe	8 012	3 010
Rozliczenia międzyokresowe prowizji z tytułu zadłużenia	3 414	3 917
Pozostałe koszty rozliczane w czasie	7 309	5 811
Pozostałe aktywa niefinansowe krótkoterminowe	5 208	7 120
Zaliczki na dostawy	3 218	4 858
Pozostałe aktywa krótkoterminowe	1 990	2 262
Razem	110 068	87 055

Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych

Jednostki wchodzące w skład Grupy skompensowały aktywa Funduszu ze swoimi zobowiązaniami wobec Funduszu, ponieważ aktywa te nie stanowią oddzielnych aktywów Grupy. Na dzień 31 grudnia 2018 roku nadwyżka aktywów

nad zobowiązaniami ZFŚS wynosiła 3 tysiące złotych (w tabeli powyżej zaprezentowana w pozycji pozostałych aktywów krótkoterminowych). Tabela poniżej przedstawia analitykę funduszu.

	Stan na 31 grudnia 2018	Stan na 31 grudnia 2017
Pożyczki udzielone pracownikom	28 181	29 718
Środki pieniężne	17 364	17 703
Pozostałe aktywa i zobowiązania Funduszu	(3 209)	2 316
Zobowiązania z tytułu Funduszu	(42 333)	(49 828)
Saldo po skompensowaniu	3	(91)
Odpisy na Fundusz w okresie	(55 101)	(55 624)

25. Zapasy

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Zapasy są wyceniane według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia lub kosztu wytworzenia i możliwej do uzyskania ceny sprzedaży netto. Uprawnienia do emisji gazów cieplarnianych nabywane z przeznaczeniem do sprzedaży i realizacji w krótkim terminie zysku wynikającego ze zmienności cen rynkowych wyceniane są na każdy dzień bilansowy w wartości godziwej.

Wycena rozchodu zapasów dokonywana jest metodą średniej ważonej, za wyjątkiem zapasów świadectw pochodzenia energii i praw do emisji gazów cieplarnianych, których rozchód dokonywany jest metodą „pierwsze weszło, pierwsze wyszło” (FIFO).

Zapasy Grupy obejmują głównie zapasy paliw.

PROFESJONALNY OSĄD I SZACUNKI

Wycena zapasów wymaga oszacowania możliwej do uzyskania ceny sprzedaży netto. Jest to szacowana cena sprzedaży dokonywana w toku zwykłej działalności gospodarczej, pomniejszona o koszty wykończenia i szacowane koszty niezbędne do doprowadzenia sprzedaży do skutku. Wycena zapasu uprawnień do emisji gazów cieplarnianych opisanych powyżej w wartości godziwej opiera się na cenach notowanych na aktywnym rynku.

	Stan na 31 grudnia 2018	Stan na 31 grudnia 2017
Wartość brutto		
Węgiel, w tym stanowiący:	377 119	189 464
<i>Materiały</i>	188 876	33 260
<i>Półprodukty i produkcja w toku</i>	184 833	155 180
Prawa do emisji gazów cieplarnianych	2 762	382
Pozostałe zapasy	138 920	114 450
Razem	518 801	304 296
Wycena do wartości godziwej		
Prawa do emisji gazów cieplarnianych	46	8
Wycena do wartości netto możliwej do uzyskania		
Pozostałe zapasy	(9 046)	(8 841)
Razem	(9 000)	(8 833)
Wartość godziwa		
Prawa do emisji gazów cieplarnianych	2 808	390
Wartość netto możliwa do uzyskania		
Węgiel, w tym stanowiący:	377 119	189 464
<i>Materiały</i>	188 876	33 260
<i>Półprodukty i produkcja w toku</i>	184 833	155 180
Pozostałe zapasy	129 874	105 609
Razem	509 801	295 463

Zmiana stanu odpisów aktualizujących zapasy / Aktualizacja wartości zapasów

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Bilans otwarcia	(8 833)	3 633
Utworzenie odpisów	(1 179)	(4 109)
Rozwiązanie odpisów	350	623
Wykorzystanie odpisów	624	4 238
Wycena do wartości godziwej uprawnień do emisji zanieczyszczeń	38	(13 218)
Bilans zamknięcia	(9 000)	(8 833)

26. Należności od odbiorców

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Należności od odbiorców obejmują należności zafakturowane oraz należności zarachowane na poczet przychodów, które z uwagi na stosowany system rozliczeń odbiorców nie zostały zmierzone i zafakturowane. Politykę rachunkowości w zakresie przychodów zarachowanych opisano w nocie 11.

Należności od odbiorców są wyceniane według kwot pierwotnie zafakturowanych (uwzględniając wpływ dyskontowania, jeżeli jest istotny), z uwzględnieniem odpisu aktualizującego.

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2018 ROKU

Odpis z tytułu utraty wartości tworzy się na należnościach zarówno przeterminowanych, jak i nieprzeterminowanych w oparciu o ważoną prawdopodobieństwem stratę kredytową, jaka zostanie poniesiona w przypadku wystąpienia któregośkolwiek z poniższych zdarzeń:

- nastąpi znaczne (istotne) opóźnienie płatności,
- dłużnik zostanie postawiony w stan likwidacji albo upadłości albo restrukturyzacji,
- należności skierowane zostaną na drogę egzekucji administracyjnej, postępowania sądowego albo egzekucji sądowej.

Dla należności od odbiorców Grupa wydzieliła portfel kontrahentów strategicznych oraz portfel pozostałych kontrahentów.

Dla portfela kontrahentów strategicznych, oczekuje się, że historyczne dane w zakresie spłacalności nie stanowią pełnej informacji w zakresie oczekiwanych strat kredytowych, na jakie narażona może zostać Grupa. Ryzyko niewypłacalności kontrahentów strategicznych jest oceniane w oparciu o ratingi nadane kontrahentom z wykorzystaniem wewnętrznego modelu scoringowego, odpowiednio przekształcone na prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania. Oczekiwana strata kredytowa, zgodnie z MSSF 9 *Instrumenty finansowe*, kalkulowana jest przy uwzględnieniu szacunków w zakresie potencjalnych odzysków z tytułu wniesionych zabezpieczeń.

W przypadku należności od pozostałych kontrahentów oczekuje się, że dane w zakresie historycznej spłacalności mogą odzwierciedlać ryzyko kredytowe, jakie ponoszone będzie w okresach przyszłych. Oczekiwane straty kredytowe dla tej grupy kontrahentów oszacowane zostały z wykorzystaniem macierzy wiekowania należności oraz przypisanych do poszczególnych przedziałów i grup (między innymi należności dochodzone na drodze sądowej, należności od kontrahentów w upadłości) wskaźników procentowych pozwalających na oszacowanie wartości należności od odbiorców, co do których oczekuje się, że nie zostaną spłacone.

W celu uwzględnienia wpływu czynników przyszłych Spółka koryguje historyczne prawdopodobieństwo niewypelnienia zobowiązania w postaci wykorzystania prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania implikowanego z notowań rocznych instrumentów Credit Default Swap (CDS) dla poszczególnych ratingów.

Odpisy aktualizujące wartość należności ujmują się w tych kategoriach kosztów, które odpowiadają funkcji składnika aktywów, tj. w kosztach działalności operacyjnej lub kosztach finansowych – zależnie od rodzaju należności, której dotyczy.

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2017 ROKU

Na dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości składnika należności lub grupy należności. Do istotnych obiektywnych przesłanek Grupa zalicza przede wszystkim opóźnienie w spłacie, poważne problemy finansowe dłużnika, wystąpienie na drogę sądową przeciwko dłużnikowi, postawienie w stan likwidacji lub upadłości, wystąpienie istotnej niekorzystnej zmiany w środowisku ekonomicznym, prawnym lub rynkowym dłużnika.

Jeżeli wartość możliwa do odzyskania składnika aktywów jest niższa od jego wartości bilansowej, dokonywany jest odpis aktualizujący do poziomu bieżącej wartości planowanych przepływów pieniężnych. W przypadku należności od dłużników postawionych w stan likwidacji i upadłości, skierowanych na drogę postępowania sądowego oraz skierowanych na drogę egzekucji administracyjnej lub sądowej odpis tworzony jest w wysokości 100%. W pozostałych przypadkach odpis tworzony jest grupowo w oparciu o opóźnienie w spłacie – należności niezapłacone od 6 do 9 miesięcy – 50%, należności niezapłacone powyżej 9 miesięcy – 100%.

Odpisy aktualizujące wartość należności zalicza się odpowiednio do kosztów operacyjnych lub do kosztów finansowych – zależnie od rodzaju należności, której dotyczy odpis.

PROFESJONALNY OSĄD I SZACUNKI

Zgodnie z wymogami MSSF 9 *Instrumenty finansowe* Grupa szacuje wielkość odpisów aktualizujących wartość należności od odbiorców z tytułu oczekiwanych strat kredytowych. Metodologia kalkulacji odpisów została opisana powyżej.

	Stan na 31 grudnia 2018	Stan na 31 grudnia 2017
Wartość brutto		
Należności od odbiorców	1 586 686	1 521 554
Należności od odbiorców – doszacowanie przychodów z tytułu energii elektrycznej oraz usługi dystrybucyjnej	657 352	499 601
Należności dochodzone na drodze sądowej	207 121	205 025
Razem	2 451 159	2 226 180
Odpis aktualizujący		
Należności od odbiorców	(38 833)	(12 849)
Należności dochodzone na drodze sądowej	(182 926)	(180 518)
Razem	(221 759)	(193 367)
Wartość netto		
Należności od odbiorców	1 547 853	1 508 705
Należności od odbiorców – doszacowanie przychodów z tytułu energii elektrycznej oraz usługi dystrybucyjnej	657 352	499 601
Należności dochodzone na drodze sądowej	24 195	24 507
Razem	2 229 400	2 032 813

Na dzień 31 grudnia 2018 roku długoterminowe należności od odbiorców w kwocie 37 tysięcy złotych zostały zaprezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji pozostałe aktywa finansowe.

Zgodnie z modelem opisanym powyżej Grupa szacuje odpis aktualizujący.

Wiekowanie należności od odbiorców na dzień 31 grudnia 2018 roku

	Nie przeterminowane	Przeterminowane					Razem
		<30 dni	30–90 dni	90–180 dni	180–360 dni	>360 dni	
Wartość przed uwzględnieniem odpisu aktualizującego	2 016 850	174 830	34 120	17 093	24 989	183 277	2 451 159
Procent odpisu aktualizującego	1%	3%	24%	76%	94%	87%	–
Odpis aktualizujący	(12 292)	(5 008)	(8 255)	(12 980)	(23 564)	(159 660)	(221 759)
Wartość netto	2 004 558	169 822	25 865	4 113	1 425	23 617	2 229 400

Wiekowanie należności od odbiorców na dzień 31 grudnia 2017 roku

	Nie przeterminowane	Przeterminowane					Razem
		<30 dni	30–90 dni	90–180 dni	180–360 dni	>360 dni	
Wartość przed uwzględnieniem odpisu aktualizującego	1 793 241	169 931	34 941	17 012	32 769	178 286	2 226 180
Procent odpisu aktualizującego	0%	1%	6%	34%	90%	87%	–
Odpis aktualizujący	(151)	(1 224)	(2 256)	(5 814)	(29 590)	(154 332)	(193 367)
Wartość netto	1 793 090	168 707	32 685	11 198	3 179	23 954	2 032 813

Grupa nie posiada istotnych pozycji, które na dzień bilansowy byłyby nieściągalne, lecz nie objęte odpisem aktualizującym.

Zmiana stanu odpisów aktualizujących należności od odbiorców

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Bilans otwarcia	(193 367)	(205 647)
Wpływ zastosowania MSSF 9	(31 471)	–
Bilans otwarcia po przekształceniu	(224 838)	(205 647)
Utworzenie	(3 815)	(106 052)
Wykorzystanie	2 553	9 282
Rozwiązanie	2 539	52 296
Inne zmiany	1 802	56 754
Bilans zamknięcia	(221 759)	(193 367)

27. Należności z tytułu podatku dochodowego

Należności z tytułu podatku dochodowego w kwocie 14 497 tysięcy złotych wynikają głównie z należności Podatkowej Grupy Kapitałowej w kwocie 13 921 tysięcy złotych.

W dniu 30 października 2017 roku zarejestrowana została umowa Podatkowej Grupy Kapitałowej na lata 2018–2020. Na podstawie poprzedniej umowy PGK była zarejestrowana na okres trzech lat podatkowych 2015–2017.

Główne spółki tworzące Podatkową Grupę Kapitałową od dnia 1 stycznia 2018 roku: TAURON Polska Energia S.A., TAURON Wytwarzanie S.A., TAURON Dystrybucja S.A., TAURON Ciepło Sp. z o.o., TAURON Sprzedaż Sp. z o.o., TAURON Sprzedaż GZE Sp. z o.o., TAURON Obsługa Klienta Sp. z o.o., TAURON Ekoenergia Sp. z o.o., TAURON Wydobycie S.A. i Kopalnia Wapienia Czatkowice Sp. z o.o.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Podatkowa Grupa Kapitałowa posiadała należność z tytułu podatku dochodowego w kwocie 13 921 tysięcy złotych. Cała kwota należności dotyczy roku 2018 i stanowi nadwyżkę zaliczek zapłaconych w kwocie 342 734 tysiące złotych nad obciążeniem podatkowym PGK w kwocie 328 813 tysięcy złotych.

28. Należności z tytułu pozostałych podatków i opłat

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Rozrachunki z tytułu pozostałych podatków i opłat prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej obejmują:

- Rozrachunki z tytułu VAT i akcyzy;
- Rozrachunki z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych i ubezpieczeń społecznych;
- Opłaty środowiskowe i inne rozliczenia publiczno-prawne.

	Stan na 31 grudnia 2018	Stan na 31 grudnia 2017
Należności z tytułu podatku VAT	165 310	211 520
Należności z tytułu akcyzy	39 764	29 718
Pozostałe	4 672	760
Razem	209 746	241 998

29. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty obejmują w szczególności środki pieniężne w banku i w kasie oraz lokaty krótkoterminowe o pierwotnym okresie zapadalności nieprzekraczającym trzech miesięcy.

Środki pieniężne wykazuje się w wartości nominalnej. W przypadku środków zgromadzonych na rachunkach bankowych wartość nominalna na dzień bilansowy obejmuje doliczone przez bank odsetki lub naliczone we własnym zakresie przez spółkę.

Niespłacone kredyty w rachunku bieżącym, stanowiące integralną część zarządzania środkami pieniężnymi dla celów sporządzenia sprawozdania z przepływów pieniężnych są zaliczane do pozycji „Środki pieniężne i ich ekwiwalenty”. W ramach sprawozdania z sytuacji finansowej kredyty tego rodzaju prezentowane są odpowiednio w zobowiązaniach z tytułu zadłużenia.

	Stan na 31 grudnia 2018	Stan na 31 grudnia 2017
Środki pieniężne w banku i w kasie	602 592	703 202
Lokaty krótkoterminowe do 3 miesięcy	178 132	205 889
Inne	43 000	158
Razem saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, w tym:	823 724	909 249
środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania	231 987	68 828
Kredyt w rachunku bieżącym	(767)	(93 503)
Cash pool	(14 690)	(13 676)
Różnice kursowe	(295)	(717)
Razem saldo środków pieniężnych i ekwiwalentów wykazane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	807 972	801 353

Różnica pomiędzy stanem środków pieniężnych wykazywanym w sprawozdaniu z sytuacji finansowej a stanem wykazywanym w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych wynika z kwoty kredytów w rachunkach bieżących, pożyczek z tytułu cash pool od jednostek nie objętych konsolidacją ze względu na sumaryczną nieistotność oraz różnic kursowych z wyceny środków pieniężnych na rachunkach walutowych.

Saldo środków pieniężnych o ograniczonej możliwości dysponowania na dzień 31 grudnia 2018 roku stanowi w głównej mierze:

- saldo środków pieniężnych będące zabezpieczeniem rozliczeń z Izbą Rozliczeniową Giełd Towarowych S.A. w łącznej kwocie 84 431 tysięcy złotych,
- saldo środków pieniężnych na rachunkach bankowych w związku z otrzymanymi dotacjami w łącznej kwocie 80 060 tysięcy złotych oraz
- saldo środków pieniężnych na rachunkach VAT (split payment) w łącznej kwocie 67 149 tysięcy złotych.

30. Kapitał własny

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Kapitał podstawowy

Kapitał podstawowy wykazuje się w wysokości określonej w statucie jednostki dominującej i wpisanej w rejestrze sądowym.

Kapitał zapasowy

Na pokrycie straty Spółki będącej spółką akcyjną tworzony jest kapitał zapasowy, do którego przelewa się co najmniej 8% zysku za dany rok obrotowy, dopóki kapitał ten nie osiągnie co najmniej jednej trzeciej kapitału podstawowego.

Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających

Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających wynika z wyceny instrumentów Interest Rate Swap zabezpieczających ryzyko stopy procentowej z tytułu wyemitowanych obligacji. Ustalony jest w wysokości wartości godziwej instrumentów zabezpieczających w skutecznej części zabezpieczenia przepływów pieniężnych, z uwzględnieniem podatku odroczonego.

Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej

Pozycje sprawozdań finansowych jednostek zagranicznych (TAURON Czech Energy s.r.o. oraz TAURON Sweden Energy AB (publ)) są przeliczane na walutę prezentacji w następujący sposób:

- aktywa i zobowiązania zostały przeliczone na walutę prezentacji po kursie średnim Narodowego Banku Polski z dnia bilansowego,
- przychody i koszty zostały przeliczone po kursie średnim NBP z dnia transakcji lub średnim z danego okresu, jeżeli nie występowały znaczące wahania kursów w danym okresie,

wynikające z tego przeliczenia różnice kursowe zostały ujęte w pozostałych całkowitych dochodach.

Zyski zatrzymane/(Niepokryte straty)

Zyski zatrzymane/(Niepokryte straty) obejmują:

- niepodzielone wyniki finansowe lat ubiegłych,
- kapitały rezerwowe i zapasowe spółek zależnych powstałe po dacie nabycia kontroli,
- rozliczenie nabycia/połączenia spółek będących pod wspólną kontrolą przy zastosowaniu metody łączenia udziałów,
- zyski i straty aktuarialne dotyczące rezerw na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia ujmowane poprzez pozostałe całkowite dochody,
- a także wpływ korekt związanych z zastosowaniem zwolnień MSSF 1 Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości po raz pierwszy lub przyjęciem MSSF, takie jak m.in. różnice z przeszacowania środków trwałych do wartości godziwej jako zakładanego kosztu na dzień przyjęcia MSSF.

Udziały niekontrolujące

Odrębną pozycję kapitału własnego stanowią kapitały (udziały) niekontrolujące. Wartość początkową tych kapitałów ustala się w wysokości odpowiadającej im wartości godziwej aktywów netto lub w wartości godziwej udziałów niekontrolujących, ustalonej na dzień rozpoczęcia sprawowania kontroli i zwiększa się lub zmniejsza odpowiednio o zmiany w aktywach netto spółek zależnych. Decyzje odnośnie początkowej wyceny udziałów niekontrolujących podejmuje się dla każdej transakcji oddzielnie.

30.1. Kapitał podstawowy

Kapitał podstawowy na dzień 31 grudnia 2018 roku

Seria/ emisja	Rodzaj akcji	Liczba akcji	Wartość nominalna akcji (w złotych)	Wartość serii/emisji wg wartości nominalnej	Sposób pokrycia kapitału
AA	na okaziciela	1 589 438 762	5	7 947 194	gotówka/aport
BB	imienne	163 110 632	5	815 553	aport
Razem		1 752 549 394		8 762 747	

Na dzień 31 grudnia 2018 roku wartość kapitału podstawowego, liczba akcji oraz wartość nominalna akcji nie uległy zmianie od dnia 31 grudnia 2017 roku.

Struktura akcjonariatu na dzień 31 grudnia 2018 roku (według najlepszej wiedzy Spółki)

Akcjonariusz	Liczba akcji	Wartość nominalna akcji	Udział w kapitale podstawowym (%)	Udział w liczbie głosów (%)
Skarb Państwa	526 848 384	2 634 242	30,06%	30,06%
KGHM Polska Miedź S.A.	182 110 566	910 553	10,39%	10,39%
Nationale - Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny	88 742 929	443 715	5,06%	5,06%
Pozostali akcjonariusze	954 847 515	4 774 237	54,49%	54,49%
Razem	1 752 549 394	8 762 747	100%	100%

Struktura akcjonariatu, według najlepszej wiedzy Spółki, na dzień 31 grudnia 2018 roku nie uległa zmianie w porównaniu do struktury na dzień 31 grudnia 2017 roku.

30.2. Prawa akcjonariuszy

Prawo głosu akcjonariuszy dysponujących powyżej 10% ogółu głosów w Spółce zostaje ograniczone w ten sposób, że żaden z nich nie może wykonywać na Walnym Zgromadzeniu więcej niż 10% ogółu głosów w Spółce.

Ograniczenie prawa głosu, o którym mowa powyżej nie dotyczy Skarbu Państwa i podmiotów zależnych od Skarbu Państwa w okresie, w którym Skarb Państwa wraz z podmiotami zależnymi od Skarbu Państwa posiada liczbę akcji Spółki uprawniającą do wykonywania co najmniej 25% ogółu głosów w Spółce.

Szerzej na temat ograniczeń w wykonywaniu prawa głosu zostało przedstawione w punkcie 9.6. Sprawozdania Zarządu z działalności TAURON Polska Energia S.A. oraz Grupy Kapitałowej TAURON za rok obrotowy 2018.

30.3. Kapitał zapasowy

W dniu 16 kwietnia 2018 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Spółki podjęło uchwałę w sprawie przeznaczenia zysku netto Spółki za rok obrotowy 2017 w wysokości 854 351 tysięcy złotych na zasilenie kapitału zapasowego Spółki.

30.4. Niepodzielony wynik finansowy oraz ograniczenia w wypłacie dywidendy

Podziałowi nie podlegają kwoty wyniku z lat ubiegłych powstałe w wyniku rozliczenia połączenia z jednostkami zależnymi, jak również zyski i straty aktuarialne dotyczące rezerw na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia ujmowane poprzez pozostałe całkowite dochody.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego do publikacji nie istnieją inne ograniczenia dotyczące wypłaty dywidendy.

30.5. Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Bilans otwarcia	23 051	29 660
Zmiana wyceny instrumentów zabezpieczających	(24 290)	(8 159)
Zmiana wyceny instrumentów zabezpieczających odniesiona do wyniku finansowego okresu	(7)	–
Podatek odroczoney	4 617	1 550
Bilans zamknięcia	3 371	23 051

Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających wynika z wyceny instrumentów Interest Rate Swap (IRS) zabezpieczających ryzyko stopy procentowej z tytułu wyemitowanych obligacji, co zostało szerzej opisane w nocie 44.3 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku w kapitale z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających Spółka rozpoznała kwotę 3 371 tysięcy złotych. Kwota ta stanowi aktywo z tytułu wyceny instrumentów IRS na dzień bilansowy w kwocie 4 178 tysięcy złotych, skorygowane o część wyceny dotyczącą naliczonych na dzień bilansowy odsetek z tytułu obligacji z uwzględnieniem podatku odroczonego.

30.6. Udziały niekontrolujące

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Bilans otwarcia	31 367	30 052
Wpływ zastosowania MSSF 9 i MSSF 15	397	–
Bilans otwarcia po przekształceniu	31 764	30 052
Wpłaty udziałowców niekontrolujących na poczet objęcia udziałów	100 000	–
Udział w wyniku jednostek zależnych	2 165	2 283
Dywidendy dla udziałów niekontrolujących	(879)	(564)
Nabycie i odkup udziałów niekontrolujących przez Grupę Kapitałową	(353)	(437)
Udział w zyskach/(stratach) aktuarialnych dotyczących rezerw na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia	(40)	33
Bilans zamknięcia	132 657	31 367

Wpłaty udziałowców niekontrolujących na poczet objęcia udziałów w kwocie 100 000 tysięcy złotych dotyczą dokonanych przez Fundusz Inwestycji Infrastrukturalnych – Kapitałowy Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych wpłat na objęcie udziałów w podniesionym kapitale zakładowym spółki Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o., co zostało opisane szerzej w nocie 53 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

31. Dywidendy wypłacone

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Dywidendy wypłacone z zysku przez jednostki zależne	(817)	(595)

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku oraz w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku jednostka dominująca nie wypłacała dywidendy.

32. Zobowiązania z tytułu zadłużenia**WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI**

Zobowiązania z tytułu zadłużenia obejmują: kredyty bankowe, pożyczki, dłużne papiery wartościowe oraz zobowiązania z tytułu leasingu finansowego.

Zobowiązania z tytułu zadłużenia wycenia się początkowo w wartości godziwej pomniejszonej o koszty transakcyjne. Po początkowym ujęciu zobowiązania te wyceniane są według zamortyzowanego kosztu, przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej.

Umowy leasingu finansowego, które przenoszą na Grupę zasadniczo całe ryzyko i korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień rozpoczęcia leasingu według niższej z następujących dwóch wartości: wartości godziwej środka trwałego stanowiącego przedmiot leasingu lub wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych.

Umowy leasingowe, zgodnie z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie pożytki wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego oraz późniejsze raty leasingowe ujmowane są jako koszty metodą liniową przez okres trwania leasingu.

PROFESJONALNY OSĄD I SZACUNKI

W ramach wyceny zobowiązań według zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej Grupa dokonuje oszacowania oczekiwanych przepływów pieniężnych, uwzględniając wszystkie warunki umowy instrumentu finansowego, w tym możliwość wcześniejszej spłaty. Na dzień bilansowy wcześniejszy wykup obligacji został uwzględniony w wycenie zobowiązań z tytułu emisji obligacji hybrydowych w ramach umów zawartych z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym, w związku z zamiarem wykupu obligacji po zakończeniu pierwszego okresu finansowania.

	Stan na 31 grudnia 2018	Stan na 31 grudnia 2017
Kredyty i pożyczki	886 285	1 191 388
Wyemitowane obligacje	10 077 067	8 637 435
Leasing finansowy	25	23 973
Razem	10 963 377	9 852 796
Długoterminowe	8 488 210	9 501 414
Krótkoterminowe	2 475 167	351 382

32.1. Kredyty i pożyczki

Zaciągnięte kredyty i pożyczki na dzień 31 grudnia 2018 roku

Waluta	Stopa oprocentowania	Wartość kredytów, pożyczek na dzień bilansowy		Z tego o terminie spłaty przypadającym w okresie (od dnia bilansowego):					
		w walucie	w złotych	poniżej 3 miesięcy	od 3 do 12 miesięcy	od 1 roku do 2 lat	od 2 lat do 3 lat	od 3 lat do 5 lat	powyżej 5 lat
PLN	zmienna	34 832	34 832	19 159	3 183	4 243	4 135	4 112	–
	stała	845 983	845 983	53 557	102 298	140 678	140 678	233 495	175 277
Razem PLN		880 815	880 815	72 716	105 481	144 921	144 813	237 607	175 277
USD	zmienna	204	767	767	–	–	–	–	–
Razem USD		204	767	767	–	–	–	–	–
Razem			881 582	73 483	105 481	144 921	144 813	237 607	175 277
Odsetki zwiększające wartość bilansową			4 703						
Razem			886 285						

Zaciągnięte kredyty i pożyczki na dzień 31 grudnia 2017 roku

Waluta	Stopa oprocentowania	Wartość kredytów, pożyczek na dzień bilansowy		Z tego o terminie spłaty przypadającym w okresie (od dnia bilansowego):					
		w walucie	w złotych	poniżej 3 miesięcy	od 3 do 12 miesięcy	od 1 roku do 2 lat	od 2 lat do 3 lat	od 3 lat do 5 lat	powyżej 5 lat
PLN	zmienna	55 757	55 757	22 297	5 496	7 341	7 341	13 282	–
	stała	1 036 011	1 036 011	35 187	127 054	162 240	162 240	273 506	275 784
Razem PLN		1 091 768	1 091 768	57 484	132 550	169 581	169 581	286 788	275 784
EUR	zmienna	22 060	92 009	92 009	–	–	–	–	–
Razem EUR		22 060	92 009	92 009	–	–	–	–	–
USD	zmienna	418	1 454	1 454	–	–	–	–	–
Razem USD		418	1 454	1 454	–	–	–	–	–
Razem			1 185 231	150 947	132 550	169 581	169 581	286 788	275 784
Odsetki zwiększające wartość bilansową			6 157						
Razem			1 191 388						

Zmianę stanu kredytów i pożyczek bez odsetek zwiększających wartość bilansową w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku oraz w okresie porównywalnym przedstawia poniższa tabela.

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Bilans otwarcia	1 185 231	1 256 467
Wpływ zastosowania MSSF 9	(33 055)	–
Bilans otwarcia po przekształceniu	1 152 176	1 256 467
Zmiana stanu kredytów w rachunku bieżącym i zobowiązań z tytułu pożyczek cash pool	(96 683)	83 471
Zmiana stanu kredytów i pożyczek (bez kredytów w rachunku bieżącym i pożyczek cash pool):	(173 911)	(154 707)
Spłata	(168 874)	(154 918)
Zaciągnięcie	293	–
Umorzenie	(11 138)	–
Zmiana wyceny	5 808	211
Bilans zamknięcia	881 582	1 185 231

Główne zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek przedstawia tabela poniżej.

Kredyt/ pożyczka	Kredytodawca/ pożyczkodawca	Cel	Oprocentowanie	Termin spłaty	Stan na 31 grudnia 2018	Stan na 31 grudnia 2017
Kredyt	Europejski Bank Inwestycyjny	Budowa kotła opalanego biomasą w Elektrowni Jaworzno III oraz remont turbiny parowej	stałe	15.12.2021	59 116	84 039
		Budowa i rozruch bloku kogeneracyjnego w EC Bielsko-Biała	stałe	15.12.2021	84 613	120 061
		Modernizacja i rozbudowa sieci elektroenergetycznych	stałe	15.06.2024	212 219	266 139
			stałe	15.09.2024	107 353	128 711
			stałe	15.09.2024	134 738	160 819
		Modernizacja i rozbudowa sieci elektroenergetycznych oraz modernizacja elektrowni wodnych	stałe – ustalone do dnia 15.09.2019	15.03.2027	252 637	282 341
Kredyt w rachunku bieżącym	Bank Gospodarstwa Krajowego	Finansowanie transakcji na uprawnienia do emisji zanieczyszczeń, energii i gazu	zmienne	31.12.2019	–	92 048
Pożyczka	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Budowa jednostki wytwórczej OZE w Elektrowni Jaworzno III	zmienne	15.12.2022	16 000	20 000
		Budowa instalacji zasilania biomasą oraz modernizacja kotła fluidalnego w ZW Tychy	zmienne	30.04.2019	792	13 881
Pozostałe kredyty i pożyczki					18 817	23 349
Razem					886 285	1 191 388

Podpisanie umowy kredytu z Bankiem Gospodarstwa Krajowego

W dniu 19 grudnia 2018 roku pomiędzy Spółką a Bankiem Gospodarstwa Krajowego („BGK”) została podpisana umowa kredytu na kwotę 1 000 000 tysięcy złotych, z którego środki zostaną przeznaczone na:

- finansowanie spłaty obligacji Spółki objętych przez BGK, których termin wykupu przypada w latach 2019–2020 (w łącznej kwocie 270 000 tysięcy złotych),
- finansowanie wydatków inwestycyjnych Grupy TAURON.

Zgodnie z umową środki będą udostępnione do dnia 31 grudnia 2020 roku, a spłacane będą w równych ratach kapitałowych w okresie od 2024 roku do 2033 roku. Oprocentowanie będzie określone na podstawie zmiennej stopy procentowej (WIBOR 6M) powiększonej o marżę BGK.

Na dzień bilansowy Spółka nie zaciągnęła zobowiązania z tytułu powyższej umowy zawartej z BGK. Po dniu bilansowym w styczniu oraz w lutym 2019 roku uruchomione zostały transze kredytu o łącznej wartości 730 000 tysięcy złotych.

32.2. Wyemitowane obligacje

Wyemitowane obligacje na dzień 31 grudnia 2018 roku

Emitent	Inwestor	Oprocentowa- nie	Waluta	Wartość nominalna kapitału w walucie	Termin wykupu	Stan na dzień bilansowy		Z tego o terminie spłaty przypadającym w okresie (od dnia bilansowego)			
						Narosłe odsetki	Wartość kapitału według zamortyzowa- nego kosztu	poniżej 1 roku	od roku do 2 lat	od 2 lat do 5 lat	powyżej 5 lat
TAURON Polska Energia S.A.	Bank Gospodarstwa Krajowego	zmienne, oparte o WIBOR 6M	PLN	100 000	20.12.2019	107	99 935	99 935	–	–	–
				100 000	20.12.2020	107	99 891	–	99 891	–	–
				100 000	20.12.2021	107	99 861	–	–	99 861	–
				100 000	20.12.2022	107	99 838	–	–	99 838	–
				100 000	20.12.2023	107	99 820	–	–	99 820	–
				100 000	20.12.2024	107	99 807	–	–	–	99 807
				100 000	20.12.2025	107	99 796	–	–	–	99 796
				100 000	20.12.2026	107	99 785	–	–	–	99 785
				100 000	20.12.2027	107	99 777	–	–	–	99 777
				100 000	20.12.2028	107	99 771	–	–	–	99 771
				70 000	20.12.2020	73	69 975	–	69 975	–	–
				70 000	20.12.2021	73	69 970	–	–	69 970	–
				70 000	20.12.2022	73	69 967	–	–	69 967	–
				70 000	20.12.2023	73	69 964	–	–	69 964	–
				70 000	20.12.2024	73	69 963	–	–	–	69 963
				70 000	20.12.2025	73	69 961	–	–	–	69 961
				70 000	20.12.2026	73	69 960	–	–	–	69 960
				70 000	20.12.2027	73	69 959	–	–	–	69 959
				70 000	20.12.2028	73	69 958	–	–	–	69 958
				70 000	20.12.2029	73	69 958	–	–	–	69 958
	Banki (gwaranci programu emisji) ¹	zmienne, oparte o WIBOR 6M	PLN	400 000	14.03.2019	566	400 000	400 000	–	–	–
				200 000	9.11.2020	854	199 764	–	199 764	–	–
				1 600 000	29.12.2020	387	1 598 100	–	1 598 100	–	–
	Inwestorzy krajowi TPEA1119	zmienne, oparte o WIBOR 6M	PLN	1 750 000	4.11.2019	7 555	1 749 400	1 749 400	–	–	–
	Europejski Bank Inwestycyjny	stałe ²	EUR	190 000	16.12.2034	1 646	790 136	–	–	–	790 136
			PLN	400 000	17.12.2030	1 243	398 781	–	–	–	398 781
			PLN	350 000	19.12.2030	922	348 931	–	–	–	348 931
	Euroobligacje	stałe	EUR	500 000	5.07.2027	25 181	2 134 826	–	–	–	2 134 826
TAURON Sweden Energy AB (publ)	Inwestorzy rynku niemieckiego	stałe	EUR	168 000	3.12.2029	2 009	717 050	–	–	–	717 050
Razem						42 163	10 034 904	2 249 335	1 967 730	509 420	5 308 419

¹ Program emisji obligacji z 24.11.2015 roku.² W przypadku finansowania hybrydowego (podporządkowanego) wyróżnia się dwa okresy. W pierwszym okresie (tzw. non-call) nie jest możliwy wcześniejszy wykup obligacji przez Spółkę oraz nie jest możliwa wcześniejsza sprzedaż obligacji przez EBI na rzecz osób trzecich (w obu przypadkach z zastrzeżeniem wyjątków określonych w umowie subskrypcyjnej). Oprocentowane w tym okresie jest stałe, natomiast po okresie non-call oprocentowanie jest zmienne oparte o stopę bazową (EURIBOR/WIBOR) powiększoną o ustaloną marżę.

Wyemitowane obligacje na dzień 31 grudnia 2017 roku

Emitent	Inwestor	Oprocentowa- nie	Waluta	Wartość nominalna kapitału w walucie	Termin wykupu	Stan na dzień bilansowy		Z tego o terminie spłaty przypadającym w okresie (od dnia bilansowego)		
						Narostę odsetki	Wartość kapitału według zamortyzowa- nego kosztu	do 2 lat	od 2 lat do 5 lat	powyżej 5 lat
TAURON Polska Energia S.A.	Bank Gospodarstwa Krajowego	zmienne, oparte o WIBOR 6M	PLN	100 000	20.12.2019	107	99 869	99 869	–	–
				100 000	20.12.2020	107	99 838	–	99 838	–
				100 000	20.12.2021	107	99 817	–	99 817	–
				100 000	20.12.2022	107	99 800	–	99 800	–
				100 000	20.12.2023	107	99 787	–	–	99 787
				100 000	20.12.2024	107	99 778	–	–	99 778
				100 000	20.12.2025	107	99 770	–	–	99 770
				100 000	20.12.2026	107	99 761	–	–	99 761
				100 000	20.12.2027	107	99 756	–	–	99 756
				100 000	20.12.2028	107	99 752	–	–	99 752
				70 000	20.12.2020	74	69 963	–	69 963	–
				70 000	20.12.2021	74	69 961	–	69 961	–
				70 000	20.12.2022	74	69 959	–	69 959	–
				70 000	20.12.2023	74	69 958	–	–	69 958
				70 000	20.12.2024	74	69 957	–	–	69 957
				70 000	20.12.2025	74	69 956	–	–	69 956
				70 000	20.12.2026	74	69 956	–	–	69 956
				70 000	20.12.2027	74	69 955	–	–	69 955
				70 000	20.12.2028	74	69 955	–	–	69 955
				70 000	20.12.2029	74	69 955	–	–	69 955
	Banki (gwaranci programu emisji) ¹	zmienne, oparte o WIBOR 6M	PLN	1 600 000	29.12.2020	389	1 597 188	–	1 597 188	–
	Inwestorzy krajowi TPEA1119	zmienne, oparte o WIBOR 6M	PLN	1 750 000	4.11.2019	7 609	1 749 277	1 749 277	–	–
	Europejski Bank Inwestycyjny	stałe ²	EUR	190 000	16.12.2034	1 597	791 355	–	–	791 355
	Euroobligacje	stałe	EUR	500 000	5.07.2027	24 425	2 069 193	–	–	2 069 193
TAURON Sweden Energy AB (publ)	Inwestorzy rynku niemieckiego	stałe	EUR	168 000	3.12.2029	1 950	695 139	–	–	695 139
Razem						37 780	8 599 655	1 849 146	2 106 526	4 643 983

¹ Program emisji obligacji z 24.11.2015 roku.² W przypadku finansowania hybrydowego (podporządkowanego) wyróżnia się dwa okresy. W pierwszym okresie (tzw. non-call) nie jest możliwy wcześniejszy wykup obligacji przez Spółkę oraz nie jest możliwa wcześniejsza sprzedaż obligacji przez EBI na rzecz osób trzecich (w obu przypadkach z zastrzeżeniem wyjątków określonych w umowie subskrypcyjnej). Oprocentowane w tym okresie jest stałe, natomiast po okresie non-call oprocentowanie jest zmienne oparte o stopę bazową (EURIBOR) powiększoną o ustaloną marżę.

Obligacje wyemitowane przez Spółkę to obligacje kuponowe, niezabezpieczone. Zostały wyemitowane po cenie nominalnej, za wyjątkiem euroobligacji, które zostały wyemitowane po cenie emisyjnej stanowiącej 99,438% wartości nominalnej.

Euroobligacje zostały dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym Giełdy Papierów Wartościowych w Londynie (London Stock Exchange). Agencja ratingowa Fitch nadała euroobligacjom rating na poziomie „BBB”.

Obligacje objęte przez Europejski Bank Inwestycyjny mają charakter podporządkowany, co oznacza, że w przypadku upadłości lub likwidacji emitenta, zobowiązania wynikające z obligacji będą miały pierwszeństwo zaspokojenia jedynie przed wierzytelnościami akcjonariuszy Spółki. To z kolei pozytywnie wpływa na stabilność finansową Spółki, ponieważ obligacje są wyłączone z kalkulacji wskaźnika zadłużenie netto / EBITDA, stanowiącego kowenant w krajowych programach emisji obligacji zawartych przez Spółkę (z wyłączeniem obligacji serii TPEA1119 notowanych w Alternatywnym Systemie Obrotu na rynku Catalyst). Ponadto 50% kwoty obligacji podporządkowanych zostało zaliczone przez agencję ratingową jako kapitał w modelu ratingowym, co ma korzystny wpływ na ocenę ratingową Grupy TAURON.

Zmiana stanu obligacji bez odsetek zwiększających wartość bilansową

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Bilans otwarcia	8 599 655	7 666 081
Emisja*	1 347 943	2 703 643
Wykup	–	(1 650 000)
Zmiana wyceny	87 306	(120 069)
Bilans zamknięcia	10 034 904	8 599 655

* Uwzględnione zostało dyskonto i koszty emisji.

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku Spółka dokonała następujących emisji (w wartości nominalnej):

Data emisji	Umowa/ Program	Opis	Rok zakończony 31 grudnia 2018
			Emisja w wartości nominalnej
9.11.2018	Program emisji obligacji z dnia 24 listopada 2015 roku	Emisja obligacji z terminem wykupu 9 listopada 2020 roku	200 000
14.12.2018		Emisja obligacji z terminem wykupu 14 marca 2019 roku	400 000
17.12.2018	Umowa z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym	Emisja obligacji z terminem wykupu 17 grudnia 2030 roku	400 000
19.12.2018		Emisja obligacji z terminem wykupu 19 grudnia 2030 roku	350 000
Razem			1 350 000

Po dniu bilansowym w ramach Programu emisji obligacji z dnia 24 listopada 2015 roku Spółka:

- w dniu 14 marca 2019 roku dokonała wykupu obligacji o wartości nominalnej 400 000 tysięcy złotych zgodnie z terminem wykupu;
- w dniu 25 marca 2019 roku wyemitowała obligacje o wartości nominalnej 100 000 tysięcy złotych z terminem wykupu 25 marca 2020 roku.

Dodatkowo, Spółka w ramach programu obligacji podporządkowanych z BGK zawartego w dniu 6 września 2017 roku złożyła propozycję nabycia w dniu 29 marca 2019 roku obligacji podporządkowanych o wartości nominalnej 400 000 tysięcy złotych z terminem wykupu 29 marca 2031 roku, a BGK potwierdził przyjęcie tej propozycji.

Podpisanie z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym umów finansowania hybrydowego

W dniu 11 grudnia 2018 roku pomiędzy Spółką a Europejskim Bankiem Inwestycyjnym („EBI”) zostały podpisane umowy subskrypcyjna oraz projektowa dotyczące emisji obligacji hybrydowych o łącznej wartości nominalnej 400 000 tysięcy złotych. Środki pozyskane z emisji obligacji będą przeznaczone na pokrycie wydatków spółki zależnej TAURON Dystrybucja S.A. związanych z rozwojem i modernizacją infrastruktury sieci elektroenergetycznej w latach 2018–2022.

W dniu 17 grudnia 2018 roku Spółka wyemitowała obligacje w ramach wspomnianej umowy. Obligacje stanowią podporządkowane, niezabezpieczone, kuponowe papiery wartościowe na okaziciela. Zostały objęte przez EBI w ramach operacji Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych uruchomionego przez EBI wspólnie z Komisją Europejską w celu realizacji tzw. planu Junckera.

Termin wykupu został określony na 12 lat od daty emisji, przy czym zgodnie z charakterystyką finansowania hybrydowego zdefiniowano pierwszy okres finansowania na 7 lat („I Okres Finansowania”), w którym nie będzie możliwy wcześniejszy wykup obligacji przez Spółkę oraz nie będzie możliwa wcześniejsza sprzedaż obligacji przez EBI na rzecz osób trzecich (w obu przypadkach z zastrzeżeniem wyjątków określonych w umowie subskrypcyjnej). Obligacje są oprocentowane według stałej stopy procentowej w I Okresie Finansowania, natomiast w kolejnym 5-letnim okresie finansowania („II Okres Finansowania”) według zmiennej stopy procentowej (WIBOR 6M) powiększonej o ustaloną marżę. Umowa przewiduje możliwość odroczenia terminów płatności odsetek od obligacji, maksymalnie do dnia wykupu lub do piątego dnia od dnia podjęcia decyzji o wypłacie dywidendy.

Podporządkowany charakter Obligacji sprawia, iż w przypadku upadłości lub likwidacji emitenta, zobowiązania wynikające z obligacji będą miały pierwszeństwo zaspokojenia jedynie przed wierzytelnościami akcjonariuszy Spółki.

Emisja obligacji ma pozytywny wpływ na stabilność finansową Grupy TAURON, ponieważ obligacje są wyłączone z kalkulacji wskaźnika zadłużenia, stanowiącego kowenant niektórych programów finansowania. Ponadto 50% kwoty obligacji zostało zaliczone przez agencję ratingową jako kapitał w modelu ratingowym, co ma korzystny wpływ na ocenę ratingową Grupy Kapitałowej. Obligacje uzyskały rating agencji ratingowej Fitch na poziomie BB+.

Dodatkowo w dniu 13 grudnia 2018 roku pomiędzy Spółką a EBI zostały podpisane kolejne umowy subskrypcyjna i projektowa stanowiące podstawę do przeprowadzenia emisji obligacji hybrydowych o łącznej wartości nominalnej 350 000 tysięcy złotych („Emisja B”). Emisja B stanowi uzupełnienie Emisji A, w związku z tym w grudniu 2018 roku Spółka podpisała z EBI umowy na emisje obligacji podporządkowanych o łącznej wartości 750 000 tysięcy złotych.

W dniu 19 grudnia 2018 roku Spółka wyemitowała obligacje w ramach wspomnianych umów. Pozostałe warunki i parametry obligacji są zgodne z warunkami obligacji Emisji A.

Prolongata Programu emisji obligacji z dnia 24 listopada 2015 roku

W dniu 9 marca 2018 roku dokonano prolongaty Programu emisji obligacji z dnia 24 listopada 2015 roku. Na podstawie podpisanych aneksów do umowy agencyjnej i depozytowej oraz umowy gwarancyjnej część banków wydłużyła okres dostępności środków w ramach Programu emisji obligacji. Oznacza to, że maksymalna wartość tego Programu emisji obligacji:

- do dnia 31 grudnia 2021 roku wynosi 6 070 000 tysięcy złotych (przed podpisaniem aneksów wynosiła 5 320 000 tysięcy złotych),
- do dnia 31 grudnia 2022 roku wynosi 5 820 000 tysięcy złotych (przed podpisaniem aneksów wynosiła 2 450 000 tysięcy złotych).

Do dnia 31 grudnia 2020 roku wartość Programu nie ulega zmianie i wynosi maksymalnie 6 270 000 tysięcy złotych.

Aneksy zostały zawarte z następującymi bankami biorącym udział w Programie: Bank Handlowy w Warszawie S.A., Bank BGŻ BNP Paribas S.A., Santander Bank Polska S.A., CaixaBank S.A. (Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce, Industrial and Commercial Bank of China (Europe) S.A. Oddział w Polsce, ING Bank Śląski S.A., mBank S.A., MUFG Bank (Europe) N.V., MUFG Bank (Europe) N.V. S.A. Oddział w Polsce oraz Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A. W związku z dokonaną prolongatą nie uległ zmianie poziom marży finansowania w ramach Programu.

Spółka zabezpiecza część przepływów odsetkowych związanych z wyemitowanymi obligacjami poprzez zawarte kontrakty terminowe swap procentowy (IRS). Instrumenty te objęte są rachunkowością zabezpieczeń, co zostało szerzej opisane w notce 44.3 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

32.3. Kowenanty w umowach dotyczących zadłużenia

Podpisane z bankami umowy nakładają na Spółkę zobowiązania natury prawno-finansowej (kovenanty), stosowane standardowo w tego rodzaju transakcjach. Kluczowym kowenantem jest wskaźnik zadłużenie netto/EBITDA (dla krajowych programów emisji obligacji), który określa poziom zadłużenia pomniejszonego o środki pieniężne w relacji do generowanej EBITDA. Maksymalna dopuszczalna wartość wskaźnika zadłużenie netto/EBITDA wynosi 3,5, za wyjątkiem obligacji serii TPEA1119, gdzie wynosi 3,0.

Zgodnie ze stanem na dzień 31 grudnia 2018 roku wskaźnik zadłużenie netto/EBITDA liczony zgodnie z definicją zawartą w warunkach emisji obligacji na okaziciela serii TPEA1119, wyemitowanych w dniu 4 listopada 2014 roku na łączną kwotę 1 750 000 tysięcy złotych osiągnął poziom 3,04, tym samym przekroczył dopuszczalny maksymalny poziom 3,0, określony w warunkach emisji serii TPEA1119. Niniejsze zdarzenie może stanowić podstawę do żądania wcześniejszego wykupu obligacji pod warunkiem udzielenia zgody na takie działanie przez zgromadzenie obligatariuszy. Zgoda może być udzielona poprzez uchwałę, której podjęcie wymaga uzyskania większości 66 i 2/3 procent głosów obligatariuszy obecnych na zgromadzeniu. W marcu 2016 roku Spółka podpisała porozumienia z częścią posiadaczy obligacji, którzy według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku byli uprawnieni do wykonywania łącznie 41,93% głosów na zgromadzeniu obligatariuszy. Na mocy porozumień obligatariusze będący ich stroną są zobowiązani do utrzymania liczby posiadanych obligacji oraz do uczestniczenia w każdym zgromadzeniu obligatariuszy i głosowania ze wszystkich posiadanych obligacji przeciwko podjęciu uchwały zezwalającej na złożenie Spółce żądania wcześniejszego wykupu obligacji w związku z przekroczeniem przez wskaźnik zadłużenie netto/EBITDA poziomu 3,0. Zobowiązania wynikające z porozumień pozostają w mocy, o ile wskaźnik zadłużenie netto/EBITDA nie przekroczy poziomu 3,5 (definicja niniejszego wskaźnika zawarta w porozumieniach nie uwzględnia zobowiązań z tytułu obligacji podporządkowanych, tzn. jest ona zbieżna z definicjami ujętymi w innych umowach finansowania emitenta).

Fakt przekroczenia przez wskaźnik zadłużenie netto/EBITDA (liczony wg definicji zawartej w warunkach emisji serii TPEA1119) poziomu 3,0 nie powoduje naruszenia innych umów finansowania zawartych przez Spółkę i nie wywołuje negatywnych konsekwencji związanych z tymi umowami.

Wskaźnik zadłużenie netto/EBITDA, stanowiący kowenant w innych krajowych programach emisji obligacji, nie został przekroczony, co jest efektem zdefiniowania wyższej dopuszczalnej wartości (na poziomie 3,5), jak również innej definicji zadłużenia, do którego na potrzeby kalkulacji wskaźnika zadłużenie netto/EBITDA nie ujmują się kwoty wyemitowanych obligacji podporządkowanych.

32.4. Leasing finansowy

	Stan na 31 grudnia 2018		Stan na 31 grudnia 2017	
	Opłaty minimalne	Wartość bieżąca opłat	Opłaty minimalne	Wartość bieżąca opłat
W okresie 1 roku	2	1	24 145	23 947
W okresie od 1 do 5 lat	8	8	8	8
Powyżej 5 lat	18	16	20	18
Minimalne opłaty leasingowe ogółem	28	25	24 173	23 973
Minus koszty finansowe	(3)	–	(200)	–
Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych	25	25	23 973	23 973
Długoterminowe	23	23	25	25
Krótkoterminowe	2	2	23 948	23 948

Na dzień 31 grudnia 2017 roku główną pozycję leasingu finansowego stanowiło zobowiązanie z tytułu leasingu budynku w Katowicach w wysokości 23 945 tysięcy złotych. W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku zgodnie z umową zobowiązanie wygasło, a Grupa nabyła nieruchomość stanowiącą przedmiot leasingu.

33. Rezerwy na świadczenia pracownicze

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Zgodnie z zakładowymi regulaminami wynagradzania pracownicy spółek Grupy mają prawo do następujących świadczeń po okresie zatrudnienia:

- odpraw emerytalno-rentowych – wypłacanych jednorazowo, w momencie przejścia na emeryturę lub rentę,
- odpraw pośmiertnych,
- ekwiwalentu pieniężnego wynikającego z taryfy pracowniczej dla pracowników przemysłu energetycznego,
- świadczeń z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

Powyższe rezerwy stanowią program określonych świadczeń po okresie zatrudnienia.

Pracownicy spółek Grupy są również uprawnieni do nagród jubileuszowych, które są wypłacane po przepracowaniu określonej liczby lat.

Wartość bieżąca rezerw na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia oraz rezerw na nagrody jubileuszowe na każdy dzień bilansowy jest obliczana przez niezależnego aktuarusza przy zastosowaniu metod aktuarialnych. Rezerwy obliczane są metodą indywidualną, dla każdego pracownika osobno. Naliczone zobowiązania są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do dnia bilansowego. Informacje demograficzne oraz informacje o rotacji zatrudnienia oparte są o dane historyczne.

Zyski i straty aktuarialne z wyceny zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia ujmowane są w całości w pozostałych całkowitych dochodach (skumulowana kwota ujmowana jest w zyskach zatrzymanych), natomiast zyski i straty aktuarialne od nagród jubileuszowych odnoszone są do wyniku finansowego.

Pozostałe zwiększenia i zmniejszenia stanu rezerw ujmowane są w kosztach operacyjnych w przypadku pracowników, pozostałych kosztach/przychodach operacyjnych w przypadku emerytów i rencistów oraz w ciężar kosztów finansowych w części dotyczącej odsetek stanowiących rozwinięcie dyskonta rezerw.

Zgodnie z MSR 19 *Świadczenia pracownicze* Grupa ujmuje również rezerwy na świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy w następstwie programów dobrowolnych odejść. Wycena świadczeń opiera się na przewidywanej liczbie pracowników, którzy przyjmą propozycję rozwiązania stosunku pracy oraz oszacowanej wartości odprawy.

PROFESJONALNY OSĄD I SZACUNKI

Rezerwy na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia oraz na nagrody jubileuszowe zostały oszacowane na podstawie metod aktuarialnych. Główne założenia przyjęte przez aktuarusza na dzień bilansowy do wyliczenia kwoty zobowiązania są następujące:

	31 grudnia 2018 roku	31 grudnia 2017 roku
Stopa dyskontowa (%)	3,00%	3,00%
Przewidywany wskaźnik inflacji (%)	2,50%	2,50%
Wskaźnik rotacji pracowników (%)	1,13% – 8,69%	1,15% – 8,64%
Przewidywana stopa wzrostu wynagrodzeń (%)	2,50%	1,80% – 2,50%
Przewidywana stopa wzrostu cen energii elektrycznej (%)	3,50%	3,50%
Przewidywana stopa wzrostu wartości odpisu na ZFŚS (%)	3,50%	3,50%
Pozostały średni okres zatrudnienia	11,06 – 20,67	9,89 – 20,40

	Stan na 31 grudnia 2018	Stan na 31 grudnia 2017
Rezerwa na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia oraz na nagrody jubileuszowe	1 188 829	1 469 108
Rezerwa na świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy oraz pozostałe rezerwy pracownicze	42 649	45 815
Razem	1 231 478	1 514 923
Długoterminowe	1 114 191	1 380 650
Krótkoterminowe	117 287	134 273

33.1. Rezerwy na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia oraz na nagrody jubileuszowe

Zmiana stanu rezerw na świadczenia pracownicze, rok zakończony 31 grudnia 2018 roku

	Rezerwa na świadczenia emerytalne, rentowe i podobne	Taryfa pracownicza	ZFŚS	Nagrody jubileuszowe	Rezerwy razem
Bilans otwarcia	321 894	530 215	106 321	510 678	1 469 108
Koszty bieżącego zatrudnienia	16 273	9 207	2 735	22 342	50 557
Zyski i straty aktuarialne, w tym:	5 961	8 297	572	19 068	33 898
powstałe na skutek zmian założeń finansowych	13	–	–	10	23
powstałe na skutek innych zmian	5 948	8 297	572	19 058	33 875
Wypłacone świadczenia	(21 867)	(12 242)	(3 237)	(45 486)	(82 832)
Koszty przeszłego zatrudnienia	217	(176 322)	(17 332)	(121 859)	(315 296)
Koszty odsetek	8 792	11 112	2 661	10 829	33 394
Bilans zamknięcia	331 270	370 267	91 720	395 572	1 188 829
Długoterminowe	297 363	357 052	88 587	349 732	1 092 734
Krótkoterminowe	33 907	13 215	3 133	45 840	96 095

Koszty przeszłego zatrudnienia, które wpłynęły na zmniejszenie rezerw w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku w kwocie 315 296 tysięcy złotych są w głównej mierze wynikiem rozwiązania przez spółkę z segmentu Wytwarzanie następujących rezerw:

- rezerwy na taryfę pracowniczą w części na emerytów w kwocie 127 051 tysięcy złotych oraz pracowników jako przyszłych emerytów w kwocie 49 270 tysięcy złotych, na podstawie porozumienia zarządu spółki ze stroną społeczną oraz zarejestrowanych zmian do Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy,
- rezerwy na nagrody jubileuszowe w wysokości 121 172 tysiące złotych wskutek podpisania z pracownikami porozumień zmieniających umowy o pracę, na mocy których nagrody nie będą wypłacane,
- rezerwy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych w części na emerytów w kwocie 12 419 tysięcy złotych oraz pracowników jako przyszłych emerytów w kwocie 5 469 tysięcy złotych.

Rozwiązanie powyższych rezerw wpłynęło na zmniejszenie kosztów operacyjnych Grupy w kwocie 175 911 tysięcy złotych oraz zwiększenie pozostałych przychodów operacyjnych Grupy w kwocie 139 470 tysięcy złotych.

Dodatkowo, w związku z opisanym powyżej rozwiązaniem rezerw na nagrody jubileuszowe spółka wypłaciła pracownikom odszkodowania w wysokości 79 316 tysięcy złotych, co obciążyło koszty operacyjne Grupy.

Zmiana stanu rezerw na świadczenia pracownicze, rok zakończony 31 grudnia 2017 roku

	Rezerwa na świadczenia emerytalne, rentowe i podobne	Taryfa pracownicza	ZFŚS	Nagrody jubileuszowe	Rezerwy razem
Bilans otwarcia	307 281	532 184	112 469	526 209	1 478 143
Koszty bieżącego zatrudnienia	16 933	13 878	2 854	32 622	66 287
Zyski i straty aktuarialne, w tym:	1 452	(7 880)	(13 225)	4 082	(15 571)
powstałe na skutek zmian założeń finansowych	(5 572)	–	–	(7 750)	(13 322)
powstałe na skutek zmian założeń demograficznych	–	–	(18)	(167)	(185)
powstałe na skutek innych zmian	7 024	(7 880)	(13 207)	11 999	(2 064)
Wypłacone świadczenia	(25 382)	(19 663)	(3 750)	(58 243)	(107 038)
Koszty przeszłego zatrudnienia	13 442	(2 802)	4 736	(8 013)	7 363
Koszty odsetek	8 168	15 338	3 237	14 021	40 764
Pozostałe zmiany	–	(840)	–	–	(840)
Bilans zamknięcia	321 894	530 215	106 321	510 678	1 469 108
Długoterminowe	293 043	510 172	102 495	454 107	1 359 817
Krótkoterminowe	28 851	20 043	3 826	56 571	109 291

Analiza wrażliwości

Na dzień 31 grudnia 2018 roku została przeprowadzona analiza wrażliwości wyników wyceny na zmianę stopy dyskonta finansowego oraz na zmiany planowanych wzrostów podstaw w przedziale -0,5 p.p./+0,5 p.p.

Poniższa tabela prezentuje wartość bilansową poszczególnych tytułów rezerw oraz wartości rezerw wyliczone przy zmienionych założeniach:

Tytuł rezerwy	Wartość bilansowa na dzień 31 grudnia 2018	Stopa dyskonta finansowego		Planowane wzrosty podstaw	
		-0,5 p.p.	+0,5 p.p.	-0,5 p.p.	+0,5 p.p.
Odprawy emerytalne, rentowe i pośmiertne	331 270	345 694	317 851	317 711	345 711
Taryfa pracownicza	370 267	400 143	343 792	343 792	399 838
Koszty odpisu na ZFŚS	91 720	99 197	85 088	85 088	99 121
Nagrody jubileuszowe	395 572	408 544	383 352	386 572	405 040
Razem		1 253 578	1 130 083	1 133 163	1 249 710

Poniższa tabela prezentuje wartość bilansową poszczególnych tytułów rezerw oraz prezentuje jak zmieniłaby się wartość bilansowa przy innych założeniach:

Tytuł rezerwy	Wartość bilansowa na dzień 31 grudnia 2018	Odchylenia			
		Stopa dyskonta finansowego		Planowane wzrosty podstaw	
		-0,5 p.p.	+0,5 p.p.	-0,5 p.p.	+0,5 p.p.
Odprawy emerytalne, rentowe i pośmiertne	331 270	14 424	(13 419)	(13 559)	14 441
Taryfa pracownicza	370 267	29 876	(26 475)	(26 475)	29 571
Koszty odpisu na ZFŚS	91 720	7 477	(6 632)	(6 632)	7 401
Nagrody jubileuszowe	395 572	12 972	(12 220)	(9 000)	9 468
Razem		64 749	(58 746)	(55 666)	60 881
wpływ na wynik finansowy		12 972	(12 220)	(9 000)	9 468
wpływ na pozostałe całkowite dochody		51 777	(46 526)	(46 666)	51 413

Podziału rezerw na długo i krótkoterminowe Grupa dokonuje na podstawie szacunków dotyczących rozkładu wypłat w czasie przygotowanego przy pomocy technik aktuarialnych.

Okresy zapadalności rezerw na świadczenia pracownicze

Rok	Odprawy emerytalne, rentowe i podobne	Taryfa pracownicza	ZFŚS	Nagrody jubileuszowe	Razem rezerwy
2019	33 907	13 215	3 133	45 840	96 095
2020	20 407	14 335	3 324	35 649	73 715
2021	22 106	14 019	3 276	34 565	73 966
2022	15 398	13 731	3 230	30 578	62 937
2023	16 612	13 513	3 200	29 271	62 596
Pozostałe lata	222 840	301 454	75 557	219 669	819 520
Razem	331 270	370 267	91 720	395 572	1 188 829

33.2. Rezerwy na świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy oraz pozostałe rezerwy na świadczenia pracownicze

Rok zakończony 31 grudnia 2018 roku

	Programy dobrowolnych odejść			Pozostałe rezerwy	Razem
	Segment Wytwarzanie	Segment Dystrybucja	Pozostała działalność		
Bilans otwarcia	29 567	10 542	5 706	-	45 815
Utworzenie	10 198	5 100	-	18 619	33 917
Rozwiązanie	(2 245)	(7 917)	-	(338)	(10 500)
Wykorzystanie	(10 629)	(2 625)	(5 706)	(7 623)	(26 583)
Bilans zamknięcia	26 891	5 100	-	10 658	42 649
Długoterminowe	21 457	-	-	-	21 457
Krótkoterminowe	5 434	5 100	-	10 658	21 192

Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku

	Programy dobrowolnych odejść			Pozostałe rezerwy	Razem
	Segment Wytwarzanie	Segment Dystrybucja	Pozostała działalność		
Bilans otwarcia	17 599	17 062	16 561	2 248	53 470
Utworzenie	24 076	10 025	244	–	34 345
Rozwiązanie	(1 940)	(4 982)	–	–	(6 922)
Wykorzystanie	(10 168)	(11 563)	(11 099)	(2 248)	(35 078)
Bilans zamknięcia	29 567	10 542	5 706	–	45 815
Długoterminowe	20 833	–	–	–	20 833
Krótkoterminowe	8 734	10 542	5 706	–	24 982

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku spółka z segmentu Wytwarzanie utworzyła rezerwę na ekwiwalent za taryfę pracowniczą dla emerytów oraz rezerwę na odpis na ZFŚS dla emerytów i innych uprawnionych w celu zabezpieczenia środków na wypłaty tych świadczeń w 2018 i 2019 roku (zaprezentowane powyżej w ramach pozostałych rezerw).

34. Rezerwy na koszty demontażu środków trwałych i rekultywację terenu oraz pozostałe

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI**Rezerwa na koszty likwidacji zakładów górniczych**

Rezerwa na koszty demontażu środków trwałych i rekultywacji terenu obejmuje głównie rezerwę na koszty likwidacji zakładów górniczych, w odniesieniu do których istnieje obowiązek likwidacji i przywrócenia stanu pierwotnego terenu po zakończeniu eksploatacji.

Rezerwa ustalana jest w oparciu o szacunki przyszłych kosztów likwidacji i przywrócenia stanu pierwotnego terenu po zakończeniu eksploatacji opracowywane przez niezależnych ekspertów z uwzględnieniem dyskonta oraz salda tworzonego zgodnie z odrębnymi przepisami Funduszu Likwidacji Zakładów Górniczych. Podstawą szacowania wielkości rezerwy są opracowania sporządzone w oparciu o prognozy eksploatacji złoża (dla obiektów górniczych) oraz analizy technologiczno-ekonomiczne.

W odniesieniu do kopalń węgla kamiennego rezerwa ujmowana jest drugostronnie zgodnie z MSR 16 *Rzeczowe aktywa trwałe* jako składnik wartości środków trwałych zakładu górniczego, a zmiany szacunków ujmowane są zgodnie z interpretacją KIMSF 1 *Zmiany istniejących zobowiązań z tytułu wycofania z eksploatacji, rekultywacji i zobowiązań o podobnym charakterze*, tj. jako korekty salda rezerwy oraz skapitalizowanych przyszłych kosztów likwidacji zakładów górniczych. Odwracanie dyskonta ujmowane jest w wyniku finansowym.

Rezerwa na koszty rekultywacji i demontażu oraz likwidację środków trwałych

Grupa tworzy rezerwę na szacunkowe koszty demontażu, w tym w odniesieniu do farm wiatrowych, w oparciu o szacunki przyszłych kosztów likwidacji opracowywane przez niezależnych ekspertów z uwzględnieniem dyskonta, ale także na likwidację środków trwałych i koszty przeprowadzenia rekultywacji miejsca, w którym środki trwałe się znajdowały, w przypadku, gdy istnieje zobowiązanie wynikające z nabycia lub używania składników rzeczowego majątku trwałego.

PROFESJONALNY OSĄD I SZACUNKI

Grupa szacuje wysokość tworzonych rezerw w oparciu o przyjęte założenia, metodologię i sposób kalkulacji właściwy dla danego tytułu rezerw, oceniając prawdopodobieństwo wydatkowania środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne oraz określając wiarygodny poziom kwoty niezbędnej do spełnienia obowiązku. Grupa tworzy rezerwy, gdy prawdopodobieństwo wydatkowania środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne jest większe niż 50%.

Rok zakończony 31 grudnia 2018 roku

	Rezerwa na koszty likwidacji zakładów górniczych	Rezerwa na koszty rekultywacji i demontażu oraz likwidację środków trwałych	Rezerwy razem
Bilans otwarcia	191 975	124 091	316 066
Odwrócenie dyskonta	5 759	3 711	9 470
Utworzenie/(rozwiązanie) netto	4 865	10 232	15 097
Wykorzystanie	–	(2 156)	(2 156)
Bilans zamknięcia	202 599	135 878	338 477
Długoterminowe	202 599	102 378	304 977
Krótkoterminowe	–	33 500	33 500
Część długoterminowa pozostałych rezerw			91 536
Razem			396 513

Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku

	Rezerwa na koszty likwidacji zakładów górniczych	Rezerwa na koszty rekultywacji i demontażu oraz likwidację środków trwałych	Rezerwy razem
Bilans otwarcia	146 885	115 302	262 187
Odwrocenie dyskonta	5 141	3 713	8 854
Zmiana stopy dyskontowej	39 830	5 012	44 842
Utworzenie/(rozwiązanie) netto	119	64	183
Bilans zamknięcia	191 975	124 091	316 066
Długoterminowe	191 975	99 214	291 189
Krótkoterminowe	–	24 877	24 877
Część długoterminowa pozostałych rezerw			59 949
Razem			351 138

34.1. Rezerwa na koszty likwidacji zakładów górniczych

Rezerwa tworzona jest w odniesieniu do zakładów górniczych wchodzących w skład Grupy na bazie szacunku przewidywanych kosztów likwidacji obiektów i przywrócenia stanu pierwotnego terenu po zakończeniu eksploatacji. W ramach rezerwy na koszty likwidacji zakładów górniczych ujmowane jest saldo Funduszu Likwidacji Zakładów Górniczych („FLZG”), który zgodnie z przepisami ustawy Prawo geologiczne i górnicze oraz przepisami wykonawczymi wydanymi do tej ustawy tworzony jest przez przedsiębiorstwa górnicze wchodzące w skład Grupy w określonym stosunku procentowym do wartości podatkowych odpisów amortyzacyjnych od środków trwałych, lub w odniesieniu do opłaty eksploatacyjnej, poprzez przekazanie środków pieniężnych w wysokości równowartości odpisów na wydodrębiony rachunek bankowy. Aktywa finansowe FLZG prezentowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako długoterminowe i krótkoterminowe aktywa finansowe, natomiast saldo FLZG ujmowane jest w ramach rezerwy na przyszłe koszty likwidacji obiektów zakładów górniczych.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku saldo rezerwy wyniosło 202 599 tysięcy złotych.

Tabele poniżej przedstawiają kwotę odpisu na FLZG, stan aktywów FLZG oraz saldo zobowiązań z tytułu przyszłych kosztów likwidacji obiektów zakładów górniczych.

Aktywa finansowe Funduszu Likwidacji Zakładów Górniczych

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Stan środków na 1 stycznia	42 475	41 163
Odprowadzone środki	4 150	4 441
Odsetki	2 133	973
Wykorzystanie	(1 632)	(4 102)
Stan środków na 31 grudnia	47 126	42 475
Odpisy na FLZG w okresie	(4 037)	(4 155)

Rezerwa na koszty likwidacji zakładów górniczych

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Fundusz Likwidacji Zakładów Górniczych	50 931	46 348
Nadwyżka zdyskontowanych szacowanych kosztów likwidacji	151 668	145 627
Razem	202 599	191 975

34.2. Rezerwa na koszty rekultywacji i demontażu oraz likwidację środków trwałych

W ramach rezerwy na koszty rekultywacji i demontażu oraz likwidację środków trwałych Grupa ujmuje następujące rezerwy tworzone przez spółki z segmentu Wytwarzanie:

- rezerwa na koszty związane z rekultywacją składowisk popiołów, której saldo na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosiło 42 150 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2017 roku – 40 990 tysięcy złotych);
- rezerwa na koszty związane z demontażem farm wiatrowych, której saldo na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosiło 60 033 tysiące złotych (na dzień 31 grudnia 2017 roku – 57 887 tysięcy złotych);

- rezerwa na koszty likwidacji środków trwałych dotycząca likwidacji kotła w Elektrowni Jaworzno oraz likwidacji chłodni kominowych i bloku w Elektrowni Łagisza, której saldo na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosiło 33 695 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2017 roku – 25 214 tysięcy złotych).

35. Rezerwy na zobowiązania z tytułu świadectw pochodzenia energii i emisji gazów

Rezerwy na zobowiązania z tytułu świadectw pochodzenia energii i emisji gazów dotyczą obowiązku za rok bieżący lub rok poprzedni, w związku z czym w całości mają charakter krótkoterminowy.

Rok zakończony 31 grudnia 2018 roku

	Rezerwa na zobowiązania z tytułu emisji gazów	Rezerwa z tytułu obowiązku przedstawienia świadectw pochodzenia energii	Rezerwy razem
Bilans otwarcia	324 937	624 009	948 946
Utworzenie	611 668	676 682	1 288 350
Rozwiązanie	(81)	(8 984)	(9 065)
Wykorzystanie	(825 118)	(907 641)	(1 732 759)
Bilans zamknięcia	111 406	384 066	495 472

Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku (dane przekształcone)

	Rezerwa na zobowiązania z tytułu emisji gazów	Rezerwa z tytułu obowiązku przedstawienia świadectw pochodzenia energii	Rezerwy razem
Bilans otwarcia	209 736	742 120	951 856
Utworzenie	324 937	653 531	978 468
Rozwiązanie	(84)	(10 471)	(10 555)
Wykorzystanie	(209 652)	(761 171)	(970 823)
Bilans zamknięcia	324 937	624 009	948 946

35.1. Rezerwa na zobowiązania z tytułu emisji gazów

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Rezerwa na zobowiązania z tytułu emisji gazów objętych systemem uprawnień do emisji jest tworzona wówczas, gdy rzeczywista emisja za dany rok obrotowy wskazuje na przewidywany niedobór uprawnień w odniesieniu do przyznanych nieodpłatnie Grupie uprawnień do emisji, z uwzględnieniem przypisania nieodpłatnych uprawnień do emisji na instalacje przynależne do poszczególnych spółek segmentu Wytwarzanie. Spółki Grupy objęte systemem EU ETS są zobowiązane do 30 kwietnia następnego roku umorzyć uprawnienie za każdą emitowaną w danym roku tonę dwutlenku węgla.

Rezerwa tworzona jest w ciężar kosztów operacyjnych (podatki i opłaty) w wysokości:

- w części pokrytej posiadanymi na dzień bilansowy uprawnieniami:
 - w wartości zerowej – w przypadku uprawnień otrzymanych nieodpłatnie,
 - w cenie nabycia – w przypadku zakupionych uprawnień;
- w części niepokrytej posiadanymi na dzień bilansowy uprawnieniami:
 - w pierwszej kolejności w wartościach wynikających z zawartych transakcji terminowych na zakup uprawnień z przeznaczeniem pod spełnienie obowiązku za rok bieżący,
 - następnie w wartości rynkowej uprawnień brakujących do spełnienia obowiązku na dzień bilansowy lub w wartości ewentualnej kary – zgodnie z zamiarem odnośnie sposobu wypełnienia obowiązku.

Podstawą przydziału uprawnień nieodpłatnych w latach 2013–2020 są poniesione koszty inwestycji, które są warunkiem koniecznym do uzyskania uprawnień.

W dacie umorzenia uprawnień następuje wyksięgowanie uprawnień do emisji zakwalifikowanych jako krótkoterminowe aktywa niematerialne w korespondencji z rezerwą na zobowiązania z tytułu emisji gazów.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku rezerwa na zobowiązanie z tytułu emisji gazów w związku z emisją za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku wynosiła 111 406 tysięcy złotych i dotyczyła spółek:

- TAURON Wytwarzanie S.A. 64 450 tysięcy złotych,
- TAURON Ciepło Sp. z o.o. 46 956 tysięcy złotych.

Zmianę stanu rezerwy na zobowiązanie z tytułu emisji gazów w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku z podziałem na wypełnienie obowiązku za lata 2018 i 2017 prezentuje tabela poniżej.

	Wypełnienie obowiązku umorzenia za rok 2018	Wypełnienie obowiązku umorzenia za rok 2017	Razem
Bilans otwarcia	–	324 937	324 937
Utworzenie	609 775	1 893	611 668
Rozwiązanie	–	(81)	(81)
Wykorzystanie	(498 369)	(326 749)	(825 118)
Bilans zamknięcia	111 406	–	111 406

35.2. Rezerwa z tytułu obowiązku przedstawienia świadectw pochodzenia energii

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się obrotem energią elektryczną i jej odsprzedażą do odbiorcy finalnego mają obowiązek zakupu i przedstawienia do umorzenia praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia energii lub uiszczenia opłaty zastępczej. Jeżeli za dany rok obrotowy udział ilościowy sumy energii elektrycznej wynikającej ze świadectw pochodzenia energii w wykonanej całkowitej rocznej sprzedaży energii odbiorcom końcowym jest zgodny z limitami zawartymi w rozporządzeniach Ministra Gospodarki – obowiązek uznaje się za spełniony.

W celu wypełnienia obowiązku przedstawienia do umorzenia praw lub uiszczenia opłaty zastępczej Grupa na koniec okresów sprawozdawczych tworzy rezerwę na koszty wypełnienia tego obowiązku.

Rezerwę z tytułu obowiązku przedstawienia do umorzenia świadectw pochodzenia energii elektrycznej ujmuje się:

- w części pokrytej posiadanymi na dzień bilansowy świadectwami pochodzenia – w wartości posiadanych świadectw,
- w części niepokrytej posiadanymi na dzień bilansowy świadectwami pochodzenia – w pierwszej kolejności w wartościach wynikających z zawartych transakcji terminowych na zakup świadectw z przeznaczeniem pod spełnienie obowiązku za rok bieżący, a następnie w wartości rynkowej świadectw niezbędnych do spełnienia obowiązku na dzień bilansowy lub w wysokości opłaty zastępczej – zgodnie z zamiarem odnośnie sposobu wypełnienia obowiązku.

Rezerwa tworzona jest w ciężar kosztów operacyjnych.

Rozliczenie kwoty rezerwy oraz umorzenie praw majątkowych następuje na dzień umorzenia tych praw przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki lub na dzień poniesienia opłaty zastępczej.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku rezerwa krótkoterminowa z tytułu obowiązku przedstawienia świadectw pochodzenia energii elektrycznej dotycząca obowiązku za rok 2018 została oszacowana w wysokości 384 066 tysięcy złotych, z czego: obowiązek w wysokości 90 267 tysięcy złotych jest pokryty posiadanymi na dzień bilansowy świadectwami, obowiązek w wysokości 224 218 tysięcy złotych Grupa planuje spełnić poprzez zapłatę opłaty zastępczej, obowiązek w wysokości 69 581 tysięcy złotych Grupa planuje spełnić poprzez zakup praw majątkowych.

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku Grupa wypełniła obowiązek umorzenia certyfikatów pochodzenia energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych, z kogeneracji oraz świadectw efektywności energetycznej za 2017 rok oraz częściowo za rok 2018. W związku z powyższym wykorzystana została rezerwa w kwocie 907 641 tysięcy złotych.

36. Pozostałe rezerwy

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Pozostałe rezerwy obejmują:

- Rezerwę na bezumowne korzystanie z nieruchomości
Grupa tworzy rezerwy na wszystkie zgłoszone roszczenia właścicieli nieruchomości, na których usytuowane są obiekty energetyczne lub technologiczne, sieci dystrybucyjne oraz instalacje ciepłownicze, w kwocie prawdopodobnych kosztów (wraz z naliczonymi odsetkami, jeżeli można je oszacować w sposób wiarygodny) odszkodowań z tego tytułu należnych właścicielom nieruchomości do dnia bilansowego. Grupa nie tworzy rezerw na potencjalne niezgłoszone roszczenia właścicieli gruntów o nieuregulowanym stanie korzystania z tych gruntów, w tym na ustanowienie służebności przesyłu lub służebności gruntowych. Utworzenie i rozwiązanie rezerwy odnoszone jest w pozostałe koszty/przychody operacyjne oraz w części dotyczącej naliczonych odsetek do kosztów/przychodów finansowych.
- Rezerwę na umowy rodzące obciążenia
Jeżeli Grupa jest stroną umowy, na podstawie której nieuniknione koszty wypełnienia obowiązku przeważają nad korzyściami, które będą uzyskane na jej mocy, obecny obowiązek wynikający z umowy Grupa ujmuje i wycenia jako rezerwę. Na nieuniknione koszty wynikające z umowy składają się co najmniej koszty netto zakończenia umowy, odpowiadające kwocie niższej spośród kwot kosztów wypełnienia umowy i kosztów wszelkich odszkodowań lub kar wynikających z jej niewypełnienia. Nieuniknione koszty wypełnienia obowiązku powiększa się o wartość wymaganych odsetek, jeżeli można je oszacować w sposób wiarygodny.

- Pozostałe tytuły rezerw, które dotyczą głównie spraw sądowych, roszczeń od kontrahentów lub innych podmiotów, potencjalnych kar wynikających z postępowań administracyjnych Urzędu Regulacji Energetyki i Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz rozliczeń podatkowych.

PROFESJONALNY OSĄD I SZACUNKI

Grupa szacuje wysokość tworzonych rezerw w oparciu o przyjęte założenia, metodologię i sposób kalkulacji właściwy dla danego tytułu rezerw, oceniając prawdopodobieństwo wydatkowania środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne oraz określając wiarygodny poziom kwoty niezbędnej do spełnienia obowiązku. Grupa tworzy rezerwy, gdy prawdopodobieństwo wydatkowania środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne jest większe niż 50%.

Rok zakończony 31 grudnia 2018 roku

	Rezerwa na bezumowne korzystanie z nieruchomości	Rezerwy na umowy rodzące obciążenia	Rezerwy na spory sądowe, roszczenia od kontrahentów i pozostałe rezerwy	Rezerwy razem
Bilans otwarcia	92 030	–	296 313	388 343
Odwrocenie dyskonta	–	–	3 213	3 213
Utworzenie/(Rozwiązanie) netto	937	213 996	25 880	240 813
Wykorzystanie	(857)	–	(14 111)	(14 968)
Bilans zamknięcia	92 110	213 996	311 295	617 401
Długoterminowe	–	11 759	79 777	91 536
Krótkoterminowe	92 110	202 237	231 518	525 865
Część krótkoterminowa rezerw na koszty demontażu środków trwałych i rekultywację terenu oraz pozostałych				33 500
Razem				559 365

Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku

	Rezerwa na bezumowne korzystanie z nieruchomości	Rezerwy na umowy rodzące obciążenia ze wspólnym przedsięwzięciem i pokrycie kosztów	Rezerwy na spory sądowe, roszczenia od kontrahentów i pozostałe rezerwy	Rezerwy razem
Bilans otwarcia	92 143	198 844	262 592	553 579
Odwrocenie dyskonta	–	2 330	3 144	5 474
Utworzenie/(Rozwiązanie) netto	1 141	(201 174)	55 122	(144 911)
Wykorzystanie	(531)	–	(25 270)	(25 801)
Pozostałe zmiany	(723)	–	725	2
Bilans zamknięcia	92 030	–	296 313	388 343
Długoterminowe	–	–	59 949	59 949
Krótkoterminowe	92 030	–	236 364	328 394
Część krótkoterminowa rezerw na koszty demontażu środków trwałych i rekultywację terenu oraz pozostałych				24 877
Razem				353 271

36.1. Rezerwa na bezumowne korzystanie z nieruchomości

Spółki Grupy tworzą rezerwy na wszystkie zgłoszone roszczenia właścicieli nieruchomości, na których usytuowane są sieci dystrybucyjne oraz instalacje ciepłownicze. Na dzień 31 grudnia 2018 roku rezerwa z tego tytułu wynosiła 92 110 tysięcy złotych i dotyczyła segmentów:

- Wytwarzanie – 51 119 tysięcy złotych;
- Dystrybucja – 40 991 tysięcy złotych.

W 2012 roku podmiot trzeci wystąpił wobec TAURON Ciepło S.A. (obecnie TAURON Ciepło Sp. z o.o.) z roszczeniami z tytułu uregulowania stanów prawnych urządzeń przesyłowych przebiegających przez jego nieruchomości. Spółka kwestionuje zarówno zasadność tych roszczeń, jak i zasadność dokonanych potrąceń z bieżącymi zobowiązaniami wobec spółki z tytułu dostaw ciepła. W konsekwencji spółka wystąpiła na drogę postępowania sądowego celem dochodzenia bieżących należności wobec dłużnika. W dalszym toku postępowania zostanie zweryfikowana kwota ewentualnych roszczeń tego podmiotu z tytułu regulowania stanów prawnych urządzeń przesyłowych spółki. W związku z toczącym się sporem, mając na uwadze przyjętą politykę rachunkowości, rozpoznana została rezerwa na szacowane koszty powyższego

roszczenia. Mając na uwadze toczący się spór sądowy, uwzględniając zapisy MSR 37.92 Grupa nie ujawnia wszystkich informacji związanych z ww. kwestią, a wymaganych przez MSR 37 *Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe*.

36.2. Rezerwy na umowy rodzące obciążenia

Rezerwy na umowy rodzące obciążenia w związku z wejściem w życie Ustawy o zmianie ustawy o podatku akcyzowym oraz niektórych innych ustaw

W dniu 28 grudnia 2018 roku weszła w życie Ustawa o zmianie ustawy o podatku akcyzowym oraz niektórych innych ustaw („Ustawa”). Zgodnie z Ustawą w brzmieniu obowiązującym na dzień 31 grudnia 2018 roku przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się obrotem energią elektryczną zostały zobowiązane stosować w 2019 roku ceny i stawki opłat brutto nie wyższe niż ceny i stawki opłat brutto zawarte w taryfie lub cenniku energii elektrycznej obowiązujących w dniu 30 czerwca 2018 roku, uwzględniając zmniejszenie stawki podatku akcyzowego na energię elektryczną. W rozumieniu Grupy pojęcie taryfy jest zgodne z definicją zamieszczoną w art. 3 pkt 17 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 roku – Prawo energetyczne. Zgodnie z tym przepisem przez taryfę należy rozumieć zbiór cen i stawek opłat oraz warunków ich stosowania, opracowany przez przedsiębiorstwo energetyczne i wprowadzany jako obowiązujący dla określonych w nim odbiorców w trybie określonym Prawem energetycznym. Zgodnie z Ustawą w brzmieniu ogłoszonym w dniu 31 grudnia 2018 roku, cennik energii elektrycznej, w interpretacji Grupy, był zbiorem cen i stawek opłat za energię elektryczną opracowywanym przez przedsiębiorstwo energetyczne i wprowadzanym jako obowiązujący dla określonych w nim odbiorców. Był on więc odpowiednikiem taryfy, ale nie wymagał zatwierdzenia przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki. W takim znaczeniu według stanu prawnego na dzień 31 grudnia 2018 roku w pojęciu cennika energii elektrycznej w rozumieniu spółek Grupy TAURON nie mieściły się umowy z wynegocjowaną indywidualnie ceną energii elektrycznej lub umowy zawierane w trybie ustawy z dnia 29 stycznia 2004 roku – Prawo zamówień publicznych. Terminem cennika energii elektrycznej były więc objęte cenniki ogólne i cenniki produktowe stosowane przez spółki obrotu dla grup odbiorców końcowych.

W związku z wejściem w życie Ustawy Grupa rozpoznała w segmencie Sprzedaż rezerwę na kontrakty rodzące obciążenia w wysokości 213 756 tysięcy złotych. Rezerwa została wyliczona w oparciu o nieuniknione koszty w rozumieniu MSR 37 *Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe*. Grupa za nieuniknione koszty, uznaje koszty ich realizacji, tj. stratę na kontraktach, a więc wystąpienia ujemnej różnicy pomiędzy cenami sprzedaży energii a kosztami jej zakupu, zgodnie z zawartymi kontraktami terminowymi, powiększonymi o akcyzę oraz koszty umorzenia praw majątkowych. Jednocześnie Ustawa wprowadziła system rekompensat, który przewiduje pokrycie różnicy między ceną wskazaną w taryfie lub cenniku energii elektrycznej, a średnioważoną ceną energii elektrycznej na rynku hurtowym. Ustawa nie zawiera jednak szczegółowych wytycznych w zakresie kalkulacji rekompensat. Biorąc pod uwagę brak możliwości określenia wartości rekompensat na dzień bilansowy, ich potencjalny efekt nie został uwzględniony w sprawozdaniu.

Po dniu bilansowym, w dniu 20 marca 2019 roku weszła w życie ustawa z dnia 21 lutego 2019 roku zmieniająca ustawę o zmianie ustawy o podatku akcyzowym oraz niektórych innych ustaw („nowelizacja”). W miejsce obowiązku stosowania cenników i taryf z dnia 30 czerwca 2018 roku wprowadza ona obowiązek stosowania ceny indywidualnej obowiązującej dla danego odbiorcy w dniu 30 czerwca 2018 roku. W przypadku rekompensat, w miejsce zwrotu różnicy pomiędzy średnioważoną ceną hurtową (ustaloną według zasad w niewydanym rozporządzeniu), a kwotą przychodu z cennika, następuje zwrot różnicy pomiędzy wielkością przychodów za obrót energią elektryczną ustaloną na podstawie kosztów wynikających ze średnioważonej wolumenem ceny energii elektrycznej na rynku hurtowym, kosztami własnymi przedsiębiorstwa, kosztami pakietu praw majątkowych oraz marżą, a przychodem wynikającym ze stosowania cen indywidualnych z dnia 30 czerwca 2018 roku. W ocenie Grupy powyższa nowelizacja jest w rozumieniu MSR 10 *Zdarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego* zdarzeniem, które wskazuje na stan zaistniały po zakończeniu okresu sprawozdawczego, nie wymagający dokonania korekt w okresie sprawozdawczym, w związku z czym skutki nowelizacji nie zostały uwzględnione w utworzonej na dzień 31 grudnia 2018 roku rezerwie. Na podstawie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 7 ust. 2. pkt 2) znowelizowanej ustawy Minister Energii określi w drodze Rozporządzenia sposób wyznaczania obowiązujących po dniu 30 czerwca 2018 roku cen i stawek opłat za energię elektryczną dla odbiorców końcowych oraz ogłosi w drodze obwieszczenia część parametrów, o których mówi nowelizacja. Powyższe regulacje prawne doprecyzują stan prawny określony przez znowelizowaną ustawę i będą miały kluczowy wpływ na możliwość dokonania przez Grupę wiarygodnego szacunku należnych rekompensat i ujęcia ich w kolejnych okresach sprawozdawczych. W oparciu o znowelizowaną ustawę, rozporządzenie i obwieszczenie Ministra Energii, Grupa dokona aktualizacji szacunku rezerwy, oraz będzie miała prawo i możliwość wiarygodnej kalkulacji i ujęcia przychodów z tytułu rekompensat w okresach sprawozdawczych rozpoczynających się po dniu 31 grudnia 2018 roku.

Rezerwy na umowę rodzącą obciążenia ze wspólnym przedsięwzięciem i pokrycie kosztów

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku w związku z wejściem w życie porozumienia w sprawie ustalenia podstawowych warunków brzegowych restrukturyzacji Projektu „Budowa bloku gazowo-parowego w Stalowej Woli” pomiędzy TAURON Polska Energia S.A., Polskim Górnictwem Naftowym i Gazownictwem S.A. i Elektrociepłownią

Stalowa Wola S.A., aneksu do umowy sprzedaży energii elektrycznej z dnia 11 marca 2011 roku pomiędzy Spółką, Polskim Górnictwem Naftowym i Gazownictwem S.A. i Elektrociepłownią Stalowa Wola S.A. oraz aneksu do umowy na dostawę paliwa gazowego z dnia 11 marca 2011 roku pomiędzy Polskim Górnictwem Naftowym i Gazownictwem S.A. i Elektrociepłownią Stalowa Wola S.A., Spółka rozwiązała w całości rezerwy:

- rezerwę wynikającą z faktu, iż na podstawie wieloletniej umowy sprzedaży energii elektrycznej zawartej pomiędzy Elektrociepłownią Stalowa Wola S.A. a Spółką oraz PGNiG Energia S.A., Spółka zobowiązana była do zakupu połowy wolumenu energii elektrycznej produkowanej przez Elektrociepłownię Stalowa Wola S.A. po cenie w formule „koszt plus” pokrywającej koszty produkcji oraz zapewniającej obsługę finansowania;
- rezerwę związaną z faktem, iż Spółka była zobligowana do pokrycia ewentualnych strat związanych z realizacją klauzuli umownej „take or pay” w ramach umowy kompleksowej dostarczania paliwa gazowego zawartej pomiędzy PGNiG S.A. a Elektrociepłownią Stalowa Wola S.A. Zgodnie z powyższą klauzulą Elektrociepłownia Stalowa Wola S.A. była zobowiązana do zapłaty PGNiG S.A. za nieodebrany gaz;
- rezerwę na pokrycie kosztów związaną z faktem, iż w związku z opóźnieniem realizacji projektu, na Spółce mogłaby spoczywać konieczność pokrycia dodatkowych kosztów funkcjonowania Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A.

36.3. Rezerwy na spory sądowe, roszczenia od kontrahentów i pozostałe rezerwy

Istotne rezerwy ujęte w ramach pozostałych rezerw zostały opisane poniżej:

Tytuł	Segment operacyjny	Opis	Stan na 31 grudnia 2018	Stan na 31 grudnia 2017
Rezerwa na kary umowne	Wytwarzanie	W związku z ryzykiem zapewnienia trwałości projektów, która wymagana była w umowach o dofinansowanie projektów: • budowy kotła na biomasę w Elektrowni Jaworzno III; • budowy instalacji do produkcji energii elektrycznej w Odnawialnym Źródle Energii w Stalowej Woli; w 2016 roku utworzono rezerwę na zwrot dotacji w kwocie 52 297 tysięcy złotych. Zaktualizowana na dzień 31 grudnia 2018 roku rezerwa wynosi 58 493 tysiące złotych.	58 493	55 358
Rezerwa na wzrost wynagrodzenia za służebności przesyłu	Dystrybucja	Rezerwa dotyczy ryzyka zwiększonych opłat okresowych za służebność przesyłu dla infrastruktury energetycznej zlokalizowanej na terenach nadleśnictw podlegających Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych we Wrocławiu w związku ze zmianą charakteru gruntów z terenów leśnych na grunty związane z prowadzeniem działalności gospodarczej. W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku zwiększono rezerwę o kwotę 21 250 tysięcy złotych.	68 900	47 650
Rezerwa na karę pieniężną na rzecz Urzędu Regulacji Energetyki („URE”)	Dystrybucja	Rezerwa dotycząca ryzyka naruszenia ustawy Prawo energetyczne z dnia 10 kwietnia 1997 roku poprzez wprowadzenie w błąd Prezesa URE w zakresie przedstawianych na jego żądanie informacji.	6 000	6 000
Rezerwa na podatek od nieruchomości	Dystrybucja	Rezerwa na ryzyko gospodarcze w zakresie podatku od nieruchomości dotyczące majątku sieciowego.	39 356	39 356
	Wydobycie	W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku spółka z segmentu Wydobywanie wykorzystała rezerwę na postępowania w zakresie podatku od nieruchomości od budowli podziemnych w wysokości 746 tysięcy złotych. Pozostałe saldo zostało rozwiązane.	–	3 446
Rezerwa na podatek od towarów i usług	Sprzedaż	Rezerwa utworzona w związku z trwającymi postępowaniami kontrolnymi wszczętymi przez Dyrektora Urzędu Kontroli Skarbowej w Warszawie („Dyrektor UKS”) w zakresie podatku od towarów i usług. Czas trwania postępowań kontrolnych był wielokrotnie przedłużany przez Dyrektora UKS, a następnie Naczelnika Mazowieckiego Urzędu Celno-Skarbowego. Aktualne nowe terminy zakończenia postępowań zostały wyznaczone na dzień 22 i 28 kwietnia 2019 roku oraz 23 maja 2019 roku. Na dzień 31 grudnia 2018 roku rezerwa z tego tytułu wynosi 72 894 tysiące złotych. Zwiększenie rezerwy o 4 200 tysięcy złotych dotyczy naliczonych w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku odsetek.	72 894	68 694

37. Rozliczenia międzyokresowe i dotacje rządowe

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Rozliczenia międzyokresowe przychodów i dotacje rządowe

• ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2018 ROKU

W ramach rozliczeń międzyokresowych przychodów i dotacji rządowych Grupa ujmuje głównie otrzymane dotacje i dopłaty na nabycie rzeczowych aktywów trwałych oraz dofinansowania prac rozwojowych.

Otrzymane dotacje i dopłaty na nabycie rzeczowych aktywów trwałych ujmowane są w wartości otrzymanych środków pieniężnych i rozpoznawane są jako pozostałe przychody operacyjne w sposób współmierny do odpowiadających im kosztów amortyzacji składników rzeczowych aktywów trwałych. Dotyczy to w szczególności umorzonych częściowo pożyczek i kredytów oraz rozliczenia wyceny kredytów preferencyjnych.

• ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2017 ROKU

Do dnia 31 grudnia 2017 roku Grupa ujmowała w rozliczeniach międzyokresowych przychodów opłaty przyłączeniowe rozliczane w czasie, które dotyczyły rozliczeń transakcji wchodzących w zakres interpretacji KIMSF 18 *Aktywa otrzymane od klientów*, otrzymanych przed 1 lipca 2009 roku. Od dnia 1 lipca 2009 roku, zgodnie z KIMSF 18 *Aktywa otrzymane od klientów*, wspomniane opłaty przyłączeniowe ujmowane były w przychodach ze sprzedaży usług.

Rozliczenia międzyokresowe kosztów

Rozliczenia międzyokresowe bierne są zobowiązaniami przypadającymi do zapłaty za dobra lub usługi, które zostały otrzymane/wykonane, ale nie zostały opłacone, zafakturowane lub formalnie uzgodnione z dostawcą, łącznie z kwotami należnymi pracownikom. Mimo, iż czasami konieczne jest oszacowanie kwoty lub terminu zapłaty rozliczeń międzyokresowych biernych, stopień niepewności jest na ogół znacznie mniejszy niż w przypadku rezerw.

37.1. Rozliczenia międzyokresowe przychodów i dotacje rządowe

	Stan na 31 grudnia 2018	Stan na 31 grudnia 2017
Rozliczenia międzyokresowe przychodów	56 822	259 220
Darowizny, dopłaty na nabycie oraz nieodpłatnie otrzymane środki trwałe	52 431	62 342
Opłaty przyłączeniowe	–	195 666
Pozostałe rozliczenia przychodów	4 391	1 212
Dotacje rządowe	415 162	333 556
Otrzymane dopłaty w ramach funduszy europejskich	311 285	235 065
Umorzenie pożyczek z funduszy środowiskowych	37 464	26 258
Rozliczenie wyceny kredytów preferencyjnych	34 053	36 251
Pozostałe rozliczenia dotacji rządowych	32 360	35 982
Razem	471 984	592 776
Długoterminowe	440 206	541 318
Krótkoterminowe	31 778	51 458

W związku z wejściem w życie MSSF 15 *Przychody z umów z klientami*, co zostało opisane szerzej w notce 8 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, saldo rozliczeń międzyokresowych przychodów z tytułu opłat przyłączeniowych dla zadań zakończonych przed 1 lipca 2009 roku w kwocie 195 666 tysięcy złotych zostało przeniesione do pozycji kapitałów własnych Grupy.

37.2. Rozliczenia międzyokresowe kosztów

	Stan na 31 grudnia 2018	Stan na 31 grudnia 2017
Rozliczenia międzyokresowe z tytułu niewykorzystanych urlopów	51 445	54 679
Rozliczenia międzyokresowe z tytułu premii	60 524	105 072
Opłaty z tytułu ochrony środowiska	33 113	45 133
Pozostałe rozliczenia międzyokresowe kosztów	23 340	40 234
Razem	168 422	245 118
Długoterminowe	103	–
Krótkoterminowe	168 319	245 118

38. Zobowiązania wobec dostawców

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Grupa stosuje uproszczone metody wyceny zobowiązań finansowych, które zwykle wyceniane są według zamortyzowanego kosztu, jeżeli nie spowoduje to zniekształcenia informacji zawartych w sprawozdaniu finansowym, w szczególności w przypadku, gdy okres do momentu uregulowania zobowiązania nie jest długi. Zobowiązania, w odniesieniu do których stosowane są uproszczenia, wyceniane są w momencie początkowego ujęcia i w okresie późniejszym, w tym na koniec okresu sprawozdawczego, w kwocie wymagającej zapłaty. Zobowiązania wobec dostawców, zobowiązania inwestycyjne (nota 39) oraz wybrane pozostałe zobowiązania finansowe (nota 41) wyceniane są więc w kwocie wymagającej zapłaty, ze względu na nieistotny wpływ dyskonta.

Krótkoterminowe zobowiązania wobec dostawców na dzień 31 grudnia 2018 roku i na dzień 31 grudnia 2017 roku prezentuje tabela poniżej:

Segment operacyjny	Stan na 31 grudnia 2018	Stan na 31 grudnia 2017
Dystrybucja, w tym:	312 053	355 374
wobec spółki Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A.	227 095	231 973
Sprzedaż	429 501	265 660
Wydobycie	168 076	172 758
Wytwarzanie	150 731	164 980
Pozostałe	67 377	83 655
Razem	1 127 738	1 042 427

39. Zobowiązania inwestycyjne

Krótkoterminowe zobowiązania inwestycyjne na dzień 31 grudnia 2018 roku i na dzień 31 grudnia 2017 roku prezentuje tabela poniżej:

Segment operacyjny	Stan na 31 grudnia 2018	Stan na 31 grudnia 2017
Dystrybucja	453 887	438 492
Wytwarzanie	219 849	227 084
Wydobycie	88 001	74 682
Sprzedaż i Pozostałe	33 180	57 046
Razem	794 917	797 304

Zobowiązania inwestycyjne długoterminowe zostały zaprezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji pozostałe zobowiązania finansowe. Na dzień 31 grudnia 2018 roku zobowiązanie z tego tytułu wynosiło 59 tysięcy złotych. Na dzień 31 grudnia 2017 roku zobowiązania z tego tytułu wynosiło 10 666 tysięcy złotych.

Zobowiązania do poniesienia nakładów inwestycyjnych

Na dzień 31 grudnia 2018 roku i na dzień 31 grudnia 2017 roku Grupa zobowiązała się ponieść nakłady na rzeczowe aktywa trwałe i aktywa niematerialne odpowiednio w wysokości 3 403 880 tysięcy złotych oraz 3 891 230 tysięcy złotych, z czego największe pozycje przedstawiono w poniższej tabeli:

Segment operacyjny	Przedmiot umowy / nazwa projektu inwestycyjnego	Stan na 31 grudnia 2018	Stan na 31 grudnia 2017
Wytwarzanie	Budowa nowych mocy w Elektrowni Jaworzno III (910 MW)	1 593 273	2 277 479
Dystrybucja	Budowa nowych przyłączy	497 276	594 627
	Modernizacja i odtworzenie istniejących sieci	671 960	451 907
Wydobycie	Budowa szybu Grzegorz wraz z infrastrukturą oraz wyrobiskami towarzyszącymi	210 314	235 377
	Budowa poziomu 800 m w Zakładzie Górniczym Janina	102 134	112 065
	Program inwestycyjny w Zakładzie Górniczym Brzeszcze	32 781	25 617

40. Zobowiązania z tytułu pozostałych podatków i opłat

	Stan na 31 grudnia 2018	Stan na 31 grudnia 2017 (dane przekształcone)
Podatek dochodowy od osób fizycznych	58 898	54 161
Podatek akcyzowy	44 693	43 760
Podatek VAT	81 227	110 867
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń społecznych	210 940	190 443
Pozostałe	9 896	12 483
Razem	405 654	411 714

Regulacje dotyczące podatku od towarów i usług, podatku dochodowego od osób prawnych oraz obciążeń związanych z ubezpieczeniami społecznymi podlegają częstym zmianom. Obowiązujące przepisy mogą również zawierać niejasności, które powodują różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych, zarówno pomiędzy organami państwowymi jak i organami państwowymi i przedsiębiorstwami.

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności (na przykład kwestie celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i grzywien, a wszelkie dodatkowe zobowiązania podatkowe, wynikające z kontroli, muszą zostać zapłacone wraz z odsetkami.

W konsekwencji, kwoty prezentowane i ujawniane w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym mogą się zmienić w przyszłości w wyniku ostatecznej decyzji organu kontroli podatkowej.

41. Pozostałe zobowiązania finansowe

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Pozostałe zobowiązania finansowe klasyfikowane do zobowiązań wycenianych według zamortyzowanego kosztu ujmuje się początkowo według wartości godziwej, skorygowanej o koszty transakcyjne. Po początkowym ujęciu pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane są w wysokości zamortyzowanego kosztu, przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej. W przypadku nieistotnego wpływu dyskonta pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane są w kwocie wymagającej zapłaty.

Instrumenty pochodne stanowią zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej.

PROFESJONALNY OSĄD I SZACUNKI

Na każdy dzień bilansowy Grupa szacuje wartość godziwą zobowiązań wycenianych w wartości godziwej. Metodologia kalkulacji wartości godziwej została przedstawiona w nocie 44 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

	Stan na 31 grudnia 2018	Stan na 31 grudnia 2017 (dane przekształcone)
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	225 829	203 544
Wadia, kaucje, zabezpieczenia otrzymane	81 492	86 233
Zobowiązania z tytułu umów ubezpieczenia	8 380	3 246
Instrumenty pochodne	240 922	62 466
Depozyty uzupełniające z tytułu rozliczeń giełdowych	248 480	7 163
Pozostałe	76 238	71 389
Razem	881 341	434 041
Długoterminowe	107 770	91 879
Krótkoterminowe	773 571	342 162

Wzrost wartości zobowiązań z tytułu ujemnej wyceny instrumentów pochodnych w kwocie 178 456 tysięcy złotych dotyczy w głównej mierze transakcji zawartych na uprawnienia do emisji gazów cieplarnianych i wynika ze wzrostu cen uprawnień do emisji oraz wzrostu ilości zawartych kontraktów. Wzrost wartości zobowiązań z tytułu ujemnej wyceny transakcji zawartych na uprawnienia do emisji wynosi 147 726 tysięcy złotych.

Wartość depozytów uzupełniających związana jest w głównej mierze z terminowymi transakcjami na dostawę praw do emisji gazów cieplarnianych zawieranymi na zagranicznych rynkach giełdowych. Depozyty uzupełniające stanowią środki otrzymane przez Grupę z tytułu bieżących rozliczeń giełdowych, w związku ze zmianą wyceny zawartych kontraktów terminowych typu futures otwartych na dzień bilansowy.

42. Pozostałe zobowiązania niefinansowe krótkoterminowe

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Pozostałe zobowiązania niefinansowe obejmują w szczególności nadpłaty otrzymane od klientów oraz zobowiązania z tytułu otrzymanych zaliczek, które będą rozliczone poprzez dostawę towarów, usług lub środków trwałych. Pozostałe zobowiązania niefinansowe ujmowane są w kwocie wymagającej zapłaty.

	Stan na 31 grudnia 2018	Stan na 31 grudnia 2017
Wpłaty kontrahentów dotyczące przyszłych okresów	335 483	309 207
Nadpłaty od klientów	279 205	253 182
Przedpłaty na poczet opłaty przyłączeniowej	17 583	16 741
Inne	38 695	39 284
Pozostałe zobowiązania niefinansowe krótkoterminowe	1 565	1 643
Razem	337 048	310 850

NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

43. Istotne pozycje skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych sporządzane jest metodą pośrednią.

43.1. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej

Zmiana stanu kapitału obrotowego

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017 (dane przekształcone)
Zmiana stanu należności	(402 821)	(171 885)
Bilansowa zmiana stanu należności od odbiorców	(196 587)	(138 748)
Zmiana stanu innych należności finansowych	(174 993)	(28 132)
Korekta o zmianę stanu należności z tytułu zbycia rzeczowych aktywów trwałych i aktywów finansowych	(3 153)	(3 636)
Korekta o odpisy aktualizujące ujęte w korespondencji z zyskami zatrzymanymi wskutek wejścia w życie MSSF 9 <i>Instrumenty finansowe</i>	(31 471)	–
Pozostałe korekty	3 383	(1 369)
Zmiana stanu zapasów	(222 443)	188 060
Bilansowa zmiana stanu zapasów	(214 338)	190 657
Korekta o przesunięcie zapasów do/z rzeczowych aktywów trwałych	(8 105)	(2 597)
Zmiana stanu zobowiązań z wyjątkiem kredytów i pożyczek	387 953	233 303
Bilansowa zmiana stanu zobowiązań wobec dostawców	85 311	212 698
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu wynagrodzeń, ubezpieczeń i pozostałych zobowiązań finansowych	279 451	33 099
Bilansowa zmiana stanu zobowiązań niefinansowych	36 117	9 671
Zmiana stanu zobowiązań podatkowych za wyjątkiem podatku dochodowego	(6 060)	4 730
Korekta o zmianę stanu podatku od towarów i usług dotycząca zobowiązań inwestycyjnych	(2 563)	(29 255)
Pozostałe korekty	(4 303)	2 360
Zmiana stanu pozostałych aktywów długo- i krótkoterminowych	47 223	137 779
Bilansowa zmiana stanu pozostałych aktywów niefinansowych długo- i krótkoterminowych	41 605	173 507
Zmiana stanu należności podatkowych za wyjątkiem podatku dochodowego	32 252	(61 612)
Zmiana stanu praw do emisji gazów cieplarnianych długo i krótkoterminowych	(32 143)	(92 594)
Zmiana stanu świadectw pochodzenia energii długo i krótkoterminowych	124 267	230 847
Korekta o zmianę stanu zaliczek na nabycie rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych	(62 394)	(110 152)
Korekta o koszty pozyskania umów i koszty rabatów aktywowane w korespondencji z zyskami zatrzymanymi wskutek wejścia w życie MSSF 15 <i>Przychody z umów z klientami</i>	26 355	–
Korekta o odpisy z tytułu utraty wartości pozostałych aktywów niefinansowych	(83 113)	–
Pozostałe korekty	394	(2 217)
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych i dotacji rządowych	(130 315)	(29 351)
Bilansowa zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych i dotacji rządowych	(197 488)	15 939
Korekta o nieodpłatnie otrzymane rzeczowe aktywa trwałe i aktywa niematerialne	(26 351)	(9 413)
Korekta o otrzymane dotacje	(91 003)	(35 877)
Korekta o odpisanie rozliczeń międzyokresowych z tytułu przyłączy w zyski zatrzymane wskutek wejścia w życie MSSF 15 <i>Przychody z umów z klientami</i>	195 666	–
Pozostałe korekty	(11 139)	–
Zmiana stanu rezerw	(512 139)	(145 455)
Bilansowa zmiana stanu rezerw długo i krótkoterminowych	(489 893)	(130 957)
Korekta o zyski/straty aktuarialne od rezerw po okresie zatrudnienia ujmowane w pozostałe całkowite dochody	(14 830)	19 653
Korekta o zmianę stanu rezerw na rekultywację i demontaż ujmowane w korespondencji z rzeczowymi aktywami trwałymi	(5 199)	(33 212)
Pozostałe korekty	(2 217)	(939)
Razem	(832 542)	212 451

Podatek dochodowy zapłacony

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku podatek dochodowy zapłacony wyniósł 392 184 tysiące złotych, z czego kwota 389 078 tysięcy złotych dotyczy Podatkowej Grupy Kapitałowej i wynika z zapłaty przez Podatkową Grupę Kapitałową w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku zaliczek podatku dochodowego w kwocie 342 734 tysiące złotych oraz zapłaty przez Podatkową Grupę Kapitałową podatku dochodowego za rok 2017 w kwocie 46 344 tysiące złotych.

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku podatek dochodowy zapłacony wyniósł 143 217 tysięcy złotych, z czego kwota 136 824 tysiące złotych dotyczy Podatkowej Grupy Kapitałowej i wynika z zapłaty przez Podatkową Grupę Kapitałową zaliczek podatku dochodowego w kwocie 215 848 tysięcy złotych oraz otrzymania przez Podatkową Grupę Kapitałową nadpłaty podatku dochodowego za rok 2016 w kwocie 79 024 tysiące złotych.

43.2. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej

Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych	(3 408 636)	(3 243 046)
Nabycie aktywów niematerialnych	(123 047)	(125 070)
Zmiana stanu zobowiązań inwestycyjnych skorygowanych o VAT	(10 431)	(196 878)
Zmiana stanu zaliczek	62 394	110 152
Koszty remontów oraz wytworzenie we własnym zakresie	(104 745)	(106 032)
Pozostałe	8 754	(884)
Razem	(3 575 711)	(3 561 758)

Udzielenie pożyczek

Wydatki związane z udzieleniem pożyczek związane są z przekazaniem przez Spółkę:

- pożyczki dla spółki współzależnej Elektrociepłownia Stalowa Wola S.A. w łącznej kwocie 47 310 tysięcy złotych, o czym szerzej w nocie 22 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego oraz
- udzieleniem pożyczki spółce PGE EJ 1 Sp. z o.o. w wysokości 4 800 tysięcy złotych.

Splata udzielonych pożyczek

Splata pożyczek dotyczy w głównej mierze częściowej spłaty pożyczki udzielonej Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A. w kwocie 299 100 tysięcy złotych, o czym szerzej w nocie 22 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Dywidendy otrzymane

Wpływy z tytułu dywidend otrzymanych w kwocie 23 608 tysięcy złotych związane są w głównej mierze z otrzymaniem przez Spółkę dywidendy od jednostki współzależnej TAMEH HOLDING Sp. z o.o. w kwocie 16 260 tysięcy złotych.

43.3. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej

Splata pożyczek/kredytów

Wydatki z tytułu spłaty pożyczek i kredytów wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych w kwocie 168 874 tysiące złotych wynikają w głównej mierze ze spłaty przez jednostkę dominującą w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku rat kredytu do Europejskiego Banku Inwestycyjnego w kwocie 162 318 tysięcy złotych.

Odsetki zapłacone

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Odsetki zapłacone od dłużnych papierów wartościowych	(258 358)	(246 790)
Odsetki zapłacone od kredytów	(30 355)	(42 978)
Odsetki zapłacone od leasingu	(196)	(727)
Razem	(288 909)	(290 495)
stanowiące wydatek inwestycyjny	(128 739)	(105 945)
stanowiące wydatek finansowy	(160 170)	(184 550)

Grupa prezentuje w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych poniesione koszty finansowania zewnętrznego aktywowane w bieżącym okresie na składniki aktywów jako wydatki na nabycie rzeczowych aktywów

trwałych i aktywów niematerialnych w przepływach z działalności inwestycyjnej. W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku odsetki stanowiące koszty finansowania zewnętrznego, które podlegały kapitalizacji w wartości rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych wyniosły 128 739 tysięcy złotych.

Emisja dłużnych papierów wartościowych

Wpływy z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku związane są z:

- emisją przez Spółkę obligacji w łącznej kwocie 600 000 tysięcy złotych w ramach Programu Emisji Obligacji z dnia 24 listopada 2015 roku, co zostało szerzej opisane w nocie 32.2 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego;
- emisją przez Spółkę transz obligacji hybrydowych o łącznej wartości nominalnej 750 000 tysięcy złotych w ramach umów zawartych w grudniu 2018 roku z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym, co zostało szerzej opisane w nocie 32.2 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Wpływy od udziałowców niekontrolujących

Wpływy od udziałowców niekontrolujących w kwocie 100 000 tysięcy złotych związane są z wniesieniem przez Fundusz Inwestycji Infrastrukturalnych – Kapitałowy Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych z siedzibą w Warszawie wkładu pieniężnego na objęcie udziałów w podwyższonym kapitale spółki Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o., co zostało szerzej opisane w nocie 53 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Otrzymane dotacje i rekompensaty

Otrzymane dotacje i rekompensaty w kwocie 102 359 tysięcy złotych związane są w głównej mierze z otrzymaniem przez spółkę zależną TAURON Obsługa Klienta Sp. z o.o. zaliczki w kwocie 75 135 tysięcy złotych na przyznane dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na realizację siedmiu projektów w ramach konkursu Cyfrowa Polska.

INSTRUMENTY FINANSOWE I ZARZĄDZANIE RYZYKIEM FINANSOWYM

44. Instrumenty finansowe

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2018 ROKU

Aktywa finansowe posiadane przez Grupę zgodnie z MSSF 9 *Instrumenty finansowe* klasyfikowane są do następujących kategorii instrumentów finansowych:

- aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie;
- aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Na dzień bilansowy Grupa nie posiadała żadnych aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Aktywa finansowe zgodnie z MSSF 9 *Instrumenty finansowe* klasyfikowane są na moment początkowego ujęcia w oparciu o charakterystykę przepływów pieniężnych (test SPPI) oraz model biznesowy, w oparciu o który dane aktywo finansowe jest zarządzane.

Grupa wycenia instrumenty kapitałowe zgodnie z MSSF 9 *Instrumenty finansowe* w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Grupa TAURON dzieli zobowiązania finansowe na następujące kategorie:

- zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- pozostałe zobowiązania finansowe, wyceniane na kolejne dni bilansowe według zamortyzowanego kosztu.

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2017 ROKU

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku Grupa klasyfikowała i wyceniała aktywa finansowa zgodnie z MSR 39 *Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena* do następujących kategorii aktywów finansowych:

- aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy;
- aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży;
- pożyczek i należności.

Grupa nie posiadała aktywów finansowych zaklasyfikowanych do aktywów utrzymywanych do terminu wymagalności.

Zasady rachunkowości dotyczące zobowiązań nie odbiegały istotnie od zasad stosowanych w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku, za wyjątkiem ujmowania skutków modyfikacji przepływów wynikających z umowy, o czym szerzej w nocie 8.1 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

PROFESJONALNY OSĄD I SZACUNKI

Grupa dokonuje osądu w zakresie klasyfikacji instrumentów finansowych.

Na każdy dzień bilansowy Grupa wycenia do wartości godziwej aktywa i zobowiązania zaklasyfikowane do aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej oraz ujawnia wartość godziwą pozostałych instrumentów finansowych. Metodologia wyceny wartości godziwej została przedstawiona poniżej.

Grupa dokonuje odpisu z tytułu oczekiwanej utraty wartości w momencie początkowego ujęcia składnika aktywów finansowych, a następnie aktualizuje wartość odpisu na każdy dzień sprawozdawczy. Grupa ujmuje odpis na oczekiwane straty kredytowe na składnikach aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie, w tym głównie na należności od odbiorców i udzielone pożyczki. Metodologia wyceny została opisana w notach 26 i 45.1.4 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

44.1. Wartość bilansowa i wartość godziwa kategorii i klas instrumentów finansowych

Kategorie i klasy aktywów finansowych	31 grudnia 2018 roku		Kategorie i klasy aktywów finansowych	Stan na 31 grudnia 2017 (dane przekształcone)	
	Wartość bilansowa	Wartość godziwa		Wartość bilansowa	Wartość godziwa
1 Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	2 337 094		1 Aktywa wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy – przeznaczone do obrotu	154 574	
Należności od odbiorców	2 229 400	2 229 400	Instrumenty pochodne	53 216	53 216
Lokaty i depozyty	47 126	47 126	Jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych	101 358	101 358
Pożyczki udzielone	28 296	28 296	2 Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	144 417	
Inne należności finansowe	32 272	32 272	Udziały i akcje (długoterminowe)	141 656	
2 Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy	1 626 932		Udziały i akcje (krótkoterminowe)	42	
Instrumenty pochodne	216 165	216 165	Jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych	2 719	2 719
Udziały i akcje (długoterminowe)	138 450	138 450	3 Pożyczki i należności	2 734 059	
Udziały i akcje (krótkoterminowe)	42	42	Należności od odbiorców	2 032 813	2 032 813
Pożyczki udzielone	199 256	199 256	Lokaty i depozyty	39 756	39 756
Inne należności finansowe	223 232	223 232	Pożyczki udzielone	580 979	491 171
Jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych	26 063	26 063	Inne należności finansowe	80 511	80 511
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	823 724	823 724	4 Aktywa finansowe wyłączone z zakresu MSR 39	499 204	
3 Instrumenty pochodne zabezpieczające	4 178	4 178	Udziały i akcje we wspólnych przedsięwzięciach	499 204	
4 Aktywa finansowe wyłączone z zakresu MSSF 9	543 913		5 Instrumenty pochodne zabezpieczające	28 482	28 482
Udziały i akcje we wspólnych przedsięwzięciach	543 913		6 Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	909 249	909 249
Razem aktywa finansowe, w tym w sprawozdaniu z sytuacji finansowej:	4 512 117		Razem aktywa finansowe, w tym w sprawozdaniu z sytuacji finansowej:	4 469 985	
Aktywa trwałe	1 015 992		Aktywa trwałe	978 325	
Udziały i akcje we wspólnych przedsięwzięciach	543 913		Udziały i akcje we wspólnych przedsięwzięciach	499 204	
Pożyczki udzielone na rzecz wspólnych przedsięwzięć	217 402		Pożyczki udzielone na rzecz wspólnych przedsięwzięć	240 767	
Pozostałe aktywa finansowe	254 677		Pozostałe aktywa finansowe	238 354	
Aktywa obrotowe	3 496 125		Aktywa obrotowe	3 491 660	
Należności od odbiorców	2 229 363		Należności od odbiorców	2 032 813	
Pożyczki udzielone na rzecz wspólnych przedsięwzięć	5		Pożyczki udzielone na rzecz wspólnych przedsięwzięć	329 665	
Pozostałe aktywa finansowe	443 033		Pozostałe aktywa finansowe	219 933	
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	823 724		Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	909 249	

Na podstawie przeprowadzonej analizy zabezpieczenia przekazane, których wartość na dzień 31 grudnia 2018 roku wyniosła 223 232 tysiące złotych, zostały zaklasyfikowane do innych należności finansowych wycenianych w wartościach godziwych przez wynik finansowy ze względu na to, że taka klasyfikacja najbardziej odzwierciedla charakter tych aktywów finansowych. Pozostała część innych należności finansowych została zaklasyfikowana jako wyceniane w zamortyzowanym koszcie.

Grupa klasyfikuje również jako aktywo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy pożyczkę udzieloną Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A. na podstawie porozumienia z dnia 28 lutego 2018 roku, która została szerzej opisana w nocie 22 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Kategorie i klasy zobowiązań finansowych	31 grudnia 2018 roku		Kategorie i klasy zobowiązań finansowych	Stan na 31 grudnia 2017 (dane przekształcone)	
	Wartość bilansowa	Wartość godziwa		Wartość bilansowa	Wartość godziwa
1 Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	13 526 426		1 Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	12 040 129	
Kredyty i pożyczki preferencyjne	17 521	17 521	Kredyty i pożyczki preferencyjne	34 506	34 506
Kredyty i pożyczki udzielane na warunkach rynkowych	867 997	892 832	Kredyty i pożyczki udzielane na warunkach rynkowych	1 063 379	1 065 694
Kredyty w rachunku bieżącym	767	767	Kredyty w rachunku bieżącym	93 503	93 503
Wyemitowane obligacje	10 077 067	10 204 721	Wyemitowane obligacje	8 637 435	8 695 096
Zobowiązania wobec dostawców	1 127 738	1 127 738	Zobowiązania wobec dostawców	1 042 427	1 042 427
Pozostałe zobowiązania finansowe	406 151	406 151	Pozostałe zobowiązania finansowe	154 119	154 119
Zobowiązania inwestycyjne	794 976	794 976	Zobowiązania inwestycyjne	807 970	807 970
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	225 829	225 829	Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	203 544	203 544
Zobowiązania z tytułu umów ubezpieczenia	8 380	8 380	Zobowiązania z tytułu umów ubezpieczenia	3 246	3 246
2 Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy	240 922		2 Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy – przeznaczone do obrotu	62 466	
Instrumenty pochodne	240 922	240 922	Instrumenty pochodne	62 466	62 466
3 Zobowiązania finansowe wyłączone z zakresu MSSF 9	25		3 Zobowiązania z tytułu gwarancji, factoringu i wyłączone z zakresu MSR 39	23 973	
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	25		Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	23 973	
Razem zobowiązania finansowe, w tym w sprawozdaniu z sytuacji finansowej:	13 767 373		Razem zobowiązania finansowe, w tym w sprawozdaniu z sytuacji finansowej:	12 126 568	
Zobowiązania długoterminowe	8 595 980		Zobowiązania długoterminowe	9 593 293	
Zobowiązania z tytułu zadłużenia	8 488 210		Zobowiązania z tytułu zadłużenia	9 501 414	
Pozostałe zobowiązania finansowe	107 770		Pozostałe zobowiązania finansowe	91 879	
Zobowiązania krótkoterminowe	5 171 393		Zobowiązania krótkoterminowe	2 533 275	
Zobowiązania z tytułu zadłużenia	2 475 167		Zobowiązania z tytułu zadłużenia	351 382	
Zobowiązania wobec dostawców	1 127 738		Zobowiązania wobec dostawców	1 042 427	
Zobowiązania inwestycyjne	794 917		Zobowiązania inwestycyjne	797 304	
Pozostałe zobowiązania finansowe	773 571		Pozostałe zobowiązania finansowe	342 162	

Podział instrumentów finansowych na klasy i kategorie jest zgodny z obowiązującymi na dany dzień bilansowy standardami rachunkowości (na dzień 31 grudnia 2018 roku – MSSF 9 *Instrumenty finansowe*; na dzień 31 grudnia 2017 roku – MSR 39 *Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena*).

Opis metodologii wyceny wartości godziwej instrumentów finansowych oraz przypisanie poziomu hierarchii wartości godziwej został przedstawiony w tabelach poniżej.

Klasy aktywów finansowych	Poziom wyceny wartości godziwej	Metodologia ustalania wartości godziwej
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej		
Instrumenty pochodne, w tym:		
IRS	2	Pochodne instrumenty finansowe zostały wycenione zgodnie z metodologią opisaną w nocie 44.3 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.
CCIRS	2	
Kontrakty walutowe forward	2	
Kontrakty towarowe (forward, futures)	1	
Udziały i akcje długoterminowe	3	Grupa dokonała szacunku wartości godziwej posiadanych udziałów w spółkach nienotowanych metodą skorygowanych aktywów netto, biorąc pod uwagę posiadany udział w aktywach netto, korygując wartość o istotne czynniki wpływające na wycenę takie jak dyskonto z tytułu braku kontroli oraz dyskonto z tytułu ograniczonej płynności powyższych instrumentów, oraz metodą zdyskontowanych dywidend. W przypadku pozostałych instrumentów ze względu na fakt, że kluczowe czynniki wpływające na wartość objętych udziałów, nie zmieniły się na dzień bilansowy w stosunku do momentu początkowego ujęcia, Grupa przyjmuje koszt historyczny jako akceptowalne przybliżenie wartości godziwej.
Pożyczki udzielone	3	Wycena wartości godziwej pożyczki dokonana została jako bieżąca wartość przyszłych przepływów pieniężnych z uwzględnieniem ryzyka kredytowego pożyczkobiorcy.
Jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych	1	Wycena wartości godziwej jednostek uczestnictwa następuje w odniesieniu do bieżących notowań jednostek.

Klasy zobowiązań finansowych	Poziom wyceny wartości godziwej	Metodologia ustalania wartości godziwej
Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej		
Instrumenty pochodne, w tym:		
IRS	2	Pochodne instrumenty finansowe zostały wycenione zgodnie z metodologią opisaną w nocie 44.3 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.
CCIRS	2	
Kontrakty walutowe forward	2	
Kontrakty towarowe (forward, futures)	1	
Zobowiązania finansowe, dla których wartość godziwa jest ujawniana		
Kredyty i pożyczki oraz wyemitowane obligacje	2	Zobowiązania z tytułu zadłużenia o stałej stopie procentowej, tj. kredyty otrzymane z Europejskiego Banku Inwestycyjnego, wyemitowane obligacje podporządkowane, wyemitowane euroobligacje oraz obligacje wyemitowane przez spółkę zależną zostały wycenione w wartości godziwej. Wycena wartości godziwej dokonana została jako bieżąca wartość przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych aktualnie obowiązującą stopą procentową dla danych obligacji, pożyczki czy kredytu, tzn. przy zastosowaniu rynkowych stóp procentowych.

Wartość godziwa pozostałych instrumentów finansowych na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku (poza wyłączoneymi z zakresu MSSF 9 *Instrumenty finansowe* oraz MSR 39 *Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena*) nie odbiegała istotnie od wartości prezentowanych w sprawozdaniach finansowych za poszczególne okresy z następujących powodów:

- w odniesieniu do instrumentów krótkoterminowych ewentualny efekt dyskonta nie jest istotny;
- instrumenty te dotyczą transakcji zawieranych na warunkach rynkowych.

Udziały i akcje w jednostkach współzależnych wyłączone z zakresu MSSF 9 *Instrumenty finansowe* wyceniane są metodą praw własności.

Od dnia 1 stycznia 2018 roku w związku z wejściem w życie MSSF 9 *Instrumenty finansowe* Grupa wycenia i ujawnia wartość godziwą udziałów i akcji w spółkach nienotowanych. W okresie porównywalnym wartość godziwa nie była ujawniana ze względu na ograniczoną dostępność danych, a inwestycje wyceniane były w cenie nabycia pomniejszonej o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Na dzień 1 stycznia 2018 roku wartość godziwa wszystkich wycenianych spółek została oszacowana metodą skorygowanych aktywów netto. Na dzień 31 grudnia 2018 roku metodologia wyceny udziałów i akcji w spółkach nienotowanych nie uległa zmianie, za wyjątkiem jednej spółki, dla której zastosowano metodę zdyskontowanych dywidend. Zastosowanie takiej metody wyceny podyktowane zostało stabilnością wypłacanych dywidend oraz znaczną zmianą kapitału własnego spółki w 2018 roku. W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku nie wystąpiły zmiany metodologii wyceny pozostałych instrumentów finansowych zaprezentowanych powyżej.

Zmiana stanu aktywów finansowych, których wycena do wartości godziwej klasyfikowana jest na poziomie 3 hierarchii wartości godziwej

	Nienotowane udziały i akcje	Pożyczki udzielone
Stan na 31 grudnia 2017 roku	141 698	–
Wpływ zastosowania MSSF 9	(26 031)	150 960
Stan na 1 stycznia 2018 roku	115 667	150 960
Zyski/ (straty) za okres ujęte w przychodach/kosztach finansowych	1 754	(11 581)
Zakup/zaciągnięcie	21 083	–
Sprzedaż/splata	(12)	(299 100)
Rozliczenie umowy konsolidującej dług	–	358 977
Stan na 31 grudnia 2018 roku	138 492	199 256

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku, ani też w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku, nie miały miejsca przesunięcia między poziomem 1 a poziomem 2 hierarchii wartości godziwej, ani też żaden z instrumentów nie został przesunięty z lub do poziomu 3 hierarchii wartości godziwej.

44.2. Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w podziale na kategorie instrumentów finansowych**Rok zakończony 31 grudnia 2018 roku**

	Aktywa / zobowiązania wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Aktywa finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Instrumenty zabezpieczające	Aktywa / zobowiązania finansowe wyłączone z zakresu MSSF 9	Razem
Dywidendy i udziały w zyskach	7 348	–	–	–	–	7 348
Przychody/(Koszty) z tytułu odsetek	5 554	21 675	(147 521)	1 202	(196)	(119 286)
Różnice kursowe	(7 416)	1 406	(77 445)	–	–	(83 455)
Odpisy aktualizujące/ aktualizacja wartości	(7 815)	7 170	(11 994)	–	–	(12 639)
Prowizje związane z kredytami i papierami dłużnymi	–	–	(22 945)	–	–	(22 945)
Zysk/(strata) ze zbycia inwestycji	(25)	(1 243)	–	–	–	(1 268)
Wynik na zrealizowanych pochodnych instrumentach finansowych*	(6 078)	–	–	–	–	(6 078)
Przychody/(koszty) finansowe netto	(8 432)	29 008	(259 905)	1 202	(196)	(238 323)
Aktualizacja wartości	(17 534)	(20 079)	–	–	–	(37 613)
Wynik na zrealizowanych pochodnych instrumentach finansowych*	16 910	–	–	–	–	16 910
Przychody/(koszty) operacyjne netto	(624)	(20 079)	–	–	–	(20 703)
Zmiana wyceny	–	–	–	(24 297)	–	(24 297)
Pozostałe całkowite dochody	–	–	–	(24 297)	–	(24 297)

* Grupa ujmuje przychody i koszty z tytułu instrumentów pochodnych towarowych w działalności operacyjnej. Przychody i koszty z tytułu pozostałych instrumentów pochodnych ujmowane są w przychodach/kosztach finansowych.

Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku

	Aktywa / zobowiązania wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy – przeznaczone do obrotu	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Pożyczki i należności	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Instrumenty zabezpieczające	Aktywa / zobowiązania finansowe wyłączone z zakresu MSR 39	Razem
Dywidendy i udziały w zyskach	–	9 136	–	–	–	–	9 136
Przychody/(Koszty) z tytułu odsetek	20 318	–	26 713	(209 885)	1 525	(727)	(162 056)
Różnice kursowe	(2 688)	–	1 692	128 386	–	–	127 390
Odpisy aktualizujące/ aktualizacja wartości	(11 820)	503	(117)	–	–	–	(11 434)
Prowizje związane z kredytami i papierami dłużnymi	–	–	–	(19 020)	–	–	(19 020)
Zysk/(strata) ze zbycia inwestycji	–	(103)	(803)	–	–	–	(906)
Wynik na zrealizowanych pochodnych instrumentach finansowych*	(4 866)	–	–	–	–	–	(4 866)
Przychody/(koszty) finansowe netto	944	9 536	27 485	(100 519)	1 525	(727)	(61 756)
Aktualizacja wartości	(13 514)	–	(25 170)	–	–	–	(38 684)
Wynik na zrealizowanych pochodnych instrumentach finansowych*	8 737	–	–	–	–	–	8 737
Przychody/(koszty) operacyjne netto	(4 777)	–	(25 170)	–	–	–	(29 947)
Zmiana wyceny	–	–	–	–	(8 159)	–	(8 159)
Pozostałe całkowite dochody	–	–	–	–	(8 159)	–	(8 159)

* Grupa ujmuje przychody i koszty z tytułu instrumentów pochodnych towarowych w działalności operacyjnej. Przychody i koszty z tytułu pozostałych instrumentów pochodnych ujmowane są w przychodach/kosztach finansowych.

44.3. Instrumenty pochodne i rachunkowość zabezpieczeń**WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI**

Pochodne instrumenty finansowe objęte zakresem MSSF 9 *Instrumenty finansowe* zalicza się do aktywów/zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, z wyjątkiem instrumentów pochodnych stanowiących instrumenty zabezpieczające i objętych rachunkowością zabezpieczeń. Instrumenty pochodne na zakup i sprzedaż aktywów niefinansowych nabywane i utrzymywane w celu zabezpieczenia własnych potrzeb jako wyłączone z zakresu MSSF 9 *Instrumenty finansowe* nie podlegają wycenie na dzień bilansowy. Zasady rachunkowości w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku, bazujące na MSR 39 *Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena* są spójne z zasadami wynikającymi z MSSF 9 *Instrumenty finansowe*.

Na dzień bilansowy Grupa posiada następujące instrumenty pochodne objęte zakresem MSSF 9 *Instrumenty finansowe*:

Klasyfikacja	Rodzaj instrumentów	Ujęcie w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów
Instrumenty pochodne w rachunkowości zabezpieczeń	Swapy procentowe (Interest Rate Swap – IRS) zawarte w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianami stóp procentowych z tytułu wyemitowanych obligacji. Podlegają rachunkowości zabezpieczeń.	– wycena (efektywna część zabezpieczenia) w pozostałych całkowitych dochodach, przeniesienie do wyniku finansowego w momencie, gdy pozycja zabezpieczana wpływa na zysk lub stratę okresu, – wycena (nieefektywna część zabezpieczenia) w zysku lub stracie okresu
Instrumenty pochodne poza rachunkowością zabezpieczeń – zaklasyfikowane do „aktywów/zobowiązań wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy”	• kontrakty walutowe forward zawierane w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianami kursów walut;	– przychody/(koszty) finansowe
	• kontrakty forward i futures na zakup i sprzedaż uprawnień do emisji zanieczyszczeń, energii i innych towarów zawierane i utrzymywane w celach spekulacyjnych;	– przychody/(koszty) operacyjne
	• swapy procentowo-walutowe (Coupon Only Cross Currency Swap fixed-fixed – CCIRS) zawierane w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianami kursów walutowych.	– przychody/(koszty) finansowe

Instrumenty pochodne objęte zakresem MSSF 9 *Instrumenty finansowe* wykazuje się jako aktywa, gdy ich wartość jest dodatnia, i jako zobowiązania – gdy ich wartość jest ujemna.

Rachunkowość zabezpieczeń

W celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianami stóp procentowych Grupa korzysta z finansowych instrumentów pochodnych typu swap procentowy (Interest Rate Swap). Instrumenty te zabezpieczają przepływy środków pieniężnych związane z wyemitowanymi obligacjami. Transakcje te są objęte rachunkowością zabezpieczeń.

W momencie ustanowienia zabezpieczenia Grupa formalnie wyznacza i dokumentuje powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych ujmuje się w następujący sposób:

- część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym, które stanowią efektywne zabezpieczenie ujmuje się bezpośrednio w pozostałych całkowitych dochodach oraz
- nieefektywną część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym ujmuje się w wyniku finansowym jako zysk lub stratę bieżącego okresu.

Ujęte w pozostałych całkowitych dochodach zyski/straty z przeszacowania instrumentu zabezpieczającego ujmuje się bezpośrednio jako zysk lub stratę bieżącego okresu w momencie, w którym pozycja zabezpieczana wpływa na zysk lub stratę bieżącego okresu. W przypadku IRS korygowane są odpowiednio koszty odsetkowe z tytułu zadłużenia.

PROFESJONALNY OSĄD I SZACUNKI

Grupa dokonuje oszacowania wartości godziwej na każdy dzień bilansowy. Metodologia została przedstawiona poniżej.

Instrument pochodny	Metodologia ustalania wartości godziwej
IRS	Różnica zdyskontowanych odsetkowych przepływów pieniężnych opartych o zmienną stopę procentową oraz o stałą stopę procentową. Dane wejściowe stanowi krzywa stóp procentowych z serwisu Reuters.
CCIRS	Różnica zdyskontowanych odsetkowych przepływów pieniężnych strumienia płaconego i strumienia otrzymywanego, w dwóch różnych walutach, wyrażona w walucie obcej. Dane wejściowe stanowią krzywe stóp procentowych, basis spready oraz fixing NBP dla odpowiednich walut z serwisu Reuters.
Kontrakty walutowe forward	Różnica zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych pomiędzy ceną terminową na dzień wyceny a ceną transakcyjną, przemnożona przez wartość nominalną kontraktu w walucie obcej. Dane wejściowe stanowią fixing NBP i krzywa stóp procentowych implikowana z transakcji fx swap dla odpowiedniej waluty z serwisu Reuters.
Kontrakty towarowe (forward, futures)	Wartość godziwa transakcji terminowych na zakup i sprzedaż uprawnień do emisji zanieczyszczeń, energii elektrycznej oraz innych towarów ustalana jest w oparciu o ceny notowane na aktywnym rynku lub w oparciu o przepływy pieniężne stanowiące różnicę pomiędzy indeksem referencji cenowej (krzywą forward) i ceną kontraktu.

Na każdy dzień bilansowy Grupa bada efektywność zabezpieczenia. W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku oraz w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku zabezpieczenie było w całości efektywne.

Wycenę instrumentów pochodnych na poszczególne dni bilansowe prezentuje poniższa tabela.

	Stan na 31 grudnia 2018				Stan na 31 grudnia 2017 (dane przekształcone)			
	Odniesiono w wynik finansowy	Odniesiono w pozostałe całkowite dochody	Ogółem		Odniesiono w wynik finansowy	Odniesiono w pozostałe całkowite dochody	Ogółem	
			Aktywa	Zobowiązania			Aktywa	Zobowiązania
CCIRS	(5 140)	–	–	(5 140)	(9 299)	–	–	(9 299)
IRS	16	4 162	4 178	–	23	28 459	28 482	–
Forward/futures towarowy	(17 138)	–	216 165	(233 303)	395	–	53 216	(52 821)
Forward walutowy	(2 479)	–	–	(2 479)	(346)	–	–	(346)
Razem			220 343	(240 922)			81 698	(62 466)
Długoterminowe			43 844	(37 930)			26 704	(5 217)
Krótkoterminowe			176 499	(202 992)			54 994	(57 249)

Hierarchia wartości godziwej w odniesieniu do pochodnych instrumentów finansowych przedstawiała się następująco:

	Stan na 31 grudnia 2018		Stan na 31 grudnia 2017 (dane przekształcone)	
	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 1	Poziom 2
Aktywa				
Instrumenty pochodne – towarowe	216 165	–	53 216	–
Instrumenty pochodne – IRS	–	4 178	–	28 482
Razem	216 165	4 178	53 216	28 482
Zobowiązania				
Instrumenty pochodne – towarowe	233 303	–	52 821	–
Instrumenty pochodne – walutowe	–	2 479	–	346
Instrumenty pochodne – CCIRS	–	5 140	–	9 299
Razem	233 303	7 619	52 821	9 645

Instrumenty pochodne objęte rachunkowością zabezpieczeń

W roku 2016 Spółka zabezpieczyła część ryzyka stopy procentowej w stosunku do przepływów pieniężnych związanych z ekspozycją na WIBOR 6M wyznaczonych w ramach dynamicznej strategii zarządzania ryzykiem, tj. odsetek od dłużnych papierów wartościowych o wartości nominalnej 2 100 000 tysięcy złotych, poprzez zawarcie transakcji zabezpieczających swap procentowy (IRS) na okres od 4 do 5 lat. Powyższe transakcje objęte są rachunkowością zabezpieczeń.

Wpływ rachunkowości zabezpieczeń na kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających został przedstawiony w nocie 30.5. niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku zmiana wyceny zmniejszyła pozostałe całkowite dochody o 24 297 tysięcy złotych, a w wyniku finansowym bieżącego okresu ujęto kwotę 1 202 tysiące złotych, co zmniejszyło wartość kosztów finansowych wynikających z odsetek od wyemitowanych obligacji.

Instrumenty pochodne wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Na dzień 31 grudnia 2018 roku instrumenty pochodne nie objęte rachunkowością zabezpieczeń i klasyfikowane do kategorii aktywów lub zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy obejmowały:

- instrumenty pochodne CCIRS mające na celu zabezpieczenie przepływów walutowych wygenerowanych przez płatności odsetkowe od wyemitowanych euroobligacji,
- instrumenty pochodne (futures, forward) towarowe obejmujące transakcje terminowe na zakup i sprzedaż uprawnień do emisji zanieczyszczeń i innych towarów,
- transakcje pochodne typu forward walutowy mające na celu zabezpieczenie przepływów walutowych wygenerowanych z tytułu prowadzonej działalności.

Instrumenty pochodne CCIRS dotyczą transakcji Coupon Only Cross Currency Swap fixed-fixed zawartych przez Spółkę w roku 2017 oraz w styczniu 2018 i polegają na wymianie płatności odsetkowych od łącznej kwoty nominalnej 500 000 tysięcy euro. Termin zapadalności transakcji upływa w lipcu 2027 roku. Zgodnie z warunkami transakcji, Spółka płaci odsetki naliczone na podstawie stałej stopy procentowej w złotych, równocześnie otrzymując płatności według stałej stopy procentowej w euro. Powyższa transakcja nie podlega rachunkowości zabezpieczeń.

45. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Rodzaje ryzyk związanych z instrumentami finansowymi, na jakie narażona jest Grupa TAURON wraz z opisem ekspozycji na ryzyko i sposobu zarządzania ryzykiem prezentuje poniższa tabela.

Ekspozycja na ryzyko	Zarządzanie ryzykiem	Regulacja
Ryzyko kredytowe		
Możliwość poniesienia straty z tytułu niewywiązania się partnerów handlowych z zobowiązań kontraktowych. Ekspozycja kredytowa dzieli się na ekspozycję z tytułu płatności (kwota jaka może zostać utracona w wyniku braku zapłaty za towar lub usługę) i ekspozycję zastąpienia (kwota jaka może zostać utracona w wyniku niezrealizowania dostawy towaru lub wykonania usługi).	Zarządzanie ryzykiem kredytowym ma postać sterowania poziomem ekspozycji kredytowej, generowanej w momencie zawierania kontraktów przez spółki Grupy TAURON. Generalną zasadą jest, że przed zawarciem kontraktu każdy podmiot poddawany jest badaniu kondycji finansowej i otrzymuje limit kredytowy, stanowiący ograniczenie maksymalnej ekspozycji z tytułu zaangażowania handlowego. Ekspozycja kredytowa jest w tym kontekście rozumiana jako kwota, która może zostać utracona, jeśli kontrahent nie wywiąże się ze swoich zobowiązań w określonym czasie (z uwzględnieniem wartości wniesionych przez niego zabezpieczeń). Ekspozycję kredytową wylicza się na aktualny dzień i dzieli się ją na ekspozycję z tytułu płatności i ekspozycję zastąpienia. Grupa TAURON posiada zdecentralizowany system zarządzania ryzykiem kredytowym, jednak kontrola, limitowanie i raportowanie tej kategorii ryzyka odbywa się centralnie, na poziomie Spółki. Funkcjonująca Polityka Zarządzania Ryzykiem Kredytowym w Grupie TAURON określa zasady zarządzania ryzykiem kredytowym na poziomie Grupy, mające skutecznie zminimalizować wpływ tego ryzyka na realizację celów Grupy. Na podstawie wartości ekspozycji oraz oceny kondycji finansowej poszczególnych klientów wartość ryzyka kredytowego, na jakie narażona jest Grupa TAURON, jest wyliczana z wykorzystaniem metod statystycznych, według których oblicza się wartość narażoną na ryzyko na podstawie rozkładu prawdopodobieństwa straty całkowitej.	Polityka zarządzania ryzykiem kredytowym w Grupie TAURON
Ryzyko płynności		
Możliwość utraty lub ograniczenia zdolności do regulowania bieżących wydatków ze względu na nieadekwatną wielkość lub strukturę płynnych aktywów w stosunku do zobowiązań krótkoterminowych lub niedostateczny poziom rzeczywistych wpływów netto z działalności operacyjnej.	Sytuacja płynnościowa Grupy TAURON jest na bieżąco monitorowana pod kątem ewentualnych odchyleń od zakładanych planów, a dostępność zewnętrznych źródeł finansowania, których kwota istotnie przewyższa oczekiwane zapotrzebowanie w krótkim okresie, mityguje ryzyko utraty płynności. W tym celu Spółka stosuje określone zasady wyznaczania pozycji płynnościowej zarówno poszczególnych spółek, jak i całej Grupy TAURON, co pozwala zabezpieczyć środki na pokrycie ewentualnej luki płynnościowej, zarówno poprzez alokację środków pomiędzy spółkami (mechanizm cash pool), jak również z wykorzystaniem finansowania zewnętrznego, w tym kredytów w rachunkach bieżących. Spółka zarządza również ryzykiem finansowania rozumianym jako brak możliwości pozyskania nowego finansowania, wzrost kosztów finansowania oraz ryzyko wypowiedzenia dotychczasowych umów finansowania. W ramach minimalizacji ryzyka finansowania TAURON prowadzi politykę pozyskiwania finansowania dla Grupy TAURON z odpowiednim wyprzedzeniem w stosunku do planowanej daty jego wykorzystania, tj. do 24 miesięcy przed planowanym zapotrzebowaniem. Taka polityka ma na celu przede wszystkim zapewnienie elastycznego doboru źródeł finansowania i wykorzystania sprzyjających warunków rynkowych, a także zmniejszenie ryzyka konieczności zaciągnięcia nowych zobowiązań na niekorzystnych warunkach finansowych.	Polityka zarządzania płynnością finansową w Grupie TAURON
Ryzyko rynkowe – ryzyko zmian stóp procentowych i kursów walutowych		
Możliwość negatywnego wpływu na wyniki Grupy poprzez wahania wartości godziwej instrumentów finansowych lub przyszłych przepływów pieniężnych z nimi związanych na skutek zmian stóp procentowych lub kursów walutowych.	Grupa TAURON zarządza ryzykiem walutowym i ryzykiem stopy procentowej w oparciu o opracowaną i przyjętą do stosowania Politykę zarządzania ryzykiem finansowym w Grupie TAURON. Głównym celem zarządzania tymi ryzykami jest minimalizacja wrażliwości przepływów pieniężnych Grupy TAURON na czynniki ryzyka finansowego oraz minimalizacja kosztów finansowych i kosztów zabezpieczenia w ramach transakcji z wykorzystaniem instrumentów pochodnych. W przypadkach, w których jest to możliwe i ekonomicznie uzasadnione, wykorzystywane są instrumenty pochodne, których charakterystyka pozwala na zastosowanie rachunkowości zabezpieczeń. Polityka zarządzania ryzykiem finansowym w Grupie TAURON wprowadza zasady rachunkowości zabezpieczeń, które określają zasady i rodzaje rachunkowości zabezpieczeń oraz ujęcie księgowe instrumentów zabezpieczających i pozycji zabezpieczanych w ramach rachunkowości zabezpieczeń zgodnie z MSSF.	Polityka zarządzania ryzykiem finansowym w Grupie TAURON
Ryzyko rynkowe – ryzyko zmian cen		
Nieplanowana zmienność wyniku operacyjnego Grupy TAURON wynikająca z fluktuacji cen rynków towarowych oraz odchyleń wolumenu w poszczególnych obszarach działalności handlowej Grupy TAURON.	W celu efektywnego zarządzania stworzono system zarządzania ryzykiem handlowym powiązany organizacyjnie i informacyjnie z funkcjonującą na poziomie Grupy TAURON strategią zabezpieczenia pozycji handlowej. Polityka wprowadza system wczesnego ostrzegania oraz system limitowania ekspozycji na ryzyko w poszczególnych obszarach handlowych. Podstawową miarę operacyjną ryzyka rynkowego w Grupie TAURON stanowi miara wartości narażonej na ryzyko (Value at Risk) określająca maksymalną dopuszczalną zmianę wartości pozycji w zadanym horyzoncie czasowym i na określonym poziomie prawdopodobieństwa.	Polityka zarządzania ryzykiem handlowym w Grupie TAURON

45.1. Ryzyko kredytowe

Poniższa tabela przedstawia główne klasy instrumentów finansowych, w których powstaje ekspozycja na ryzyko kredytowe. Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe wynikająca z aktywów finansowych Grupy TAURON jest równa ich wartościom bilansowym.

Klasy instrumentów finansowych	Stan na 31 grudnia 2018	Stan na 31 grudnia 2017
Należności od odbiorców	2 229 400	2 032 813
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	823 724	909 249
Pożyczki udzielone	227 552	580 979
Instrumenty pochodne	220 343	81 698
Lokaty i depozyty	47 126	39 756
Inne należności finansowe	255 504	80 511

45.1.1. Ryzyko kredytowe związane z należnościami od odbiorców

Grupa posiada należności od dwóch grup odbiorców: odbiorcy instytucjonalni oraz odbiorcy indywidualni. Poniższa tabela przedstawia procentowy udział poszczególnych grup w łącznej kwocie należności od odbiorców:

	Stan na 31 grudnia 2018	Stan na 31 grudnia 2017
Odbiorcy instytucjonalni	70,88%	70,25%
Odbiorcy indywidualni	29,12%	29,75%
Razem	100%	100%

W Grupie nie występują istotne koncentracje ryzyka kredytowego związanego z działalnością podstawową. Największą pozycję należności od odbiorców stanowi należność od PSE S.A., a udział w saldzie należności od odbiorców wynosi odpowiednio na dzień 31 grudnia 2018 roku – 6,55% oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku – 4,78%.

Grupa na bieżąco monitoruje ryzyko kredytowe generowane w ramach prowadzonej działalności zgodnie z Polityką Zarządzania Ryzykiem Kredytowym w Grupie TAURON. W wyniku przeprowadzanej analizy wiarygodności kredytowej kontrahentów o istotnej ekspozycji kredytowej płatności i zastąpienia, Grupa w uzasadnionych przypadkach, wymagała przedstawienia przez kontrahenta stosownych zabezpieczeń.

W odniesieniu do klientów instytucjonalnych sprzedaż jest realizowana tylko zweryfikowanym klientom. Dzięki temu, zdaniem kierownictwa, nie istnieje dodatkowe ryzyko kredytowe, ponad poziom określony odpisem aktualizującym nieściągalne należności właściwym dla należności handlowych Grupy.

Wiekowanie należności od odbiorców oraz informacje odnośnie odpisów aktualizujących należności od odbiorców zaprezentowano w nocie 26 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

45.1.2. Ryzyko kredytowe związane z innymi należnościami finansowymi

Inne należności finansowe Grupy na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku dotyczą w głównej mierze odbiorców instytucjonalnych (udział odpowiednio 99,89% i 97,61%). Na dzień 31 grudnia 2018 roku główną pozycję innych należności finansowych stanowią depozyty początkowe wynikające z zabezpieczeń przekazanych z tytułu transakcji zawieranych na giełdach. Mechanizmy funkcjonowania giełdy i stosowane zabezpieczenia w ocenie Spółki zasadniczo eliminują ryzyko kredytowe. Poza zabezpieczeniami giełdowymi nie występuje istotna koncentracja ryzyka kredytowego związanego z innymi należnościami finansowymi.

Odnośnie innych należności finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie na dzień bilansowy Grupa szacuje odpis aktualizujący.

Wiekowanie innych należności finansowych na dzień 31 grudnia 2018 roku wycenianych w zamortyzowanym koszcie

	Nie przeterminowane	Przeterminowane					Razem
		<30 dni	30–90 dni	90–180 dni	180–360 dni	>360 dni	
Wartość przed uwzględnieniem odpisu aktualizującego	42 580	780	1 292	23 103	5 813	78 006	151 574
Procent odpisu aktualizującego	25%	67%	98%	100%	100%	100%	–
Odpis aktualizujący	(10 668)	(522)	(1 262)	(23 064)	(5 808)	(77 978)	(119 302)
Wartość netto	31 912	258	30	39	5	28	32 272

Wiekowanie innych należności finansowych na dzień 31 grudnia 2017 roku wycenianych w zamortyzowanym koszcie

	Nie przeterminowane	Przeterminowane					Razem
		<30 dni	30–90 dni	90–180 dni	180–360 dni	>360 dni	
Wartość przed uwzględnieniem odpisu aktualizującego	80 017	2 670	40 653	1 879	1 885	68 193	195 297
Procent odpisu aktualizującego	2%	29%	99%	90%	99%	100%	–
Odpis aktualizujący	(1 951)	(771)	(40 332)	(1 691)	(1 867)	(68 174)	(114 786)
Wartość netto	78 066	1 899	321	188	18	19	80 511

Zmiana stanu odpisów aktualizujących inne należności finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Bilans otwarcia	(114 786)	(56 993)
Utworzenie	(8 705)	(13 149)
Wykorzystanie	511	551
Rozwiązanie	1 860	4 087
Inne zmiany	1 818	(49 282)
Bilans zamknięcia	(119 302)	(114 786)

45.1.3. Ryzyko kredytowe związane ze środkami pieniężnymi i ich ekwiwalentami oraz z instrumentami pochodnymi

Zarządzanie ryzykiem kredytowym związanym ze środkami pieniężnymi Grupa realizuje poprzez dywersyfikację banków, w których lokowane są nadwyżki środków pieniężnych. Są to banki posiadające oceny ratingowe na poziomie inwestycyjnym. Udział trzech banków, w których Grupa posiada największe salda środków pieniężnych, na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosił 82%.

Podmioty, z którymi Spółka zawiera transakcje pochodne w celu zabezpieczenia przed ryzykiem związanym ze zmianami stóp procentowych i kursów walutowych, działają w sektorze finansowym. Są to banki posiadające oceny ratingowe na poziomie inwestycyjnym. Spółka dywersyfikuje banki, z którymi zawiera transakcje pochodne.

Instrumenty pochodne, dla których aktywem bazowym są aktywa niefinansowe, objęte zakresem MSSF 9 *Instrumenty finansowe*, dotyczą transakcji typu futures i forward. Zgodnie z regulacjami giełdowymi funkcjonują odpowiednie mechanizmy zabezpieczające – depozyty początkowe i uzupełniające. W ramach depozytów uzupełniających Spółka na bieżąco przekazuje i otrzymuje środki pieniężne z tytułu zmiany wyceny instrumentów, co oznacza, że na dzień bilansowy w przypadku transakcji futures ryzyko kredytowe zasadniczo nie występuje. Transakcje pozagiełdowe zawierane są przede wszystkim na sprzedaż aktywów niefinansowych, a ich wycena na dzień 31 grudnia 2018 roku ujęta została w zobowiązaniach.

45.1.4. Ryzyko kredytowe związane z udzielonymi pożyczkami**Pożyczki wyceniane według zamortyzowanego kosztu**

W odniesieniu do udzielonych pożyczek wycenianych według zamortyzowanego kosztu, Spółka szacuje ryzyko niewypłacalności pożyczkobiorców w oparciu o ratingi nadane kontrahentom z wykorzystaniem wewnętrznego modelu scoringowego, odpowiednio przekształcone na prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania. Oczekiwana strata kredytowa kalkulowana jest przy uwzględnieniu wartości pieniądza w czasie.

Na potrzeby określenia horyzontu kalkulacji oczekiwanych strat kredytowych, weryfikowany jest fakt znaczącego wzrostu ryzyka kredytowego związanego z danym aktywem finansowym od momentu początkowego ujęcia tego aktywa finansowego.

Przy analizie wystąpienia znacznego wzrostu ryzyka kredytowego związanego z danym aktywem Grupa bierze pod uwagę m.in. następujące przesłanki:

- wewnętrzny lub zewnętrzny rating kontrahenta na dzień sprawozdawczy jest o ponad dwa stopnie ratingowe niższy (gorszy) od ratingu kontrahenta w momencie początkowego ujęcia,
- prawdopodobieństwo niewypłacalności kontrahenta na dzień sprawozdawczy w horyzoncie 1 roku jest co najmniej dwukrotnie większe od prawdopodobieństwa niewypłacalności na datę początkowego ujęcia,
- przeterminowanie należności z tytułu danego aktywa przekracza 30 dni.

W przypadku, w którym należność od danego kontrahenta znajduje się w przedziale przeterminowania przekraczającym 90 dni, przyjmowane jest założenie o niewykonaniu zobowiązania przez kontrahenta tj. prawdopodobieństwo niewypłacalności przypisane do kontrahenta wynosi 100%.

Zmiana stanu pożyczek udzielonych oraz odpisów aktualizujących, wycenianych według zamortyzowanego kosztu

	Stopień 1 – odpis w kwocie 12-miesięcznych oczekiwanych strat kredytowych – bez utraty wartości	Stopień 2 – odpis na oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia – bez utraty wartości	Razem
Wartość brutto			
Stan na 1 stycznia 2018 roku	340 212	–	340 212
Naliczenie odsetek od zadłużenia EC Stalowa Wola S.A. na dzień porozumienia konsolidującego	2 312	–	2 312
Zaprzestanie ujmowania pożyczek z EC Stalowa Wola S.A. w związku z porozumieniem konsolidującym	(358 977)	–	(358 977)
Pozostałe pożyczki udzielone/splacone EC Stalowa Wola S.A.	45 185	–	45 185
Pożyczka udzielona PGE EJ 1 Sp. z o.o.	4 800	–	4 800
Odsetki naliczone	601	37	638
Zmiana stanu pożyczek udzielonych w ramach usługi cash pool	(7 533)	2 595	(4 938)
Stan na 31 grudnia 2018 roku	26 600	2 632	29 232
Odpis aktualizujący			
Stan na 1 stycznia 2018 roku	(8 207)	–	(8 207)
Utworzenie dla pożyczek	(496)	(424)	(920)
Rozwiązanie w związku z porozumieniem konsolidującym z EC Stalowa Wola S.A.	8 191	–	8 191
Stan na 31 grudnia 2018 roku	(512)	(424)	(936)
Wartość netto na 31 grudnia 2018 roku	26 088	2 208	28 296

Pożyczki udzielone wyceniane według zamortyzowanego kosztu z podziałem na ratingi stosowane w Grupie na dzień 31 grudnia 2018 roku

Ratingi stosowane w Grupie	Stopień 1 – odpis w kwocie 12-miesięcznych oczekiwanych strat kredytowych – bez utraty wartości	Stopień 2 – odpis na oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia – bez utraty wartości	Razem
AAA do A	–	–	–
A- do BBB-	–	–	–
BB+ do BB	7 989	–	7 989
BB- do B	18 611	–	18 611
B- do D	–	2 632	2 632
Wartość brutto na 31 grudnia 2018	26 600	2 632	29 232
odpis aktualizujący	(512)	(424)	(936)
Wartość netto na 31 grudnia 2018	26 088	2 208	28 296

Spółka nie udzieliła pożyczek, dla których odpisy aktualizujące kalkulowane są w całym cyklu życia instrumentu finansowego, które na dzień 31 grudnia 2018 roku dotknięte są utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe.

Pożyczki wyceniane w wartości godziwej

Wycena pożyczki udzielonej wspólnemu przedsięwzięciu Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A. klasyfikowanej w aktywach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy o wartości bilansowej 199 256 tysięcy złotych uwzględnia wpływ ryzyka kredytowego. Pożyczka została zabezpieczona poprzez weksel in blanco z porozumieniem wekslowym.

45.2. Ryzyko związane z płynnością

Grupa utrzymuje równowagę pomiędzy ciągłością, elastycznością i kosztem finansowania poprzez korzystanie z różnych źródeł finansowania, które pozwalają na zarządzanie ryzykiem płynności i skutecznie minimalizują negatywne skutki jego materializacji.

Grupa TAURON prowadzi scentralizowaną politykę w zakresie zarządzania finansami, dzięki czemu możliwe jest efektywne zarządzanie obszarem w ramach całej Grupy. W Grupie została wdrożona między innymi *Polityka zarządzania płynnością finansową Grupy TAURON*, dzięki której następuje optymalizacja zarządzania pozycją płynnościową

Grupy TAURON i tym samym zmniejsza się ryzyko utraty płynności przez Grupę, jak i każdą ze spółek wchodzących w skład Grupy TAURON oraz zmniejsza się koszty finansowe. Poprzez wdrożenie odpowiednich standardów prognozowania możliwe staje się ustalenie precyzyjnej pozycji płynnościowej Grupy TAURON pozwalającej na optymalizację doboru momentu pozyskania finansowania oraz terminu zapadalności i rodzajów instrumentów lokacyjnych, a także odpowiedniego poziomu rezerwy płynnościowej.

Dodatkowo, w celu zminimalizowania możliwości wystąpienia zakłóceń przepływów środków pieniężnych oraz ryzyka utraty płynności Grupa TAURON podobnie jak w poprzednim roku stosowała mechanizm cash pool. Dzięki funkcjonowaniu struktury cash pool spółki Grupy TAURON, posiadające krótkotrwałe niedobory środków, mogą korzystać ze środków spółek wykazujących nadwyżki finansowe, bez konieczności pozyskiwania finansowania zewnętrznego.

Kredyty w rachunku bieżącym na dzień 31 grudnia 2018 roku

	Bank	Waluta	Kwota dostępnego finansowania w walucie	Data spłaty	Saldo na dzień 31 grudnia 2018 roku	
					w walucie	w PLN
limit intraday	PKO BP*	PLN	500 000	17.12.2020	–	–
kredyt w rachunku	PKO BP*	PLN	300 000	29.12.2020	–	–
	BGK	EUR	45 000	31.12.2019	–	–
	mBank	USD	500	28.03.2019	204	767

* Cash pool, niezależnie od środków gromadzonych przez poszczególnych uczestników, jest powiązany z elastyczną linią kredytową.

Wykorzystanie kredytów walutowych ma na celu mitygację ryzyka kursowego związanego z zawieraniem w walutach obcych transakcjami handlowymi.

Prowadzona polityka w zakresie pozyskiwania źródeł finansowania umożliwia przede wszystkim zwiększenie możliwości otrzymania finansowania, obniżenie kosztu kapitału zewnętrznego, redukcję ilości i formy zabezpieczeń ustanowionych na majątku Grupy TAURON oraz kowenantów wymaganych przez instytucje finansowe, a także wpływa na zmniejszenie kosztów administracyjnych. Centralny model finansowania umożliwia również pozyskiwanie źródeł finansowania niedostępnych dla pojedynczych spółek.

W 2018 roku Grupa posiadała pełną zdolność do regulowania swoich zobowiązań w terminie ich płatności.

Tabele poniżej przedstawiają zobowiązania finansowe Grupy na dzień 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku według daty zapadalności na podstawie umownych niezdyskontowanych płatności.

Zobowiązania finansowe na dzień 31 grudnia 2018 roku

Klasy instrumentów finansowych	Wartość bilansowa	Umowne niezdyskontowane płatności	Z tego umowne niezdyskontowane płatności o terminie spłaty przypadającym w okresie (od dnia bilansowego)					
			poniżej 3 miesięcy	od 3 do 12 miesięcy	od 1 roku do 2 lat	od 2 lat do 3 lat	od 3 lat do 5 lat	powyżej 5 lat
Zobowiązania finansowe niebędące instrumentami pochodnymi								
Oprocentowane kredyty i pożyczki oraz wyemitowane obligacje	10 963 352	(13 829 604)	(464 622)	(2 324 303)	(2 438 943)	(582 418)	(1 027 403)	(6 991 915)
Zobowiązania wobec dostawców	1 127 738	(1 127 738)	(1 122 894)	(4 844)	–	–	–	–
Zobowiązania inwestycyjne	794 976	(794 976)	(784 326)	(10 590)	(59)	(1)	–	–
Inne zobowiązania finansowe	640 360	(640 360)	(557 019)	(13 562)	(45 268)	(4 973)	(10 502)	(9 036)
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	25	(28)	(1)	(1)	(2)	(2)	(4)	(18)
Pochodne zobowiązania finansowe								
Instrumenty pochodne – towarowe	233 303	(124 112)	(76 640)	(16 490)	(30 982)	–	–	–
Instrumenty pochodne – walutowe	2 479	(2 479)	86	(2 565)	–	–	–	–
Instrumenty pochodne – CCIRS	5 140	(50 950)	–	(5 627)	(5 713)	(5 695)	(11 253)	(22 662)
Razem	13 767 373	(16 570 247)	(3 005 416)	(2 377 982)	(2 520 967)	(593 089)	(1 049 162)	(7 023 631)

Zobowiązania finansowe na dzień 31 grudnia 2017 roku (dane przekształcone)

Klasy instrumentów finansowych	Wartość bilansowa	Umowne niezdyktowane płatności	Z tego umowne niezdyktowane płatności o terminie spłaty przypadającym w okresie (od dnia bilansowego)					
			poniżej 3 miesięcy	od 3 do 12 miesięcy	od 1 roku do 2 lat	od 2 lat do 3 lat	od 3 lat do 5 lat	powyżej 5 lat
Zobowiązania finansowe niebędące instrumentami pochodnymi								
Oprocentowane kredyty i pożyczki oraz wyemitowane obligacje	9 828 823	(12 205 838)	(160 573)	(418 356)	(2 329 557)	(2 195 729)	(991 898)	(6 109 725)
Zobowiązania wobec dostawców	1 042 427	(1 042 427)	(1 038 477)	(3 950)	–	–	–	–
Zobowiązania inwestycyjne	807 970	(807 970)	(797 210)	(93)	(10 599)	(68)	–	–
Inne zobowiązania finansowe	360 909	(360 909)	(281 066)	(3 849)	(12 503)	(47 138)	(6 050)	(10 303)
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	23 973	(24 173)	(1 475)	(22 670)	(2)	(2)	(4)	(20)
Pochodne zobowiązania finansowe								
Instrumenty pochodne – towarowe	52 821	(4 424)	–	(4 424)	–	–	–	–
Instrumenty pochodne – walutowe	346	(346)	(275)	(71)	–	–	–	–
Instrumenty pochodne – CCIRS	9 299	(47 125)	–	(4 694)	(4 694)	(4 748)	(9 427)	(23 562)
Razem	12 126 568	(14 493 212)	(2 279 076)	(458 107)	(2 357 355)	(2 247 685)	(1 007 379)	(6 143 610)

45.3. Ryzyko rynkowe

Grupa identyfikuje następujące rodzaje ryzyka rynkowego, na które jest narażona:

- ryzyko stopy procentowej;
- ryzyko walutowe;
- ryzyko cen surowców i towarów w odniesieniu do towarowych instrumentów pochodnych oraz ryzyko zmiany cen posiadanych jednostek uczestnictwa.

45.3.1. Ryzyko stopy procentowej

Pozycje oprocentowane według stopy zmiennej narażają Grupę na zmianę przepływów pieniężnych w wyniku zmiany stóp procentowych. Pozycje oprocentowane według stopy stałej narażają Grupę na zmianę wartości godziwej w przypadku pozycji wycenianych w wartości godziwej. Ryzyko zmiany wartości godziwej w wyniku zmiany stóp procentowych dotyczy instrumentów pochodnych IRS i CCIRS oraz pożyczki udzielonej na rzecz Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A. Grupa jest również narażona na materializację ryzyka związanego z utraconymi korzyściami w związku ze spadkiem stóp procentowych w przypadku zadłużenia o stałym oprocentowaniu lub ze wzrostem stóp procentowych w przypadku posiadanych aktywów o stałym oprocentowaniu, jednak zmiany te nie są ujmowane w sprawozdaniu finansowym.

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest ograniczenie do poziomu akceptowalnego przez Grupę niekorzystnego wpływu zmian rynkowych stóp procentowych na przepływy pieniężne oraz minimalizacja kosztów finansowych. W celu zabezpieczenia się przed ryzykiem stopy procentowej związanej z wyemitowanymi obligacjami o zmiennej stopie procentowej Grupa zawarła transakcje typu swap procentowy (IRS), o czym szerzej w nocie 44.3 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

W poniższych tabelach przedstawione zostały wartości bilansowe instrumentów finansowych Grupy narażonych na ryzyko stopy procentowej. Ze względu na stosowaną przez Spółkę dynamiczną strategię zarządzania ryzykiem finansowym, w której pozycję zabezpieczoną stanowią przepływy związane z ekspozycją na zmienną stopę procentową WIBOR 6M ryzyko zmiany stóp procentowych dla części przepływów odsetkowych zostało ograniczone poprzez zawarte transakcje zabezpieczające IRS. W związku z tym część wartości bilansowej obligacji o zmiennym oprocentowaniu, których zmienność przepływów odsetkowych została zabezpieczona poprzez swap procentowy, w tabelach poniżej została zaprezentowana łącznie z wyceną tych instrumentów zabezpieczających w ramach pozycji o oprocentowaniu stałym.

Instrumenty finansowe w podziale na rodzaj oprocentowania na dzień 31 grudnia 2018 roku

Instrumenty finansowe	Oprocentowane wg stałej stopy	Oprocentowane wg zmiennej stopy	Razem
Aktywa finansowe			
Lokaty i depozyty	47 126	–	47 126
Pożyczki udzielone	222 756	4 796	227 552
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	–	724 078	724 078
Instrumenty pochodne – IRS	4 178	–	4 178
Zobowiązania finansowe			
Kredyty w rachunku bieżącym	–	767	767
Kredyty i pożyczki preferencyjne	–	17 521	17 521
Kredyty i pożyczki udzielane na warunkach rynkowych	850 675	17 322	867 997
Wyemitowane obligacje	6 519 439	3 557 628	10 077 067
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	25	–	25
Instrumenty pochodne – CCIRS	5 140	–	5 140

Instrumenty finansowe w podziale na rodzaj oprocentowania na dzień 31 grudnia 2017 roku

Instrumenty finansowe	Oprocentowane wg stałej stopy	Oprocentowane wg zmiennej stopy	Razem
Aktywa finansowe			
Lokaty i depozyty	39 756	–	39 756
Pożyczki udzielone	2 954	578 025	580 979
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	–	875 496	875 496
Instrumenty pochodne – IRS	28 482	–	28 482
Zobowiązania finansowe			
Kredyty w rachunku bieżącym	1	93 502	93 503
Kredyty i pożyczki preferencyjne	–	34 506	34 506
Kredyty i pożyczki udzielane na warunkach rynkowych	1 042 110	21 269	1 063 379
Wyemitowane obligacje	5 681 480	2 955 955	8 637 435
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	27	23 946	23 973
Instrumenty pochodne – CCIRS	9 299	–	9 299

Pozostałe instrumenty finansowe Spółki, które nie zostały ujęte w powyższych tabelach, nie są oprocentowane i w związku z tym nie podlegają ryzyku stopy procentowej. Oprocentowanie instrumentów finansowych o zmiennym oprocentowaniu jest aktualizowane w okresach krótszych niż rok. Odsetki od instrumentów finansowych o stałym oprocentowaniu są stałe przez cały okres do upływu terminu zapadalności/wymagalności tych instrumentów lub do określonego momentu w przyszłości, kiedy to stopy zostaną zweryfikowane i mogą zostać zmienione – dotyczy to kredytów otrzymanych z Europejskiego Banku Inwestycyjnego oraz obligacji hybrydowych, które w pierwszym okresie oprocentowane są stałą stopą procentową, a w okresie drugim stopą zmienną, o czym szerzej w nocie 32.1 oraz 32.2 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Analiza wrażliwości

Na potrzeby analizy wrażliwości na zmiany czynników ryzyka rynkowego Grupa Kapitałowa wykorzystuje metodę analizy scenariuszowej. Grupa wykorzystuje scenariusze eksperckie odzwierciedlające subiektywną ocenę Grupy odnośnie kształtowania się pojedynczych czynników ryzyka rynkowego w przyszłości. Przedmiotem analizy zostały objęte wyłącznie te pozycje, które spełniają definicję instrumentów finansowych zgodnie z MSSF.

W analizie wrażliwości na ryzyko stopy procentowej Grupa stosuje równoległe przesunięcie krzywej stóp procentowych o potencjalną możliwą zmianę referencyjnych stóp procentowych w horyzoncie do daty następnego sprawozdania finansowego. Dla celów analizy wrażliwości na ryzyko zmian stóp procentowych wykorzystano średnie poziomy referencyjnych stóp procentowych w danym roku. Skala potencjalnych zmian stóp procentowych została oszacowana na podstawie zmienności implikowanych opcji na stopę procentową kwotowanych na rynku międzybankowym dla walut, dla których Grupa posiada ekspozycję na ryzyko stóp procentowych na datę bilansową.

Grupa identyfikuje ekspozycję na ryzyko zmian stóp procentowych WIBOR, EURIBOR oraz LIBOR USD, przy czym na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku narażenie na zmianę stopy EURIBOR i LIBOR USD było nieistotne.

Poniższe tabele przedstawiają wrażliwość wyniku finansowego brutto oraz pozostałych całkowitych dochodów brutto Grupy na racjonalne możliwe do zaistnienia zmiany stóp procentowych w horyzoncie do daty następnego sprawozdania finansowego, przy założeniu niezmienności innych czynników ryzyka.

Rok zakończony 31 grudnia 2018 roku

Klasy instrumentów finansowych	31 grudnia 2018		Analiza wrażliwości na ryzyko stopy procentowej na 31 grudnia 2018 roku	
	Wartość bilansowa	Wartość narażona na ryzyko	WIBOR +34 pb	WIBOR -34 pb
			Wynik finansowy / pozostałe całkowite dochody	
Pożyczki udzielone	227 552	204 052	(8 788)	9 225
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	823 724	724 078	1 728	(1 728)
Instrumenty pochodne (aktywa)	220 343	4 178	10 315	(10 315)
Kredyty i pożyczki preferencyjne	17 521	17 521	(60)	60
Kredyty i pożyczki udzielane na warunkach rynkowych	867 997	17 322	(59)	59
Wyemitowane obligacje	10 077 067	5 656 342	(19 232)	19 232
Instrumenty pochodne (zobowiązania)	240 922	5 140	6 618	(6 618)
Razem			(9 478)	9 915

Ekspozycja na ryzyko na dzień 31 grudnia 2018 roku jest reprezentatywna dla ekspozycji Grupy na ryzyko w trakcie poprzedzającego tą datę okresu rocznego.

Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku (dane przekształcone)

Klasy instrumentów finansowych	31 grudnia 2017		Analiza wrażliwości na ryzyko stopy procentowej na 31 grudnia 2017 roku	
	Wartość bilansowa	Wartość narażona na ryzyko	WIBOR +43 pb	WIBOR -43 pb
			Wynik finansowy / pozostałe całkowite dochody	
Pożyczki udzielone	580 979	578 025	2 486	(2 486)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	909 249	875 496	3 645	(3 645)
Instrumenty pochodne (aktywa)	81 698	28 482	21 217	(21 217)
Kredyty i pożyczki preferencyjne	34 506	34 506	(148)	148
Kredyty i pożyczki udzielane na warunkach rynkowych	1 063 379	21 269	(91)	91
Wyemitowane obligacje	8 637 435	5 053 775	(21 731)	21 731
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	23 973	23 946	(103)	103
Instrumenty pochodne (zobowiązania)	62 466	9 299	5 995	(5 995)
Razem			11 270	(11 270)

Ekspozycja na ryzyko na dzień 31 grudnia 2017 roku jest reprezentatywna dla ekspozycji Grupy na ryzyko w trakcie poprzedzającego tą datę okresu rocznego, z wyjątkiem istotnych transakcji, które miały miejsce pod koniec 2017 roku. Dotyczą one klasy instrumenty pochodne (zobowiązania) obejmującej zawarte w listopadzie i grudniu 2017 roku transakcje CCIRS, które są wrażliwe zarówno na zmianę stóp procentowych WIBOR, jak i stóp procentowych EURIBOR.

45.3.2. Ryzyko walutowe

W spółkach Grupy TAURON występuje ekspozycja na ryzyko walutowe transakcyjne i translacyjne. Spółki Grupy narażone są głównie na zmiany kursów walutowych EUR/PLN, CZK/PLN, USD/PLN i GBP/PLN w związku z ich działalnością operacyjną i finansową. Poniższe tabele prezentują ekspozycję Grupy na ryzyko walutowe w podziale na poszczególne klasy instrumentów finansowych w latach 2018 oraz 2017. Istotna ekspozycja dotyczy zmiany kursu EUR/PLN oraz CZK/PLN. Ekspozycja Grupy na zmiany kursu pozostałych walut nie jest istotna.

Pozycja walutowa na dzień 31 grudnia 2018 roku

Klasy instrumentów finansowych	Łączna wartość bilansowa w PLN	EUR		CZK	
		w walucie	w PLN	w walucie	w PLN
Aktywa finansowe					
Należności od odbiorców	2 229 400	1 815	7 805	55 582	9 299
Inne należności finansowe	255 504	38 733	166 552	20 292	3 395
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	823 724	51 173	220 044	31 544	5 277
Instrumenty pochodne (aktywa)	220 343	35 511	152 697	–	–
Razem		127 232	547 098	107 418	17 971
Zobowiązania finansowe					
Wyemitowane obligacje	10 077 067	853 686	3 670 848	–	–
Zobowiązania wobec dostawców	1 127 738	2 436	10 475	4 579	766
Pozostałe zobowiązania finansowe	406 151	57 866	248 824	–	–
Instrumenty pochodne (zobowiązania)	240 922	39 493	169 820	–	–
Razem		953 481	4 099 967	4 579	766
Pozycja walutowa netto		(826 249)	(3 552 869)	102 839	17 205

Pozycja walutowa na dzień 31 grudnia 2017 roku (dane przekształcone)

Klasy instrumentów finansowych	Łączna wartość bilansowa w PLN	EUR		CZK	
		w walucie	w PLN	w walucie	w PLN
Aktywa finansowe					
Należności od odbiorców	2 032 813	1 016	4 237	46 722	7 625
Inne należności finansowe	80 511	3 321	13 851	20 607	3 363
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	909 249	3 321	13 851	64 963	10 602
Instrumenty pochodne (aktywa)	81 698	5 237	21 843	–	–
Razem		12 895	53 782	132 292	21 590
Zobowiązania finansowe					
Kredyty w rachunku bieżącym	93 503	22 069	92 048	–	–
Wyemitowane obligacje	8 637 435	859 205	3 583 657	–	–
Zobowiązania wobec dostawców	1 042 427	2 117	8 830	10 208	1 666
Pozostałe zobowiązania finansowe	154 119	1 717	7 162	6	1
Instrumenty pochodne (zobowiązania)	62 466	5 129	21 391	–	–
Razem		890 237	3 713 088	10 214	1 667
Pozycja walutowa netto		(877 342)	(3 659 306)	122 078	19 923

Grupa TAURON wykorzystuje w ramach zarządzania ryzykiem walutowym kontrakty terminowe. Celem transakcji zawieranych w roku 2018 było zabezpieczenie Grupy przed ryzykiem walutowym powstającym w toku prowadzonej działalności handlowej, przede wszystkim z tytułu zakupu uprawnień do emisji zanieczyszczeń oraz zabezpieczenie ekspozycji walutowej generowanej przez płatności odsetkowe od pozyskanego finansowania w walucie EUR.

Wycena w wartości godziwej walutowych kontraktów terminowych typu forward (na dzień 31 grudnia 2018 roku zobowiązanie z tytułu ujemnej wyceny w wysokości 2 479 tysięcy złotych) oraz kontraktów CCIRS (na dzień 31 grudnia 2018 roku zobowiązanie z tytułu ujemnej wyceny w wysokości 5 140 tysięcy złotych) narażona jest na ryzyko zmian kursu EUR/PLN. Transakcje zawierane w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem walutowym nie są objęte rachunkowością zabezpieczeń.

Analiza wrażliwości

Na potrzeby analizy wrażliwości na zmiany czynników ryzyka rynkowego Grupa Kapitałowa wykorzystuje metodę analizy scenariuszowej. Grupa wykorzystuje scenariusze eksperckie odzwierciedlające subiektywną ocenę Grupy odnośnie kształtowania się pojedynczych czynników ryzyka rynkowego w przyszłości. Przedmiotem analizy zostały objęte wyłącznie te pozycje, które spełniają definicję instrumentów finansowych zgodnie z MSSF.

Potencjalne możliwe zmiany kursów walutowych są określone w horyzoncie do daty następnego sprawozdania finansowego i zostały obliczone na podstawie rocznych zmienności implikowanych dla opcji walutowych kwotowanych na rynku międzybankowym dla danej pary walut z daty bilansowej lub w przypadku braku dostępnych kwotowań rynkowych na podstawie zmienności historycznych za okres jednego roku przed datą bilansową.

Grupa identyfikuje ekspozycję na ryzyko zmian kursów walutowych EUR/PLN, CZK/PLN, USD/PLN, GBP/PLN. Istotne narażenie na ryzyko występuje w przypadku EUR, głównie ze względu na finansowanie zewnętrzne zaciągnięte w EUR. Pozostałe waluty nie generują istotnego ryzyka dla Grupy. Poniższe tabele przedstawiają wrażliwość wyniku finansowego brutto oraz pozostałych całkowitych dochodów brutto Grupy na racjonalne możliwe do zaistnienia zmiany kursu walutowego EUR/PLN w horyzoncie do daty następnego sprawozdania finansowego, przy założeniu niezmienności innych czynników ryzyka.

Rok zakończony 31 grudnia 2018 roku

Klasy instrumentów finansowych	31 grudnia 2018		Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe na 31 grudnia 2018 roku	
	Wartość bilansowa	Wartość narażona na ryzyko	EUR/PLN	
			kurs EUR/PLN +5,85%	kurs EUR/PLN -5,85%
Należności od odbiorców	2 229 400	7 805	456	(456)
Inne należności finansowe	255 504	166 552	9 743	(9 743)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	823 724	220 044	12 872	(12 872)
Instrumenty pochodne (aktywa)	220 343	152 697	8 933	(8 933)
Wyemitowane obligacje	10 077 067	3 670 848	(214 745)	214 745
Zobowiązania wobec dostawców	1 127 738	10 475	(613)	613
Pozostałe zobowiązania finansowe	406 151	248 824	(14 556)	14 556
Instrumenty pochodne (zobowiązania)	240 922	177 439	38 838	(38 838)
Razem			(159 072)	159 072

Ekspozycja na ryzyko na dzień 31 grudnia 2018 roku jest reprezentatywna dla ekspozycji Grupy na ryzyko w trakcie poprzedzającego tą datę okresu rocznego.

Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku (dane przekształcone)

Klasy instrumentów finansowych	31 grudnia 2017		Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe na 31 grudnia 2017 roku	
	Wartość bilansowa	Wartość narażona na ryzyko	EUR/PLN	
			kurs EUR/PLN +6,2%	kurs EUR/PLN -6,2%
Należności od odbiorców	2 032 813	4 237	263	(263)
Inne należności finansowe	80 511	13 851	859	(859)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	909 249	13 851	859	(859)
Instrumenty pochodne (aktywa)	81 698	21 843	1 354	(1 354)
Kredyty w rachunku bieżącym	93 503	92 048	(5 707)	5 707
Wyemitowane obligacje	8 637 435	3 583 657	(222 187)	222 187
Zobowiązania wobec dostawców	1 042 427	8 830	(547)	547
Pozostałe zobowiązania finansowe	154 119	7 162	(444)	444
Instrumenty pochodne (zobowiązania)	62 466	31 036	18 342	(18 342)
Razem			(207 208)	207 208

Ekspozycja na ryzyko na dzień 31 grudnia 2017 roku jest reprezentatywna dla ekspozycji Grupy na ryzyko w trakcie poprzedzającego tą datę okresu rocznego, z wyjątkiem istotnych transakcji, które miały miejsce w drugiej połowie 2017 roku. Dotyczą one euroobligacji wyemitowanych przez Spółkę w lipcu 2017 roku oraz zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych, które obejmuje zawarte przez Spółkę w listopadzie i grudniu 2017 roku transakcje CCIRS.

45.3.3. Ryzyko zmian cen surowców i towarów w odniesieniu do towarowych instrumentów pochodnych oraz zmian cen jednostek uczestnictwa

Towarowe instrumenty pochodne

Grupa zawiera transakcje pochodne, dla których instrumentem bazowym są towary lub surowce. Narażenie Grupy na ryzyko cenowe w odniesieniu do towarowych instrumentów pochodnych wiąże się z ryzykiem wahań wartości godziwej tych instrumentów na skutek zmian cen surowców/towarów, na których te instrumenty są oparte. Grupa ogranicza ryzyko cenowe związane z towarowymi instrumentami pochodnymi poprzez zawieranie transakcji przeciwnych. Ryzyko ogranicza się do otwartych transakcji na zakup lub sprzedaż danego towaru lub surowca, tzn. dotyczy niezbilansowanej pozycji w portfelu.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku, uwzględniając saldo magazynu uprawnień posiadanych w portfelu tradingowym, portfel zawartych kontraktów jest w całości zbilansowany. Minimalizuje to ryzyko rynkowe w portfelu towarowych instrumentów pochodnych. Potwierdziły to wyniki przeprowadzonej analizy wrażliwości, które wskazały na nieistotny wpływ potencjalnych możliwych zmian cen uprawnień do emisji na wynik finansowy brutto Grupy.

Jednostki uczestnictwa

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Grupa posiadała jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych o wartości bilansowej 26 063 tysiące złotych. Instrumenty te wyceniane są na dzień bilansowy do wartości godziwej przez wynik finansowy, w związku z czym narażone są na ryzyko zmiany cen tych instrumentów.

Wyniki przeprowadzonej analizy wskazały na nieistotny wpływ potencjalnych możliwych zmian wartości notowań na wynik finansowy brutto Grupy.

46. Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne handlowe zarządzane jest na poziomie Grupy TAURON, co zostało opisane w punkcie 3.3.4. Sprawozdania Zarządu z działalności TAURON Polska Energia S.A. oraz Grupy Kapitałowej TAURON za rok obrotowy 2018. Grupa zarządza ryzykiem handlowym w oparciu o opracowaną i przyjętą do stosowania Politykę zarządzania ryzykiem handlowym w Grupie TAURON, która wprowadza system wczesnego ostrzegania oraz system limitowania ekspozycji na ryzyko w poszczególnych obszarach handlowych.

Spółki Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A. narażone są na działanie i niekorzystny wpływ czynników ryzyka związanego ze zmiennością przepływów pieniężnych oraz wyników finansowych wyrażonych w walucie krajowej z tytułu zmian cen towarów. Ekspozycję Grupy na ryzyko cen towarów odzwierciedla wolumen zakupów podstawowych surowców i towarów, do których zalicza się węgiel kamienny, gaz oraz energię. Wolumen oraz koszty zakupów podstawowych surowców od dostawców spoza Grupy przedstawia poniższa tabela.

Rodzaj paliwa	Jednostka miary	2018		2017	
		Wolumen	Koszty zakupu	Wolumen	Koszty zakupu
Węgiel	tona	4 452 901	1 115 294	3 234 079	577 465
Gaz	MWh	3 075 513	290 574	2 481 078	195 393
Energia elektryczna	MWh	30 757 412	5 665 514	28 645 129	4 672 603
Energia cieplna	GJ	5 776 785	222 076	6 091 071	230 276
Razem			7 293 458		5 675 737

INNE INFORMACJE

47. Zobowiązania warunkowe

Tytuł	Opis
Powództwa związane z wypowiedzeniem umów długoterminowych	Powództwa związane z wypowiedzeniem umów długoterminowych przeciwko spółce zależnej Polska Energia Pierwsza Kompania Handlowa Sp. z o.o. W 2015 roku spółki należące do grup: in.ventus, Polenergia oraz Wind Invest wytoczyły przeciwko spółce Polska Energia Pierwsza Kompania Handlowa Sp. z o.o. powództwa o stwierdzenie bezskuteczności złożonych przez Polska Energia Pierwsza Kompania Handlowa Sp. z o.o. oświadczeń o wypowiedzeniu umów zawartych z ww. spółkami na zakup energii elektrycznej i praw majątkowych. W toku postępowań sądowych spółki powodowe rozszerzają powództwa poprzez zgłaszanie roszczeń odszkodowawczych związanych z wypowiedzeniem umów. Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego do publikacji wysokość żądanych w pozwach odszkodowań wynosi: – spółki grupy in.ventus – 13 367 tysięcy euro, – spółki grupy Polenergia – 67 248 tysięcy złotych, – spółki grupy Wind Invest – 125 003 tysiące złotych. Wszystkie postępowania toczą przed sądami pierwszej instancji (w tym jedno postępowanie, które zostało skierowane mocą postanowienia sądu drugiej instancji do ponownego rozpoznania przez sąd pierwszej instancji). Uwzględniając aktualny stan spraw sądowych i okoliczności im towarzyszące Grupa ocenia, iż prawdopodobieństwo materializacji ryzyka przegrania spraw sądowych związanych z powództwami zarówno w zakresie stwierdzenia bezskuteczności oświadczeń o wypowiedzeniu oraz zabezpieczenie roszczeń niepieniężnych jak i roszczeń odszkodowawczych jest mniejsze niż 50%, w związku z czym nie tworzy rezerwy na koszty z nimi związane.
	Powództwo związane z wypowiedzeniem umów długoterminowych przeciwko TAURON Polska Energia S.A. W latach 2017 i 2018 spółki należące do grup: in.ventus, Polenergia oraz Wind Invest wytoczyły przeciwko spółce TAURON Polska Energia S.A. pozwy o zapłatę odszkodowania oraz o ustalenie odpowiedzialności za szkody, które mogą wyniknąć w przyszłości z czynów niedozwolonych, w tym z czynów nieuczciwej konkurencji. Podstawą faktyczną żądań pozwów, według twierdzeń stron powodowych, jest wypowiedzenie przez spółkę zależną Polska Energia Pierwsza Kompania Handlowa Sp. z o.o. umów długoterminowych na zakup energii elektrycznej i praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia oraz rzekome kierowanie przez TAURON Polska Energia S.A. tym procesem. Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego do publikacji wysokość żądanych w pozwach odszkodowań wynosi: – spółki grupy in.ventus – 12 286 tysięcy euro, – spółki grupy Polenergia – 78 855 tysięcy złotych, – spółki grupy Wind Invest – 129 947 tysięcy złotych. Ponadto, spółki powodowe wskazują w swych pozwach na następujące wartości szacowanych szkód, które mogą powstać w przyszłości: – spółki grupy in.ventus – 35 706 tysięcy euro, – spółki grupy Polenergia – 265 227 tysięcy złotych, – spółki grupy Wind Invest – 1 119 363 tysiące złotych. Sądem właściwym dla rozpoznania pozwów jest Sąd Okręgowy w Katowicach. Wszystkie postępowania toczą się przed sądami pierwszej instancji. Postępowania toczone z powództw grupy Wind Invest toczą się przy drzwiach zamkniętych. Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego do publikacji szanse Spółki na uzyskanie pozytywnego rozstrzygnięcia w sporach należy ocenić pozytywnie, tj. szanse te wynoszą 70%. Ponadto, przeciwko TAURON Polska Energia S.A. toczy się w pierwszej instancji przed Sądem Okręgowym w Krakowie, postępowanie z powództwa spółki Dobiesław Wind Invest Sp. z o.o. Przedmiotem sprawy jest żądanie złożenia do depozytu sądowego kwoty 183 391 tysięcy złotych tytułem odwrócenia niebezpieczeństwa grożącej szkody. Uwzględniając aktualny stan sprawy należy uznać, że szanse Spółki na pozytywne rozstrzygnięcie sporu zdecydowanie przewyższają poziom 50%.
	Powództwa związane z wypowiedzeniem umów długoterminowych przeciwko spółce zależnej TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. W dniu 28 lutego 2017 roku spółka zależna TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. złożyła oświadczenia o wypowiedzeniu długoterminowych umów na zakup przez spółkę zależną praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia energii ze źródeł odnawialnych. Stroną zawartych w 2008 roku umów są spółki z grupy in.ventus. Umowy uległy wypowiedzeniu wobec nieosiągnięcia przez strony porozumienia w ramach renegotiacji kontraktowych w trybie przewidzianym w umowach. Szacowana na lata 2017–2023 całkowita wartość zobowiązań umownych TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. wynikająca z wypowiedzianych umów, na dzień wypowiedzenia wyniosłaby około 417 000 tysięcy złotych netto. Po dniu bilansowym, w dniu 7 marca 2019 roku Hamburg Commercial Bank AG (dawniej HSH Nordbank AG) wytoczył przeciwko TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. pozew o zapłatę odszkodowania z tytułu niewykonywania przez TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. umów sprzedaży praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia będących potwierdzeniem wytworzenia energii elektrycznej w odnawialnym źródle energii oraz kar umownych naliczonych w związku z wypowiedzeniem wyżej wymienionych umów. Przedmiotem żądania pozwu jest zapłata przez TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. na rzecz banku łącznej kwoty 232 879 tysięcy złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, w tym odszkodowania na łączną kwotę 36 252 tysiące złotych i kar umownych na łączną kwotę 196 627 tysięcy złotych. Bank dochodzi roszczeń wynikających z nabycia w drodze przelewu wierzytelności przysługujących, według jego twierdzeń, pierwotnie spółkom grupy in.ventus, tj.: – in.ventus Sp. z o.o. EW Dobrzyń sp.k., – in.ventus Sp. z o.o. INO 1 sp.k., – in.ventus Sp. z o.o. EW Gołdap sp.k. Sądem właściwym dla rozpoznania powództwa jest Sąd Okręgowy w Krakowie. Spółka TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. przystąpiła do analizy treści pozwu i w odpowiednim czasie złożyła odpowiedź na pozew. Wstępna ocena żądań pozwu i jego uzasadnienia w ocenie TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. wskazuje na całkowitą bezzasadność dochodzonych roszczeń. Spółka TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. ocenia, iż prawdopodobieństwo materializacji ryzyka przegrania sprawy sądowej związanej z powództwem zarówno w zakresie roszczeń odszkodowawczych, jak i kar umownych jest niższe od szans wygranej, w związku z czym nie tworzy rezerwy na koszty związane ze sprawą.
	W 2018 roku do spółki zależnej TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. wpłynęły zawiadomienia w sprawach z wniosków dwóch spółek z grupy Polenergia przeciwko TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. o zawezwanie do próby ugodowej co do łącznej kwoty 78 855 tysięcy złotych, tytułem odszkodowania za rzekomą szkodę wyrządzoną spółkom z grupy Polenergia, w skutek bezpodstawnego zerwania długoterminowej umowy zawartej pomiędzy tymi spółkami a Polska Energia Pierwsza Kompania Handlowa Sp. z o.o. Spółki wskazały we wnioskach, że Spółka, Polska Energia Pierwsza Kompania Handlowa Sp. z o.o. oraz likwidatorzy spółki Polska Energia Pierwsza Kompania Handlowa Sp. z o.o. wyrządzili i nadal wyrządzają szkodę spółkom z grupy Polenergia, a TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. z tej szkody świadomie skorzystała i – według spółek z grupy Polenergia – ponosi za nią odpowiedzialność. TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. uznała żądania spółek z grupy Polenergia jako bezzasadne, w związku z czym nie doszło do zawarcia ugod.

Tytuł	Opis
Roszczenie wobec PGE EJ 1 Sp. z o.o.	W dniu 13 marca 2015 roku konsorcjum w składzie WorleyParsons Nuclear Services JSC, WorleyParsons International Inc, WorleyParsons Group Inc (dalej: „konsorcjum WorleyParsons”), będące wykonawcą badań w ramach procesu inwestycyjnego związanego z budową elektrowni jądrowej przez PGE EJ 1 Sp. z o.o. (dalej: „umowa”), zgłosiło w związku z umową – w wezwaniu do zapłaty względem PGE EJ 1 Sp. z o.o. – roszczenia na łączną kwotę 92 315 tysięcy złotych. W następstwie tego, w dniu 15 kwietnia 2015 roku Spółka (jako współnik posiadający 10% udziałów w kapitale zakładowym PGE EJ 1 Sp. z o.o.) zawarła porozumienie z PGE EJ 1 Sp. z o.o. oraz pozostałymi jej udziałowcami (tj. PGE Polska Grupa Energetyczna S.A., KGHM Polska Miedź S.A. oraz ENEA S.A.), które reguluje wzajemne relacje stron tego porozumienia związane z tymi roszczeniami, w tym zasady zapewnienia ewentualnych dodatkowych środków dla PGE EJ 1 Sp. z o.o. przez jej udziałowców. Spółka ocenia, że wynikające z tego porozumienia potencjalne dodatkowe zaangażowanie finansowe Spółki w PGE EJ 1 Sp. z o.o. nie będzie wyższe niż procentowe zaangażowanie kapitałowe Spółki w PGE EJ1 Sp. z o.o. W listopadzie 2015 roku Sąd Okręgowy w Warszawie doręczył PGE EJ 1 Sp. z o.o. pozew konsorcjum WorleyParsons na kwotę około 59 mln zł, rozszerzony następnie w 2017 roku o kwotę 45 mln zł, tj. do kwoty około 104 mln zł. PGE EJ 1 Sp. z o.o. nie uznało zgłoszonych w stosunku do niej roszczeń, a ewentualne ich zasądzenie przez sąd uważa za mało prawdopodobne. Spółka nie tworzy rezerwy w związku z powyższymi zdarzeniami.
Roszczenia od Huty Łaziska S.A.	W związku z połączeniem Spółki z Górnośląskim Zakładem Elektroenergetycznym S.A. („GZE”) – TAURON Polska Energia S.A. została stroną sporu sądowego z Huta Łaziska S.A. („Huta”) przeciwko GZE i Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Prezesa URE. Aktualnie proces toczy się przed Sądem Okręgowym w Warszawie. Prezes URE postanowieniem z dnia 12 października 2001 roku nakazał GZE wznowić dostawy energii elektrycznej do Huty (wstrzymane w dniu 11 października 2001 roku z powodu nieregulowania zobowiązań płatniczych przez Hute) na warunkach umowy z dnia 30 lipca 2001 roku, w szczególności po cenie 67 zł/MWh, do czasu ostatecznego rozstrzygnięcia sporu, a w dniu 14 listopada 2001 roku ostatecznie rozstrzygnął spór, wydając decyzję stwierdzającą, iż wstrzymanie dostaw energii elektrycznej nie było nieuzasadnione. Huta odwołała się od tej decyzji. W dniu 25 lipca 2006 roku Sąd Apelacyjny w Warszawie wydał wyrok prawomocnie kończący spór o zasadność wstrzymania przez GZE dostaw energii do Huty, oddalający apelację Huty od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 19 października 2005 roku oddalającego odwołanie Huty od przedmiotowej decyzji Prezesa URE. Od powołanego wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie Huta wniosła skargę kasacyjną, która została przez Sąd Najwyższy oddalona wyrokiem z dnia 10 maja 2007 roku. W dniu 15 listopada 2001 roku (po wydaniu przez Prezesa URE wyżej wspomnianej decyzji z 14 listopada 2001 roku, i w związku z pogłębiającym się zadłużeniem Huty wobec GZE z tytułu dostaw energii elektrycznej) GZE ponownie wstrzymał dostawy. W związku z tym wstrzymaniem Huta wywodzi wobec GZE roszczenie o zapłatę odszkodowania. Pozwem z dnia 12 marca 2007 roku Huta domaga się od GZE i Skarbu Państwa – Prezesa URE (in solidum) zasądzenia kwoty 182 060 tysięcy złotych z odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tytułem odszkodowania za rzekome szkody wywołane niewykonaniem przez GZE postanowienia Prezesa URE z dnia 12 października 2001 roku. W sprawie tej zapadły korzystne dla GZE wyroki sądu pierwszej i drugiej instancji, jednakże wyrokiem z dnia 29 listopada 2011 roku Sąd Najwyższy uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego i przekazał sprawę temuż Sądowi do ponownego rozpoznania. W dniu 5 czerwca 2012 roku Sąd Apelacyjny uchylił wyrok Sądu Okręgowego i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu. Począwszy od dnia 27 listopada 2012 roku sprawa jest przedmiotem postępowania przed sądem pierwszej instancji. Na podstawie przeprowadzonej analizy prawnej roszczeń Spółka uważa, że są one bezzasadne, a ryzyko konieczności ich zaspokojenia nikłe. W rezultacie Spółka nie utworzyła rezerwy na koszty związane z tymi roszczeniami.
Kwota	Roszczenie o zapłatę odszkodowania w wysokości 182 060 tysięcy złotych.
Sprawa z powództwa ENEA S.A.	Sprawa z powództwa ENEA S.A. („ENEA”) przeciwko TAURON Polska Energia S.A., zawisła od 2016 roku przed Sądem Okręgowym w Katowicach, dotyczy zapłaty kwoty 17 086 tysięcy złotych z odsetkami ustawowymi od dnia 31 marca 2015 roku do dnia zapłaty. Podstawą faktyczną roszczenia ENEA są zarzuty dotyczące bezpodstawnego wzbogacenia Spółki w związku z możliwymi błędami w zakresie wyznaczenia zagregowanych danych pomiarowo-rozliczeniowych przez ENEA Operator Sp. z o.o. (jako Operatora Systemu Dystrybucyjnego, OSD), stanowiących podstawę rozliczeń ENEA i Spółki ze spółką Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. z tytułu niezbilansowania na Rynku Bilansującym w okresie od stycznia do grudnia 2012 roku. W toku postępowania na wniosek ENEA nastąpiło dopozwanie (tj. wezwanie do wzięcia udziału w sprawie w charakterze pozwanych) siedmiu sprzedawców, dla których TAURON Polska Energia S.A. pełniła funkcję podmiotu odpowiedzialnego za bilansowanie handlowe na terenie obszaru dystrybucji ENEA Operator Sp. z o.o. w 2012 roku. Wśród dopozwanych podmiotów znalazły się dwie spółki zależne od TAURON Polska Energia S.A., tj.: TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. (względem której ENEA S.A. wniosła o zasądzenie kwoty 4 934 tysiące złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia doręczenia odpisu wniosku o dopozwanie do dnia zapłaty), oraz TAURON Sprzedaż GZE Sp. z o.o. (względem której ENEA S.A. wniosła o zasądzenie kwoty 3 480 tysięcy złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia doręczenia odpisu wniosku o dopozwanie do dnia zapłaty). Żądanie zapłaty kwot wskazanych w zdaniu poprzednim, jak również kwot dochodzonych od pozostałych pięciu sprzedawców, zostało zgłoszone przez stronę powodową na wypadek oddalenia powództwa przeciwko TAURON Polska Energia S.A. Sprawa jest przedmiotem postępowania przed sądem pierwszej instancji. Spółka nie utworzyła rezerwy, ponieważ uważa, że ryzyko niekorzystnego rozstrzygnięcia sprawy dla Spółki wynosi poniżej 50%. Rezerwy w ciężar kosztów utworzyły spółki zależne od TAURON Polska Energia S.A., w łącznej kwocie 5 483 tysiące złotych w przypadku TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. oraz w łącznej kwocie 3 900 tysięcy złotych w przypadku TAURON Sprzedaż GZE Sp. z o.o. Kwoty powyższych utworzonych przez spółki zależne rezerw dotyczą należności głównej, odsetek zaktualizowanych na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz kosztów prowadzonego postępowania.
Kwota	Według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku roszczenie o zapłatę przez Spółkę wynosi 17 086 tysięcy złotych wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 31 marca 2015 roku do dnia zapłaty. Na wypadek oddalenia powództwa przeciwko Spółce roszczenie o zapłatę przez spółki Grupy wynosi łącznie 8 414 tysięcy złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia doręczenia odpisu wniosku ENEA S.A. o wezwanie danej spółki Grupy do wzięcia udziału w sprawie do dnia zapłaty. W związku z przedłożeniem w trakcie postępowania nowych danych pomiarowych przez ENEA Operator Sp. z o.o. można przypuszczać, że kwoty roszczeń dochodzonych przeciwko Spółce lub spółkom Grupy mogą ulec zmianie.

Tytuł	Opis
Postępowania administracyjne wszczęte przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki („URE”)	W roku 2016 wobec spółki TAURON Dystrybucja S.A. zostało wszczęte postępowanie w sprawie wymierzenia kary pieniężnej, z uwagi na nieutrzymywanie w należyтым stanie technicznym obiektów, instalacji i urządzeń oraz na naruszenie warunków określonych w koncesji na dystrybucję energii elektrycznej. Decyzją z dnia 10 lipca 2017 roku na spółkę została nałożona kara w wysokości 350 tysięcy złotych. W lipcu 2017 roku spółka utworzyła rezerwę w wysokości 351 tysięcy złotych oraz złożyła do SOKiK odwołanie w sprawie. Obecnie spółka oczekuje na wyznaczenie terminu kolejnej rozprawy. W roku 2017 wobec spółki TAURON Ekoenergia Sp. z o.o. zostało wszczęte postępowanie w sprawie wymierzenia kary pieniężnej, w związku z podejrzeniem prowadzenia działalności polegającej na wytwarzaniu energii elektrycznej w Elektrowni Wodnej Dąbie i Elektrowni Wodnej Przewóz bez wymaganych przepisami Ustawy z dnia 20 lipca 2017 roku Prawo wodne pozwoleń wodnoprawnych na szczególnie korzystanie z wód Wisły do celów energetycznych. Spółka na bieżąco składała Prezesowi URE stosowne wyjaśnienia w sprawie, a ostatnim pismem z dnia 29 czerwca 2018 roku spółka poinformowała Prezesa URE, iż Naczelny Sąd Administracyjny wyrokiem z dnia 17 maja 2018 roku oraz wyrokiem z dnia 27 czerwca 2018 roku uchylił niekorzystne dla spółki rozstrzygnięcia organów administracyjnych w sprawie pozwoleń wodnoprawnych na szczególnie korzystanie z wód Wisły do celów energetycznych w Elektrowni Wodnej Dąbie i Elektrowni Wodnej Przewóz. Decyzją z dnia 15 lutego 2019 roku na spółkę nałożona została kara w wysokości 2 tysięcy złotych. W dniu 4 marca 2019 roku spółka złożyła odwołanie od decyzji do Sądu Okręgowego w Warszawie. Spółka stoi na stanowisku, iż fakty będące podstawą wszczęcia postępowania nie mogą stanowić podstawy do wymierzenia kary pieniężnej, w związku z czym spółka nie utworzyła rezerwy z tytułu przedmiotowego postępowania. Wobec spółek z segmentu Sprzedaż zostały wszczęte następujące postępowania kontynuowane na dzień bilansowy: – W dniach 21 i 27 lutego 2018 roku wobec spółki zależnej TAURON Sprzedaż GZE Sp. z o.o. wszczęto postępowania w związku z ujawnieniem nieprawidłowości polegających na uniemożliwieniu wyboru odbiorcom końcowym danej oferty lub grupy taryfowej. Spółka złożyła stosowne wyjaśnienia w sprawach. – W dniu 25 czerwca 2018 roku wobec spółki TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. zostało wszczęte postępowanie dotyczące zasadności wstrzymania dostaw energii elektrycznej do odbiorcy końcowego. Po dniu bilansowym, w dniu 7 stycznia 2019 roku spółka otrzymała zawiadomienie o zakończeniu postępowania. – W dniu 18 lipca 2018 roku wobec spółki TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. zostało wszczęte postępowanie w sprawie dostosowania warunków udzielonej koncesji na obrót energią elektryczną do aktualnie obowiązujących przepisów prawa. W dniu 30 listopada 2018 roku spółka otrzymała decyzję Prezesa URE w sprawie zmiany koncesji. Spółka złożyła odwołanie od decyzji do SOKiK. – W dniu 19 października 2018 roku zostało wszczęte postępowanie przeciwko TAURON Sprzedaż GZE Sp. z o.o. dotyczące wstrzymania dostaw energii elektrycznej do odbiorcy końcowego. Spółka na bieżąco składa wyjaśnienia w sprawie. Spółki nie tworzą rezerw na potencjalne kary związane z powyższymi postępowaniami, ponieważ w ocenie Zarządu spółek ryzyko niekorzystnego rozstrzygnięcia spraw i nałożenia kary jest niskie.
Postępowania administracyjne i wyjaśniające wszczęte przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów („UOKiK”)	Wobec spółek z segmentu Sprzedaż Prezes UOKiK wszczął następujące postępowania kontynuowane na dzień bilansowy: – Postępowanie wszczęte w dniu 17 września 2013 roku w związku z podejrzeniem stosowania przez TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów polegającej na podawaniu w cennikach i materiałach informacyjnych cen energii elektrycznej bez uwzględnienia wartości podatku od towarów i usług, co stanowi naruszenie Ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 roku o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym i w związku z tym stanowi naruszenie Ustawy z dnia 16 lutego 2007 roku o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2007 r., Nr 50, poz. 331 ze zm.) („Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów”). Spółka zobowiązała się do zaniechania działań naruszających przepisy Ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz wniosła o prowadzenie postępowania w kierunku wydania decyzji zobowiązującej. W dniu 22 grudnia 2014 roku wpłynęło do spółki zawiadomienie UOKiK o zakończeniu postępowania dowodowego. W dniu 14 grudnia 2015 roku Prezes UOKiK wezwał spółkę do wskazania, czy praktyka została zaniechana, na co spółka odpowiedziała w lutym 2016 roku, informując UOKiK o zaniechaniu praktyki i wniosła o odstąpienie od nakładania kary. Decyzją z dnia 22 lutego 2018 roku Prezes UOKiK stwierdził stosowanie przez spółkę praktyki naruszającej zbiorowe interesy klientów i jej zaniechanie z dniem 1 lutego 2016 roku. Prezes UOKiK nie nałożył na spółkę kary pieniężnej, zaś spółka została zobowiązana do opublikowania oświadczenia o treści określonej w decyzji. Spółka złożyła odwołanie od decyzji do SOKiK. Decyzją z dnia 2 lipca 2018 roku Prezes UOKiK zmienił w ramach autokontroli swoją wcześniejszą decyzję z dnia 22 lutego 2018 roku, a spółka została zobowiązana do publikacji stosownych oświadczeń o treści i w terminach wskazanych w decyzji. Zobowiązanie wynikające z decyzji jest realizowane przez spółkę. – Postępowania wyjaśniające wszczęte w dniu 11 maja 2017 roku przeciwko TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. oraz w dniu 6 lipca 2018 roku przeciwko TAURON Sprzedaż GZE Sp. z o.o. dotyczące mechanizmu automatycznego przedłużania okresu rozliczeń opłat za sprzedaż energii elektrycznej według Cennika w sytuacji braku aktywnego działania ze strony konsumenta po przedstawieniu mu nowej oferty (oferty odnowieniowej). Spółki na bieżąco składają wyjaśnienia w sprawach. – Postępowanie wyjaśniające wszczęte w dniu 13 lipca 2017 roku przeciwko TAURON Sprzedaż GZE Sp. z o.o. dotyczące naruszenia zapisów art. 6b ust. 3 ustawy Prawo energetyczne w zakresie wyznaczania dodatkowych terminów na uregulowanie zaległych należności w wezwaniach do zapłaty. Spółka podjęła działania naprawcze polegające na zmianie komunikatu wysyłanego do konsumentów oraz na bieżąco składa dokumenty i wyjaśnienia w sprawie. – Postępowanie wszczęte w dniu 13 października 2017 roku przeciwko TAURON Sprzedaż GZE Sp. z o.o. w związku z podejrzeniem stosowania przez spółkę praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów polegającej na utrudnianiu zmiany sprzedawcy energii elektrycznej. Spółka na bieżąco składa wyjaśnienia w sprawie. – Postępowanie wszczęte w dniu 8 listopada 2017 roku przeciwko TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. w związku z podejrzeniem stosowania przez spółkę praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów polegającej na błędnym sugerowaniu konsumentom możliwości bezkosztowego rozwiązania umowy z innym sprzedawcą. Spółka na bieżąco składa wyjaśnienia w sprawie. – Postępowanie wyjaśniające wszczęte w dniu 27 kwietnia 2018 roku przeciwko TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. w związku z podejrzeniem naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, poprzez rozsyłanie do klientów pisma z informacją w sprawie aktualizacji danych osobowych. Spółka udzieliła wymaganych w sprawie wyjaśnień. – Postępowanie wyjaśniające wszczęte w dniu 31 grudnia 2018 roku przeciwko TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. w związku z podejrzeniem naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, poprzez stosowanie praktyk związanych z zawieraniem umów sprzedaży energii elektrycznej przez telefon. Spółka złożyła stosowne wyjaśnienia w sprawie. Spółki nie tworzą rezerw na potencjalne kary związane z powyższymi postępowaniami, ponieważ w ocenie Zarządu spółek ryzyko niekorzystnego rozstrzygnięcia spraw i nałożenia kary jest niskie.
Podatek od nieruchomości	W zakresie opodatkowania urządzeń służących do wytwarzania i przesyłu energii elektrycznej w roku zakończonym dnia 2018 rozstrzygnięta została przez Naczelny Sąd Administracyjny kwestia podstawy opodatkowania elektrowni wiatrowych za rok 2017. Naczelny Sąd Administracyjny oddalił skargę kasacyjną w sprawie zasad opodatkowania elektrowni wiatrowych za rok 2017. Spółka z segmentu Wytwarzanie na początku roku 2018 skorygowała deklaracje podatkowe za rok 2017 i dokonała wpłaty podatku od nieruchomości wraz z odsetkami, za wyjątkiem gminy w której nie było możliwości dokonania korekty ze względu na toczące się od 2017 roku postępowanie administracyjne. Zobowiązanie warunkowe na dzień bilansowy w tym zakresie związane jest z ww. toczącym się przed sądem administracyjnym postępowaniem.
Kwota	W związku z trwającym postępowaniem spółka z segmentu Wytwarzanie utworzyła w roku 2017 rozliczenia międzyokresowe bierne, wynikające z różnicy pomiędzy kwotą zapłaconego podatku od nieruchomości a szacowaną wielkością podatku którą spółka może być zobowiązana do uiszczenia, wynoszące na dzień bilansowy 2 314 tysięcy złotych. Na ryzyko gospodarcze związane z podatkiem od nieruchomości spółka z segmentu Dystrybucja utworzyła rezerwę wynoszącą na dzień bilansowy 39 356 tysięcy złotych (nota 36.3).

Tytuł	Opis
Bezumowne korzystanie z nieruchomości	Spółki należące do Grupy nie posiadają tytułów prawnych do wszystkich gruntów, na których usytuowane są sieci dystrybucyjne, instalacje ciepłownicze oraz związane z nimi urządzenia. W przyszłości Grupa może być zobowiązana do ponoszenia kosztów z tytułu bezumownego korzystania z nieruchomości, jednak należy zaznaczyć, iż ryzyko utraty majątku jest znikome. Grupa tworzy rezerwę na wszystkie zgłoszone spory sądowe w tym zakresie. Nie jest tworzona rezerwa na potencjalne nie zgłoszone roszczenia właścicieli gruntów o nieuregulowanym statusie ze względu na brak szczegółowej ewidencji nieuregulowanych gruntów i w konsekwencji brak możliwości wiarygodnego oszacowania kwoty potencjalnych roszczeń. Biorąc jednak pod uwagę dotychczasową historię zgłoszonych roszczeń i koszty ponoszone z tego tytułu w latach ubiegłych ryzyko związane z koniecznością poniesienia istotnych kosztów z tego tytułu można uznać za niewielkie.
Kwota	Na zgłoszone spory sądowe na dzień bilansowy została utworzona rezerwa w wysokości 92 110 tysięcy złotych (nota 36.1).
Roszczenie dotyczące zwrotu wydatków na zabezpieczenie obiektu przed wpływami eksploatacji górniczej	W grudniu 2017 roku spółka zależna TAURON Wydobywanie S.A. otrzymała od spółki Galeria Galena Sp. z o.o. z siedzibą w Gliwicach pozew o zapłatę kwoty 22 785 tysięcy złotych tytułem zwrotu wydatków na zabezpieczenie obiektu położonego w Jaworznie przed wpływami eksploatacji górniczej. Dodatkowo, w dniu 5 kwietnia 2018 roku spółka otrzymała pozew o zapłatę wniesiony przez spółkę Galeria Galena Sp. z o.o. przeciwko następcom prawnym Kompanii Węglowej S.A. wraz z wnioskiem o połączenie przedmiotowej sprawy do wspólnego rozpoznania ze sprawą prowadzoną przeciwko TAURON Wydobywanie S.A. Obecnie sprawa została połączona do wspólnego rozpoznania przeciwko pozwanym przez spółkę Galeria Galena Sp. z o.o., tj. przeciwko Skarbowi Państwa – Dyrektorowi Okręgowego Urzędu Górniczego w Katowicach oraz następcom prawnym Kompanii Węglowej S.A. w Katowicach. Strony na bieżąco składają stosowne wyjaśnienia oraz pisma procesowe. Sprawa toczy się w pierwszej instancji przed Sądem Okręgowym w Katowicach. Z uwagi na rozszerzenie powództwa o dodatkowych pozwanych w osobach następców prawnych byłej Kompanii Węglowej S.A., a także na wątpliwości natury faktycznej i prawnej uniemożliwiające jednoznaczne przesądzenie kierunku rozpoznania sprawy przez Sąd Okręgowy w Katowicach, jak również wysokości zasądzzonego roszczenia, spółka nie tworzy rezerwy na powyższe zdarzenie.
Ujęcie zaangażowania Funduszy w spółkę zależną Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o.	W umowie inwestycyjnej podpisanej przez Spółkę z Funduszami Inwestycji Zamkniętych zarządzanych przez Polski Fundusz Rozwoju, o której szerzej mowa w notce 53 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, przewidziano szereg sytuacji, których wystąpienie stanowi istotne naruszenie umowy. Ewentualne istotne naruszenie umowy ze strony Grupy może prowadzić do potencjalnej konieczności ujęcia w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym zaangażowania kapitałowego Funduszy Inwestycji Zamkniętych w spółkę zależną Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o. jako zobowiązania Grupy, a nie jako kapitału przypadającego udziałowcom niekontrolującym. Na dzień bilansowy wykazana w ramach kapitału przypadającego udziałowcom niekontrolującym kwota podlegająca ww. warunkom wynosi 100 000 tysięcy złotych.

48. Zabezpieczenie spłaty zobowiązań

Wśród ustanowionych i obowiązujących na dzień 31 grudnia 2018 roku zabezpieczeń spłaty zobowiązań w Grupie, najistotniejsze pozycje, przedstawione w poniższej tabeli, stanowią zabezpieczenia umów zawartych przez jednostkę dominującą.

Umowa	Rodzaj zabezpieczenia	Wartość zabezpieczenia
Program Emisji Obligacji Długoterminowych w Banku Gospodarstwa Krajowego z dnia 31 lipca 2013 roku	oświadczenie o poddaniu się egzekucji	do maksymalnej kwoty 2 550 000 tysięcy złotych, obowiązujące do dnia 20 grudnia 2032 roku
Program Emisji Obligacji z dnia 24 listopada 2015 roku	oświadczenie o poddaniu się egzekucji	do maksymalnej kwoty 7 524 000 tysięcy złotych, obowiązujące do dnia 31 grudnia 2023 roku
Program Emisji Obligacji Podporządkowanych w Banku Gospodarstwa Krajowego z dnia 6 września 2017 roku	oświadczenie o poddaniu się egzekucji	do kwoty 600 000 tysięcy złotych, obowiązujące do dnia 30 czerwca 2034 roku
Umowa z dnia 4 kwietnia 2018 roku o limit gwarancyjny zawarta z MUFG Bank, Ltd.	oświadczenie o poddaniu się egzekucji	do kwoty 621 000 tysięcy złotych, obowiązujące do dnia 31 lipca 2019 roku
Umowa ramowa zawarta z CaixaBank S.A. na gwarancje bankowe (z limitu na gwarancje zabezpieczające transakcje może korzystać Spółka oraz spółki z Grupy TAURON)	pełnomocnictwo do rachunku bankowego w CaixaBank S.A.	do kwoty 100 000 tysięcy złotych
	oświadczenie o poddaniu się egzekucji	do kwoty 120 000 tysięcy złotych, obowiązujące do dnia 11 lipca 2021 roku
Umowa zawarta z Santander Bank Polska S.A. na gwarancje bankowe dla Izby Rozliczeniowej Giełd Towarowych S.A.	pełnomocnictwo do rachunku bankowego w Santander Bank Polska S.A.	do kwoty 150 000 tysięcy złotych
Umowa kredytu w rachunku bieżącym oraz limit intraday (umowa rachunku bankowego) w banku PKO Bank Polski S.A. (kredyt do kwoty 300 000 tysięcy złotych oraz limit intraday do kwoty 500 000 tysięcy złotych)	pełnomocnictwa do rachunku bankowego w banku PKO Bank Polski S.A.	do łącznej kwoty 800 000 tysięcy złotych
	oświadczenie o poddaniu się egzekucji	do kwoty 600 000 tysięcy złotych, obowiązujące do dnia 17 grudnia 2021 roku
	oświadczenie o poddaniu się egzekucji	do kwoty 360 000 tysięcy złotych, obowiązujące do dnia 29 grudnia 2021 roku
Umowa kredytu w rachunku bieżącym w Banku Gospodarstwa Krajowego (w EUR, do kwoty 45 000 tysięcy euro)	pełnomocnictwo do rachunku bankowego w Banku Gospodarstwa Krajowego	do kwoty 193 500 tysięcy złotych (45 000 tysięcy euro)
	oświadczenie o poddaniu się egzekucji	do kwoty 103 200 tysięcy złotych (24 000 tysięcy euro), obowiązujące do dnia 31 grudnia 2020 roku
	oświadczenie o poddaniu się egzekucji	do kwoty 215 000 tysięcy złotych (50 000 tysięcy euro), obowiązujące do dnia 31 grudnia 2020 roku
Umowa kredytu w rachunku bieżącym w mBanku (w USD, do kwoty 2 000 tysięcy dolarów)	oświadczenie o poddaniu się egzekucji	do kwoty 11 279 tysięcy złotych (3 000 tysięcy dolarów), obowiązujące do dnia 31 marca 2019 roku
Umowa kredytu w rachunku bieżącym w mBanku (w USD, do kwoty 500 tysięcy dolarów)	oświadczenie o poddaniu się egzekucji	do kwoty 2 820 tysięcy złotych (750 tysięcy dolarów), obowiązujące do dnia 29 marca 2020 roku

W dniu 31 grudnia 2018 roku wygasiło oświadczenie o podaniu się egzekucji do kwoty 6 900 000 tysięcy złotych, które Spółka podpisała w związku z Programem Emisji Obligacji z dnia 16 grudnia 2010 roku wraz z późniejszymi aneksami.

Po dniu bilansowym, w dniu 9 stycznia 2019 roku, Spółka podpisała oświadczenie o poddaniu się egzekucji do kwoty 1 500 000 tysięcy złotych, obowiązujące do dnia 31 grudnia 2036 roku, stanowiące zabezpieczenie spłaty zobowiązań Spółki w związku z umową kredytu z dnia 19 grudnia 2018 roku zawartą z Bankiem Gospodarstwa Krajowego, o czym szerzej w nocy 32.1 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Wartość bilansowa aktywów stanowiących zabezpieczenie spłaty zobowiązań Grupy

Wartość bilansową składników majątku stanowiących zabezpieczenie spłaty zobowiązań na poszczególne dni bilansowe przedstawia poniższa tabela.

	Stan na 31 grudnia 2018	Stan na 31 grudnia 2017
Inne należności finansowe	163 495	11 140
Nieruchomości	38 809	68 250
Środki pieniężne	45	9
Razem	202 349	79 399

Główną pozycję stanowią zabezpieczenia transakcji terminowych – pochodnych instrumentów finansowych zawieranych przez Spółkę na zagranicznych rynkach giełdowych. Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku zabezpieczenia z tego tytułu wynosiły odpowiednio 163 495 tysięcy złotych oraz 11 140 tysięcy złotych.

Pozostałe zabezpieczenia spłaty zobowiązań w Grupie

Pozostałe istotne zabezpieczenia spłaty zobowiązań w Grupie TAURON na dzień 31 grudnia 2018 roku:

- Zastawy rejestrowe i zastaw finansowy na udziałach TAMEH HOLDING Sp. z o.o.

W dniu 15 maja 2015 roku jednostka dominująca ustanowiła na 3 293 403 udziałach w kapitale zakładowym spółki TAMEH HOLDING Sp. z o.o., o wartości nominalnej 100 złotych i łącznej wartości nominalnej 329 340 tysięcy złotych, stanowiących około 50% udziałów w kapitale zakładowym, zastaw finansowy i zastawy rejestrowe na rzecz RAIFFEISEN BANK INTERNATIONAL AG.

Spółka ustanowiła na rzecz RAIFFEISEN BANK INTERNATIONAL AG zastaw rejestrowy o najwyższym pierwszeństwie zaspokojenia na udziałach do najwyższej sumy zabezpieczenia w wysokości 3 950 000 tysięcy koron czeskich oraz zastaw rejestrowy o najwyższym pierwszeństwie zaspokojenia na udziałach do najwyższej sumy zabezpieczenia w wysokości 840 000 tysięcy złotych. Spółka zobowiązała się również, że po nabyciu lub objęciu nowych udziałów, ustanowi zastaw finansowy i zastawy rejestrowe na nowych udziałach. Ponadto, dokonano cesji praw do dywidendy i innych płatności. W dniu 15 września 2016 roku zawarto aneks nr 1 do wskazanej powyżej umowy, na podstawie którego zmieniono najwyższą sumę zabezpieczenia z kwoty 840 000 tysięcy złotych na kwotę 1 370 000 tysięcy złotych.

Umowa o ustanowienie zastawów rejestrowych i zastawu finansowego została zawarta w celu zabezpieczenia transakcji obejmującej umowę kredytów terminowych i obrotowych, która została zawarta pomiędzy TAMEH Czech s.r.o. oraz TAMEH POLSKA Sp. z o.o. jako pierwotnymi kredytobiorcami, TAMEH HOLDING Sp. z o.o. jako spółką dominującą i gwarantem oraz RAIFFEISEN BANK INTERNATIONAL AG jako agentem oraz agentem zabezpieczenia. Zastawy rejestrowe obowiązują przez okres zabezpieczenia, tzn. do całkowitej spłaty zabezpieczonych wierzytelności lub do momentu zwolnienia przez zastawnika. Zastaw finansowy obowiązuje przez okres zabezpieczenia lub do momentu zwolnienia przez zastawnika, nie później jednak niż w dniu 31 grudnia 2028 roku.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku wartość bilansowa inwestycji we wspólne przedsięwzięcie ujmowanej według metody praw własności w grupie kapitałowej TAMEH HOLDING Sp. z o.o. wynosiła 543 913 tysięcy złotych.

- Weksle in blanco

Umowa/transakcja zabezpieczona wekslem in blanco	Wystawca weksla in blanco	Stan na 31 grudnia 2018
Umowy pożyczek udzielonych spółkom zależnym TAURON Wytwarzanie S.A. i TAURON Ciepło Sp. z o.o. przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach. Celem zabezpieczenia tych pożyczek spółki złożyły również oświadczenia o poddaniu się egzekucji.	TAURON Polska Energia S.A.	70 000*
Zabezpieczenia należytego wykonania kontraktów oraz zawartych umów przez spółkę, w tym na dofinansowania prowadzonych projektów.	TAURON Dystrybucja S.A.	245 957
Zabezpieczenie należytego wykonania zobowiązań wynikających z umów o dofinansowanie zawartych z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie i zwrotu środków oraz zabezpieczenie należytego wykonania zobowiązań wynikających z umów o dofinansowanie zawartych z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.	TAURON Ciepło Sp. z o.o.	228 606
Zabezpieczenia należytego wykonania zobowiązań wobec Centrum Projektów Polska Cyfrowa w Warszawie wynikających z umów o dofinansowanie projektów.	TAURON Obsługa Klienta Sp. z o.o.	187 841
Umowa z PSE S.A. o świadczenie usług przesyłania energii elektrycznej, umowa z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie o częściowe umorzenie pożyczki oraz umowa z Narodowym Centrum Badań i Rozwoju w Warszawie o dofinansowanie projektu.	TAURON Wytwarzanie S.A.	49 570

* Na dzień bilansowy kwota pozostała do spłaty z tytułu pożyczek, których zabezpieczeniem są przedmiotowe weksle, wynosi 17 000 tysięcy złotych.

- Gwarancja korporacyjna i gwarancje bankowe
 - Spółka w roku 2014 udzieliła gwarancji korporacyjnej celem zabezpieczenia obligacji wyemitowanych przez TAURON Sweden Energy AB (publ). Gwarancja obowiązuje do dnia 3 grudnia 2029 roku, tj. dnia wykupu obligacji i opiewa na kwotę 168 000 tysięcy euro, a beneficjentem gwarancji są obligatariusze, którzy nabyli obligacje TAURON Sweden Energy AB (publ).
 - W dniu 11 kwietnia 2018 roku, na zlecenie Spółki, została wystawiona gwarancja bankowa w kwocie 444 000 tysięcy złotych na rzecz Banku Gospodarstwa Krajowego. Gwarancja stanowi zabezpieczenie wierzytelności banku wynikających z umowy pożyczki zawartej w dniu 8 marca 2018 roku pomiędzy pożyczkobiorcą Elektrociepłownią Stalowa Wola S.A., a Bankiem Gospodarstwa Krajowego oraz Polskim Górnictwem Naftowym i Gazownictwem S.A., o czym szerzej w nocie 22 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Gwarancja została wystawiona przez MUFG Bank, Ltd., z terminem ważności do dnia 11 kwietnia 2019 roku. Zabezpieczeniem wierzytelności MUFG Bank, Ltd. wobec Spółki na podstawie umowy o limit gwarancyjny z dnia 4 kwietnia 2018 roku jest oświadczenie o poddaniu się egzekucji do kwoty 621 000 tysięcy złotych z terminem obowiązywania do dnia

31 lipca 2019 roku. W związku z wystawioną gwarancją Grupa ujęła zobowiązanie, w kwocie oczekiwanych strat kredytowych wyceniane dla okresu obowiązywania niniejszej gwarancji finansowej, którego wartość na dzień 31 grudnia 2018 roku wyniosła 11 994 tysiące złotych. Stopień ratingu stosowanego w Grupie dla Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A. znajduje się w przedziale od BB- do B.

Po dniu bilansowym, w dniu 7 lutego 2019 roku, na zlecenie Spółki, został wystawiony aneks do powyższej gwarancji bankowej, na mocy którego od dnia 12 kwietnia 2019 roku kwota gwarancji została podwyższona do kwoty 517 500 tysięcy złotych, a okres obowiązywania został przedłużony do dnia 11 kwietnia 2020 roku. Aneks do gwarancji bankowej został wystawiony na podstawie umowy o limit gwarancyjny z dnia 5 lutego 2019 roku z MUFG Bank, Ltd, a zabezpieczeniem wierzytelności MUFG Bank, Ltd. wobec Spółki jest oświadczenie o poddaniu się egzekucji podpisane w dniu 6 lutego 2019 roku, do kwoty 621 000 tysięcy złotych z terminem obowiązywania do dnia 31 lipca 2020 roku.

- W ramach umowy na gwarancje bankowe zawartej z CaixaBank S.A. (Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce na zlecenie Spółki bank wystawił gwarancje bankowe na zabezpieczenie zobowiązań i transakcji spółek zależnych od TAURON Polska Energia S.A. na łączną kwotę 14 091 tysięcy złotych. Od dnia 1 stycznia 2019 roku obowiązują dodatkowe gwarancje, wystawione na zlecenie Spółki na rzecz spółki zależnej z segmentu Wydobycie w kwocie 105 tysięcy złotych oraz segmentu Pozostałe w łącznej kwocie 413 tysięcy złotych, z terminem obowiązywania odpowiednio do dnia 31 grudnia 2019 roku i 30 marca 2020 roku.

W ramach umowy na gwarancje bankowe CaixaBank S.A. (Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce wystawił również gwarancję bankową na zabezpieczenie realizowanych przez Spółkę transakcji dla Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. do kwoty 6 100 tysięcy złotych, obowiązującą do dnia 30 listopada 2019 roku.

- Po dniu bilansowym, w dniu 27 marca 2019 roku, w ramach umowy na gwarancje bankowe zawartej z Santander Bank Polska S.A. (Spółka Akcyjna), na zlecenie Spółki bank wystawił gwarancję bankową na zabezpieczenie zobowiązań Spółki wobec Izby Rozliczeniowej Giełd Towarowych S.A. na kwotę 20 000 tysięcy złotych z terminem obowiązywania do dnia 31 maja 2019 roku.
- Na zlecenie spółki zależnej TAURON Czech Energy s.r.o. banki PKO BP S.A. Czech Branch oraz UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a.s. wystawiły gwarancje płatności, na łączną kwotę 95 000 tysięcy koron czeskich i 1 200 tysięcy euro, na zabezpieczenie umów zawartych z operatorami rynku oraz umów na dostawę energii elektrycznej i gazu ziemnego, z terminami obowiązywania gwarancji w okresie od dnia 21 marca 2019 roku do dnia 31 stycznia 2021 roku.

W celu zabezpieczenia środków na pokrycie przyszłych kosztów likwidacji wchodzące w skład Grupy spółki zależne TAURON Wydobycie S.A. oraz Kopalnia Wapienia Czatkowice Sp. z o.o. tworzą Fundusz Likwidacji Zakładów Górniczych.

49. Informacja o podmiotach powiązanych

49.1. Transakcje ze wspólnymi przedsięwzięciami

Grupa posiada wspólne przedsięwzięcia: Elektrociepłownię Stalowa Wola S.A. oraz grupę kapitałową TAMEH HOLDING Sp. z o.o., które zostały szerzej opisane w nocie 21 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Łączna wartość transakcji ze spółkami będącymi pod wspólną kontrolą została przedstawiona w tabeli poniżej.

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Przychody	52 455	52 306
Koszty	(37 053)	(36 655)

Główną pozycję rozrachunków ze spółkami będącymi pod wspólną kontrolą stanowi pożyczka udzielona Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A., o czym szerzej w nocie 22 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Spółka udzieliła również zabezpieczeń wspólnym przedsięwzięciom poprzez zastaw na udziałach TAMEH HOLDING Sp. z o.o. oraz wystawioną na zlecenie Spółki gwarancję bankową na zabezpieczenie zobowiązań Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A. z tytułu pożyczki, o czym szerzej w nocie 48 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

49.2. Transakcje z udziałem spółek Skarbu Państwa

Głównym akcjonariuszem Grupy jest Skarb Państwa Rzeczypospolitej Polskiej, w związku z tym spółki Skarbu Państwa są traktowane jako podmioty powiązane.

Łączna wartość transakcji ze spółkami Skarbu Państwa została przedstawiona w tabeli poniżej.

Przychody i koszty

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Przychody	2 079 293	1 803 577
Koszty	(3 440 786)	(3 007 059)

Należności i zobowiązania

	Stan na 31 grudnia 2018	Stan na 31 grudnia 2017
Należności	284 443	253 834
Zobowiązania	432 097	322 002

Na dzień 31 grudnia 2018 roku pozycja należności w powyższej tabeli obejmuje zaliczki na zakup środków trwałych w wysokości 12 196 tysięcy złotych. Na dzień 31 grudnia 2017 roku pozycja należności w powyższej tabeli obejmuje zaliczki na zakup środków trwałych w kwocie 9 757 tysięcy złotych.

Spośród spółek Skarbu Państwa największymi klientami Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A. w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku byli KGHM Polska Miedź S.A., PSE S.A., Polska Grupa Górnicza S.A. oraz Jastrzębska Spółka Węglowa S.A. Łącznie sprzedaż do powyższych kontrahentów wyniosła 88% wielkości przychodów zrealizowanych w transakcjach ze spółkami Skarbu Państwa. Największe transakcje zakupu Grupa dokonała od PSE S.A., Polskiej Grupy Górniczej S.A. oraz Węglukoks S.A. Zakupy od powyższych kontrahentów stanowiły 91% wartości zakupów od spółek Skarbu Państwa w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku.

Spośród spółek Skarbu Państwa największymi klientami Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A. w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku byli KGHM Polska Miedź S.A., PSE S.A., Polska Grupa Górnicza S.A. oraz Jastrzębska Spółka Węglowa S.A. Łącznie sprzedaż do powyższych kontrahentów wyniosła 85% wielkości przychodów zrealizowanych w transakcjach ze spółkami Skarbu Państwa. Największe transakcje zakupu Grupa dokonała od PSE S.A., oraz Polskiej Grupy Górniczej S.A. Zakupy od powyższych kontrahentów stanowiły 89% wartości zakupów od spółek Skarbu Państwa w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku.

Grupa Kapitałowa dokonuje istotnych transakcji na rynkach energii za pośrednictwem Izby Rozliczeniowej Giełd Towarowych S.A. Z uwagi na fakt, iż jednostka ta zajmuje się jedynie organizacją obrotu giełdowego, zdecydowano aby nie traktować dokonywanych za jej pośrednictwem transakcji zakupu i sprzedaży jako transakcji z podmiotem powiązanym.

Transakcje ze spółkami Skarbu Państwa dotyczą głównie działalności operacyjnej Grupy i dokonywane są na warunkach rynkowych.

49.3. Wynagrodzenie kadry kierowniczej

Wysokość wynagrodzeń oraz innych świadczeń członków Zarządu, Rad Nadzorczych i pozostałych członków głównej kadry kierowniczej jednostki dominującej oraz spółek zależnych, wypłaconych i należnych do wypłaty w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku oraz w okresie porównywalnym przedstawia poniższa tabela.

	Rok zakończony 31 grudnia 2018		Rok zakończony 31 grudnia 2017	
	Jednostka dominująca	Jednostki zależne	Jednostka dominująca	Jednostki zależne
Zarząd jednostki	5 661	13 974	6 957	20 556
Krótkoterminowe świadczenia (wraz z narzutami)	4 931	13 275	4 545	16 822
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	695	357	2 104	3 082
Inne	35	342	308	652
Rada nadzorcza jednostki	833	865	739	684
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (płace i narzuty)	833	752	739	672
Inne	–	113	–	12
Pozostali członkowie głównej kadry kierowniczej	16 370	39 383	13 832	41 144
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (płace i narzuty)	14 330	35 505	12 151	39 267
Nagrody jubileuszowe	–	2 468	–	1 214
Świadczenia po okresie zatrudnienia	–	13	–	–
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	898	856	776	340
Inne	1 142	541	905	323
Razem	22 864	54 222	21 528	62 384

Zgodnie z przyjętą polityką rachunkowości Grupa tworzy rezerwy na świadczenia przysługujące z tytułu rozwiązania stosunku pracy członkom Zarządu i pozostałym członkom głównej kadry kierowniczej, które mogą być wypłacone lub należne do wypłaty w kolejnych okresach sprawozdawczych. Powyższa tabela uwzględnia kwoty wypłacone i należne do wypłaty do dnia 31 grudnia 2018 roku.

50. Leasing operacyjny

Na dzień 31 grudnia 2018 roku łączna kwota przyszłych minimalnych opłat leasingowych z tytułu umów nieodwołalnego leasingu operacyjnego przedstawia się następująco:

Przyszłe minimalne opłaty z tytułu umów leasingu operacyjnego	Stan na 31 grudnia 2018
Prawa wieczystego użytkowania gruntu	1 044 338
Umowy najmu i dzierżawy pod stacje transformatorowe	180 767
Umowy najmu i dzierżawy pod zabudowę węzłów ciepłowniczych	20 479
Pozostałe umowy	191 327
Razem	1 436 911

51. Zarządzanie kapitałem i finansami

Spółka prowadzi scentralizowaną politykę w zakresie zarządzania finansami, dzięki czemu możliwe jest efektywne zarządzanie niniejszym obszarem w ramach całej Grupy TAURON. Głównymi narzędziami umożliwiającymi skuteczne zarządzanie są odpowiednie regulacje wewnątrzgrupowe, a także funkcjonująca w Grupie TAURON usługa cash pool oraz program emisji obligacji wewnątrzgrupowych. Dodatkowo system zarządzania finansami jest wspomagany centralną polityką w zakresie zarządzania ryzykiem finansowym w Grupie TAURON oraz centralną polityką ubezpieczeniową Grupy TAURON. W tych obszarach Spółka pełni funkcję zarządzającego oraz decydującego o kierunkach podejmowanych działań, umożliwiając ustanawianie odpowiednich limitów ekspozycji na ryzyko.

Szczegółowe informacje dotyczące zarządzania finansami opisano w punkcie 7.3. Sprawozdania Zarządu z działalności TAURON Polska Energia S.A. oraz Grupy Kapitałowej TAURON za rok obrotowy 2018.

W 2018 roku Spółka i Grupa TAURON posiadała pełną zdolność do regulowania swoich zobowiązań w terminie ich płatności.

Głównym celem zarządzania kapitałem Grupy jest utrzymanie dobrego ratingu kredytowego i bezpiecznych wskaźników kapitałowych, które wspierałyby działalność operacyjną Grupy i zwiększały wartość dla jej akcjonariuszy.

Grupa monitoruje przede wszystkim wskaźnik zadłużenia definiowany jako relacja zadłużenia finansowego netto do EBITDA.

Zadłużenie finansowe netto Grupy TAURON jest definiowane w poszczególnych umowach finansowania i zasadniczo oznacza zobowiązanie do zapłaty lub zwrotu pieniędzy z tytułu kredytów, pożyczek i dłużnych papierów wartościowych oraz z tytułu leasingu finansowego, z wyłączeniem zobowiązania z tytułu obligacji podporządkowanych wyemitowanych

w grudniu 2016 roku o wartości nominalnej 190 000 tysięcy euro oraz obligacji podporządkowanych wyemitowanych w grudniu 2018 roku o wartości nominalnej 750 000 tysięcy złotych, pomniejszone o środki pieniężne oraz inwestycje krótkoterminowe o okresie zapadalności do 1 roku. Wyjątek stanowią obligacje serii TPEA1119 wyemitowane w listopadzie 2014 roku w nominalnej wartości 1 750 000 tysięcy złotych, gdzie zgodnie z warunkami emisji przy kalkulacji zadłużenia finansowego nie koryguje się o wartość obligacji podporządkowanych. EBITDA oznacza zysk lub stratę z działalności operacyjnej Grupy TAURON powiększony o amortyzację oraz odpisy na aktywa niefinansowe. Wartość wskaźnika jest monitorowana przez instytucje finansujące Grupę oraz agencje ratingowe i ma wpływ na możliwość oraz koszt pozyskania finansowania, a także ocenę wiarygodności kredytowej Spółki.

Na dzień bilansowy wartość wskaźnika zadłużenia kształtowała się na poziomie 2,5, co jest akceptowalne przez instytucje finansowe.

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017 (dane przekształcone)
Kredyty i pożyczki	702 618	901 734
Obligacje*	6 247 721	7 808 300
Leasing finansowy	23	25
Zobowiązania z tytułu zadłużenia długoterminowe	6 950 362	8 710 059
Kredyty i pożyczki	183 667	289 654
Obligacje*	2 287 687	36 183
Leasing finansowy	2	23 948
Zobowiązania z tytułu zadłużenia krótkoterminowe	2 471 356	349 785
Razem zadłużenie	9 421 718	9 059 844
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	823 724	909 249
Inwestycje krótkoterminowe o terminie zapadalności do 1 roku	26 105	103 437
Zadłużenie netto	8 571 889	8 047 158
EBITDA	3 374 926	3 617 641
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	790 729	1 879 321
Amortyzacja	(1 721 783)	(1 693 468)
Odpisy aktualizujące	(862 414)	(44 852)
Dług netto / EBITDA	2,5	2,2

* Zadłużenie nie wlicza zobowiązań z tytułu obligacji podporządkowanych.

Zmianę stanu zobowiązań z tytułu zadłużenia prezentuje poniższa tabela.

Zobowiązania z tytułu zadłużenia	
Stan na 1 stycznia 2017	8 979 529
Wpływy z tytułu zaciągniętego zadłużenia	2 703 643
otrzymane finansowanie	2 707 462
koszty transakcyjne	(3 819)
Naliczenie odsetek	313 382
odniesione do rachunku wyników	207 434
kapitalizacja na rzeczowe aktywa trwałe i aktywa niematerialne	105 948
Płatności z tytułu zadłużenia	(2 106 885)
spłaty kapitału	(1 816 388)
odsetki zapłacone	(184 549)
odsetki zapłacone aktywowane na zadania inwestycyjne	(105 948)
Zmiana stanu zadłużenia w rachunku bieżącym oraz cash pool	83 471
Zmiana wyceny zadłużenia	(119 858)
Pozostałe zmiany niepieniężne	(486)
Stan na 31 grudnia 2017	9 852 796
obligacje podporządkowane	(792 952)
Stan na 31 grudnia 2017 – zadłużenie w kalkulacji wskaźnika zadłużenia	9 059 844
Wpływ zastosowania MSSF 9 Instrumenty finansowe	(33 055)
Wpływy z tytułu zaciągniętego zadłużenia	1 348 236
otrzymane finansowanie	1 350 293
koszty transakcyjne	(2 057)
Naliczenie odsetek	291 838
odniesione do rachunku wyników	163 099
kapitalizacja na rzeczowe aktywa trwałe i aktywa niematerialne	128 739
Płatności z tytułu zadłużenia	(481 304)
spłaty kapitału	(192 395)
odsetki zapłacone	(160 170)
odsetki zapłacone aktywowane na zadania inwestycyjne	(128 739)
Zmiana stanu zadłużenia w rachunku bieżącym oraz cash pool	(96 683)
Zmiana wyceny zadłużenia	93 114
Pozostałe zmiany niepieniężne	(11 565)
Stan na 31 grudnia 2018	10 963 377
obligacje podporządkowane	(1 541 659)
Stan na 31 grudnia 2018 – zadłużenie w kalkulacji wskaźnika zadłużenia	9 421 718

52. Wynagrodzenie biegłego rewidenta lub podmiotu uprawnionego

Informacja na temat wynagrodzenia biegłego rewidenta została zaprezentowana w Sprawozdaniu Zarządu z działalności TAURON Polska Energia S.A. oraz Grupy Kapitałowej TAURON za rok obrotowy 2018 w punkcie 6.

53. Pozostałe istotne informacje

Podpisanie dokumentacji transakcyjnej związanej z inwestycją Funduszy Inwestycyjnych Zamkniętych zarządzanych przez Polski Fundusz Rozwoju S.A. w spółkę zależną Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o.

W dniu 28 marca 2018 roku Spółka, spółka zależna Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o. oraz Fundusz Inwestycji Infrastrukturalnych – Kapitałowy Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych i Fundusz Inwestycji Infrastrukturalnych – Dłużny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych („Fundusze”), których częścią portfela inwestycyjnego zarządza Polski Fundusz Rozwoju S.A., podpisały dokumentację transakcyjną określającą warunki inwestycji kapitałowej Funduszy w spółkę Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o.

Dokumentacja transakcyjna obejmuje umowę inwestycyjną oraz umowę wspólników wraz z załącznikami, w tym projektami wieloletniej umowy sprzedaży energii elektrycznej i wieloletniej umowy sprzedaży węgla, które do dnia bilansowego zostały zawarte przez Spółkę i spółkę zależną Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o.

Umowa wspólników określa zasady ładu korporacyjnego w spółce Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o. Umowa ta przyznaje Funduszom m. in. osobiste uprawnienie do powoływania, zawieszania w czynnościach i odwoływania jednego członka Zarządu oraz jednego członka Rady Nadzorczej spółki Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o. Definiuje ona także katalog spraw, dla dokonania których przez spółkę Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o. wymagane będzie

uzyskanie jednomyślnej uchwały Zarządu, Rady Nadzorczej lub Zgromadzenia Wspólników tej spółki. Umowa wspólników wejdzie w życie w dniu przystąpienia Funduszy do spółki Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o.

Umowa inwestycyjna określa zasady i warunki inwestycji kapitałowej Funduszy w spółkę Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o. Inwestycja ta zakłada przystąpienie przez Fundusze do spółki Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o. oraz uczestniczenie przez nie w kolejnych dokapitalizowaniach spółki Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o., poprzez obejmowanie nowo tworzonego udziałów w zamian za wkłady pieniężne do łącznej maksymalnej kwoty 880 000 tysięcy złotych, tj. po 440 000 tysięcy złotych przez każdy z Funduszy. Udział Funduszy w kapitale zakładowym spółki Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o. według stanu na dzień oddania bloku energetycznego 910 MW w Jaworznie do eksploatacji powinien wynosić około 14%, a udział Spółki w żadnym przypadku nie spadnie poniżej 50% + 1 udział. Spółka będzie zobowiązana do zapewnienia dokapitalizowania spółki zależnej Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o. w zakresie niezbędnym do realizacji projektu budowy bloku energetycznego 910 MW w Jaworznie, po osiągnięciu przez Fundusze zaangażowania kapitałowego w wysokości ww. kwoty maksymalnej.

Umowa inwestycyjna uzależnia przystąpienie Funduszy do spółki Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o. od spełnienia określonych warunków zawieszających. Warunki zawieszające obejmowały: uzyskanie zgody Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na dokonanie koncentracji, wydanie przez Szefa Krajowej Administracji Skarbowej decyzji zatwierdzającej warunki umowy sprzedaży energii elektrycznej jako uprzedniego porozumienia cenowego, zawarcie przez Spółkę i spółkę zależną Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o. oznaczonych umów, w tym umowy sprzedaży energii elektrycznej i umowy sprzedaży węgla oraz dokonanie (albo zapewnienie dokonania) przez Spółkę określonych czynności przez organy spółki Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o. Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego do publikacji w ocenie Spółki zostały spełnione wszystkie warunki zawieszające wymagane do przystąpienia Funduszy do spółki Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o.

W dniu 20 grudnia 2018 roku Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników spółki Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o. podjęło uchwałę o podwyższeniu kapitału zakładowego spółki o kwotę 1 000 tysięcy złotych poprzez utworzenie 20 tysięcy nowych udziałów o wartości nominalnej 50 złotych każdy. Nowoutworzone udziały w podwyższonym kapitale zakładowym spółki objął Fundusz Inwestycji Infrastrukturalnych – Kapitałowy Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych za łączną cenę emisyjną 100 000 tysięcy złotych i pokrył je w całości wkładem pieniężnym, przy czym nadwyżka ceny emisyjnej udziałów ponad ich wartość nominalną, w łącznej wysokości 99 000 tysięcy złotych, została przelana na kapitał zapasowy Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o. Po dniu bilansowym, w dniu 15 stycznia 2019 roku podwyższenie kapitału spółki zostało zarejestrowane. W wyniku tej transakcji udział Spółki w kapitale i organie stanowiącym spółki Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o. zmniejszył się z 100% do 97,89%.

Po dniu bilansowym, w dniu 25 lutego 2019 roku Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników spółki Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o. podjęło uchwałę o podwyższeniu kapitału zakładowego spółki o kwotę 2 569 tysięcy złotych poprzez utworzenie 51 385 nowych udziałów o wartości nominalnej 50 złotych każdy. Nowoutworzone udziały w podwyższonym kapitale zakładowym spółki objął Fundusz Inwestycji Infrastrukturalnych – Kapitałowy Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych z siedzibą w Warszawie za łączną cenę emisyjną 256 925 tysięcy złotych, przy czym nadwyżka ceny emisyjnej udziałów ponad ich wartość nominalną, w łącznej wysokości 254 356 tysięcy złotych zostanie przelana na kapitał zapasowy Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o. W wyniku tej transakcji udział Spółki w kapitale obniżył się do 92,86%.

Podpisanie umów inwestycyjnych dotyczących utworzenia funduszy inwestycyjnych typu corporate venture capital

W dniu 13 czerwca 2018 roku Spółka podpisała dwie umowy inwestycyjne, które zakładają utworzenie funduszy inwestycyjnych typu corporate venture capital. Umowy mają charakter warunkowy, a ich wejście w życie uzależnione było od spełnienia warunku zawieszającego w postaci otrzymania zgody Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. W dniu 8 sierpnia 2018 roku warunek zawieszający został spełniony.

Zgodnie z postanowieniami zawartych umów, Spółka będzie uczestnikiem dwóch funduszy tworzonego w ramach programów PFR Starter FIZ oraz PFR NCBR CVC. Dzięki utworzeniu funduszy możliwe będzie zapewnienie przez Spółkę wieloetapowego wsparcia dla innowacyjnych firm, m.in. poprzez zapewnienie możliwości udziału w programach akceleryacyjnych, inwestycje w przedsiębiorstwa we wczesnej fazie rozwoju w ramach programu PFR Starter FIZ oraz zapewnienie kolejnych rund finansowania w ramach programu PFR NCBR CVC. Docelowa kapitalizacja funduszu utworzonego w ramach PFR Starter FIZ ma wynieść 50 000 tysięcy złotych, a funduszu utworzonego w ramach PFR NCBR CVC 160 000 tysięcy złotych. Udział Spółki w funduszach nie przekroczy odpowiednio 25% i 49%.

W dniu 21 grudnia 2018 roku została zarejestrowana w KRS spółka EEC Magenta spółka z ograniczoną odpowiedzialnością ASI spółka komandytowo-akcyjna (Starter), zawiązana przez: Spółkę (Inwestor Prywatny), PFR Starter Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w Warszawie (Inwestor Publiczny), EEC Ventures spółka

z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa (Inwestor Zespołu Zarządzającego) oraz EEC Magenta Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (Komplementariusz). Spółka objęła w EEC Magenta spółka z ograniczoną odpowiedzialnością ASI spółka komandytowo-akcyjna 12 450 akcji w zamian za wkład pieniężny równy wartości nominalnej obejmowanych akcji, tj. za 12 tysięcy złotych. Po dniu bilansowym, w dniu 15 stycznia 2019 roku w ramach Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia EEC Magenta spółka z ograniczoną odpowiedzialnością ASI spółka komandytowo-akcyjna (Starter) podjęte zostały uchwały w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego spółki o łączną kwotę 36 tysięcy złotych. Spółka objęła 8 902 akcji w zamian za wkład pieniężny o wartości 890 tysięcy złotych. Udział Spółki w kapitale zakładowym oraz w głosach na Walnym Zgromadzeniu wynosi 24,90%.

Po dniu bilansowym, w dniu 9 stycznia 2019 roku została zarejestrowana w KRS spółka EEC Magenta spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 2 ASI spółka komandytowo-akcyjna (CVC), zawiązana przez: Spółkę (Inwestor Korporacyjny), PFR NCBR CVC Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych (Inwestor Publiczny); EEC Ventures spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 2 spółka komandytowa (Inwestor Zespołu Zarządzającego) oraz EEC Magenta spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (Komplementariusz). TAURON Polska Energia S.A. objął w spółce 24 015 akcji w zamian za wkład pieniężny równy wartości nominalnej obejmowanych akcji, tj. za 24 tysiące złotych. Po dniu bilansowym, w dniu 25 stycznia 2019 roku w ramach Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia EEC Magenta spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 2 ASI spółka komandytowo-akcyjna (CVC) podjęta została uchwała w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego spółki o kwotę 99 tysięcy złotych. Spółka objęła 47 751 akcji w zamian za wkład pieniężny o wartości 4 775 tysięcy złotych. Udział Spółki w kapitale zakładowym oraz w głosach na Walnym Zgromadzeniu spółki wynosi 48,03%.

Negocjacje dotyczące nabycia farm wiatrowych

W dniu 2 października 2018 roku Spółka otrzymała zaproszenie do rozpoczęcia negocjacji w sprawie nabycia należących do grupy in.ventus farm wiatrowych zlokalizowanych w północnej Polsce. Celem negocjacji jest określenie możliwości, zasad, warunków i parametrów finansowych transakcji.

Łączna moc zainstalowana farm wiatrowych, o których mowa powyżej wynosi około 200 MW.

Transakcja może zostać przeprowadzona w drodze nabycia przez Spółkę niemieckich oraz polskich spółek osobowych operujących farmami („Spółki Projektowe”). W takim przypadku Spółka przejmie ogół praw i obowiązków dotychczasowych wspólników Spółek Projektowych przy jednoczesnym nabyciu wierzytelności bankowej w stosunku do Spółek Projektowych. Spółka dopuszcza także przeprowadzenie transakcji poprzez nabycie przedsiębiorstw polskich spółek projektowych.

Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego do publikacji Spółka kontynuuje przedmiotowe negocjacje.

Aukcje główne rynku mocy na lata dostaw 2021–2023

W dniach 15 listopada, 5 grudnia oraz 21 grudnia 2018 roku odbyły się trzy pierwsze aukcje główne rynku mocy na lata dostaw 2021–2023. Aukcje zostały przeprowadzone przez PSE S.A. zgodnie z ustawą z dnia 8 grudnia 2017 roku o rynku mocy. Opublikowane przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w Biuletynie Informacji Publicznej ceny zamknięcia kolejnych aukcji wyniosły odpowiednio: 240,32 PLN/kW/rok (rok 2021), 198,00 PLN/kW/rok (rok 2022) oraz 202,99 PLN/kW/rok (rok 2023). Spółki Grupy Kapitałowej TAURON zawarły umowy mocowe na następujące wolumeny obowiązków mocowych:

- w ramach aukcji przeprowadzonej w dniu 15 listopada 2018 roku – 2 672,49 MW,
- w ramach aukcji przeprowadzonej w dniu 5 grudnia 2018 roku – 422,23 MW,
- w ramach aukcji przeprowadzonej w dniu 21 grudnia 2018 roku – 393,23 MW.

Aukcje rynku mocy zostały opisane szerzej w nocie 2.6 Sprawozdania Zarządu z działalności TAURON Polska Energia S.A. oraz Grupy Kapitałowej TAURON za rok obrotowy 2018.

54. Zdarzenia następujące po dniu bilansowym

Zabezpieczenie spłaty zobowiązań

W dniu 9 stycznia i 6 lutego 2019 roku Spółka podpisała oświadczenia o poddaniu się egzekucji stanowiące zabezpieczenie spłaty zobowiązań Spółki odpowiednio do kwoty 1 500 000 tysięcy złotych oraz do kwoty 621 000 tysięcy złotych, o czym szerzej w nocie 48 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Gwarancja bankowa na rzecz wspólnego przedsięwzięcia Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A.

W dniu 7 lutego 2019 roku, na zlecenie Spółki, wystawiony został aneks do gwarancji bankowej, zwiększający kwotę gwarancji do kwoty 517 500 tysięcy złotych udzielonej na zabezpieczenie wierzytelności Banku Gospodarstwa Krajowego, wynikających z umowy pożyczki zawartej w dniu 8 marca 2018 roku pomiędzy pożyczkobiorcą Elektrociepłownią Stalowa Wola S.A., a Bankiem Gospodarstwa Krajowego oraz Polskim Górnictwem Naftowym i Gazownictwem S.A., o czym szerzej w nocie 48 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Powództwo związane z wypowiedzeniem umów długoterminowych przeciwko spółce zależnej TAURON Sprzedaż Sp. z o.o.

W dniu 7 marca 2019 roku przeciwko TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. wytoczono pozew na łączną kwotę 232 879 tysięcy złotych w związku z wypowiedzeniem umów długoterminowych na zakup praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia energii ze źródeł odnawialnych, o czym szerzej w nocie 47 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Pożyczka udzielona na rzecz wspólnego przedsięwzięcia Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A.

W dniu 12 marca 2019 roku Spółka zawarła z Elektrociepłownią Stalowa Wola S.A. umowę pożyczki do wysokości 5 175 tysięcy złotych. Zgodnie z umową spłata pożyczki wraz z odsetkami, naliczonymi w oparciu o stałą stopę procentową, nastąpi do dnia 30 czerwca 2033 roku, a zabezpieczeniem spłaty pożyczki, naliczonych odsetek oraz kosztów i innych kwot należnych Spółce z tytułu umowy jest weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową. Kwota pożyczki została udostępniona Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A. w dniu 20 marca 2019 roku.

Wejście w życie ustawy z dnia 21 lutego 2019 roku zmieniającej ustawę o zmianie ustawy o podatku akcyzowym oraz niektóre inne ustawy

W dniu 20 marca 2019 roku weszła w życie ustawa z dnia 21 lutego 2019 roku zmieniająca ustawę o zmianie ustawy o podatku akcyzowym oraz niektórych innych ustaw, co zostało opisane szerzej w nocie 36.2 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Zaciągnięcie/spłata zobowiązań z tytułu zadłużenia

W marcu 2019 roku Spółka dokonała wykupu obligacji o wartości nominalnej 400 000 tysięcy złotych, wyemitowała obligacje o wartości nominalnej 100 000 tysięcy złotych oraz złożyła do BGK propozycję nabycia w dniu 29 marca 2019 roku obligacji podporządkowanych o wartości nominalnej 400 000 tysięcy złotych, o czym szerzej w nocie 32.2 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

W ramach umowy kredytu z BGK z dnia 19 grudnia 2018 roku, o której szerzej w nocie 32.1 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, w styczniu i w lutym 2019 roku uruchomione zostały transze kredytu o łącznej wartości 730 000 tysięcy złotych.

Zarząd Spółki

Katowice, dnia 29 marca 2019 roku

Filip Grzegorzczak	– Prezes Zarządu	<i>Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym</i>
--------------------	------------------	---

Jarosław Broda	– Wiceprezes Zarządu	<i>Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym</i>
----------------	----------------------	---

Kamil Kamiński	– Wiceprezes Zarządu	<i>Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym</i>
----------------	----------------------	---

Marek Wadowski	– Wiceprezes Zarządu	<i>Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym</i>
----------------	----------------------	---

Oliwia Tokarczyk	– Dyrektor Wykonawczy ds. Rachunkowości i Podatków	<i>Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym</i>
------------------	---	---